

กองห้องสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และนักศึกษา เกี่ยวกับสภาพและปัญหา
ในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาเกษตรกรรม
วิชานัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา

โดย
นางสาวอภิญญา บุญศักดิ์เสรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต
สาขาการบริหารอาชีวศึกษา

คณะครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ. 2533

ลิขสิทธิ์เป็นของบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ISBN 974-8154-62-9

ก

เลขหมู่
เลขทะเบียน 16048
วัน, เดือน, ปี - ๕ พ.ค. ๒๕๓๔

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

OPINIONS OF ADMINISTRATORS, TEACHERS AND STUDENTS CONCERNING
THE IMPLEMENTATION OF THE SKILLED-WORKER CERTIFICATE
CURRICULUM IN THE ACCOUNTANCY AND TYPEWRITING
POLYTECHNIC SCHOOLS, DEPARTMENT OF
VOCATIONAL EDUCATION

by

Miss A-pikan Boonyasaksaree

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment
of the Requirements for the Degree
MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION IN VOCATIONAL ADMINISTRATION
Faculty of Industrial Education

King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang

1990

Graduate School

King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang

ISBN 974-8154-62-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์   ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู-อาจารย์และนักศึกษา เกี่ยวกับสภาพ
และปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชา
ณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา

ชื่อ   นางสาวอภิกัญญ์ บุญศักดิ์เสรี

ภาควิชา   ครุศาสตร์อุตสาหกรรม

ปีการศึกษา   2533

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์เกี่ยวกับสภาพและปัญหา
การใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด
โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์เกี่ยวกับ
สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-
พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารต่อสภาพและปัญหาการใช้
หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียน
สารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา จำแนกตามประสบการณ์
4. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู-อาจารย์ต่อสภาพและปัญหา
การใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด
โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา จำแนกตามประสบการณ์
5. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรประกาศ
นียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง
กรมอาชีวศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยเรื่องนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู-อาจารย์และนักศึกษา ที่รับผิดชอบ สอน และ เรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-นิเทศ โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ในปีการศึกษา 2532 จำนวน 11 แห่ง โดยมีกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 279 คน ซึ่งสามารถจำแนกตามกลุ่มได้ดังนี้คือ ผู้บริหารจำนวน 110 คน ครู-อาจารย์แผนกบัญชี-นิเทศ จำนวน 50 คน นักศึกษาแผนกบัญชี-นิเทศ จำนวน 119 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่าและแบบปลายเปิด การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าทีและทดสอบค่าเอฟ

สรุปผลการวิจัย

1. เกี่ยวกับสภาพความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์ ในการใช้หลักสูตรทั้ง 6 ด้าน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครู-อาจารย์ มีความคิดเห็นว่า สภาพในการใช้หลักสูตรที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน ได้แก่ บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร ส่วนที่เห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยมี 5 ด้าน ได้แก่ หลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนและการนิเทศและพัฒนาบุคลากรทางการสอน

2. เกี่ยวกับปัญหาความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์ ในการใช้หลักสูตรทั้ง 6 ด้าน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครู-อาจารย์ มีความคิดเห็นว่า ปัญหาในการใช้หลักสูตรที่ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน

3. เกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตร ผู้บริหารและครู-อาจารย์ เห็นว่ามีการปฏิบัติในเรื่องการจัดเวลาเรียนวิชาต่าง ๆ ในตารางสอนแต่ละวันอย่างเหมาะสมและถูกต้องตามหลักสูตร มีการมอบหมายงานและความรับผิดชอบด้านการเรียนการสอนให้ครู - อาจารย์ มีการให้ครูได้ทำโครงการสอนและบันทึกการสอน มีการใช้ห้องเรียน ห้องปฏิบัติ สำนักงานเหมาะกับวิชาที่เรียน มีการจัดทำหลักฐานการประเมินผล และมีการส่งเสริมให้ครูมีความรู้และศึกษาค้นคว้าสิ่งใหม่

4. เกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตร ผู้บริหารและครู-อาจารย์เห็นว่า มีปัญหาในเรื่องหลักสูตรไม่สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไป ครูขาดขวัญและกำลังใจ ขาดการนำข้อมูลและสถิติมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพในการเรียนการสอน ห้องวิชาการไม่ได้จัดให้เป็นศูนย์

ปฏิบัติการทางวิชาการที่คล่องตัว ขาดการนำข้อมูลจากการวัดและประเมินผลไปใช้ประโยชน์ในการใช้หลักสูตร และขาดการจัดอบรมสัมมนาทางวิชาการภายในโรงเรียน

5. เกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตร นักศึกษาเห็นว่า มีการปฏิบัติในเรื่อง ครอบคลุมความรับผิดชอบด้านการเรียนการสอน

6. เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและ ครู-อาจารย์ เกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตร ทั้ง 6 ด้าน พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาในการใช้หลักสูตรทั้ง 6 ด้าน พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

7. เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่างกัน เกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตร ทั้ง 6 ด้าน พบว่า ผู้บริหารทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร และมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอนและด้านการนิเทศและพัฒนาศูนย์การเรียนการสอน ส่วนความคิดเห็นไม่แตกต่างกันมีเพียงด้านเดียว คือ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน

8. เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่างกัน เกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตร ทั้ง 6 ด้าน พบว่า ผู้บริหารทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีด้านเดียว ได้แก่ ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร และมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนและด้านการนิเทศและพัฒนาศูนย์การเรียนการสอน

9. เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างครู-อาจารย์ที่มีประสบการณ์ต่างกัน เกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตร ทั้ง 6 ด้าน พบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการนิเทศและพัฒนาศูนย์การเรียนการสอน และมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอนและด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน

10. เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่าง ครู - อาจารย์ ที่มีประสบการณ์ต่างกัน เกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตร ทั้ง 6 ด้าน พบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียน การสอนและมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและ องค์ประกอบของหลักสูตร ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน และด้านการนิเทศและ พัฒนาบุคลากรทางการสอน

สรุปผลการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู-อาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับ สภาพและปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี ฝึกหัด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา มีดังนี้คือ ผู้บริหารและครู-อาจารย์ มีความ คิดเห็นว่า สภาพในการใช้หลักสูตรด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร มีระดับปฏิบัติ มากเพียงด้านเดียว และมีระดับปัญหาในการใช้หลักสูตรน้อยทุกด้าน ส่วนนักศึกษามีความเห็น ว่า มีการปฏิบัติในเรื่องครูมีความรับผิดชอบด้านการเรียนการสอน มีระดับปฏิบัติมากที่สุด ซึ่ง ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู-อาจารย์และนักศึกษาเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ความคิดเห็นเปรียบเทียบระหว่างผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่างกัน เกี่ยวกับสภาพ การใช้หลักสูตร ทั้ง 6 ด้านนั้น ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน แต่ด้านปัญหานั้นส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สำหรับความคิดเห็นของครู-อาจารย์ที่มีประสบการณ์ต่างกัน เกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการใช้หลักสูตรทั้ง 6 ด้านนั้นส่วนใหญ่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ดังนั้น การใช้หลักสูตรจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพจะต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ มากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้บริหาร ครู-อาจารย์และนักศึกษา ซึ่งเป็นผู้ใช้หลักสูตร โดยตรง จากผลการวิจัยพบว่าส่วนใหญ่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงทำให้การใช้หลักสูตร มีประสิทธิภาพดีพอควร หากจะทำให้การใช้หลักสูตรมีประสิทธิภาพมากที่สุด จึงควรปรับปรุง ด้านสภาพการใช้หลักสูตร ซึ่งนอกจากจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันแล้ว ยังมีการปฏิบัติอยู่ใน ระดับมากเพียงด้านเดียว จึงควรปฏิบัติด้านสภาพการใช้หลักสูตร ด้านที่มีการปฏิบัติอยู่ใน ระดับน้อยให้มากขึ้น

Thesis Title   OPINIONS OF ADMINISTRATORS, TEACHERS AND STUDENTS
CONCERNING THE IMPLEMENTATION OF THE SKILLED-
WORKER CERTIFICATE CURRICULUM IN THE ACCOUNTANCY
AND TYPEWRITING POLYTECHNIC SCHOOLS, DEPARTMENT OF
VOCATIONAL EDUCATION

Name   A-PIKAN BOONYASAKSAREE

Department   INDUSTRIAL EDUCATION

Academic Year   1990

ABSTRACT

Purposes of the Study:

1. To study the opinions of the administrators and teachers concerning the implementation of the skilled-worker certificate curriculum in the accountancy and typewriting subject used in commerce section of polytechnic schools, Department of Vocational Education.
2. To compare the opinions between the administrators and teachers concerning the implementation of the skilled-worker certificate curriculum in the accountancy and typewriting subject used in commerce section of polytechnic schools, Department of Vocational Education.
3. To compare the opinions between the administrators and administrators concerning the implementation of the skilled-worker certificate curriculum in the accountancy and typewriting subject used in commerce section of polytechnic schools, Department of Vocational Education classified from experience.
4. To compare the opinions between the teachers and teachers concerning the implementation of the skilled-worker certificate curriculum in the accountancy and typewriting subject used in commerce section of polytechnic schools, Department of Vocational Education divided by experience.

5. To study the opinions of the students concerning the implementation of the skilled-worker certificate curriculum in the accountancy and typewriting subject used in commerce section of polytechnic schools, Department of Vocational Education.

Research Methodology:

The samples used in the study comprised of the three groups: 110 administrators 50 teachers and 119 students, totalling 279 samples from 11 schools in Thailand. The research instrument was a questionnaire consisted of two forms of rating-scale and open-ended portions. The statistical analyses including percentage, Arithmetic Mean, Standard Deviation, t-test and F-test were employed.

The research findings:

1. Concerning the opinions of the administrators and teachers on curriculum implementation events in all six areas, the following findings were found: the administrators and teachers' opinions were that curriculum implementation events were performed in higher degree in the following one area: personnel involved curriculum implementation events, it was found that the curriculum implementation events were performed in lower degree in curriculum and curriculum components, instructional activities, instructional facilities, instructional measurement and evaluation, and supervision and personnel development involved instructional.

2. Concerning the opinions of administrators and teachers on curriculum implementation problems in all six areas, the following findings were found: the administrators and teachers' opinions were that curriculum implementation problems were performed in lower degree in all six areas.

3. Concerning the opinions of administrators and teachers on curriculum implementation events were performed in the daily

time table was suitable and right for curriculum, the assignment and responsibility in instructional areas had been given for teachers, teaching plans and lesson plans had been given for teachers, the classroom, office practice room were suitable to each subject, the evaluation evidence had been recorded, teachers were promoted to have knowledge and studied and research new things.

4. Concerning the opinions of administrators and teachers on curriculum implementation problems believe that the curriculum had not caught up with the changing technology, teachers lack proper morale. They did not make used of the data and statistical findings in instruction. The academic rooms lack facilities for flexible performance center. The data of measurement and evaluation had not been used for improvement curriculum implementation and there was no training and seminar in academic subject arranged in schools.

5. Concerning the opinions of students on curriculum implementation events were performed in the teachers were responsible for instruction.

6. To compare the opinions of administrators and teachers concerning on curriculum implementation events and problems in all six areas was the same.

7. To compare the opinions concerning on curriculum implementation events of administrators who had different experiences in all three groups in all six areas, it was found that their opinions were statistically significant different level .01 in one area was curriculum and curriculum components and level .05 in four areas were personnel involved curriculum implementation instructional activities, instructional facilities and supervision and personnel development involved instructional and not different in one area was instructional measurement and evaluation.

8. To compare the opinions concerning on curriculum in problems of administrators who had different experiences in all

three groups in all six areas, it was found that their opinions were statistically significant different at level .05 in one area was personnel involved curriculum implementation and not different in five areas were curriculum and curriculum components, instructional activities, instructional facilities, instructional measurement and evaluation and supervision and personnel development involved instructional.

9. To compare the opinions concerning on curriculum implementation events of teachers who had different experiences in all three groups in all six areas, it was found that their opinions were statistically significant different at level .05 in one area was supervision and personnel development instructional and not different in five areas were curriculum and curriculum components, personnel involved curriculum implementation instructional activities, instructional facilities and instructional measurement and evaluation.

10. To compare the opinions concerning on curriculum implementation problems of teachers who had different experiences in all three groups in all six areas, it was found that their opinions were statistically significant different at level .05 in one area was instructional facilities and not different in five areas were curriculum and curriculum components, personnel involved curriculum implementation, instructional activities, and instructional measurement and evaluation.

According to implementation the opinions of the administrators and teachers concerning the implementation of the skilled-worker certificate curriculum in the accountancy and typewriting subject used in commerce section of polytechnic schools, Department of Vocational Education, they tended to have some opinions; that was the administrators and teachers thought that the personnel involved curriculum implementation practically

thought that the teachers were also responsible for learning and teaching relying on curriculum.

The administrators who have different experiences would have different opinions on six areas of the curriculum implementation. But for the teachers with different experiences wouldn't have different opinions on them.

In conclusion, using the curriculum efficiently depends on various factors. We found the administrators, teachers and students have used the curriculum fairly and well wanting the curriculum to be successful, we should certainly improved the condition of using it.

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.ปราโมทย์ เจนการ ศึกษาธิการจังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม และ ดร.ประมวล เสนาฤทธิ์ กองแผนงาน กรมอาชีวศึกษา ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม ดร.อธิปัตย์ คลี่สุนทร ผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศ กระทรวงศึกษาธิการ ผศ.ประเชิญ ไทรแจ่มจันทร์ และ อาจารย์ไพรัตน์ ฝักน้อย กรรมการสอบเค้าโครงวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คุณหญิงวนิดา ธูปะเตมีย์ คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ประธานกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ รศ.ดร.เมธี ปิณฑนันทน์ รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย กรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ความกรุณาอย่างมากในการแนะนำ ช่วยเหลือตรวจแก้ไข ให้ความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ ทั้งให้กำลังใจและติดตามความก้าวหน้าในระหว่างดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์อยู่เสมอ และดำเนินการตรวจวิทยานิพนธ์จนวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

กราบขอบพระคุณ อาจารย์เรณู ศิริโรมาศกุล ผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านการวิจัย อาจารย์บุญศรี พานะจิตต์ หัวหน้างานนโยบายและประสานงานวิจัย กองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ให้ความกรุณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์สุชม มุลเมือง ผู้อำนวยการด้านวิจัย กองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ให้ความกรุณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามและให้ข้อแนะนำในการใช้สถิติวิเคราะห์เพื่อการวิจัยครั้งนี้โดยตลอด

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร ครู-อาจารย์และนักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษาทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือเป็นอย่างมากในการตอบแบบสอบถาม และขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการอภัย วัฒนสุวรรณ อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนสารพัดช่างสมุทรปราการ และผู้อำนวยการบุญฤทธิ์ ชำนาญ ผู้อำนวยการโรงเรียนสารพัดช่างสมุทรปราการ ผู้ช่วย 4 ฝ่าย คือ ผู้ช่วยประเทือง วิชาสวัช ผู้ช่วยสำยอง ศรีประสิทธิ์ ผู้ช่วยประสาน บุขบา และ ผู้ช่วยเฉลิมชัย วัฒนสุขชัย คุณวิเชียร บุญศักดิ์เสรี ที่ให้ความอนุเคราะห์เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ และ หัวหน้าคณะนิชมยกรรม คือ อาจารย์ปราณี จินตวิวัฒน์ ตลอดจนคณาจารย์ และ เจ้าหน้าที่โรงเรียนสารพัดช่างสมุทรปราการ ที่ให้กำลังใจในการปฏิบัติงานและการศึกษาต่อ

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา พี่ น้อง ที่ให้ความช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์และ
กำลังใจในการศึกษาและการทำวิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณผู้บริหารอาชีวศึกษา รุ่น 1 ทุกท่าน
ที่ให้คำแนะนำในการศึกษารายวิชาต่าง ๆ และขอขอบพระคุณอาจารย์จงบกล สุภารัตน์
อาจารย์สมชาย รัตนปริญา อาจารย์สมชาย เผ่าจินดา อาจารย์กิติธิเดช เศรษฐวงศ์
และเพื่อนบริหารอาชีวศึกษา รุ่น 2 ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจในการเรียน
และทำวิทยานิพนธ์มาตลอดเวลาที่ศึกษาด้วยกัน

อภิรักษ์ บุญยศักดิ์เสรี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ช
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
แนวความคิดการวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	10
ประโยชน์ที่ไดรับจากการวิจัย.....	10
ขอบเขตของการวิจัย.....	11
สมมติฐาน.....	12
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	13
2 ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	18
การอาชีวศึกษา.....	18
ความหมายของการอาชีวศึกษา.....	18
นโยบายการจัดการอาชีวศึกษา.....	20
สภาพการจัดการอาชีวศึกษาในปัจจุบัน.....	22
หลักพื้นฐานของการอาชีวศึกษา.....	31
ระดับหลักสูตรการอาชีวศึกษาของกรมอาชีวศึกษา.....	31
ระดับวิชาชีพในการจัดการอาชีวศึกษา.....	32
ปัญหาในการจัดอาชีวศึกษา.....	32
สภาพและปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชา พาณิชยกรรม วิชาบัญชี - พิมพ์ดีด.....	34
หลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร.....	39
ความมุ่งหมายของหลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ.....	55
รายละเอียดของหลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด.....	56
บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร.....	57

	หน้า
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	66
การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน.....	74
การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน.....	79
การนิเทศและการพัฒนาบุคลากรทางการสอน.....	83
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	94
ขั้นตอนการดำเนินการ.....	94
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	95
ตัวแปรที่ศึกษา.....	96
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	97
การหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	103
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	104
การจัดกระทำกับข้อมูล.....	105
การตรวจให้คะแนนและตีความหมายของคะแนน.....	105
การใช้สถิติวิเคราะห์.....	106
สัญลักษณ์ที่ใช้.....	107
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	108
5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และ ข้อเสนอแนะ.....	160
สรุปผลการวิจัย.....	160
อภิปรายผลการวิจัย.....	172
สรุปหลักการที่ได้จากการศึกษาสภาพการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี - พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา.....	186
ข้อเสนอแนะ.....	188
บรรณานุกรม.....	196
ภาคผนวก.....	208
ประวัติผู้เขียน.....	236

ตารางที่

1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	96
2	จำนวนผู้บริหารและครู-อาจารย์ที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานศึกษา...	109
3	จำนวนผู้บริหารและครู-อาจารย์ที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพ....	110
4	จำนวนผู้บริหารและครู-อาจารย์ที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประสบการณ์...	110
5	จำนวนนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานศึกษา.....	111
6	ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์ เกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่างกรมอาชีวศึกษา ใน 6 ด้าน.....	112
7	ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์ เกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง - กรมอาชีวศึกษา ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร.....	113
8	ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์ เกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร.....	114
9	ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์ เกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	115
10	ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์ เกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน.....	119
11	ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์ เกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน.....	120

ตารางที่

12	ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหารและ ครู-อาจารย์ เกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ด้านการนิเทศและพัฒนาศูนย์กลางการการสอน.....	122
13	ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหารและ ครู-อาจารย์ เกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ใน 6 ด้าน.....	124
14	ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหารและ ครู-อาจารย์ เกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร.....	125
15	ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหารและ ครู-อาจารย์ เกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร.....	126
16	ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหารและ ครู-อาจารย์ เกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	128
17	ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหารและ ครู-อาจารย์ เกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน:.....	130
18	ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหารและ ครู-อาจารย์ เกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน.....	132

ตารางที่

- 19 ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหารและ
ครู-อาจารย์ เกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ
ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง
กรมอาชีวศึกษา ด้านการนิเทศและพัฒนาศูนย์กลางการทางการสอน..... 133
- 20 ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์การใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ
ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง
กรมอาชีวศึกษา..... 135
- 21 ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบความมีนัยสำคัญของ
คะแนนความคิดเห็นเปรียบเทียบของผู้บริหารและครู-อาจารย์ เกี่ยวกับสภาพ
ในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม
วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ใน 6 ด้าน:..... 138
- 22 ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบความมีนัยสำคัญของ
คะแนนความคิดเห็นเปรียบเทียบของผู้บริหารและครู-อาจารย์ เกี่ยวกับปัญหา
ในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม
วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ใน 6 ด้าน:..... 139
- 23 ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าทดสอบความมีนัยสำคัญของ
คะแนนความคิดเห็นเปรียบเทียบระหว่างผู้บริหารเกี่ยวกับสภาพในการใช้
หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด
โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา จำแนกตามประสบการณ์
ใน 6 ด้าน..... 140
- 24 ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าทดสอบความมีนัยสำคัญของ
คะแนนความคิดเห็นเปรียบเทียบของผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตร
ประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด
โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา จำแนกตามประสบการณ์
ใน 6 ด้าน..... 142
- 25 ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบความมีนัยสำคัญของ
คะแนนความคิดเห็นเปรียบเทียบของครู-อาจารย์เกี่ยวกับสภาพในการใช้
หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

	โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา จำแนกตามประเภท	
	ใน 6 ด้าน.....	144
26	ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบความมีนัยสำคัญของ คะแนนความคิดเห็นเปรียบเทียบของครู-อาจารย์ เกี่ยวกับปัญหาในการใช้ หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาเกษตรกรรม วิชาบัญชี-นิเทศ โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา จำแนกตามประเภท	
	ใน 6 ด้าน.....	146

๓

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และเทคโนโลยี ขณะเดียวกันการศึกษาในระบบโรงเรียนมีขอบเขตที่จำกัดซึ่งจัดให้เฉพาะผู้ที่อยู่ในวัยเรียน ไม่อาจสนองความต้องการของสังคมได้เพียงพอ มีบุคคลอีกเป็นจำนวนมาก ไม่อาจเข้าศึกษาในระบบโรงเรียนได้ แต่เขาเหล่านั้นต้องแสวงหาความรู้ ประสบการณ์ และทักษะเพิ่มขึ้นเพื่อการดำรงชีวิตอยู่อย่างเป็นสุขได้ในสังคม ดังนั้น ในระบบการศึกษาของแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 จึงได้ให้ความสำคัญอย่างมากต่อการศึกษาจากระบบโรงเรียน ทั้งนี้ เพื่อต้องการให้ผู้อยู่นอกระบบโรงเรียนได้มีโอกาสศึกษาเช่นเดียวกับผู้อยู่ในระบบโรงเรียนให้มีการศึกษาอยู่ตลอดเวลาอย่างต่อเนื่อง¹

ในการพัฒนาประเทศ ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่ง คือ บุคลากรที่มีประสบการณ์และทักษะ ดังนั้น แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 จึงถูกประกาศใช้ ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในการจัดการศึกษาของประเทศไทย คือ เปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาจาก 4:3:3:2 มาเป็น 6:3:3 และเปลี่ยนแปลงความมุ่งหมายของการศึกษาและแนวนโยบายการจัดการศึกษาตลอดจนเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาใหม่ เพื่อให้สนองต่อความมุ่งหมายและแนวนโยบายการจัดการศึกษา²

จากการปรับปรุงระบบการศึกษาดังกล่าว ทำให้ในปีการศึกษา 2523 และ 2524

---

¹ เจือจันทร์ จงสกลิตอยู่, "ถึงเวลาทบทวนแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2520 หรือยัง," วารสารการศึกษาแห่งชาติ, ปีที่ 22, ฉบับที่ 3 (กุมภาพันธ์ - มีนาคม, 2531), หน้า 18.

² เจือจันทร์ จงสกลิตอยู่, "บทนำ," วารสารการศึกษาแห่งชาติ, ปีที่ 22, ฉบับที่ 3 (กุมภาพันธ์ - มีนาคม, 2531), หน้า 2.

ซึ่งเป็นปีที่นักเรียนสำเร็จ ม.3 และ ม.ศ.3 พร้อมกัน เกิดปัญหานักเรียนชั้น^๓ แต่จำนวนที่เข้าศึกษาต่อระดับสูงในสายสามัญ และ สายวิชาชีพมีได้จำนวนน้อย ทำให้มีจำนวนผู้ที่ไม่สามารถศึกษาต่อได้สะสมมากขึ้นทุกปีขณะเดียวกันผู้ที่จบการศึกษาในระดับดังกล่าวก็ไม่สามารถจะออกไปประกอบอาชีพได้เพราะยังขาดความรู้และทักษะในทางอาชีพไม่สามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ เนื่องจากความมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเน้น มุ่งให้มีความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความสนใจและความถนัดเพื่อให้เข้าใจและรู้จักเลือกอาชีพที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคม ในการจัดการมัธยมศึกษาตอนต้นนั้นเป็นการศึกษาที่ทุกคนมีโอกาสได้เรียน ทั้งนี้ เพราะผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นยังมียุ่่น้อยต้องรอจนอายุประมาณ 15 ปี จึงจะเข้าสู่ตลาดแรงงานซึ่งทำให้การเรียนรู้ไม่สามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพโดยทันทีได้ นอกจากนี้ การจัดการระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีความเบ็ดเสร็จในตัวเองน้อย ทำให้ผู้เรียนเข้าสู่ตลาดแรงงานได้น้อย เพราะการจัดการหลักสูตรไม่เน้นด้านวิชาการงานและการจัดการตนเอง มิได้มุ่งสอนให้เกิดแนวคิดเกี่ยวกับการประกอบอาชีพและวิธีจัดการตนเอง การจัดการสอนให้ผู้เรียนได้เห็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในสังคม การได้มีโอกาสทดลองปฏิบัติจริงและการเรียนเน้นทางทฤษฎีแต่ฝ่ายเดียว ทำให้คุณภาพของการศึกษาไม่เป็นไปตามแนวคิดเกี่ยวกับการประกอบอาชีพและวิธีจัดการตนเอง ซึ่งแนวคิดดังกล่าวนี้จะอยู่ที่การเรียนและการฝึกให้มีทักษะเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องสอดคล้องโดยตรงกับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและการดำรงชีวิตเพื่อให้ผู้จบการศึกษาเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ จึงจัดให้ผู้จบการศึกษาที่ประสงค์จะมีความรู้ในวิชาชีพเพิ่มเติมยิ่งไปกว่าที่ได้รับจากโรงเรียน โดยการศึกษาและฝึกฝนในรูปแบบต่าง ๆ ในโรงเรียนสารพัดช่าง การฝึกอาชีพที่ต้องการความเชี่ยวชาญและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มาก ๆ ไม่อาจกระทำได้ในระบบโรงเรียน เพราะระบบโรงเรียนมีข้อจำกัดในเรื่องของการไม่สามารถปรับปรุงเครื่องมือเครื่องใช้ในการฝึกอาชีพให้เท่าทันกับความจริงทางวิทยาการได้ นอกจากนี้ ระบบโรงเรียนยังจำเป็นต้องรับภาระในด้านการสร้างและรักษาระเบียบวินัย ตลอดจนการควบคุมความประพฤติปฏิบัติตนให้อยู่ในกรอบของสังคมและระเบียบประเพณีอันดีงาม ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้จะมีส่วนอย่างสำคัญในการจำกัดความคิดริเริ่มของบุคคล

สำหรับผู้จบระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่ไม่ได้เรียนต่อ หากจะทำงานในสาขาธุรกิจก็จะไปฝึกฝนอาชีพเพิ่มเติมนอกกรอบโรงเรียนต่ออีกช่วงระยะหนึ่ง ก็จะสามารถพัฒนาตนเอง

^๓ สิบปนนท์ เกตุทัต, "สัมภาษณ์," วารสารการศึกษาแห่งชาติ, ปีที่ 18,

ฉบับที่ 2 (ธันวาคม - มกราคม, 2527), หน้า 16.

เป็นแรงงานที่มีฝีมือได้ ดังนั้น แรงงานมีฝีมือที่จะได้จากระบบการศึกษา จึงเป็นผู้ที่จบระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแล้ว เข้าฝึกฝนอาชีพเพิ่มเติมในโรงเรียนสาร์พัดช่างชั่วระยะเวลาหนึ่ง

ในการผลิตแรงงานมีฝีมือในประเทศไทยเคยใช้การศึกษาในระบบโรงเรียน อันได้แก่การศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) มานานแล้ว แต่ประสบการณ์ที่ได้รับคือ ผู้จบการศึกษาระดับนี้ส่วนใหญ่่มุ่งที่จะเรียนต่อมากกว่าการออกไปประกอบอาชีพ หลักสูตรอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชนในระบบให้ความสำคัญกับวิชาสามัญและวิชาสัมพันธ์เป็นพิเศษ ทำให้ผู้เรียนขาดความรู้และทักษะทางอาชีพอย่างแท้จริง ทำให้ผู้สำเร็จการศึกษามุ่งศึกษาต่อ ยิ่งกว่าออกไปประกอบอาชีพ โดยเฉพาะอาชีพราชการหรืออาชีพประเภทรับจ้าง เนื่องจาก การขยายตัวของแรงงานภาครัฐและเอกชนมีอัตราจำกัดและสภาพเศรษฐกิจของประเทศ มีลักษณะเป็นสังคมเกษตรซึ่งส่วนใหญ่เป็นอาชีพส่วนตัวในที่สุดก็กลายเป็นคนว่างงาน มีระดับการศึกษาต่ำ ก่อให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคมและกระทบกระเทือนต่อการพัฒนาประเทศ หลักสูตรดังกล่าวไม่เน้นการให้ความรู้และทักษะทางอาชีพอย่างแท้จริง ทำให้ผู้สำเร็จการอาชีวศึกษาในระบบโรงเรียนไม่มีความรู้ที่จะไปประกอบอาชีพระดับช่างฝีมือได้ แรงงานระดับช่างฝีมือจึงมาจากช่างลูกมือฝึกหัดงานในสถานประกอบการซึ่งมีพื้นฐานการศึกษาต่ำไม่สามารถพัฒนาให้เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพทันกับความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีได้ ก่อให้เกิดการขาดแคลนแรงงานระดับช่างฝีมือที่มีคุณภาพ เป็นอุปสรรคในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ จึงเห็นว่าควรจะใช้การศึกษานอกระบบโรงเรียน เป็นยุทธศาสตร์ในการผลิตแรงงานมีฝีมือมากกว่า⁴ ในการจัดระบบการศึกษาเพื่อสนองแนวความคิดเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ควรคำนึงถึงความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ระบบการศึกษาจะต้องพัฒนาบุคคลให้มีทักษะทางวิชาชีพอย่างแท้จริง
2. จะต้องนำเอาการศึกษานอกระบบโรงเรียน และการฝึกระหว่างปฏิบัติการ มาใช้ฝึกฝนบุคคลให้มีวิชาชีพที่ต้องการความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ

ทั้งนี้ เพื่อแก้ไขข้อจำกัดของการศึกษาในระบบโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการจึงปรับปรุงระบบการศึกษาให้มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

⁴ ก่อ สวัสดิทานิชย์และคณะ, "ระบบการศึกษาไทยในอนาคต," วารสารการศึกษาแห่งชาติ, ปีที่ 15, ฉบับที่ 5 (มิถุนายน - กรกฎาคม, 2524), หน้า 8.

โดยจัดระบบการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น มีความคล่องตัวและยืดหยุ่นมากขึ้น โดยให้การศึกษาในโรงเรียนและการศึกษานอกโรงเรียนมีความประสานสัมพันธ์กันและเหมาะสมกับสภาพตลาดแรงงาน เร่งส่งเสริมการศึกษานอกโรงเรียนทางด้านวิชาชีพประเภท เกษตรกรรม ช่างอุตสาหกรรม พณิชยกรรมและคหกรรมในระดับกึ่งฝีมือให้กว้างขวางใน รูปแบบต่าง ๆ หลายลักษณะ ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความจำเป็นและความต้องการของ ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศที่อยู่นอกระบบโรงเรียน^๕ และขยายการอาชีวศึกษาให้ แพร่หลายมากยิ่งขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้มีโอกาสศึกษา วิชาชีพสาขาต่าง ๆ ในหลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ เพื่อนำไปประกอบอาชีพอิสระได้ เป็นการส่งเสริมการศึกษาด้านวิชาชีพให้แพร่หลายกว้างขวางจึงได้ใช้หลักสูตรวิชาชีพระดับ ประกาศนียบัตรช่างฝีมือ หลักสูตร 1 ปี ต่อจากชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเพิ่มขึ้นในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2521 เป็นต้นมา ต่อมาในปีการศึกษา 2523 2529 และ 2531 กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาว่า วิชาชีพช่างฝีมือเป็นวิชาที่สามารถจะนำไป ประกอบอาชีพอิสระได้ จึงให้ใช้หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรช่างฝีมือเพิ่มเติมอีกในแต่ละ ปีการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น นับรวมทั้งสิ้น 34 สาขาวิชา ในโรงเรียนสาธิตช่างทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค^๖

การจัดการศึกษาในประเทศใดก็ตามจะไม่สำเร็จลุล่วงไปตามที่กำหนดไว้ ถ้าไม่มี หลักสูตรเป็นโครงการและเป็นแนวทางในการให้การศึกษา^๗ ซึ่งโดยส่วนใหญ่หลักสูตรจะต้อง สอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน วัฒนธรรม ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ ปัญหาระหว่างประเทศ เศรษฐกิจ ปรัชญาการศึกษาและความก้าวหน้าทางจิตวิทยา หลักสูตรที่ประกาศใช้ในสมัยหนึ่ง ย่อมล้าสมัยไม่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป หลักสูตรที่ดีควรจะสามารนำไป ใช้จัดเนื้อหาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมากที่สุดเท่าที่จะ มากได้ แต่ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทพณิชยกรรม วิชาบัญชี นิพนธ์จิต จำนวน 91.93% ไปศึกษาต่อ 23.07%

^๕ กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, แผนพัฒนาอาชีวศึกษา ฉบับที่ 4 พ.ศ.2520-2524, หน้า 24.

^๖ กระทรวงศึกษาธิการ, คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ อ.356/2522 (11 กันยายน 2522) ที่ อ. 166/2523 (9 เมษายน 2523) ที่ อ. 611/2529 (11 กันยายน 2529) ที่ วก. 610/2531 (6 กันยายน 2531).

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รับราชการ 7.69% เป็นลูกจ้างเอกชน 34.61% ประกอบธุรกิจส่วนตัว 3.84 % รองาน 15.38% ว่างงาน 15.38% ผู้สำเร็จการศึกษาที่มีงานทำปฏิบัติงานตรงตามวุฒิ 75% ไม่ตรงตามวุฒิ 25% ส่วนผู้ที่ไม่มีงานทำต้องการให้สถานศึกษาหางานให้ทำ 75% ไม่ต้องการ 25% ในด้านการนำความรู้ที่เรียนไปใช้ประโยชน์ได้ 100% มีเพียง 8.33% ใช้ได้ 75% มี 41.66% ใช้ได้ 50% มี 25% ใช้ได้ 25% มี 25% และได้รับเงินเดือนขั้นต้น 1,350 - 1,400 บาท^๗

จากสถิติดังกล่าวข้างต้นชี้ให้เห็นว่า ทักษะ ความรู้และพื้นฐานวิชาการในทางอาชีพเฉพาะสาขานำไปใช้ประโยชน์ในการทำงานอย่างสมบูรณ์ได้น้อยคือมีเพียง 8.33% ซึ่งไม่สามารถเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อให้ทันต่อความเจริญก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีได้ ในตัวของหลักสูตรมีลักษณะจบในตัวเองไม่ประสงค์จะให้ผู้เรียนศึกษาต่อในระบบโรงเรียน แต่มีจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาไปศึกษาต่อ 23.07% โดยได้รับการโอนหน่วยการเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด เข้าสมทบกับหน่วยการเรียนในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ.2524 ซึ่งปัจจุบันเลิกใช้แล้ว ก่อให้เกิดปัญหาขาดแรงงานช่างฝีมือเพราะไปเรียนต่อในระบบโรงเรียนอีก ในปัจจุบันหลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด จึงไม่สามารถเทียบโอนได้อีก แต่ผู้สำเร็จการศึกษามักใช้เป็นพื้นฐานในการไปสอบเข้าโรงเรียนในระบบอีก แม้ว่าหลักสูตรได้มีการฝึกอบรมความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจขนาดย่อม แต่ก็ยังไม่สามารถออกไปประกอบอาชีพส่วนตัวได้ คือ ประกอบอาชีพส่วนตัวเพียง 3.84% จากสถิติเหล่านี้ชี้ให้เห็นถึงสภาพและปัญหาของการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด ที่มีได้มีการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน การผลิตกำลังคนระดับนี้ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการจัดทำหลักสูตร ซึ่งอาจเกิดจากสภาพและปัญหาหลาย ๆ อย่างในการใช้หลักสูตร ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเกิดแรงจูงใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรดังกล่าว

^๗ สันต์ ธรรมบำรุง, หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา, 2527), หน้า 1.

^๘ กรมอาชีวศึกษา, ภาวะการมีงานทำผู้สำเร็จอาชีวศึกษา'31 (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2532), หน้า 173, 194.

แนวความคิดการวิจัย

การวิจัยนี้ได้รับแนวความคิดเบื้องต้นจาก แนวความคิดของ สัจด์ อุทรานันท์ เกี่ยวกับเรื่องบทบาทของบุคลากรในการใช้หลักสูตรว่าบุคคลในตำแหน่งหน้าที่นั้น ๆ ควรจะมีบทบาทในการใช้หลักสูตรในลักษณะใด เช่น ผู้บริหารโรงเรียน ควรจะมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้หลักสูตร^๙

นักวิชาการ ซึ่งได้แก่ ศึกษานิเทศก์หรือนักวิชาการ ที่ทำหน้าที่พัฒนาหลักสูตร มีบทบาทในการส่งเสริมการใช้หลักสูตร ดังนี้

1. ช่วยพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรและดำเนินการเรียนการสอนตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร
2. ทำการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรในหน่วยงานที่ใช้หลักสูตร
3. ให้การสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินการใช้หลักสูตร โดยการให้บริการวัสดุหลักสูตรและให้กำลังใจแก่ผู้นำหลักสูตรไปใช้^{๑๐}

หัวหน้าหมวดวิชาหรือหัวหน้าสายวิชา ควรจะดำเนินการส่งเสริมการใช้หลักสูตรดังต่อไปนี้

1. ศึกษารายละเอียดและทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่ตนเองรับผิดชอบอย่างถี่ถ้วน
2. ช่วยวางแผนและจัดทำแผนการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตรที่ตนเองรับผิดชอบ
3. จัดหาวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนและให้บริการแก่ครูคนอื่นที่อยู่ภายในสายเดียวกัน

^๙ สัจด์ อุทรานันท์, พื้นฐานและหลักการพัฒนหลักสูตร (กรุงเทพฯ: วงเดือนการพิมพ์, 2527) หน้า 273-275.

^{๑๐} เรื่องเดียวกัน. หน้า 273-275.

4. ดำเนินการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนเองอย่างสม่ำเสมอ

5. ทำการประสานงานการใช้หลักสูตรกับมหาวิทยาลัยหรือสาขาวิชาอื่นเพื่อให้การใช้หลักสูตรภายในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ¹

ครูผู้สอน ครูผู้สอนในฐานะเป็นผู้ใช้หลักสูตรโดยตรงมีส่วนที่จะช่วยสนับสนุนให้การใช้หลักสูตรภายในโรงเรียนมีประสิทธิภาพได้ดังนี้

1. ทำการศึกษาหลักสูตรเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่ตนเองใช้อยู่อย่างชัดเจน
2. ทำการปรับปรุงหลักสูตรที่ใช้อยู่ให้มีความเหมาะสมกับสภาพ และ ความต้องการของท้องถิ่น
3. ทำการสอนให้ถูกต้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรที่ใช้อยู่
4. พยายามคิดค้นหาวิธีการที่เหมาะสมหรือวิธีการที่มีประสิทธิภาพสำหรับการใช้หลักสูตรที่ตนเองเป็นผู้ใช้²

บุคลากรอื่น ๆ ภายในโรงเรียน ได้แก่ บรรณาธิการ นักเทคโนโลยีทางการศึกษา นักวัดผล นักแนะแนว ต่างก็มีบทบาทในการสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร โดยการกระทำในสิ่งต่อไปนี้

1. ปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบอย่างเต็มที่
2. ให้ความช่วยเหลือหรือให้บริการแก่ครูผู้ใช้หลักสูตรอย่างเต็มที่³

สำหรับเรื่องของการงานที่เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนั้น สจัด อุทรานันท์ ได้กล่าวถึงงานที่มีความเกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรอยู่ 3 ลักษณะ คือ

¹ สจัด อุทรานันท์, พื้นฐานและหลักการพัฒนหลักสูตร (กรุงเทพฯ: วงเดือนการพิมพ์, 2527) หน้า 273-275.

² เรื่องเดียวกัน.

³ เรื่องเดียวกัน.

1. งานบริหารและบริการหลักสูตร
2. งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร
3. งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

ซึ่งแต่ละงานมีงานที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. งานบริหารและบริการหลักสูตร ได้แก่

1.1 งานเตรียมบุคลากร ได้แก่ การให้ความรู้หรือชี้แจงให้ผู้ที่จะใช้หลักสูตรมีความเข้าใจถึงจุดมุ่งหมาย หลักการ โครงสร้าง แนวการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรที่ได้จัดทำขึ้น การประชุมชี้แจง การอบรม การประชุมสัมมนา การส่งครูเข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งจัดโดยหน่วยงานต่าง ๆ

1.2 การจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตร การจัดครูเข้าสอนต้องคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ ตลอดจนความสนใจของครูแต่ละคนด้วยเพื่อให้ผู้ใช้หลักสูตรแต่ละคน มีโอกาสได้ใช้ศักยภาพของตนให้เป็นประโยชน์ต่อการใช้หลักสูตรให้มากที่สุด

1.3 การบริหารและบริการวัสดุหลักสูตร วัสดุหลักสูตร ได้แก่ เอกสารหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนทุกชนิดที่จัดทำขึ้น เพื่อให้ความสะดวกและช่วยเหลือครูให้สามารถใช้หลักสูตรได้อย่างถูกต้อง เนื่องจากวัสดุหลักสูตรมีความสำคัญและจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการใช้หลักสูตรโดยตรง จึงต้องดำเนินการบริหารและบริการสื่อหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ

1.4 การบริการหลักสูตรภายในโรงเรียน การจัดการบริการหลักสูตรภายในโรงเรียน ได้แก่ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร เช่น การบริการห้องสอนวิชาเฉพาะ บริการเกี่ยวกับห้องสมุด สื่อการเรียนการสอนภายในโรงเรียน ได้แก่ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร เช่น การบริการห้องสอนวิชาเฉพาะ บริการเกี่ยวกับห้องสมุด สื่อการเรียนการสอน บริการเกี่ยวกับเครื่องมือในการวัดและประเมินผลและการบริการแนะแนว เป็นต้น

2. งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร ได้แก่

2.1 การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น

2.2 การจัดทำแผนการสอน

แผนการสอนมีคุณค่าต่อการจัดการเรียนการสอนของครู ดังนี้คือ

1. เป็นแนวทางในการสอน ช่วยให้ความสะดวกแก่ครูผู้ให้หลักสูตรสามารถดำเนินการสอนให้ได้ผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตร
2. ให้ความสะดวกแก่ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ในการช่วยเหลือแนะนำและติดตามผลการเรียนการสอน
3. เป็นแนวทางในการสร้างข้อทดสอบเพื่อประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อให้มีความครอบคลุมกับเนื้อหาสาระที่ได้สอนไปแล้ว

2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งจัดขึ้นโดยครูเพื่อให้ตนเองเจตนาของหลักสูตรเป็นส่วนหนึ่งของการนำหลักสูตรไปสู่ภาคปฏิบัติอย่างแท้จริง ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ต้องพิจารณาถึงอย่างแท้จริง ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องพิจารณาถึงจุดมุ่งหมายของหลักสูตรว่า มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญอย่างไรและการให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่สำคัญอย่างไร และการให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ต้องให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมอะไรบ้าง

3. งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

3.1 การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรในระหว่างการใช้หลักสูตรนั้น อาจมีการดำเนินการให้คำแนะนำ และช่วยเหลือแก่ครูผู้ให้หลักสูตร เพื่อให้ครูดำเนินการใช้หลักสูตรอย่างถูกต้อง

3.2 การจัดตั้งศูนย์วิชาการเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร¹⁴

จากแนวคิดเรื่องงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรดังกล่าวสามารถสรุปเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรได้ดังนี้

1. หลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร
2. บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร
3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน
5. การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน
6. การนิเทศและพัฒนาบุคลากรทางการสอน

¹⁴ สัจด์ อุทรานันท์, พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร (กรุงเทพฯ: วังเจ็อนการพิมพ์, 2527) หน้า 262-269.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์ เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู-อาจารย์ เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา

3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารต่อสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา จำแนกตามประสบการณ์

4. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู-อาจารย์ ต่อสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา จำแนกตามประสบการณ์

5. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้เพื่อประกอบการปรับปรุงและพัฒนาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. เป็นข้อมูลสำหรับกรมอาชีวศึกษาในการพิจารณาปรับปรุงการบริหารงานของกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา เกี่ยวกับหลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. เป็นข้อเสนอแนะของผู้บริหาร ครู-อาจารย์ นักศึกษา ในการปรับปรุงการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาเกษตรกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ซึ่งสามารถใช้เป็นประโยชน์ในการแก้ไขปรับปรุงและพิจารณาวางแผนงานด้านการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู-อาจารย์และนักศึกษา เกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาเกษตรกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง สังกัดกรมอาชีวศึกษา โดยจะศึกษาในขอบเขตของเนื้อหาและกลุ่มประชากรต่อไปนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู-อาจารย์และนักศึกษา เกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาเกษตรกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ตามสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับ

- 1.1 หลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร
- 1.2 บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร
- 1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 1.4 การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน
- 1.5 การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน
- 1.6 การนิเทศและพัฒนาบุคลากรทางการสอน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้าคณะวิชาเกษตรกรรม หัวหน้าแผนกบัญชี-พิมพ์ดีด หัวหน้างานหลักสูตรและการสอน หัวหน้างานสื่อการเรียนการสอน หัวหน้างานห้องสมุด หัวหน้างานวัดผลและประเมินผล หัวหน้างานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน ครู-อาจารย์แผนกบัญชี-พิมพ์ดีดและนักศึกษา แผนกบัญชี-พิมพ์ดีด หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา

3. ตัวแปรที่จะศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างซึ่งมีดังนี้

3.1.1 ตำแหน่งหน้าที่ จำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หัวหน้าคณะ หัวหน้าแผนก หัวหน้างาน
2. ครู - อาจารย์
3. นักศึกษา

3.1.2 ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งหน้าที่ของผู้บริหารและครู-อาจารย์ จำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ต่ำกว่า 5 ปี
2. กลุ่มที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ตั้งแต่ 5-10 ปี
3. กลุ่มที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพและปัญหาในการใช้หลักสูตรในด้านต่อไปนี้

- 3.2.1 หลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร
- 3.2.2 บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร
- 3.2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 3.2.4 การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน
- 3.2.5 การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน
- 3.2.6 การนิเทศและพัฒนาบุคลากรทางการสอน

สมมติฐาน

1. ผู้บริหารและครู-อาจารย์ มีความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตร ประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-นิเทศ โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา แตกต่างกัน

2. ผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-นิเทศ โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา แตกต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ครู-อาจารย์ที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา แตกต่างกัน

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. ผู้บริหาร หมายถึง ข้าราชการครูที่ได้รับแต่งตั้งหรือมอบหมายหน้าที่ให้ปฏิบัติหน้าที่ทางด้านวิชาการ ซึ่งได้แก่ ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หัวหน้าคณะ หัวหน้าแผนก หัวหน้างาน โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา

2. ครู-อาจารย์ หมายถึง ผู้ที่ทำการสอนรายวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา

3. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาแผนกบัญชี-พิมพ์ดีด หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา

4. สภาพการใช้หลักสูตร หมายถึง ความเป็นจริงในการใช้หลักสูตรในลักษณะการปฏิบัติ ปริมาณหรือความเหมาะสมของหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน การนิเทศและพัฒนาบุคลากรทางการสอน

4.1 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร หมายถึง การวางแผนการใช้หลักสูตร การจัดระบบงานและโครงสร้างของงาน การจัดครูเข้าสอนตามความรู้ความสามารถ การอบรมครูในเรื่องการใช้หลักสูตร การจัดเวลาเรียน การจัดเอกสารประกอบหลักสูตร การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน การนิเทศ การใช้หลักสูตร การติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร

4.2 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร หมายถึง การมอบหมายงานและความรับผิดชอบด้านการเรียนการสอนให้กับครู-อาจารย์ การหาเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มาตรการให้ความช่วยเหลือครู การจัดสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานเพื่อส่งเสริมและบำรุงขวัญและกำลังใจ การอุทิศตนให้กับงานสอนและงานสนับสนุนการศึกษาของครู การให้ความร่วมมือในการปรับปรุงหลักสูตร การจัดเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกให้กับการสอนของครู

4.3 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การวางแผนร่วมกันของผู้บริหารและครู-อาจารย์ การทำโครงการสอนและบันทึกการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครอบคลุมหลักสูตร การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การสอนซ่อมเสริม การจัดศูนย์ปฏิบัติงานด้านวิชาการ การส่งเสริมการใช้ห้องสมุด การฝึกงานของนักศึกษา การจัดให้มีวิทยากรพิเศษ การร่วมมือกับสถานประกอบการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา การประชาสัมพันธ์การจัดการเรียนการสอน การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการจัดการเรียนการสอน การให้ความร่วมมือในการปรับปรุงการสอน การส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการสอนใหม่ ๆ การจัดทำเอกสารทางวิชาการเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน การจัดทำอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน การดำเนินการตามแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน การจัดนิทรรศการทางวิชาการและแสดงผลงานนักศึกษา การฝึกงานและการตรวจเยี่ยมการฝึกงาน

4.4 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน หมายถึง การใช้ห้องเรียน ห้องปฏิบัติสำนักงานเหมาะสมในแต่ละวิชา การให้ความช่วยเหลือครูในการจัดหาและเบิกจ่ายวัสดุฝึก ครุภัณฑ์ การจัดศูนย์ปฏิบัติการทางวิชาชีพ การให้บริการสื่อการเรียนการสอน การประชุมปฏิบัติการเพื่อผลิตสื่อ การจัดผู้ชำนาญการแนะนำการผลิตสื่อ การจัดห้องสมุดให้มีบรรยากาศที่ดีในการค้นคว้า การจัดงบประมาณสนับสนุนห้องสมุด การให้บริการแนะแนว การจัดระบบข้อมูลงานทะเบียน-วัดผล การจัดเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวก

4.5 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน หมายถึง การวางแผนปฏิบัติ การจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ การส่งเสริมความรู้ด้านวัดผล การสร้างข้อทดสอบ การประเมินผล การเลือกใช้เครื่องมือวัดผล การจัดทำข้อสอบมาตรฐานแก่ครู การกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำในการสอบผ่าน การทำหลักฐานการประเมินผล การจัดระบบงานวัดผล การนำผลมาใช้ การติดตามผลนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา การจัดให้มีผู้มีความรู้ความสามารถด้านวัดผล การจัดให้เจ้าหน้าที่วัดผลชี้แนะวิธีการแก่ครู การให้ผู้บริหาร-ครู เข้ารับการอบรมสัมมนาการวัดผลประเมินผล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.6 ในส่วนที่เกี่ยวกับการนิเทศและพัฒนาศักยภาพทางการสอน หมายถึง ความรู้และการอุทิศตนให้กับงานนิเทศของผู้บริหาร การให้ความรู้และอบรมด้านงานนิเทศแก่ผู้บริหารและครู-อาจารย์ การจัดอบรมสัมมนาทางวิชาการภายในโรงเรียน การอบรมและพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง การจัดโครงการนิเทศภายใน การจัดตั้งทีมงานนิเทศและฝึกอบรมพัฒนา การทำข้อมูลเกี่ยวกับการฝึกอบรมและพัฒนา การส่งเสริมความก้าวหน้าทางอาชีพ การกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการสอนของครู

5. ปัญหาการใช้หลักสูตร

5.1 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร หมายถึง ปัญหาที่เกิดจากความบกพร่องของหลักสูตร การวางแผนปฏิบัติให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ได้แก่ การวางแผนการใช้หลักสูตร การอบรมสัมมนาการใช้หลักสูตร การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับ ความต้องการของสังคม การจัดการการสอน ประมวลการสอน โครงการสอน การจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการใช้หลักสูตรและการประเมินผล การใช้หลักสูตร

5.2 ในส่วนที่เกี่ยวกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร หมายถึง ปัญหาที่เกิดจากการมอบหมายงานและความรับผิดชอบ ด้านการเรียนการสอนของครู-อาจารย์ การจัดครูเข้าสอน การขาดครูผู้ชำนาญการ การจัดสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานเพื่อบำรุงขวัญและกำลังใจครู การอุทิศตนให้กับงานสอนของครู การอุทิศตนให้กับงานสนับสนุนการศึกษาของครู

5.3 ในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง ปัญหาในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเกิดการพัฒนาการ ได้แก่ การจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ กิจกรรมเสริมหลักสูตร การสอนซ่อมเสริม การฝึกงานของนักศึกษา การจัดให้มีและใช้สื่อการเรียน การจัดทำเอกสารเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน การจัดทำเอกสาร ตำรา คู่มือครู การจัดทำอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน การเรียนการสอนแบบโมดูล การฝึกงาน นิเทศการวิชาการ การแสดงผลงาน การไม่อุทิศตนให้กับการสอนของครู ครูขาดการพัฒนาวิธีสอนให้เหมาะสมกับลักษณะวิชาและวัยของผู้เรียน การแนะนำครู-อาจารย์ให้ใช้วิธีสอนเพื่อส่งเสริมการฝึกทักษะ การควบคุมดูแลการจัดการเรียนการสอน การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการเรียนการสอน การให้ความ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ช่วยเหลือครูทางด้านวิชาการ การให้ความร่วมมือในการปรับปรุงวิธีสอนของครู-อาจารย์ การส่งเสริมให้ครู-อาจารย์ใช้วิธีสอนใหม่ ๆ และครูบางคนไม่มีความรู้ทางวิชาครู

5.4 ในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน หมายถึง ปัญหาซึ่งเกิดจากการบริการสื่อการเรียนการสอน การจัดห้องสมุด การแนะแนว การจัดให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การจัดระบบข้อมูลงานวัดผลและการจัดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานที่มีส่วนอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน การใช้ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ คุรุภัณฑ์ สื่อทัศนูปกรณ์

5.5 ในส่วนที่เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน หมายถึง ปัญหาที่เกิดจากการวางแผนปฏิบัติในการวัดผล การจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ที่เป็นประโยชน์ต่อการวัดผล การส่งเสริมครูให้มีความรู้ความสามารถด้านการวัดผล การจัดระบบงานวัดผล การนำผลจากการวัดและประเมินผลมาใช้และการติดตามผลนักศึกษาที่จบไปแล้ว

5.6 ในส่วนที่เกี่ยวกับการนิเทศและพัฒนาบุคลากรทางการสอน หมายถึง ปัญหาซึ่งเกิดจากผู้บริหารไม่มีความรู้และไม่อุทิศตนในด้านการนิเทศการสอน ขาดการจัดอบรม และพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง การจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการฝึกอบรมและพัฒนาครู การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา การแนะนำ การให้การศึกษอบรมแก่ครูเพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าทางอาชีพ ช่วยเหลือและส่งเสริมครูให้มีความรู้และรู้จักศึกษาค้นคว้าสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ เพิ่มเติมเพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการสอน การจัดหนังสือและวารสารที่มีคุณค่าทางวิชาการและกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานด้านการสอนของครู

6. หลักสูตร หมายถึง หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาวิชาชีพกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา

7. โรงเรียนสารพัดช่าง หมายถึง โรงเรียนสารพัดช่าง สังกัดกรมอาชีวศึกษา จำนวน 11 แห่ง ได้แก่

- 7.1 โรงเรียนสารพัดช่างเชียงใหม่
- 7.2 โรงเรียนสารพัดช่างสงขลา
- 7.3 โรงเรียนสารพัดช่างนครราชสีมา
- 7.4 โรงเรียนสารพัดช่างอุบลราชธานี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 7.5 โรงเรียนสารพัดช่างสมุทรปราการ
- 7.6 โรงเรียนสารพัดช่างราชบุรี
- 7.7 โรงเรียนสารพัดช่างอุดรธานี
- 7.8 โรงเรียนสารพัดช่างนราธิวาส
- 7.9 โรงเรียนสารพัดช่างลำปาง
- 7.10 โรงเรียนสารพัดช่างวังไกลกังวล
- 7.11 โรงเรียนสารพัดช่างตรัง

16048

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู-อาจารย์และนักศึกษา เกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี นิเทศศิลป์ โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา นั้น ในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจะนำเสนอในรายละเอียดต่อไปนี้

การอาชีวศึกษา

ความหมายของการอาชีวศึกษา ได้มีนักการอาชีวศึกษาหลายท่านได้ให้คำนิยามของการอาชีวศึกษาไว้ดังต่อไปนี้คือ

เมธี ปิณฑานนท์ ได้ให้ความหมายของการอาชีวศึกษาไว้ว่า

การอาชีวศึกษา คือ การศึกษาเพื่อเตรียมบุคลากรด้านฝีมือระดับวุฒิที่ต่ำกว่าปริญญาตรี สำหรับอาชีพหนึ่งหรือกลุ่มอาชีพช่างและงานต่าง ๆ อาชีวศึกษาปกติจัดขึ้นในระดับมัธยมศึกษา จะต้องจัดให้มีการศึกษาพื้นฐานทั่วไป วิชาทฤษฎีสัมพันธ์ และฝึกภาคปฏิบัติเพื่อพัฒนาฝีมือที่ต้องการสำหรับอาชีพหนึ่ง ๆ สัดส่วนของวิชาต่าง ๆ จะแตกต่างกัน แต่ตามปกติและจะต้องเน้นการฝึกภาคปฏิบัติ¹

ธนู แสงศักดิ์ กล่าวว่า

การอาชีวศึกษา คือ การศึกษาวิชาแขนงหนึ่งแขนงใดที่ช่วยให้คนเราออกไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัว การอาชีวศึกษามีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและการฝึกอาชีพย่อมขึ้นอยู่กับพื้นฐานทางเศรษฐกิจและความเจริญก้าวหน้าของสังคม²

---

¹เมธี ปิณฑานนท์, "การบริหารอาชีวและเทคนิคศึกษา", (เอกสารอัดสำเนา) หน้า 64.

²ธนู แสงศักดิ์, "แนวคิดในการจัดการศึกษาระดับปริญญา," รวมบทความอาชีวศึกษา (กรุงเทพฯ: วิทยาการ, 2517), หน้า 60.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

Good ได้กล่าวถึงการอาชีวศึกษาได้ว่า

การอาชีวศึกษา คือ การศึกษาระดับต่ำกว่าวิทยาลัยโปรแกรมหนึ่งในการที่จะเตรียมผู้เรียนเข้าสู่การเลือกอาชีพในสาขาต่าง ๆ โดยเฉพาะหรือเพื่อเป็นการยกระดับแรงงานลูกจ้าง รวมทั้งการศึกษาด้านการค้า อุตสาหกรรม สุขภาพ เกษตรกรรม ธุรกิจและศุลกากร ซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของรัฐ³

Merriam ได้ให้ความเห็นว่า

การอาชีวศึกษา คือ การศึกษาสำหรับอาชีพเฉพาะในด้านการเกษตร การค้า หรืออุตสาหกรรม โดยเป็นการเชื่อมโยงกันระหว่างการสอน ภาคนกฤษฎีกาภาคปฏิบัติ เป็นการจัดในระดับเตรียมอุดมศึกษา ในแผนกนิเทศกรรมและแผนกช่างเทคนิค และโดยสถาบันเฉพาะของวิทยาลัยที่ตั้งขึ้น เช่น วิทยาลัยเกษตร โรงเรียนช่างวิศวกรรม หรือสถาบันเทคนิคต่าง ๆ⁴

Harris กล่าวว่า

การอาชีวศึกษา คือ การศึกษาเมื่อประกอบอาชีพตามความพอใจของแต่ละบุคคล และเพื่อสนองความต้องการของสังคม อาชีวศึกษาเป็นการศึกษาเฉพาะ ซึ่งแยกจากการศึกษาสามัญและสมาคมอาชีวอเมริกันได้ให้ความหมายว่า การอาชีวศึกษา คือ การศึกษาที่มุ่งเน้นทักษะ ความสามารถ ความเข้าใจ ทัศนคติ นิสัยในการทำงาน และความรู้ลึกในคุณค่าของงานอาชีพของผู้เรียนและนำเอาสิ่งเหล่านี้ไปใช้เพื่อให้งานก้าวหน้าและเป็นพื้นฐานในการทำงาน⁵

³ Carter Victor Good, Dictionary of Education, 3rd ed., (New York: McGraw-Hill, 1973), p. 645.

⁴ C & C Merriam, Webster's Third New International Dictionary (Springfield, Mass.: G. & C. Company, 1965), p. 2561.

⁵ Chester W. Harris, Encyclopedia of Education Research (New York: McMillan, 1960), p. 1555.

สรุปความหมายของการอาชีวศึกษา

การอาชีวศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาด้านวิชาชีพที่เน้นหนักภาคปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่โดยศึกษาวิชาทฤษฎีสัมพัทธ์และการศึกษาพื้นฐานทั่วไป เพื่อเตรียมตัวสู่โลกอาชีพที่ผู้เรียนเลือกสรรไว้และนำความรู้ไปเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติงานเพื่อยกระดับฝีมือให้สูงขึ้นให้ทันกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

นโยบายการจัดการอาชีวศึกษา

การจัดการอาชีวศึกษานั้นได้มีการกำหนดเป็นนโยบายไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 เป็นต้นมา และได้มีการดำเนินการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาตามนโยบายที่วางไว้ในแต่ละแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สรุปได้ดังนี้

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (2504-2509) ได้มีการกำหนดนโยบายการอาชีวศึกษาไว้ว่า "ขยายและปรับปรุงมาตรฐานการอาชีวศึกษาให้เหมาะสมกับความต้องการทางเศรษฐกิจของประเทศพร้อมนี้จะเน้นการผลิตครูอาชีวศึกษาเพื่อให้เพียงพอและทันกับการขยายตัวด้านการอาชีวศึกษาด้วย"

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (2510-2514) กำหนดวัตถุประสงค์ไว้โดยเน้นการผลิตกำลังคนระดับกลาง ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ เพื่อสนองความต้องการทางเศรษฐกิจ โดยมีนโยบายจัดระบบมัธยมศึกษาให้สนองความต้องการด้านอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเตรียมคนที่มีความรู้ความชำนาญในระดับกลางให้เพียงพอกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (2515-2519) ในแผนนี้ได้มีการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติเป็นฉบับแรก โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาการอาชีวศึกษาไว้เพื่อผลิตกำลังคนระดับกลาง ประเภทช่างฝีมือ ช่างเทคนิค เพื่อสนองความต้องการกำลังคนของประเทศ ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ และได้กำหนดนโยบายด้านการอาชีวศึกษา สรุปได้ 4 ประการคือ

1. ปรับปรุงและขยายโรงเรียนอาชีวศึกษาตอนปลาย เพื่อสนองความต้องการกำลังคนระดับกลางของประเทศและเน้นการศึกษาสาขาเกษตรกรรมเป็นพิเศษ
2. ลดการอาชีวศึกษาระดับมัธยมต้น โดยจัดโครงการให้สอดคล้องกับระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในสายสามัญ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. หาทางสนับสนุนอาชีพครูอาชีววะ และ ส่งเสริมสวัสดิการครูอาชีวศึกษา
บางประเภทที่ต้องอาศัยความรู้และทักษะเป็นพิเศษ

4. ปรับปรุงโครงการการศึกษา ประเภทหลักสูตรระยะสั้น เพื่อใช้สถานที่
และเครื่องมือที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (2520-2524) ได้กำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนาศึกษาไว้ "เพื่อผลิตกำลังคนในระดับกลางประเภทช่างฝีมือในสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ อีกทั้งส่งเสริมการศึกษาออกโรงเรียน เพื่อช่วยให้ประชาชนมีความรู้ความสามารถประกอบอาชีพได้" และกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษาไว้ 3 ประการคือ

1. ให้วิทยาลัยอาชีวศึกษาปรับปรุงหลักสูตรและแบบเรียนให้เน้นหนักในวิชาชีพอย่างแท้จริง เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถออกไปประกอบอาชีพที่เรียนมาได้

2. เปลี่ยนระบบการวัดผลและการนิเทศให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และกระจายอำนาจหน้าที่การวัดผลการศึกษาไปให้โรงเรียน โดยจัดให้มีการควบคุมคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานพร้อม ๆ กันไป

3. ขยายปริมาณและปรับปรุงคุณภาพสถานศึกษาในจังหวัดต่าง ๆ ตามสภาพท้องถิ่น โดยคำนึงถึงสัดส่วนที่เสมอภาคกัน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) ได้กำหนดวัตถุประสงค์นโยบายและเป้าหมายของการอาชีวศึกษาไว้ดังนี้^๕

วัตถุประสงค์

เร่งพัฒนาและปรับปรุงทั้งด้านปริมาณและคุณภาพของการอาชีวศึกษา ให้สามารถฝึกอาชีวะที่เหมาะสมได้อย่างกว้างขวาง เพื่อสนองความต้องการทั้งการประกอบอาชีพอิสระและตลาดแรงงาน

นโยบาย

1. ประสานการกำหนดนโยบาย การวางแผนและการดำเนินการอาชีวศึกษา
ทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชนเพื่อให้เกิดเอกภาพ

2. ปรับปรุงหลักสูตรและระบบการเรียนการสอนวิชาชีพให้เบ็ดเสร็จในตัวเอง
โดยมุ่งให้เป็นการศึกษาที่เหมาะสมกับอาชีพอิสระและสนองความต้องการของตลาดแรงงาน

^๕ กรมอาชีวศึกษา, "นโยบายการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1-5", (เอกสารอัดสำเนา) หน้า 1-3.

ได้อย่างแท้จริง

3. เร่งผลิตและปรับปรุงคุณภาพของครูอาชีวศึกษาให้ประสานและสอดคล้องกันระหว่างหน่วยผลิตและหน่วยใช้

4. รัฐจะกำหนดมาตรฐานของผู้ที่จะประกอบอาชีพสาขาต่าง ๆ เท่าที่เห็นว่ามีควมจำเป็น

5. เร่งปรับปรุงมาตรฐานของสถานศึกษาให้มีคุณภาพสูงขึ้นและอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน

6. ขยายการศึกษาระดับวิชาชีพให้กว้างขวางขึ้น โดยเฉพาะในชนบท ตามรูปแบบที่เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่นและสังคม ทั้งนี้ จะต้องคำนึงถึงความพร้อมของความสามารถในการจัดความต้องการของตลาดแรงงานและกำลังทางเศรษฐกิจของประเทศด้วย

7. เร่งส่งเสริมและพัฒนาการอาชีวเกษตรระยะสั้น ให้สอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่ในแต่ละท้องถิ่น เพื่อให้สามารถนำไปประกอบอาชีพและดำเนินชีวิตได้อย่างผาสุก

8. ให้สถานศึกษามีการร่วมมือกันในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการประหยัดและมีประสิทธิภาพ

9. ให้สถานศึกษาหาทางร่วมมือกับวงการธุรกิจอุตสาหกรรมและสถานประกอบการเอกชนเพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษา ฝึกงานและสนองความต้องการซึ่งกันและกัน

10. รัฐจะกำหนดมาตรการให้รัฐวิสาหกิจและสถานประกอบการเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการฝึกอาชีพ ทั้งนี้ อาจดำเนินการโดยเอกเทศหรือร่วมกับสถานศึกษาก็ได้

11. ให้สถานศึกษาดำเนินการภารกิจในด้านการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนและสังคมให้กว้างขวางเพื่อยกระดับมาตรฐานการประกอบอาชีพของประชาชนให้สูงขึ้น ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความพร้อมของสถานศึกษาเป็นสำคัญ

12. ส่งเสริมให้เอกชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาให้มากขึ้น

13. ให้มีการประสานสัมพันธ์กันระหว่างการอาชีวะกับการอาชีวศึกษาและการศึกษาระดับอื่น

14. ให้มีการศึกษาวิจัยและติดตามประเมินผลเพื่อหารูปแบบและลักษณะของการจัดการอาชีวศึกษาและนำมาใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด

สถานการณ์การจัดการอาชีวศึกษาในปัจจุบัน

การจัดการอาชีวศึกษาในแผนพัฒนาอาชีวศึกษาระยะที่ 6 (พ.ศ.2530 - 2534)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีวัตถุประสงค์ นโยบาย และเป้าหมาย ดังต่อไปนี้⁷

วัตถุประสงค์

เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนระดับช่างกึ่งฝีมือ ช่างฝีมือ ช่างเทคนิค และให้บริการฝึกวิชาชีพระยะสั้นแก่ประชาชนทั่วไปรวม 5 ประเภทวิชา คือ ช่างอุตสาหกรรม เกษตรกรรม วนิชยกรรม คหกรรมและศิลปหัตถกรรม ในสัดส่วนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

เป้าหมาย

ด้านคุณภาพ

1. นักเรียน นักศึกษา ทุกระดับทุกประเภทวิชาได้รับการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพที่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจสังคมของท้องถิ่นและของประเทศตามความถนัดและความสนใจ
2. นักเรียน นักศึกษามีโอกาสในการปฏิบัติงานจริงทั้งในด้านการจัดการ การใช้เทคโนโลยีการผลิต การซื้อ การขายและการมีส่วนร่วมกันตามกระบวนการอาชีวศึกษาครบวงจร
3. นักเรียน นักศึกษา มีความตระหนักในสำคัญของงานอาชีพมีทักษะในการปฏิบัติงาน เกิดคุณธรรม ค่านิยมในการที่จะพึ่งตนเอง ความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบ ความซื่อสัตย์สุจริตและการประหยัด
4. นักเรียน นักศึกษา ได้รับการส่งเสริมให้มีรายได้ระหว่างเรียนตามความเหมาะสมกับความสามารถและวัย
5. นักเรียน นักศึกษาได้รับการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ มีกำลังใจพร้อมที่จะออกไปประกอบอาชีพตามความถนัด ความสามารถ และตามความต้องการของตลาดแรงงาน
6. ปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะปัญหาการว่างงานลดน้อยลง เนื่องจากการอาชีวศึกษาสอดคล้องกับ ความต้องการของตลาดแรงงานและสภาพเศรษฐกิจของประเทศและการมุ่ง เน้นนโยบายส่งเสริมให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

⁷ กรมอาชีวศึกษา, "แผนพัฒนาอาชีวศึกษาระยะที่ 6 (พ.ศ.2530 - 2534)",

(เอกสารอัดสำเนา) หน้า 1-8.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านปริมาณ

ตลอดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) คาดว่าจะมีนักเรียน/นักศึกษา รวมทั้งสิ้น 1,456,046 คน สูงกว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ซึ่งจะมีจำนวนนักเรียน นักศึกษาทั้งสิ้น 1,205,596 คน เป็นจำนวน 250,450 คน หรือ ร้อยละ 20.7 หรือโดยเฉลี่ยสูงกว่าแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ร้อยละ 4.14 ต่อปี โดยมีรายละเอียดการเพิ่มต่อปีดังนี้ คือ

ระดับ ปวช. อัตราการเพิ่มร้อยละ 1.3 ต่อปี

ระดับ ปวส. อัตราการเพิ่มร้อยละ 1.9 ต่อปี

ระดับ ปวท. อัตราการเพิ่มร้อยละ 5.3 ต่อปี

และการเพิ่มปริมาณการผลิตนักเรียน/นักศึกษาจะเพิ่มเฉพาะสาขาวิชาที่ขาดแคลน และจำเป็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยมีรายละเอียดต่อไปนี้คือ

ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

เพิ่มปริมาณและการขยายการผลิตเฉพาะสาขาวิชาอุตสาหกรรมโลหะ การไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีการผลิต เปโตรเคมี การซ่อมบำรุง การควบคุมกระบวนการทางอุตสาหกรรม และสาขาวิชาอื่น ๆ ที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน

ประเภทวิชาเกษตรกรรม

เพิ่มปริมาณและการขยายการผลิตเฉพาะระดับ ปวท. โดยเฉพาะในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเกษตร และ สาขาวิชาอื่น ที่เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

ประเภทวิชาคหกรรม ณิชยกรรม และศิลปหัตถกรรม

ตรึงปริมาณการผลิตกำลังคนประเภทวิชาคหกรรม ณิชยกรรมและศิลปหัตถกรรม ในทุกระดับ โดยเฉพาะในสาขาวิชาที่เกินความต้องการของตลาดแรงงาน

สำหรับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นคาดว่าจะสามารถให้บริการฝึกวิชาชีพตามหลักสูตรระยะสั้นของโรงเรียนสารพัดช่างได้ไม่น้อยกว่าปีละ 100,000 คน บริการวิชาชีพแก่นักเรียนมัธยมโดยศูนย์ฝึกวิชาชีพและโรงเรียนสารพัดช่างไม่น้อยกว่าปีละ 9,000 คน โดยวิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเกษตรกรรม ในรูปของศูนย์ปฏิบัติการวิชาชีพแก่ประชาชนทั่วไปและนักเรียนมัธยมไม่น้อยกว่าปีละ 32,600 คน

นโยบาย

จากวัตถุประสงค์และเป้าหมายดังกล่าว กรมอาชีวศึกษาได้กำหนดนโยบายเพื่อให้เป็นแนวทางการดำเนินงาน 13 ข้อ ตลอดจนพิจารณามาตรการให้สอดคล้องกับนโยบายและ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป้าหมายดังต่อไปนี้

1. ขยายการศึกษาวิชาชีพและการบริการฝึกอาชีพให้กว้างขวาง สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยเฉพาะในสาขาที่ขาดแคลน และจำเป็นต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม เกษตรกรรมและการบริการ ตรงปริมาณและเร่งรัดปรับปรุงการผลิตกำลังคนในสาขาที่เกินความต้องการของตลาดแรงงาน

มาตรการตามนโยบายข้อ 1

1.1 จัดและส่งเสริมให้มีการศึกษา สํารวจ วิจัยหรือนําผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม แนวโน้มการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตร บริการและความต้องการกำลังคนในการพัฒนาในสาขาเศรษฐกิจดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางในการปรับ ขยาย เปิดแผนกวิชาใหม่ ปรับปรุงการเรียนการสอน แผนกวิชาเดิมที่มีอยู่แล้วให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของตลาดแรงงาน ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

1.2 จัดและส่งเสริมให้มีการค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย เพื่อเร่งรัดพัฒนาปรับปรุง เปลี่ยนแปลงการผลิตกำลังคนในสาขาที่เกินความต้องการของตลาด

1.3 ขยายการให้บริการวิชาชีพระยะสั้นของโรงเรียนสารพัดช่าง ศูนย์ฝึก วิชาชีพ วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเกษตรกรรมหรือวิทยาลัยที่เรียกชื่ออย่างอื่นในรูปแบบของศูนย์ปฏิบัติการวิชาชีพเกษตรกรรม ช่างอุตสาหกรรม ณิชยกรรมและศิลปหัตถกรรม

1.4 ขยายปริมาณการผลิตกำลังคนในประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม และเกษตรกรรม ในสาขาวิชาที่ขาดแคลน ตรงปริมาณการผลิตกำลังคน ประเภทวิชาคหกรรม ณิชยกรรมและศิลปหัตถกรรมในสาขาวิชาที่เกินความต้องการ

2. เร่งรัดพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เป็นกระบวนการที่ครบวงจร เพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมทั้งทักษะวิชาชีพและความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานที่ได้คุณภาพมาตรฐาน รวมทั้งความสามารถในการให้บริการและการจัดการ ซึ่งจะเป็แนวทางส่งเสริมให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถออกไปประกอบอาชีพอิสระได้ นอกเหนือจากอาชีพลูกจ้าง

มาตรการตามนโยบายข้อ 2

2.1 ศึกษาแนวทางเพื่อกำหนดวิธีการและมาตรการในการส่งเสริมการอาชีวศึกษาครบวงจร โดยให้มีการพัฒนาการเรียนการสอน และการฝึกงานอย่างจริงจัง มีประสิทธิภาพ ให้เกิดการผลิตเพื่อจำหน่าย การปฏิบัติงานในเชิงธุรกิจการจัดการ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ในรูปแบบของกิจกรรมสอดแทรกในหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 จัดให้มีการวางระเบียบและกำหนดหลักเกณฑ์การรับงานการค้า เพื่อให้สถานศึกษามีความคล่องตัวและสามารถให้ผลตอบแทนแก่นักเรียน นักศึกษาและครู-อาจารย์ เป็นรายได้ในการผลิตการจำหน่ายและการให้บริการ เพื่อให้เกิดแรงกระตุ้นและสร้างสำนึกในเชิงธุรกิจ ทั้งนี้ โดยอาศัยมติคณะรัฐมนตรีตามข้อเสนอของ กรอ. พอ. เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2528 ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาในการจัดทำ รับบริการ ผลิตเพื่อจำหน่ายได้

2.3 ส่งเสริมเร่งรัดพัฒนาการศึกษาด้านการจัดสหกรณ์ การจัดกิจกรรม ส่งเสริมการตลาด การจำหน่ายผลผลิตของสถานศึกษาในรูปแบบร้านค้าสหกรณ์ ตลาดนัดและการขายส่งต่าง ๆ

2.4 จัดให้มีการประชาสัมพันธ์เพื่อสนับสนุนการส่งเสริมการลงทุนและ/หรือ จัดหาแหล่งเงินทุนและปัจจัยสนับสนุนนักเรียน/นักศึกษาที่มุ่งการประกอบอาชีพอิสระ

3. ปรับปรุงคุณภาพมาตรฐานของหลักสูตรและปัจจัยการอาชีวศึกษา ทั้งในด้าน สื่อการเรียนการสอน ครุภัณฑ์ เครื่องจักรเครื่องมือและอาคารสถานที่ มาตรการตามนโยบายข้อ 3

3.1 จัดและส่งเสริมการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาการอาชีวศึกษา ในเรื่องการจัดและบริหารหลักสูตร เนื้อหาหลักสูตร วิธีการเรียนการสอน ตลอดจน ปัจจัยสนับสนุนการอาชีวศึกษาทั้งในด้านสื่อ ครุภัณฑ์ เครื่องจักร เครื่องมือและอาคารสถานที่

3.2 เร่งรัดพัฒนาหลักสูตร สื่อการเรียนการสอนและปัจจัยสนับสนุนการอาชีวศึกษาอื่น ๆ ให้ได้คุณภาพมาตรฐานเพียงพอและเหมาะสมในการผลิตกำลังคนที่สอดคล้องกับ ความต้องการของตลาดแรงงาน และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

3.3 จัดทำมาตรฐานครุภัณฑ์ เครื่องจักรเครื่องมือเพิ่มเติม พัฒนามาตรฐานที่กำหนดไว้แล้วให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและหลักการประหยัด

3.4 สนับสนุนการผลิตอุปกรณ์และเครื่องมือกลอาชีวศึกษาขึ้นใช้เอง เพื่อการประหยัดและสอดคล้องกับความต้องการ เพิ่มพูนทักษะของครู อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา

3.5 ส่งเสริมให้ศึกษานิเทศก์มีบทบาทในด้านวิชาการเพิ่มขึ้น พร้อมทั้งเร่งรัด พัฒนางานของ ศูนย์นิเทศและฝึกอบรมอาชีวศึกษาระดับภาค ให้สามารถดำเนินงานได้อย่าง คล่องตัวและเป็นไปตามวัตถุประสงค์

3.6 ส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์ ทางด้านเกษตร อุตสาหกรรม คหกรรม วนิชยกรรม ศิลปหัตถกรรม และเทคโนโลยีในสาขาอาชีพที่เกี่ยวข้อง

4. ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพผู้บริหาร ครูประจำการ ทั้งในด้านจริยธรรม คุณธรรม

ตลอดจนความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี โดยเฉพาะในสาขาอาชีพที่ตลาดแรงงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีความต้องการสูงและ/หรือสาขาอาชีพที่ต้องการเทคโนโลยีสูง มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

มาตรการตามนโยบายข้อ 4

4.1 เร่งรัดพัฒนาคุณภาพ จริยธรรมของครูประจำการและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีและถ่ายทอดไปสู่นักเรียน นักศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.2 ร่วมมือกับวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าและกรมการฝึกหัดครู เพื่อพัฒนาคุณภาพครูประจำการในด้านวิชาชีพครูและความก้าวหน้าด้านวิทยาการและเทคโนโลยีในสาขาอาชีพต่าง ๆ

4.3 สนับสนุนส่งเสริมการศึกษา ฝึกอบรมของครูประจำการทั้งในประเทศและต่างประเทศ

4.4 จัดหาทุนและ/หรือทรัพยากร เพื่อสนับสนุนการศึกษา/ฝึกอบรมของครูประจำการในต่างประเทศ โดยเฉพาะสาขาวิชาที่ขาดแคลนและต้องการเทคโนโลยีสูง

4.5 ส่งเสริมการฝึกงาน/ทดลองปฏิบัติงานของครูประจำการ ในสถานประกอบการ เพื่อสร้างประสบการณ์งานอาชีพในสภาพที่เป็นจริงและถ่ายทอดไปสู่นักเรียนได้อย่างดี

4.6 ส่งเสริมการศึกษา/ฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการบริหารงานและทันต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของสาขาอาชีพที่รับผิดชอบ

5. ปรับปรุงหลักสูตรอาชีวศึกษาให้มีความเชื่อมโยงกันระหว่างหลักสูตรในและนอกระบบโรงเรียน เพื่อเป็นการจูงใจให้เยาวชนและประชาชน สนใจเรียนวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

มาตรการตามนโยบายข้อ 5

5.1 จัดให้มีการศึกษาแนวทาง กำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการที่จะส่งเสริมให้มีการเชื่อมโยงระหว่างการอาชีวศึกษาในระบบและนอกระบบ

5.2 เร่งรัดปรับปรุงหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องสัมพันธ์กับหลักสูตรในระบบ

5.3 จัดระบบการเรียนการสอนในระบบและนอกระบบให้เอื้ออำนวยต่อบุคคลที่ทำงานอยู่แล้วให้สามารถศึกษาและรับการฝึกอบรมเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มพูนความรู้และวิทยฐานะ

6. ส่งเสริมให้สถานศึกษาเป็นศูนย์บริการวิชาชีพในชุมชน เพื่อให้บริการการฝึกทักษะอาชีพการพัฒนาแรงงานในท้องถิ่นและในชนบทได้เต็มกำลังความสามารถ

มาตรการตามนโยบายข้อ 6

6.1 จัดให้มีการศึกษาวิเคราะห์เพื่อกำหนดแนวทางและระเบียบที่เอื้ออำนวยให้สถานศึกษาเป็นศูนย์กลางในการให้บริการวิชาชีพแก่ชุมชนได้อย่างคล่องตัวและเป็นระบบ

6.2 เร่งรัดพัฒนาคุณภาพบุคลากรของสถานศึกษาให้มีขีดความสามารถที่จะทำใหสถานศึกษาเป็นศูนย์กลางทางวิชาการและการให้บริการด้านวิชาชีพแก่ชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.3 จัดกิจกรรมการศึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษา ได้มีส่วนในการให้บริการวิชาชีพหรือบริการสังคมด้วยทักษะอาชีพเพื่อเป็นการฝึกฝน และเสริมสร้างนิสัยในการทำงาน คุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม

7. ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างสถานศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษา และกับหน่วยงานอื่นเพื่อการประหยัดและให้เกิดประโยชน์สูงสุด

มาตรการตามนโยบายข้อ 7

7.1 จัดให้สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดที่มีความพร้อมเป็นศูนย์การวิชาชีพของ โรงเรียนมัธยม ประถมและหน่วยงานอื่น ๆ ในชุมชน

7.2 ส่งเสริมให้มีการร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างสถานศึกษาในสังกัดและสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ๆ ในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและสามารถให้การบริการวิชาชีพได้อย่างกว้างขวางและประหยัด

7.3 ปรับปรุงกฎ ระเบียบ ข้อบังคับและแนวปฏิบัติให้เอื้อต่อการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างสถานศึกษาในสังกัด/ต่างสังกัดและกับหน่วยงานอื่น

8. สนับสนุนให้มีการกำหนด การทดสอบและการควบคุมมาตรฐานวิชาชีพในสาขาต่าง ๆ และระดับต่าง ๆ สอดคล้องกับการจัดการศึกษาที่กรมอาชีวศึกษารับผิดชอบ

8.1 จัดให้มีการศึกษาวิเคราะห์วิจัยเพื่อกำหนดมาตรฐานความรู้ความเข้าใจ ความสามารถและทักษะทางวิชาชีพ

8.2 จัดให้สถานศึกษามีบทบาทในการทดสอบมาตรฐานฝีมือและฝีมือกรมเพื่อยกระดับให้ได้มาตรฐาน

8.3 ส่งเสริมการแข่งขันทักษะวิชาชีพในสาขาต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้สถานศึกษาเร่งรัดพัฒนาในด้านคุณภาพและมาตรฐานฝีมือของนักเรียน/นักศึกษายิ่งขึ้น

8.4 สนับสนุนกิจกรรมขององค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย องค์การช่างเทคนิคในอนาคตแห่งประเทศไทยและองค์การนักคหกรรมศาสตร์ นักบริหารธุรกิจ และนักศิลปหัตถกรรมในอนาคตแห่งประเทศไทย ในส่วนที่เสริมสร้างมาตรฐานฝีมือ

9. ขยายบทบาทความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการภาคีรัฐบาล รัฐวิสาหกิจและเอกชนอย่างเป็นระบบ โดยให้มีกฎหมายรองรับเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพอาชีวศึกษาทั้งในด้านการเรียนการสอน การฝึกงาน การพัฒนาบุคลากรและการจัดระบบช่างฝึกหัด

มาตรการตามนโยบายข้อ 9

9.1 สนับสนุนให้มีพระราชบัญญัติส่งเสริมการฝึกอาชีพแห่งชาติโดยเร็ว และให้มีการดำเนินการฝึกอาชีพโดยร่วมมือกับสถานประกอบการ จัดระบบช่างฝึกหัดในรูปแบบของโรงเรียน โรงงานหรือความร่วมมือในรูปแบบอื่นใดที่จะให้การจัดการอาชีวศึกษามีประสิทธิภาพภายใต้มาตรการและกลไกแห่งพระราชบัญญัติ

9.2 ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดระบบการบริหารงานและการเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยให้สถานประกอบการภาคีรัฐบาลและเอกชนในท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการจัดและพัฒนาคุณภาพการอาชีวศึกษาให้มากยิ่งขึ้น

9.3 สนับสนุนให้สถานประกอบการรับนักเรียน/นักศึกษาเข้าฝึกงานโดยให้ค่าตอบแทนตามความเหมาะสม

9.4 เร่งรัดพัฒนาคุณภาพผู้บริหาร ครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาในด้านการสร้างสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการเพื่อการประสานประโยชน์ในการผลิตและใช้กำลังคน

9.5 ส่งเสริมการแนะแนวอาชีพ การจัดหางานและการจัดการตลาดแรงงานเพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างผู้สำเร็จการศึกษาที่หางานทำและสถานประกอบการภาคีรัฐบาลและเอกชนที่มีตำแหน่งงานว่าง

10. ส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เจตคติ นิสัยในการทำงานและบุคลิกภาพอันพึงประสงค์ในการดำรงชีวิตและการประกอบสัมมาอาชีพให้แก่แก่นักเรียนนักศึกษา

มาตรการตามนโยบายข้อ 10

10.1 ส่งเสริมกิจกรรมพิเศษและกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนา นิสัยในการทำงาน ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริตและบุคลิกภาพอันพึงประสงค์อื่น ๆ ของนักเรียน นักศึกษา

10.2 สนับสนุนการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตและทำงานในทุกส่วนของกระบวนการเรียนการสอน

11. สนับสนุนการพัฒนาสุขภาพ สวัสดิภาพและพละนาถของนักเรียน นักศึกษา ตลอดจนการศาสนา และศิลปวัฒนธรรม

มาตรการตามนโยบายข้อ 11

11.1 จัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ พละนาามัย และสวัสดิภาพของนักเรียน

นักศึกษา

11.2 จัดให้มีกิจกรรมส่งเสริม อนุรักษ์ ทำนุบำรุง และเผยแพร่ศาสนา ศิลป

และวัฒนธรรม

12. เร่งรัด พัฒนา ปรับปรุงประสิทธิภาพระบบการบริหารงาน การตรวจ

การรายงานและการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน

มาตรการตามนโยบายข้อ 12

12.1 จัดระบบ การตรวจ การรายงาน และ การติดตามประเมินผล การปฏิบัติงานให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงฯ และกรม

12.2 กำหนด ปรับปรุง แก้ไขระเบียบการบริหารสถานศึกษาให้เป็นไป อย่างรัดกุม คล่องตัวและมีประสิทธิภาพ

12.3 เร่งรัดพัฒนาระบบการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ ระหว่างกรมและ สถานศึกษาให้เป็นไปอย่างรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์

12.4 จัดระบบการวางแผน การงบประมาณ การเงินและการบริหารทั่วไป ให้เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาคุณภาพอาชีวศึกษา

12.5 กำหนดให้สถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างชัดเจน เพื่อ แสดงให้เห็นกิจกรรมการปฏิบัติงาน ตามนโยบายของกระทรวงฯ และ กรม ตลอดจนแผน การใช้จ่ายในงบประมาณและนอกงบประมาณ

13. สนับสนุนการวิเคราะห์ วิจัย การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของ ผู้สำเร็จการศึกษาและการจัดระบบข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการวางแผนและการพัฒนางาน

มาตรการตามนโยบายข้อ 13

13.1 เร่งรัดพัฒนางานของศูนย์ข้อมูลการศึกษาเพื่ออาชีพและตลาดแรงงาน ทั้งในระดับสถานศึกษา ระดับจังหวัด ระดับภาคและระดับกรมให้มีเครือข่ายการประสานข้อมูล อย่าง เป็นระบบและ เป็นไปด้วยดี

13.2 จัดสรรและเร่งรัดพัฒนาบุคลากรด้านการวิเคราะห์วิจัยและประเมินผล ให้เพียงพอสอดคล้องกับความต้องการ

13.3 สนับสนุน ส่งเสริมการนำผลการวิเคราะห์วิจัยและประเมินมาใช้ในการ วางแผนและพัฒนางานให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

13.4 เร่งรัดพัฒนาระบบการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการ ศึกษาและการนำผลการปฏิบัติงานมาใช้ในการวางแผนและ พัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลักพื้นฐานของการอาชีวศึกษา

ไม่ว่าการอาชีวศึกษาจะผลิตกำลังคนระดับใด เพื่อป้อนตลาดแรงงานส่วนไหน การอาชีวศึกษาจะยึดหลักการพื้นฐานที่สำคัญ 2 ประการคือ^๑

1. ผู้สอนและผู้เรียนทางอาชีวศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพและเข้าใจบทบาทความสำคัญของการอาชีวศึกษา จึงจะทำให้การอาชีวศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
2. การอาชีวศึกษาเป็นการศึกษาเพื่อมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติ ฉะนั้นโปรแกรมการอาชีวศึกษาแขนงต่าง ๆ จึงจัดดำเนินการภายใต้หลักการและความมุ่งหมายของการให้ผู้สำเร็จการศึกษาได้ทำงานและมีงานทำตามที่ได้ศึกษาอบรมไป จึงจะทำให้การอาชีวศึกษาเป็นไปอย่างมีเป้าหมายและทิศทาง

ระดับหลักสูตรการอาชีวศึกษาของกรมอาชีวศึกษา

ปัจจุบันการจัดอาชีวศึกษาลดนักศึกษามี 5 ระดับการศึกษา คือ

1. ระดับประกาศนียบัตร (หลักสูตรระยะสั้น) เป็นหลักสูตรเพื่อผลิตคนงานระดับกึ่งฝีมือและช่างฝีมือ รับผู้เข้าฝึกอบรมที่สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เวลาที่ใช้แตกต่างกันออกไป เช่น 2 เดือน 3 เดือนครึ่งหรือ 1 ปี สำหรับหลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ซึ่งรับผู้สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่า ม.3 หรือเทียบเท่า เป็นต้น
2. ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ใช้เวลาศึกษา 3 ปี รับผู้สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม.3) หรือเทียบเท่า
3. ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ใช้เวลาศึกษา 2 ปี รับผู้สำเร็จการศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
4. ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) ใช้เวลาศึกษา 2 ปี รับผู้สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ม.6) หรือเทียบเท่าหรือมัธยมศึกษาปีที่ 5 (ม.ศ.5)
5. ระดับประกาศนียบัตรประโยศครูมัธยม (ปม.) ใช้เวลาศึกษา 1 ปี รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

---

^๑ วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์, "ใจความสำคัญหลักการสอนวิชาอาชีวศึกษา" ในเอกสารประกอบการอบรม โครงการอบรมครูที่สอนวิชาชีพให้มีความรู้ด้านวิชาการศึกษา รุ่น 2 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2526), (เอกสารอัดสำเนา) หน้า 1-2.

ระดับวิชาชีพในการจัดการอาชีวศึกษา

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 ระบุว่าการศึกษาอาชีวศึกษาเป็นการศึกษาวิชาชีพที่มุ่งผลิตกำลังคนในระดับต่าง ๆ กันตามความต้องการของท้องถิ่นและสังคม⁹

การอาชีวศึกษาผลิตคนที่มีคุณภาพได้มากเท่าไร ก็ย่อมเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้แก่ชาติ กำลังคนจากการอาชีวศึกษาผลิตแบ่งออกได้เป็น 4 ระดับ คือ¹⁰

1. ช่างกึ่งฝีมือ (Semi - Skilled Worker) จัดเป็นผู้มีความรู้ขั้นพื้นฐานของงานช่าง สามารถปฏิบัติงานช่างได้แต่ไม่จำเป็นต้องมีฝีมือ ได้แก่ พวกฝึกงานระยะสั้นโดยไม่ต้องการเรียนรู้ทางทฤษฎีหรือพวกประเภทแรงงานที่ปฏิบัติงานจนมีประสบการณ์ก็สามารถเป็นช่างกึ่งฝีมือได้

2. ช่างฝีมือ (Skilled Worker) จัดเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องการทำงานเป็นอย่างดี มีความละเอียดรอบคอบ ให้คุณภาพในผลงาน มีความรักและอดทนต่องานทางช่าง ผ่านการฝึกอบรมมาแล้วเป็นเวลานานจนเกิดความชำนาญ มีความรู้ทางทฤษฎีบ้างเพียงเพื่อนำไปเสริมงานปฏิบัติ

3. ช่างเทคนิค (Technician) ระดับอนุปริญญาหรือระดับเทคนิค ทำหน้าที่รองลงมาจากระดับปริญญาตรี หน้าที่ของช่างเทคนิคเป็นผู้คอยดูแลการทำงานของช่างฝีมือ คอยให้คำปรึกษาและแนะนำ มีความรู้เรื่องงานปฏิบัติเป็นอย่างดี มีความรู้ในทฤษฎีช่างมากพอที่จะแก้ปัญหการปฏิบัติของช่างฝีมือ แต่อาจไม่จำเป็นต้องมีฝีมือในทางปฏิบัติ

4. วิศวกรหรือระดับวิชาชีพชั้นสูง (Professional) เป็นการเรียนรู้ในระดับปริญญา เป็นพวกที่ต้องการความรู้ทางด้านทฤษฎีโดยทำงานเกี่ยวกับการคิดคำนวณ วิเคราะห์วิจัย เป็นผู้ออกแบบแผนผลิต เป็นนักคิดค้นและปรับปรุง ไม่ต้องการความรู้ทางด้านฝีมือ

ปัญหาในการจัดอาชีวศึกษา

กรมอาชีวศึกษาได้รวบรวมปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาไว้ดังนี้¹¹

⁹ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 (อักษรบัณฑิต, 2520), หน้า 9.

¹⁰ จรุง ชูลภ, "การวิจัยการศึกษาวิชาชีพ" ใน เอกสารประกอบคำบรรยายในการอบรมศึกษานิเทศก์ เล่ม 2 (กรุงเทพฯ: โรงเรียนสารพัดช่างพระนคร, 2524), หน้า 329-330.

¹¹ กรมอาชีวศึกษา, สถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาที่เปิดสอนปี 2528 (ฝ่ายสถิติวิจัยและประเมินผล กองแผนงาน กรมอาชีวศึกษา, 2528), หน้า 9-10. เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ความเจริญอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี โดยเฉพาะในภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมของเอกชน ทำให้การผลิตกำลังบางส่วนไม่สอดคล้องกับความต้องการบางสาขาวิชา และขาดแคลนบางสาขาวิชา เนื่องจากการปรับตัวในระบบการศึกษาเป็นไปตามขั้นตอนและต้องใช้เวลา

2. มีหลายหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการ จัดอาชีวศึกษาแต่ขาดระบบงานที่จะดำเนินการประสานสัมพันธ์ให้การจัดอาชีวศึกษาเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

3. หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนยังไม่เอื้ออำนวยต่อการปลูกฝังทัศนคติและทักษะในการประกอบอาชีพอิสระ

4. การปรับปรุงคุณภาพยังไม่สามารถดำเนินการได้เต็มที่ เนื่องจากความจำกัดของงบประมาณ ซึ่งนำมาใช้ดำเนินงานปกติและเสริมในส่วนที่มีการขยายปริมาณการรับนักเรียน นักศึกษา

5. ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณสำหรับการวิเคราะห์ วิจัยและประเมินผลด้านอาชีวศึกษาที่เป็นระบบและต่อเนื่อง

6. ไม่มีหน่วยงานใดที่สามารถคาดคะเนหรือให้ข้อมูลอย่างชัดเจนเกี่ยวกับความต้องการกำลังคนอาชีวศึกษาในแต่ละสาขางาน

7. ขาดระบบการกำหนดมาตรฐานและการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานสำหรับบุคคลที่จะทำงานโดยเฉพาะในสาขาวิชาที่เป็นอันตรายหรือที่ต้องการความมั่นคงแข็งแรงเพื่อความปลอดภัย

8. อัตราการเรียนต่อของผู้สำเร็จระดับประโยควิชาชีพ (ปวช.) ค่อนข้างสูง เนื่องจากค่านิยมของสังคมและโอกาสการมีงานทำเมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับที่สูงกว่า

9. ขาดแคลนครูวิชาชีพระดับปริญญาตรีในหลายสาขาวิชา เนื่องจากขาดแรงจูงใจด้านเงินเดือน สวัสดิการและอื่น ๆ ในการเข้ารับราชการครู แม้ว่าจะมีการให้ทุนการศึกษาแต่ก็มีผู้ขอใช้ทุนคืนแทนที่จะเข้ารับราชการครู

10. อาคาร สถานที่ และ วัสดุครุภัณฑ์ในบางสถานศึกษายังไม่ได้มาตรฐานเท่าเทียมกัน เนื่องจากความจำกัดของงบประมาณ

11. ความร่วมมือกับภาคเอกชนเพื่อการฝึกงานของนักเรียน/นักศึกษา การฝึกอบรมครู และการใช้วิทยากรจากสถานประกอบการในพื้นที่ทำได้อย่างจำกัด เนื่องจากในบางจังหวัดไม่มีสถานประกอบการที่มีลักษณะงานสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนในสถานศึกษา

12. การรับงานการค้า เพื่อให้นักเรียน/นักศึกษาได้ปฏิบัติงานจริงทำได้ในขอบเขตจำกัดเนื่องจากความไม่คล่องตัวในการดำเนินงานตามระเบียบปฏิบัติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

13. ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดเทคนิคการจัดการ กำหนดมาตรฐานงานและการประเมินราคา

14. การให้บริการวิชาชีพแก่ชุมชนทั้งในชนบทและเมือง โดยดำเนินการเองและให้ความร่วมมือแก่หน่วยงานอื่นในท้องถิ่น ทำให้สถานศึกษาต้องรับภาระมากด้านค่าใช้จ่าย ซึ่งมักต้องเจียดจ่ายจากงบประมาณปกติ

สภาพและปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาเกษตรกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ อธิบายว่า ปัญหา คือ อุปสรรคหรือสิ่งกีดขวางมิให้ผู้ตัดสินใจสามารถทำงานให้บรรลุจุดหมายได้¹²

กรมสามัญศึกษา บันทึกไว้ว่า ปัญหา คือ สภาพที่เกิดขึ้นไม่ตรงกับสภาพที่ต้องการให้เกิด¹³

วีระพล สุวรรณนันทน์ ให้ความหมายของปัญหาว่า ปัญหา คือ สภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอนาคตมีแนวโน้มที่จะไม่ตรงกับความต้องการ¹⁴

สุกิจ ศรีปัดดา เชื่อว่า ปัญหา มักเกิดจากตัวผู้บริหารเอง¹⁵

สรุปว่า ปัญหา คือ สภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วเป็นอุปสรรคของการทำงานทำให้งานไม่สำเร็จหรือสำเร็จด้วยความล่าช้า ไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร

¹² เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา (กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2522), หน้า 119.

¹³ กรมสามัญศึกษา, การร่างและวิเคราะห์โครงการตามแนวเหตุผล (กรมสามัญศึกษา, 2524), (เอกสารอัดสำเนา) หน้า 5.

¹⁴ วีระพล สุวรรณนันทน์, กระบวนการแก้ปัญหา (โรงพิมพ์อักษรพัฒนา, 2525), หน้า 1.

¹⁵ สุกิจ ศรีปัดดา, การบริหารการศึกษา (โรงพิมพ์อภิชิตการพิมพ์, 2523), หน้า 322.

ปัญหามักจะเกิดจากเหตุการณ์ที่แตกต่างกัน แต่โดยส่วนใหญ่แล้วปัญหามักเกิดจาก

1. ผู้ตัดสินใจไม่สามารถไปสู่จุดหมายได้ เพราะมีอุปสรรคขวางอยู่
2. ผู้ตัดสินใจสามารถหาทางไปสู่จุดหมายได้ แต่วิธีการไปสู่จุดหมายมีหลายทาง
3. ผู้ตัดสินใจสามารถหาทางไปสู่จุดหมายได้ แต่วิธีการไปสู่จุดหมายมีหลายทาง

และมีจุดหมายมากกว่าหนึ่งอย่าง¹⁶

เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นสิ่งหนึ่งที่ต้องกระทำคือ การแก้ปัญหา ในการแก้ปัญหานั้นก็มีวิธีการแก้ปัญหาได้หลายวิธี การแก้ปัญหาก็เป็นภารกิจที่สำคัญของบุคคลที่เกี่ยวข้องและถือว่า การแก้ปัญหา คือ กระบวนการที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ หลักการและวิธีการปฏิบัติงานใหม่ ๆ¹⁷

Gorton เชื่อว่าการใช้กระบวนการแก้ปัญหาช่วยให้ผู้บริหารเข้าใจปัญหาอย่างละเอียดและกระบวนการแก้ปัญหา ได้แก่¹⁸

1. การศึกษา การพิจารณาและวิเคราะห์ธรรมชาติของปัญหาหรือความต้องการ
2. หาทางเลือกปรับปรุงสถานการณ์
3. การเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด
4. การนำทางเลือกเข้าสู่ภาคปฏิบัติ
5. การประเมินประสิทธิภาพของการแก้ปัญหา

วิระพล สุวรรณนันทน์ สนับสนุนว่าการแก้ปัญหามองอาศัยกระบวนการแก้ปัญหาและกระบวนการแก้ปัญหาที่มีอยู่ 4 ขั้นตอน คือ¹⁹

¹⁶ เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา (กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2522), หน้า 119.

¹⁷ สุวกิจ ศรีปัดดา, การบริหารการศึกษา (โรงพิมพ์อภิชชาติการพิมพ์, 2523), หน้า 318.

¹⁸ Richard A. Gorton, School Administration and Supervision (Dubuque: Wm. C. Brown Company Publishers, 1976), pp. 210-211.

¹⁹ วิระพล สุวรรณนันทน์, กระบวนการแก้ปัญหา (โรงพิมพ์อักษรพัฒนา, 2525) หน้า 7.

1. การระบุปัญหา
2. การหาสาเหตุแห่งปัญหา
3. การกำหนดจุดมุ่งหมายการแก้ปัญหา
4. การกำหนดแนวทางแก้ปัญหา

สรุปได้ว่าการแก้ปัญหาที่สมบูรณ์นั้น จะต้องใช้กระบวนการแก้ปัญหา

ในแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 5 ได้ระบุถึงปัญหาของการจัดการอาชีวศึกษาไว้ว่า มีปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพของครูซึ่งมีการพัฒนาทางความรู้และทักษะใหม่ ๆ น้อยมาก การลงทุนสูง ขาดการประเมินผลงานอย่างมีระบบ ปัญหาการว่างงานและปัญหาด้านคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาและนโยบายในแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 5 มีวัตถุประสงค์เน้นการปรับปรุงคุณภาพของการอาชีวศึกษามากกว่ามุ่งขยายการจัดตั้งในด้านช่างอุตสาหกรรมและวิชาชีพกรรมให้มีการเร่งปรับปรุงด้านคุณภาพ²⁰

ดังนั้น การใช้หลักสูตรจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งแม้ว่าตัวหลักสูตรจะพัฒนาขึ้นมาอย่างดีเลิศเพียงใด ถ้าขาดความเข้าใจและความไม่พร้อม การจะพัฒนาหลักสูตรไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ว่าจะประสบความสำเร็จได้ยาก²¹

สงัด อุทรานันท์ ได้กล่าวถึงงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรไว้ว่า มีงาน

3 ลักษณะคือ²²

1. งานบริหารและบริการหลักสูตร
2. งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร
3. งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

²⁰ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 5 (2525-2529) (พัฒนาศึกษา, ม.ป.ป.), หน้า 93.

²¹ วิชัย วงษ์ใหญ่, พัฒนาหลักสูตรและการสอน พิมพ์ครั้งที่ 2 (โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 2523), หน้า 185.

²² สงัด อุทรานันท์, พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร (กรุงเทพฯ: วงเดือนการพิมพ์, 2527), หน้า 262.

จะเห็นได้ว่างานบริหารและบริการหลักสูตรเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการใช้หลักสูตร การบริหารหลักสูตรไม่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการสอนโดยตรงแต่เป็นการดำเนินงานเพื่อ อำนวยความสะดวกให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรตามที่กำหนดไว้ และงานสนับสนุนและส่งเสริมการสอนจะเป็นไปเพื่อทำให้การเรียนการสอนและการบริหาร หลักสูตรมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้เสนอปัจจัยที่ควรพิจารณาในการกำหนด รายละเอียดในการปฏิบัติเพื่อให้โรงเรียนสามารถใช้หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้²³

1. การจัดห้องเรียน
2. การบริการเพื่อการเรียนการสอน
3. การจัดวิชาเลือก
4. การจัดกิจกรรมต่าง ๆ
5. การประเมินผล
6. การจัดบุคลากร
7. การเงิน

ปราณี เถลิงผลและคณะ กล่าวว่า เมื่อโรงเรียนได้หลักสูตรมาแล้ว ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องจึงต้องคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ก่อนเปิดเรียนคือ²⁴

1. อาคารสถานที่
2. แบบเรียน
3. อุปกรณ์
4. ครู
5. นักเรียน
6. ตารางสอน

²³ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, เอกสารการสอนชุดวิชาปฏิบัติการสอน มัธยมศึกษา (กรุงเทพฯ: อมรินทร์การพิมพ์, 2524), หน้า 154.

²⁴ ปราณี เถลิงผลและคณะ, หลักสูตรมัธยมศึกษา (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2518), หน้า 24-25.

สังกัด อุทรานันท์ ได้แบ่งงานบริหารและบริการหลักสูตรในโรงเรียนออกเป็น

3 งาน คือ²⁵

1. งานเตรียมบุคลากรในโรงเรียนซึ่งเป็นผู้ใช้หลักสูตรจะเตรียมบุคลากรได้โดยการประชุม ผูกอบรมภายในกลุ่มโรงเรียนหรือโรงเรียน การส่งครูไปประชุมผูกอบรมในหน่วยงานอื่น
2. การจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตร
3. การบริการหลักสูตรภายในโรงเรียน ได้แก่ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้หลักสูตร เช่น บริการแนะแนว ห้องสมุด สื่อการเรียนการสอน

กรมวิชาการกำหนดไว้ว่า การใช้หลักสูตรมีข้อที่ต้องพิจารณา 8 ข้อ คือ²⁶

1. ความหมายของ "หลักสูตร" ครอบคลุมเนื้อหาสาระดังนี้ ความหมายของหลักสูตร แผนการศึกษาชาติและองค์ประกอบของหลักสูตร
2. การใช้หลักสูตร ต้องยึดองค์ประกอบของหลักสูตรเป็นหลัก
3. จุดประสงค์ของการเรียนรู้ในแต่ละรายวิชา ผู้สอนต้องดำเนินการสอนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในจุดประสงค์และสามารถพัฒนาความรู้ให้เป็นประโยชน์ต่อชีวิตผู้เรียน
4. การใช้หลักสูตรมิได้จำกัดว่าความรู้และประสบการณ์นั้น จะต้องอยู่แค่ในห้องเรียนเท่านั้น
5. ความสำเร็จของการใช้หลักสูตรขึ้นอยู่กับกระบวนการเรียนการสอนของครู
6. การประเมินผลเป็นระยะ ๆ จะช่วยแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอน ช่วยให้เกิดการเรียนรู้อันเป็นพื้นฐานต่อเนื่องอย่างมั่นคงและถูกต้อง
7. ผู้บริหารต้องหาวิธีการให้ครูสนใจนักเรียนมากขึ้น
8. การจัดการเรียนการสอน การจัดการแผนการเรียน การใช้แหล่งวิชาการ สถานประกอบการอิสระหรือการฝึกหัดอาชีพกับผู้ปกครอง

²⁵ สัจด์ อุทรานันท์, พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร (กรุงเทพฯ: วงเดือนการพิมพ์, 2527), หน้า 263-265.

²⁶ กรมวิชาการ, คู่มือดำเนินการอบรมหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.2521, (เอกสารอัดสำเนา) หน้า 61-67.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อพิจารณาถึงเรื่องการใช้หลักสูตร จากความคิดเห็นของนักการศึกษาดังกล่าว จึงพอสรุปได้ว่า การใช้หลักสูตร จะอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรตามที่กำหนดไว้และงานสนับสนุนส่งเสริมการศึกษาจะดำเนินไปเพื่อทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นนั้น ประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ด้านดังนี้

1. หลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร
2. บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร
3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน
5. การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน
6. การนิเทศและพัฒนาบุคลากรทางการสอน

หลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร

หลักสูตรมีความสำคัญมากต่อการเรียนการสอน เพราะหลักสูตรจะเป็นตัวกำหนดทิศทางของการจัดการเรียนการสอนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การถ่ายทอดความรู้ วัฒนธรรม การเสริมสร้างทักษะ การปลูกฝังเจตคติ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงงาม เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการเสริมสร้างความเจริญเติบโต และพัฒนาการในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการเสริมสร้างความเจริญเติบโตและได้รับการพัฒนาการในทุก ๆ ด้าน เพื่อเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตของตนให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ต่าง ๆ กัน ดังเช่น ภิญญู สาร ให้ความหมายในทัศนะของนักบริหารการศึกษาว่า

หลักสูตร น่าจะหมายถึงโครงการศึกษาที่กำหนดให้นักเรียนเรียนรู้และพัฒนาตนเองตามแผนการศึกษาหรือโครงการศึกษาที่โรงเรียนปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุทางการศึกษาตามแผนการศึกษานั้นเอง...หลักสูตร คือ โครงการเตรียมนักเรียนหรือเยาวชนของชาติให้เป็นสมาชิกที่มีประสิทธิภาพของสังคม สังคมแต่ละสังคมไม่จำเป็นที่จะต้องการหรือมีความจำเป็นเหมือนกัน สังคมไทย ย่อมแตกต่างจากสังคมอเมริกันและสังคมอื่น ๆ หลักสูตรไทยจึงต้องอาศัยกฎเกณฑ์ที่ได้ศึกษารวบรวม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มาจากสภาพความต้องการและสภาพความจำเป็นของสังคมไทย การแปลวัสดุของ
หลักสูตรไทยไม่จำเป็นที่จะนำมาใช้ให้ตีในสถานสังคมไทย²⁷

เอกชัย กี่สุขพันธ์์ เสนอความเห็นว่ หลักสูตร หมายถึง การจัดประสบการณ์
ในการเรียน เพื่อให้เด็กเรียนมีพัฒนาการทางด้านความรู้ความสามารถ ทักษะ และค่านิยม
ตามความต้องการของสังคม²⁸

สงวน สุทธิเลิศอรุณ เห็นว่า หลักสูตร คือ ประสบการณ์ทั้งหมดที่ผู้เรียนได้รับ
ทั้งในและนอกห้องเรียน ซึ่งโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อพัฒนาเด็กทุกด้าน²⁹

เสริมศรี ไชยคร อธิบายว่า หลักสูตร คือ ประสบการณ์ทั้งหมดที่ผู้เรียนได้รับ
จากสถาบันหนึ่งและยังหมายถึงประสบการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนเรียนการสอนหรือการปฏิบัติจริง
ในโครงการต่าง ๆ³⁰

เอกวิทย์ ณ ถลาง กล่าวว่า

หลักสูตร หมายถึง ประมวลประสบการณ์ทั้งหมดที่จัดให้กับเด็กได้เรียนเนื้อหา
วิชา เจตคติ แบบพฤติกรรม กิจวัตร สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เป็นต้น เมื่อประมวลกันเข้า
แล้วก็จะเป็ประสบการณ์ที่ผ่านเข้าไปในการรับรู้ของเด็ก หลักสูตร คือ สิ่งใดก็ตาม

²⁷ ภิญโญ สาร, ดร. หลักการบริหารการศึกษา (พระนคร: วัฒนาพานิช, 2516), หน้า 270.

²⁸ เอกชัย กี่สุขพันธ์์, หลักการบริหารการศึกษาทั่วไป พิมพ์ครั้งที่ 2 (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527), หน้า 152-153.

²⁹ สงวน สุทธิเลิศอรุณ, การบริหารการศึกษา (โรงพิมพ์ชัยศิริการพิมพ์, 2523), หน้า 174.

³⁰ เสริมศรี ไชยคร, ระบบหลักสูตรและการสอน (เชียงใหม่: โรงพิมพ์พระสิงห์การพิมพ์, 2528) หน้า 2-3.

ซึ่งมุ่งหวังจะเกิดการเรียนรู้แก่เด็ก^{๓๑}

สมิทร คุณานุการ ให้ทัศนะว่า หลักสูตร หมายถึง โครงการที่ประมวลความรู้และประสบการณ์ทั้งหลายที่โรงเรียนจัดให้กับนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นภายในหรือภายนอกโรงเรียนก็ตาม เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้^{๓๒}

กมล สดประเสริฐ กล่าวว่า หลักสูตรมิได้หมายความว่าความแต่เพียงหนังสือ หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น แต่ยังมีความหมายถึงกิจกรรมและประสบการณ์ทั้งหลายที่จัดให้กับเด็กซึ่งรวมถึงการสอนของครูต่อนักเรียนด้วย^{๓๓}

วิชัย วงษ์ใหญ่ ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 4 ประการคือ^{๓๔}

1. รายการที่ทางโรงเรียนกำหนดสอนและรวมทั้งวัสดุหลักสูตรอื่น ๆ
2. รายวิชาที่สอนให้กับเด็ก
3. รายวิชาที่ทางโรงเรียนเปิดสอน
4. การวางแผนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ซึ่งทางโรงเรียนจัดเสนอแนะขึ้นไว้

ชาวล แพริตกุล กล่าวว่า หลักสูตรเป็นผู้กำหนดขนาด ระดับและทิศทางของการศึกษา ให้ครูเป็นผู้ดำเนินการตามหลักสูตร จึงมีความสำคัญเหมือนคัมภีร์ของการสอน การปรับปรุงและทุกเรื่องของการศึกษา^{๓๕}

^{๓๑} เอกวิทย์ ณ กลาง, ดร. "ข้อคิดเรื่องหลักสูตร" คู่มือในเขตการศึกษา (พระนคร: วิทยาลัยครูสวนสุนันทา, 2511) หน้า 108.

^{๓๒} สมิทร คุณานุการ, หลักสูตรและการสอน พิมพ์ครั้งที่ 7 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2523) หน้า 3.

^{๓๓} กมล สดประเสริฐ, ศูนย์ศึกษา ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 (กุมภาพันธ์, 2516) หน้า 20.

^{๓๔} วิชัย วงษ์ใหญ่, พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่ (กรุงเทพมหานคร: รุ่งเรืองธรรม, 2521) หน้า 2.

^{๓๕} ชาวล แพริตกุล, ดร. เทคนิคการวัดผล (กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช, 2518), หน้า 16.

ก่อ สวัสดิพิพาณิชย์ กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง สิ่งที่มีบัญญัติให้ครูสอนในโรงเรียน กิจกรรมที่ทำการสอนการเรียนกันจริง ๆ ซึ่งรวมถึงการวัดผลด้วย^{๓๕}

สมน อมรวิวัฒน์ ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรไว้ว่า

หลักสูตร คือ แนวกำหนดประสบการณ์ทั้งมวลที่มุ่งหมายให้นักเรียนได้รับการศึกษา ทั้งในแง่วิจารณ์และสังเกตทุกด้านครอบคลุมถึง การกำหนดกิจกรรมการเรียน การสอนและวิธีฝึกอบรมเด็กในชั้นเรียน...หลักสูตรมีฐานะ เป็นมาตรฐานและเป็นพื้นฐานอย่างหนึ่งในการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กเรียน ครูจึงสามารถเติมเสริมแต่งให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนและท้องถิ่นได้^{๓๖}

นิสิตบัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความหมายของหลักสูตรจากกลุ่มบุคคล 6 กลุ่ม ในปี พ.ศ. 2513 พบว่า^{๓๗}

1. กลุ่มครูอาจารย์ 77.42% มีความเห็นว่า หลักสูตร คือ เครื่องกำหนดระดับ และทิศทางให้ครูเป็นผู้ดำเนินการ
2. กลุ่มศึกษานิเทศก์ 72.88% มีความเห็นว่า หลักสูตร คือ ประมวลกิจกรรม และประสบการณ์ทั้งหลายที่มีอยู่ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนซึ่งทางโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้เกิดการพัฒนาการทุกด้าน
3. กลุ่มหัวหน้าสถานศึกษา 78.26% มีความเห็นสอดคล้องกันกับกลุ่มศึกษานิเทศก์
4. กลุ่มผู้บริหารการศึกษา 87.50% มีความเห็นว่า หลักสูตร คือ โอกาสในการเรียนรู้ที่ทางโรงเรียนจัดให้
5. กลุ่มนิสิตนักศึกษา 81.50% มีความเห็นว่าหลักสูตร คือ การจัดเตรียมระบบ วิชา จำนวนวิชาให้เหมาะสมกับกลุ่มของเด็ก

^{๓๕} ก่อ สวัสดิพิพาณิชย์, ดร. "ลักษณะและคุณค่าของหลักสูตรที่ดี" หลักสูตรมัธยมศึกษา (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2514), หน้า 13.

^{๓๖} สมน อมรวิวัฒน์, เอกสารทางวิชาการหลักสูตรและการสอนระดับประถมศึกษา (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ม.ป.พ.), หน้า 6-7.

^{๓๗} ชาริ มณีศรี, การนิเทศการศึกษา (กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์, ม.ป.ป.), หน้า 177-178.

6. กลุ่มประชาชน 80% มีความเห็นว่าหลักสูตร คือ การกำหนดวิชาให้แก่ผู้เรียนในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ในโรงเรียน วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย

Good ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 3 ประการคือ³⁹

1. หลักสูตร คือ เนื้อหาวิชาที่จัดไว้เป็นระบบให้ผู้เรียนได้ศึกษา ความหมายของหลักสูตรในข้อนี้ หมายถึง หลักสูตรเป็นวิชา ๆ
2. หลักสูตร คือ คำโครงทั่วไปของเนื้อหา หรือ สิ่งเฉพาะที่จะต้องสอน ซึ่งโรงเรียนจัดให้แก่เด็กเพื่อให้มีความรู้ขั้นหรือให้รับประกาศนียบัตร เพื่อให้สามารถเข้าเรียนต่อในทางอาชีพต่อไป ความหมายในข้อนี้หมายถึงหลักสูตรทั้งฉบับรวมทุกวิชาเข้าด้วยกัน
3. หลักสูตร คือ กลุ่มวิชาและการจัดประสบการณ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งนักเรียนได้เล่าเรียนภายใต้การแนะนำของโรงเรียน ความหมายในข้อนี้ หมายถึง หลักสูตรทั้งฉบับซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาวิชาส่วนหนึ่งและประสบการณ์อีกส่วนหนึ่ง

Saylor and Alexander ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร คือ บรรดาความพยายามทั้งหมดของโรงเรียนในการที่จะก่อให้เกิดผลของการเรียนที่โรงเรียนพึงปรารถนา ทั้งในสถานการณ์ภายในและภายนอกโรงเรียน⁴⁰

Beauchamp กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง เนื้อหาวิชาที่จะต้องเรียนต้องสอนโดยมีการสร้างหลักสูตร รูปแบบของหลักสูตร ทฤษฎีหลักสูตรและแหล่งอ้างอิงพื้นฐาน⁴¹

Veysey กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง ตัวเนื้อหารายวิชาต่าง ๆ ตลอดจนกิจกรรม

³⁹ Carter V. Good, Dictionary of Education (New York: McGraw-Hill Book Co., Inc., 1973), p. 7.

⁴⁰ Galen Saylor and William M. Alexander, Curriculum Planning for the Better Teaching and Learning (New York: Rinehart and Company, Inc., 1959), p. 4.

⁴¹ George A. Beauchamp, Curriculum Theory (The KAGG Press, 1968), p. 145.

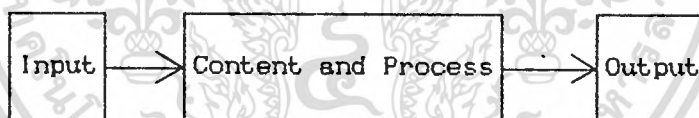
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่สัมพันธ์และเกี่ยวเนื่องกับรายวิชานั้น ๗⁴²

Taba กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง ประมวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่โรงเรียนและครูผู้สอนจัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงไปตามลักษณะที่ตั้งจุดมุ่งหมายไว้⁴³

ในการให้ความหมายของหลักสูตรตามที่กล่าวมาแล้วจำแนกได้เป็น 3 แนวทางคือ

1. หลักสูตร คือ หลักสูตร (Curriculum as a Curricular) หลักสูตรในความหมายนี้มีความคิดที่หยุดนิ่งคงที่ เพราะเป็นหลักการ (Principle) ยากต่อการที่จะแก้ไขหรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอันเป็นลักษณะของหลักสูตรไทยซึ่งไม่ค่อยจะมีการเปลี่ยนแปลง
2. หลักสูตรเป็นเนื้อหาวิชาที่จะต้องสอน (Curriculum as a field of study) หลักสูตรในแง่นี้หมายถึง ศาสตร์ วิชาหรือเนื้อหาวิชาที่จะต้องมีการเรียนการสอน
3. หลักสูตรเป็นระบบ (Curriculum as a system) หลักสูตรในแง่นี้จะเห็นเป็นระบบระเบียบ เป็นกระบวนการโดยการส่งวัตถุดิบเข้าไปสู่กระบวนการแล้วจึงจะได้ผลผลิตที่สมบูรณ์ ดังรูป

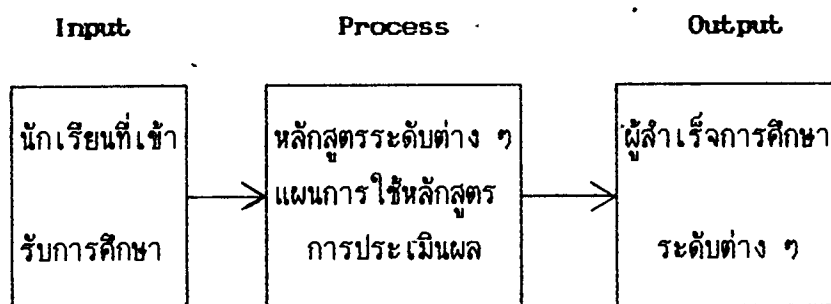

แนวความคิดเรื่องระบบเกี่ยวกับหลักสูตรในการให้การศึกษาแก่ผู้เรียนนั้น Saylor และ Alexander ได้เขียนแผนภูมิไว้ดังนี้⁴⁴

⁴² Laurence Veysey, "Stability and Experiment in the American Undergraduate Curriculum," in Content and Context: Essays on College Education (New York: McGraw-Hill, 1973), pp. 1-63.

⁴³ Hilda Taba, Curriculum Development Theory and Practice (New York: Harcourt Brace and World, 1962), p. 9.

⁴⁴ Galen Saylor and William M. Alexander, op.cit., p. 22.

จากความหมายของหลักสูตรตามความคิดเห็นของนักการศึกษาไทยและต่างประเทศ พอสรุปได้ว่า

หลักสูตร หมายถึง แนวกำหนดมวลประสบการณ์ทั้งหมดที่จัดไว้เป็นระบบให้กับผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองให้เป็นสมาชิกที่มีประสิทธิภาพของสังคม

องค์ประกอบของหลักสูตร นับว่าเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ความหมายของหลักสูตรสมบูรณ์ เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การประเมินผลและการปรับปรุงพัฒนา

วิชัย ราษฎร์ศิริ ได้ให้ความเห็นว่า

หลักสูตรมีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการคือ⁴⁵

1. หลักการและจุดมุ่งหมาย

1.1 หลักการของหลักสูตร หมายถึง แนวความคิดที่แสดงเจตจำนง หรือ เป้าหมายทั่วไปของหลักสูตร

1.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร คือ วัตถุประสงค์ที่มุ่งถึงลักษณะเฉพาะที่กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาว่าผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์อะไรบ้างจึงจะเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของตนและสังคม

2. เนื้อหาวิชาและเวลาเรียน

2.1 เนื้อหาวิชาหรือประมวลประสบการณ์จัดได้ว่าเป็นสื่อหรือเครื่องนำทางไปสู่จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2.2 เวลาเรียนเป็นการกำหนดว่าหลักสูตรนั้น ๆ จะต้องใช้ระยะเวลาเรียนนานเท่าใด

⁴⁵ วิชัย ราษฎร์ศิริ, หลักสูตรและแบบเรียนประถมศึกษา (กรุงเทพมหานคร:

ไทยวัฒนาพานิช, 2522), หน้า 10-12.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. การนำหลักสูตรไปใช้

3.1 การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนโดยเริ่มตั้งแต่การตีความหมาย ทำความเข้าใจในหลักการ จุดมุ่งหมาย การกำหนดรายละเอียด จัดทำและจัดหาเอกสารประกอบการเรียนการสอน

3.2 การจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ หมายถึง การบริการที่จะเอื้ออำนวยให้การใช้หลักสูตรสัมฤทธิ์ผล ได้แก่ การเตรียมบุคลากร จัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ วัสดุฝึกและเครื่องมือการบริการห้องสมุด

3.3 การสอนของครู เป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุด ครูเป็นตัวจักรที่สำคัญในการนำหลักสูตรไปใช้ หลักสูตรจะดีได้ต้องอาศัยการสอนที่ดีประกอบกัน

4. การประเมินผล

4.1 การประเมินผลการเรียนเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการตามแนวทางที่หลักสูตรกำหนดเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและการเลื่อนชั้น

4.2 การประเมินผลหลักสูตรเพื่อการแก้ไขปรับปรุง ซึ่งจะต้องประเมินองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้งหมดของหลักสูตร

Taba กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วย⁴⁶

1. จุดมุ่งหมาย
2. เนื้อหา
3. การนำหลักสูตรไปใช้
4. การประเมินผล

1. จุดมุ่งหมาย

จุดมุ่งหมายเป็นส่วนประกอบที่สำคัญยิ่งของหลักสูตร เพราะจุดมุ่งหมายจะเป็นเครื่องชี้ถึงเป้าหมายและเจตนารมณ์ของหลักสูตรว่าต้องการให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะเป็นเช่นใด ความสำคัญของจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีดังนี้

1. จะเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหาสาระที่นำมาบรรจุไว้ในหลักสูตรได้อย่างเหมาะสม

⁴⁶ Hilda Taba, Curriculum Development: Theory and Practice

(New York: Harcourt, Brace & World, Inc., 1962), p. 9.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. จะเป็นแนวทางให้ครูได้จัดประสบการณ์ที่เหมาะสมให้กับผู้เรียน
3. จะบอกให้ผู้เรียนได้ทราบว่าเขาควรจะเรียนรู้อะไรบ้าง ในลักษณะนี้จะช่วยให้แก่นักเรียนได้เตรียมตัวเป็นการล่วงหน้า
4. จะเป็นแนวทางในการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน
5. จะบอกให้สาธารณชนได้ทราบว่าหลักสูตรนั้น ๆ มีความต้องการให้ผู้เรียนเกี่ยวข้องกับหรือดำเนินการอย่างไรบ้างกับทรัพยากรภายในชุมชน
6. จะเป็นแนวทางในการบริหารงานของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาว่าควรจะมีมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปในลักษณะใด

จุดมุ่งหมายของหลักสูตรโดยทั่วไปจะแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ จุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะ⁴⁷

จุดมุ่งหมายทั่วไป เป็นจุดมุ่งหมายที่กล่าวไว้อย่างกว้าง ๆ และค่อนข้างเป็นลักษณะของปรัชญาและเน้นที่ค่านิยมมากกว่าการเน้นทางด้านจิตวิทยาหรือการเรียนการสอน จุดมุ่งหมายเฉพาะ เป็นจุดมุ่งหมายที่เน้นการประยุกต์ใช้มากกว่าที่จะกล่าวอย่างกว้าง ๆ เชิงปรัชญา

2. เนื้อหาวิชา

เนื้อหาวิชาเป็นส่วนสำคัญของหลักสูตร เพราะเป็นส่วนที่ตอบสนองต่อความมุ่งหมายของหลักสูตรที่ตั้งไว้ สุมิตร คุณานุกร ได้เสนอหลักเกณฑ์การกำหนดเนื้อหาวิชาดังนี้⁴⁸

1. มีความเชื่อถือได้และเป็นแก่นสารของความรู้ในแต่ละวิชา
2. สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสังคม
3. ความสมดุลระหว่างความกว้างและความลึกซึ้ง หมายถึง การให้ข้อมูล ขบวนการและความคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ อย่างพอเพียงที่ผู้เรียนจะเกิดความเข้าใจถึงหลักการและความคิดรวบยอดได้อย่างลึกซึ้ง
4. สอดคล้องความมุ่งหมายได้หลาย ๆ ประการ
5. สอดคล้องกับบุคลิกภาพในการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน
6. สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

3. การนำหลักสูตรไปใช้

⁴⁷ สัจจิต อุทรานันท์, พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร (กรุงเทพมหานคร: วงเดือนการพิมพ์, 2527), หน้า 182-214.

Arvida Chandra กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ คือ การทดลองใช้เนื้อหาวิชา วิธีการสอน เทคนิคในการประเมินผล การใช้อุปกรณ์การสอน แบบเรียนและทรัพยากรต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน⁴⁹

Beauchamp กล่าวถึง การนำหลักสูตรไปใช้ว่า หมายถึง การนำหลักสูตรไปปฏิบัติโดยประกอบด้วยกระบวนการที่สำคัญที่สุดคือ การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ครูได้มีพัฒนาการเรียนการสอน⁵⁰

จำรง บัวศรี กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การจัดกระบวนการเรียนการสอน สำหรับสอนเป็นประจำทุกวัน⁵¹

สันต์ ธรรมบำรุง กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนและครู นำเอาโครงการของหลักสูตรที่เป็นรูปเล่มเหล่านั้นไปปฏิบัติให้บังเกิดผล⁵²

เสนีย์ พัทธกัธรรณพ กล่าวถึงการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนและแนะนำว่าผู้บริหารต้องศึกษาและเข้าใจหลักสูตร⁵³

⁴⁹ สุมิตร คุณานุกร, หลักสูตรและการสอน (กรุงเทพมหานคร: ชวนพิมพ์, 2518) หน้า 102-103.

⁴⁹ Arvida Chandra, Curriculum Development and Evaluation in Education (New Delhi : Sterling Publishers, 1977), p. 10.

⁵⁰ George A. Beauchamp, Curriculum Theory, 3rd. ed. (Wilmette, Illinois the Kaggs Press, 1975), p. 164.

⁵¹ จำรง บัวศรี, ทฤษฎีหลักสูตร (ตอนที่ 2), (กรุงเทพมหานคร: กรมการฝึกหัดครู, 2504), หน้า 165.

⁵² สันต์ ธรรมบำรุง, หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา, 2527), หน้า 120.

⁵³ เสนีย์ พัทธกัธรรณพ, "การพัฒนาคณาจารย์" สารพัฒนาหลักสูตร, อันดับที่ 3 (ธันวาคม, 2524), หน้า 46-47.

สวัสดิ์ สุวรรณอักษรและคนอื่น ๆ แนะนำว่า การนำหลักสูตรไปใช้หรือการจัดกระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียน ส่วนสำคัญที่ต้องพิจารณา คือ การจัดแผนการเรียน การดำเนินการกระบวนการเรียนการสอนและการแนะแนว^{๕๔}

วิชัย วงษ์ใหญ่ อธิบายว่า ในการนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ต้องประกอบด้วยบุคคล 3 กลุ่ม คือ ผู้บริหารโรงเรียน ครูและชุมชนหรือผู้ปกครอง^{๕๕}

กรมอาชีวศึกษากำหนดภารกิจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรว่า ผู้บริหารหรือผู้อำนวยการวิทยาลัย ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าแผนกวิชาและครูต้องร่วมกันบริหารการใช้หลักสูตรโดยศึกษาหลักสูตร กำหนดการปฏิบัติงาน กระบวนการปฏิบัติงาน กิจกรรมการสอน และกำหนดแผนงานส่งเสริมการเรียนการสอน^{๕๖}

การนำหลักสูตรไปใช้ โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติงานด้านหลักสูตรที่เป็นความหวังของทุกฝ่ายในการพัฒนาเด็กให้มีคุณสมบัติตามที่ระบุไว้ในหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้เป็นหน้าที่ของโรงเรียนโดยตรง หลักสูตรโดยทั่วไปมักจะวางหลักเกณฑ์อย่างกว้าง ๆ เพื่อให้โรงเรียนสามารถกำหนดรายละเอียดในการปฏิบัติได้เหมาะสมตามข้อจำกัดและความต้องการของโรงเรียน^{๕๗}

สุมิตร คุณานุกร กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้รวมถึงกิจกรรม 3 ประเภท คือ^{๕๘}

^{๕๔} สวัสดิ์ สุวรรณอักษร และคนอื่น ๆ, "แนวทางหลักสูตรใหม่กับความคับข้องใจของโรงเรียน" สารพัฒนาหลักสูตร, อันดับที่ 2 (พฤศจิกายน, 2524), หน้า 33-40.

^{๕๕} วิชัย วงษ์ใหญ่, พัฒนาหลักสูตรและการสอน-มิติใหม่ พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2525), หน้า 195-196.

^{๕๖} กรมอาชีวศึกษา, คู่มือการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงพหุศักราช 2527 (หน่วยศึกษานิเทศก์, 2527), (เอกสารอัดสำเนา) หน้า 1-2.

^{๕๗} มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, เอกสารการสอนชุดวิชาปฏิบัติการสอนมัธยมศึกษา (กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์การพิมพ์, 2524), หน้า 48.

^{๕๘} สุมิตร คุณานุกร, หลักสูตรและกรสอน (กรุงเทพมหานคร: ชวนพิมพ์, 2518), หน้า 130.

1. การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน
2. การจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ภายในโรงเรียนให้หลักสูตรบรรลุถึง

เป้าหมาย

3. การสอนของครู

1. การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ได้แก่ การตีความมุ่งหมายของหลักสูตรว่า มีความมุ่งหมายอย่างไร จะสอนใคร ระดับไหน สอนอย่างไรและให้เกิดอะไรขึ้นในตัวผู้เรียน ในการพิจารณาหลักสูตรของครูผู้สอนนั้นก็เพื่อแปลหรือตีความออกมาเป็นรูป "กิจกรรม" คือ จะออกมาในรูปของการเรียนการสอน การประเมินผล การแก้ไขข้อบกพร่องของเด็กและรวมถึงกิจกรรมอื่นต่าง ๆ ด้วย เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ผู้สอนต้องสร้างความเข้าใจในหลักการ จุดมุ่งหมายและโครงสร้างในหลักสูตรให้ชัดเจนจนเกิดความมั่นใจ เข้าใจ เมื่อผู้สอนสร้างความเข้าใจหลักสูตรดีแล้วจึงเริ่มสู่เป้าหมายของผู้เรียน โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนเปลี่ยนพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายนั้น โดยทั่วไปการจัดทำการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนนั้นตัวจักรสำคัญ คือ ครูผู้สอนจะต้องจัดทำแผนการสอนหรือบันทึกการสอนเพื่อกำหนดให้ชัดเจนว่าในชั่วโมงใดจะสอนเรื่องอะไร ตอนไหน มีการเรียนและมีกิจกรรมอะไร และสอนอย่างไร^{๕๙}

การพิจารณาหลักสูตรในระดับของผู้บริหารโรงเรียนนั้นเมื่อได้หลักสูตรมาแล้ว ก็จะพิจารณาในแง่ของนักบริหาร คือ จะแปลหลักสูตรออกมาเป็นสิ่งของต่าง ๆ มีการเตรียมสิ่งของต่าง ๆ เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี^{๖๐}

2. การจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนควรสำรวจดูปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ของโรงเรียนว่าเหมาะสมกับการนำหลักสูตรมาปฏิบัติหรือไม่ ต้องคำนึงถึงขนาดของห้องเรียน จำนวนนักเรียน ห้องสมุด วัสดุอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ต้องมีให้พร้อม การจัดตารางสอน จัดครูเข้าสอน ประมวลการสอน โครงการสอน^{๖๑}

^{๕๙} สุกิน ไญยมพลับ, หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร (กาญจนบุรี: ชัยการนิพนธ์, 2524), หน้า 61.

^{๖๐} ปราณี เถกิงพลและคณะ, หลักสูตรมัธยมศึกษา (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2518), หน้า 30.

^{๖๑} สมิตร์ คุณานุกร, หลักสูตรและการสอน (กรุงเทพมหานคร: ชวนนิพนธ์, 2518), หน้า 130-131.

พงษ์ศักดิ์ วรสุนทรโรสถ ให้ความเห็นว่า ในการจัดการเรียนการสอนด้านอาชีวศึกษา องค์ประกอบสำคัญประการหนึ่ง เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ตามหลักสูตร คือ เครื่องมือ เครื่องจักรต้องจัดให้มีถูกต้องครบถ้วนตามหลักสูตร เพราะมีความสำคัญต่อการรักษาคุณภาพของการอาชีวศึกษาและยังให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับห้องปฏิบัติการสำนักงานหรือโรงงานไว้ว่าจะต้องมีสภาพดี สามารถสร้างสิ่งแวดล้อมในการฝึกงานให้ใกล้เคียงกับงานมาตรฐานให้มากที่สุด เพื่อเตรียมบุคคลให้มีความสามารถพร้อมที่จะออกไปทำงานในสถานประกอบการที่ทันสมัยได้อย่างมีคุณภาพ⁶²

3. การสอนของครู การสอนเป็นปัจจัยสำคัญที่จะกำหนดสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร ครูจะต้องทำความเข้าใจและยึดวัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรเป็นแนวทางการเรียนการสอนเมื่อทำความเข้าใจกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเรียบร้อยแล้ว ครูจึงกำหนดพฤติกรรมและวัตถุประสงค์ของพฤติกรรมและเลือกสรรกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ในการเลือกวิธีสอน ครูจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ดังนี้คือ⁶³

1. สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
2. สอดคล้องกับกฎการเรียนรู้ ความพร้อมในการเรียนและพลังจิตใจของเด็ก
3. สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล
4. เหมาะสมกับความถนัดและความสามารถของครูตลอดจนเครื่องมือใช้ต่าง ๆ

ที่มีอยู่

ชูใจ ศรีรัตน์ ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการสอนวิชาชีพว่า ครูที่สอนวิชาชีพจะต้องมีความรู้เรื่องวิชาชีพนั้น ๆ และมีความสามารถใกล้เคียงกับผู้ที่กำลังประกอบอาชีพนั้น ๆ อยู่ในตลาดแรงงาน⁶⁴

⁶² พงษ์ศักดิ์ วรสุนทรโรสถ, "ศึกษาธิการเขต และ ศึกษาธิการจังหวัดจะให้บริการทางวิชาการแก่โรงเรียนอาชีวศึกษาอย่างไร" ใน รวมบทความอาชีวศึกษา (โรงพิมพ์วิทยากร, 2517), หน้า 90-91.

⁶³ ปราณี เถกิงพลและคณะ, หลักสูตรมัธยมศึกษา (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2518), หน้า 35-36.

⁶⁴ ชูใจ ศรีรัตน์, "สถานการณ์อาชีวศึกษาระหว่างปี 2510 - 2516" ใน รวมบทความอาชีวศึกษา (โรงพิมพ์วิทยากร, 2517), หน้า 72 - 85.

4. การประเมินผล

การประเมินผลเป็นสิ่งสำคัญในการประเมินหลักสูตร สจัด อุทรานันท์ กล่าวว่า จะต้องประเมินสิ่งต่อไปนี้^{๕๕}

1. ประเมินเอกสารหลักสูตร
2. ประเมินการใช้หลักสูตร
3. ประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร
4. ประเมินระบบหลักสูตร

การประเมินผลเพื่อตัดสินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตรนั้น มีขอบเขตรวมถึง^{๕๖}

1. การวิเคราะห์ตัวหลักสูตร
2. การวิเคราะห์ขบวนการนำหลักสูตรไปใช้
3. การวิเคราะห์สัมฤทธิ์ผลในการเรียนของนักเรียน
4. การวิเคราะห์โดยการประเมินผลหลักสูตร

Saylor and Alexander ได้กล่าวถึงขอบเขตของการประเมินผลหลักสูตรไว้ดังนี้^{๕๗}

1. การประเมินผลจุดมุ่งหมายของโรงเรียน จุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายของการสอนโดยประเมินว่ามีความเหมาะสม มีความเที่ยงตรงและครอบคลุมเพียงพอ
2. การประเมินโปรแกรมทั้งหมดของโรงเรียนโดยประเมินว่า มีความครอบคลุมได้ติดต่อกัน มีการจัดลำดับก่อนหลังหรือไม่ ยึดโปรแกรมเป็นหลักในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งจะช่วยให้รู้ถึงข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของชุมชน การติดตามผลการเรียน การตัดสินคุณภาพของผู้จบการศึกษา

^{๕๕} สจัด อุทรานันท์, พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร (กรุงเทพมหานคร: วังเดือนการพิมพ์, 2527), หน้า 277.

^{๕๖} สุมิตร คุณานุการ, หลักสูตรและการสอน (กรุงเทพมหานคร: ชวนพิมพ์, 2518), หน้า 198.

^{๕๗} Galen J. Saylor and William M. Alexander, Planning Curriculum for School (New York: Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1974), p. 311.

3. การประเมินโปรแกรมเฉพาะบางส่วน พิจารณาในลักษณะของการสร้างและการบรรลุจุดมุ่งหมายของโปรแกรม

4. การประเมินผลการสอน พิจารณาในลักษณะการสร้างและการบรรลุจุดมุ่งหมายและจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

5. การประเมินผลโปรแกรมการประเมินผล

หลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตรเป็นสิ่งที่สำคัญและเป็นสิ่งที่กำหนดแนวทางปฏิบัติให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา ดังที่ วิชัย วงษ์ใหญ่ กล่าวว่า แม้ว่าหลักสูตรจะพัฒนาขึ้นมาอย่างดีเลิศเพียงใด ถ้าขาดการวางแผนการใช้หลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตรแล้ว ก็ยากที่จะดำเนินการให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้อง มีบทบาทเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ดังนี้^{๕๖}

1. การวางแผนเพื่อใช้หลักสูตร
2. การเตรียมจัดอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตร
3. การจัดครูเข้าสอน
4. การจัดตารางสอน
5. การจัดบริการวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียน
6. การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรให้กับผู้ปกครอง
7. การจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่
8. การจัดโครงการประเมินผลการใช้หลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตร

วิรัช กุมพทาและคนอื่น ๆ ได้ให้หลักการในการสอนอาชีวศึกษาให้ได้ผลอย่างเต็มที่ว่าโรงเรียนทุกแห่งจำเป็นต้องมีโรงฝึกงานในสาขาวิชาต่าง ๆ ให้พอเพียง ต้องเตรียมครูที่มีประสบการณ์ และ มีความรู้ความชำนาญในการสอนวิชาชีพไว้ให้พร้อม ทั้งต้องมีแผนปฏิบัติงานที่รัดกุม^{๕๗}

^{๕๖} วิชัย วงษ์ใหญ่, พัฒนาหลักสูตรและการสอน พิมพ์ครั้งที่ 2 (รุ่งเรืองธรรม, 2523), หน้า 184-191.

^{๕๗} วิรัช กุมพทาและคนอื่น ๆ, "ศูนย์ฝึกวิชาชีพ" ใน แนวทางการศึกษาต่อวิชาชีพปีการศึกษา 2522 (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สารพัดช่างพระนคร, 2522), หน้า 36.

Beauchamp กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรในแง่ระบบ คือ ⁷⁰

1. ระบบเนื้อหา
2. ระบบการสอน
3. ระบบของการประเมินผล

องค์ประกอบของหลักสูตรในทัศนะของนักบริหารการศึกษาจะประกอบด้วย ⁷¹

1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร
2. โครงสร้างของหลักสูตร
3. เนื้อหาของหลักสูตร
4. วัสดุประกอบหลักสูตร
5. กระบวนการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตร

นอกจากนี้นักการศึกษาบางท่านได้พยายามเน้นองค์ประกอบของหลักสูตรโดยเน้นที่กระบวนการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนที่วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม คือ

1. วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
2. กิจกรรมการเรียนการสอน
3. การประเมินผล

องค์ประกอบนี้หลักสูตรจะเน้นในแง่ของการสอน ซึ่งเป็นองค์ประกอบของหลักสูตรที่ครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้ดำเนินการ สามารถที่จะดัดแปลงแก้ไขได้ แต่ต้องให้สอดคล้องกับหลักสูตรแม่บทใหญ่ ⁷²

สรุปองค์ประกอบของหลักสูตร คือ ส่วนสำคัญที่ทำให้หลักสูตรเป็นแนวทางในการปฏิบัติให้เป็นไปตามจุดหมายหมายของการศึกษา

⁷⁰ George A. Beauchamp, Curriculum Theory (The KAGG Press, 1968), p. 108..

⁷¹ William B. Ragan, Modern Elementary Curriculum (New York: The Dryden Press, Inc., 1953) p. 113.

⁷² กมล สดประเสริฐ, วารสารวิจัยทางการศึกษา, เล่ม 4 (มกราคม - เมษายน, 2517), หน้า 32-39.

ความมุ่งหมายของหลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ

หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ (ปชม.) เป็นการศึกษาต่อจากระดับ ม.3 หรือ ม.ศ. 3 หรือเทียบเท่า ใช้ระยะเวลาเรียน 1,350 ชั่วโมงหรือ 1 ปี ลักษณะของหลักสูตร เป็นหลักสูตรที่เน้นทักษะความรู้ในอาชีพเฉพาะ มุ่งให้ผู้เรียนออกไปเป็นช่างฝีมือ จุดประสงค์ของหลักสูตรจัดเพื่อบริการการสอนวิชาชีพสำหรับนักเรียนชั้น ม.3 ม.ศ.3 หรือเทียบเท่า ทั้งนี้ เพื่อแก้ปัญหานักเรียนที่จบ ม.3 ม.ศ.3 หรือเทียบเท่า ที่มีเหตุจำเป็นเรียนต่อไปไม่ได้ หางานทำไม่ได้เพราะขาดทักษะทางวิชาชีพ กลายเป็นบุคคลว่างงาน ก่อให้เกิดปัญหาสังคม หลักสูตรนี้ช่วยแก้ปัญหานี้ได้ เพราะจะไม่เป็นบุคคลว่างงาน แต่จะมีอาชีพเฉพาะอย่าง หางานทำได้ จุดประสงค์สุดท้ายของหลักสูตรนี้ คือ เพื่อบริการให้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เลือกเรียนหลักสูตรนี้ จะได้ค่าหน่วยกิตประมาณ 51-59 หน่วยกิต ตามสาขาวิชา แล้วโอนไปยังสถานศึกษาเดิมหรืออาจหางานทำได้ นับเป็นจุดเน้นการจัดหลักสูตรนอกระบบ สอดคล้องกับหลักสูตรในระบบ ซึ่งเป็นจุดรอยต่อเชื่อมโยงการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในระบบและนอกระบบ⁷³

ในการจัดทำหลักสูตรนี้กรมอาชีวศึกษาได้กำหนดจุดมุ่งหมายที่สำคัญไว้ดังต่อไปนี้⁷⁴

1. ให้ผู้เรียนตามหลักสูตรนี้มีความรู้ความสามารถทางอาชีพสูง พอที่จะออกไปทำงานในสถานประกอบการทั้งภาคเอกชน รัฐวิสาหกิจและภาครัฐบาลได้
2. ให้ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานในการประกอบธุรกิจขนาดย่อม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถออกไปประกอบอาชีพส่วนตัวได้ในอนาคต เนื่องจากการส่งเสริมให้ผู้เรียนออกไปประกอบอาชีพส่วนตัวได้นั้นมีความสำคัญและ เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในสภาพการทางเศรษฐกิจของประเทศในปัจจุบัน
3. ปลุกฝังให้ผู้เรียนมีนิสัยรักงานอาชีพบัญชี-พิมพ์ดีด และมีนิสัยในการทำงานที่ดี กล่าวคือ ให้รู้จักการวางแผนงานทำงานเป็นขั้นตอนและมีหลักการ มีความขยันหมั่นเพียร อดทน ซื่อสัตย์สุจริต มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

⁷³ สุริย์ สุวรรณศร, การเชื่อมโยงการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในระบบและนอกระบบการศึกษา (กรมอาชีวศึกษา, 2524), หน้า 15.

⁷⁴ กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรและโครงการสอนวิชาบัญชี-พิมพ์ดีด พ.ศ. 2521 ระยะเวลาเรียน 1,350 ชั่วโมง (1 ปี). (ม.ป.ท., ม.ป.ป.), ไม่มีเลขหน้า

รายละเอียดของหลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชา
บัญชี-พิมพ์ดีด มีดังนี้

ระยะเวลาเรียน 1,350 ชั่วโมง เรียนสัปดาห์ละ 30 ชั่วโมง รวม 45 สัปดาห์

บช.พ. 100 บัญชีร้านค้า

ประกอบด้วยทฤษฎี 100 ชั่วโมง ปฏิบัติ 200 ชั่วโมง จำนวน 12 หน่วยกิต

เนื้อหาวิชาประกอบด้วย ความรู้เบื้องต้นทางการบัญชี การสร้างกิจนิสัยในการทำ
บัญชี การบันทึกรายการลงในสมุดบัญชี สมการบัญชี การวิเคราะห์งบทดลอง กระดาษทำการ
รายการปรับปรุง รายการปิดบัญชีสำหรับกิจการบริการและจำหน่ายสินค้า และการจัดทำ
งบการเงิน

บช.พ. 200 บัญชีห้างหุ้นส่วนบริษัทจำกัด

ประกอบด้วยทฤษฎี 95 ชั่วโมง ปฏิบัติ 190 ชั่วโมง จำนวน 12 หน่วยกิต

วิชาบังคับก่อน - ต้องสอบวิชา บช.พ. 100 บัญชีร้านค้า ได้

เนื้อหาวิชาประกอบด้วย การบัญชีห้างหุ้นส่วนในเรื่องการลงทุน การแบ่งผลกำไร
ขาดทุน การรับหุ้นส่วนเพิ่ม หุ้นส่วนตาย ลาออก การชำระบัญชีและงบการเงิน ให้ทราบ
บัญชีบริษัทจำกัดเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้งบริษัท ทุนเรือนหุ้น ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท การ
ชำระบัญชีและงบการเงินของบริษัทจำกัด

บช.พ. 300 กฎหมายเกี่ยวกับการบัญชีและเอกสารประกอบการลงบัญชี

ประกอบด้วยทฤษฎี 30 ชั่วโมง จำนวน 2 หน่วยกิต

เนื้อหาวิชาประกอบด้วยพระราชบัญญัติการบัญชี การประทับตราบัญชี บัญชีคุมสินค้า
การภาษีอากร เอกสารที่ใช้ประกอบการลงบัญชี

บช.พ. 400 พิมพ์ดีดภาษาไทย-อังกฤษ และระเบียบงานสารบรรณ

ประกอบด้วยทฤษฎี 150 ชั่วโมง ปฏิบัติ 300 ชั่วโมง จำนวน 18 หน่วยกิต

เนื้อหาวิชาประกอบด้วยเทคนิคเบื้องต้นของวิชาพิมพ์ดีดสัมผัสภาษาไทย-อังกฤษ
สามารถพิมพ์ได้อย่างรวดเร็ว อัตรานาทีละ 40 คำ พิมพ์วิทยานิพนธ์ รายงานต่าง ๆ
งบการเงิน งานสารบรรณ พิมพ์กระดาษไข จัดสำเนาและจัดเก็บเอกสารได้อย่างถูกต้องวิธี

ธ.100 ความรู้พื้นฐานในการประกอบธุรกิจขนาดย่อม

ประกอบด้วยทฤษฎี 45 ชั่วโมง จำนวน 3 หน่วยกิต

เนื้อหาวิชาประกอบด้วย การเลือกทำเลในการตั้งสถานประกอบการ การสร้าง
เครดิต การหาแหล่งวัสดุ การบริการลูกค้า การคิดราคาต้นทุน กำไร และการกำหนดราคา
ค่าบริการหรือการรับงานการค้า กฎหมายระเบียบเกี่ยวกับการพาณิชย์และการขอเปิดกิจการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บช.พ. 2000 การฝึกงานในสถานประกอบการ

ประกอบด้วยการปฏิบัติการฝึกงาน 240 ชั่วโมง จำนวน 7 หน่วยกิต
เพื่อฝึกและเรียนรู้การทำงานในสถานที่เป็นจริง เรียนรู้ระเบียบวินัย การสั่งการ
และการทำงานร่วมกับผู้อื่น⁷⁵

บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร

ในการใช้หลักสูตรนั้นจะมีบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน

สงัด อุทรานันท์ กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทในการส่งเสริมและ
สนับสนุนการใช้หลักสูตรดังนี้⁷⁶

1. ทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่โรงเรียนใช้อยู่อย่างชัดเจน
2. ให้บริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนชนิดต่าง ๆ แก่ครู
3. ดำเนินการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ
4. กระตุ้นและส่งเสริมครูในการใช้หลักสูตรอย่างถูกต้อง เช่น จัดการอบรมและ
จัดประชุมสัมมนา
5. ให้กำลังใจและบำรุงขวัญแก่ครูผู้ให้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็น
เยี่ยงอย่างแก่ครูอื่น ๆ

ธำรง บัวศรี กล่าวถึง หน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนในการนำหลักสูตรไปใช้คือ⁷⁷

1. ควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับหลักสูตร
เช่น อาคารสถานที่ ประมวลการสอน ตารางสอน อุปกรณ์การสอน แบบเรียน การจัดครูให้
เหมาะสมกับงาน นอกจากนี้ ควรช่วยให้ครูได้ร่วมงานตามนโยบายของสถานศึกษา และ
นโยบายของส่วนกลาง ซึ่งอาจต้องมีการดัดแปลงเพื่อให้เหมาะสมกับแต่ละโรงเรียน

⁷⁵ กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรช่างฝีมือ 1 ปี พ.ศ. 2522 (ม.ป.ท.,
ม.ป.ป.), หน้า 29.

⁷⁶ สงัด อุทรานันท์, พื้นฐานและหลักการพัฒนหลักสูตร (กรุงเทพฯ: วงเดือน
การพิมพ์, 2527), หน้า 273-274.

⁷⁷ ธำรง บัวศรี, หลักบริหารการศึกษาทั่วไป (ธนบุรี: บรรหาร, 2525),
หน้า 152-153.

2. จัดบริการให้ความสะดวกในการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ
3. เป็นผู้นำในการส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรขึ้นในสถานศึกษา

วิจิตร คริสอำนาจ ได้กล่าวถึง บทบาทความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับการบริหารและการปรับปรุงงานวิชาการไว้ดังนี้ คือ⁷⁸

1. ต้องรับผิดชอบการพัฒนาจุดมุ่งหมาย เป้าหมาย นโยบายของโรงเรียน เพื่อให้ได้ใช้เป็นแนวทางในการสอน
2. ต้องรับผิดชอบในการจัดวางตัวบุคคล เพื่อให้สามารถทำหน้าที่ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาในโรงเรียน
3. ต้องรับผิดชอบในการจัดสรรเวลาและสถานที่เพื่อประโยชน์ของการสอน
4. ต้องรับผิดชอบในการจัดหา จัดใช้วัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่เพื่อประโยชน์ของการศึกษาสูงสุด
5. ต้องรับผิดชอบส่งเสริมการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนบรรลุเป้าหมาย
6. ต้องรับผิดชอบการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา
7. ต้องรับผิดชอบการจัดโปรแกรมการอบรมเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน
8. ต้องรับผิดชอบในการประเมินความต้องการของโรงเรียน

บุญมี เณรยอด กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในด้านการบริหารและดำเนินงานในการนำหลักสูตรไปใช้ระดับโรงเรียน ได้แก่

เป็นผู้ออกแบบตัดสินใจและมีส่วนร่วมในการทำงานทุก ๆ ด้าน จัดการเพื่อให้โรงเรียนได้ทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์ในการบริการทางการศึกษา เพื่อบรรลุเป้าหมายในการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้บริหารโรงเรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของการบริหารโรงเรียน การจัดโครงการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรโรงเรียน เพื่อให้สามารถนำหลักสูตรเข้าสู่ห้องเรียนอย่างได้ผลดีที่สุด และนำ ความรู้คุณผลการสอนของครูให้ดำเนินไปตามโครงการสอน จัดให้มีการประชุมครูในโรงเรียนเพื่อพิจารณาปัญหาต่าง ๆ ผู้บริหารโรงเรียนควรศึกษาหลักสูตรอย่างละเอียดเป็น

⁷⁸ วิจิตร คริสอำนาจ, บทบาทของผู้บริหารในการปรับปรุงส่งเสริมงานวิชาการ

(สมาคมผู้บริหารโรงเรียนแห่งประเทศไทย, 2518), หน้า 6.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายวิชาเพื่อการนี้เทศการให้หลักสูตรแก่ครูและควบคุมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรและเสนอแนะให้ความคิดเห็นต่อผู้บริหารชั้นสูงในการปรับปรุงหลักสูตรและการประเมินผลการใช้หลักสูตร นอกจากนี้ ผู้บริหารควรคำนึงถึงสถานการณ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการนำหลักสูตรไปใช้ เช่น ห้องสมุด สถานของห้องเรียนและโรงเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน การชักชวนให้ผู้ปกครองเข้าร่วมในการพัฒนาหลักสูตร⁷⁹

ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ

จะทำงานเป็นที่ปรึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับงานวิชาการ ตามปกติแล้วจะทำหน้าที่ต่อไปนี้คือ

1. งานที่หลายฝ่ายพิจารณาร่วมกันโดยมีฝ่ายวิชาการเป็นเจ้าของเรื่อง เช่น การจัดการเรียน พิจารณาจัดสรรงบประมาณงานวิชาการ วางแผนการประเมินผลประจำภาคเรียนและการสัมมนาปฏิบัติการทางวิชาการภายในโรงเรียน เป็นต้น

2. งานที่ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการรับผิดชอบดูแลโดยตรง เช่น การจัดตารางสอน การจัดและดำเนินการสอนประจำภาค บริการสื่อการเรียนการสอนสำหรับครู บริการห้องสมุดและโสตทัศนูปกรณ์ การจัดกิจกรรมและสอนซ่อมเสริม ควบคุมการประเมินผลการเรียนของแผนกวิชาต่าง ๆ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และหลักวิชา ดูแลช่วยเหลือให้การใช้สถานฝึกอาชีพเป็นไปตามระเบียบและหลักเกณฑ์ เป็นต้น

3. งานส่งเสริมและประสานงาน เช่น ส่งเสริมในแผนกวิชาทำแผนการสอนและโครงการเรียน ประสานโครงการเรียนระหว่างวิชาต่าง ๆ ในแผนกวิชา ให้เสริมงานกันเป็นโครงการใหญ่และเกิดผลงาน ประสานโครงการต่าง ๆ ให้สอดคล้องรับกัน ส่งเสริมและช่วยเหลือให้หมวดวิชาสร้างวัตถุประสงค์การสอนและเครื่องมือวัดผลขึ้นใช้เอง ส่งเสริมแผนกวิชาต่าง ๆ สร้างคู่มือประกอบการเรียนการสอนขึ้นใช้ประกอบการสอน เป็นต้น งานเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้ช่วยฝ่ายวิชาการเข้าประชุมหัวหน้าแผนกวิชาเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจตกลงกันแล้วช่วยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ด้วย

4. งานเกี่ยวกับรายงานและเสนอแนะ ตามปกติผู้บริหารโรงเรียนจะมีเวลาเอาใจใส่งานวิชาการน้อยอยู่แล้ว ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการต้องเตรียมข้อมูลต่าง ๆ ที่รับผิดชอบ

⁷⁹ บุญมี แพรยอด, "งานบริหารวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา" เอกสารประกอบการอบรมคณะกรรมการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (กรุงเทพฯ: ครูสภา, 2529), หน้า 162.

ให้พร้อมที่จะรับการตรวจสอบหรือพร้อมที่จะชี้แจงให้ข้อเสนอนั้นเมื่อมีโอกาสเหมาะสม^{๑๐}

กรมอาชีวศึกษาระบุว่าผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายวิชาการมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมดูแลการเรียนการสอน การฝึกอบรม การวัดผลการศึกษา การจัดโปรแกรมการเรียนของคณะวิชาต่าง ๆ งานหลักสูตรพิเศษ งานหลักสูตรและการสอน งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุดและปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย^{๑๑}

หัวหน้าคณะวิชา มีหน้าที่และความรับผิดชอบดังต่อไปนี้ คือ ควบคุมดูแลการเรียนการสอนในคณะให้เป็นไปตามหลักสูตร จัดทำตารางสอนของคณะ ติดตามและแนะนำการทำโครงการสอน คู่มือครู ใบงาน ให้สอดคล้องกับหลักสูตรและแผนการเรียน สนับสนุนให้มีการพัฒนาการสอน การใช้อุปกรณ์การสอน การสร้างตำรา เอกสารและใบช่วยสอนต่าง ๆ ดูแลรักษา จัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องจักรเครื่องมือให้ใช้งานได้เป็นปกติ รับผิดชอบดูแลทรัพย์สินของสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมาย ประสานงานระหว่างแผนกวิชาต่าง ๆ และให้ความร่วมมือกับงานอื่นในสถานศึกษา เสนอความดีความชอบการปฏิบัติราชการของครู-อาจารย์และลูกจ้างในคณะวิชาตามลำดับชั้น ปกครองดูแลข้าราชการครู อาจารย์ ลูกจ้าง นักเรียนและนักศึกษาในคณะวิชาให้ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ เสนอโครงการปฏิบัติงานตามลำดับชั้น รายงานการปฏิบัติงานในหน้าที่ตามลำดับชั้นและปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย^{๑๒}

บุญมี เจริญอด กล่าวว่าหัวหน้าหมวดวิชาเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบด้านวิชาการโดยตรง จึงจำเป็นต้องรู้รายละเอียดและเข้าใจในองค์ประกอบของหลักสูตรเป็นอย่างดี หัวหน้าหมวดวิชามีความรับผิดชอบในการดำเนินการสอน จัดทำประมวลการสอนในหมวดวิชา

^{๑๐} กรมสามัญศึกษา, เอกสารประกอบการอบรมเตรียมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา (กรุงเทพมหานคร: เอร่าวัฒการพิมพ์, 2527), หน้า 54.

^{๑๑} กรมอาชีวศึกษา, ระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2529 (สมุทรปราการ: โรงเรียนสารพัดช่างสมุทรปราการ, 2529), หน้า 7.

^{๑๒} เรื่องเดียวกัน. หน้า 17.

ของตน ปรับปรุงการเรียนการสอน จัดหาตำราเรียนและหนังสือประกอบการเรียนการสอน ค้นคว้าหาวิธีการสอนใหม่ ๆ เพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น หัวหน้าหมวดวิชาต้องทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาครูในหมวดวิชาของตน ส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้านวิชาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ และต้องประสานงานภายในหมวดวิชาของตนให้ดำเนินไปด้วยดี นอกจากนี้ ยังมีหน้าที่จัดอาคารสถานที่ ของบประมาณจากฝ่ายวิชาการ เพื่อนำมาปรับปรุงงานวิชาการภายในหมวด ส่งเสริมการจัดชุมนุมทางวิชาการ จัดนิทรรศการแสดงผลงานของนักเรียน นับได้ว่าหัวหน้าหมวดวิชาทำหน้าที่ด้านวิชาการในการนำหลักสูตรไปใช้โดยแท้^{๑๑}

กรมสามัญศึกษากำหนดหน้าที่ของหัวหน้าหมวดวิชาไว้ดังนี้

1. กำหนดครูผู้สอนประจำรายวิชาต่าง ๆ
  2. ดำเนินการให้มีการจัดทำแผนการสอน โครงการสอน จุดประสงค์การสอน และเครื่องมือวัดผลประจำรายวิชา
  3. กำหนดแนวการสอนและการประเมินผลให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และเข้าใจตรงกัน
  4. ควบคุมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตร หลักเกณฑ์และวัตถุประสงค์ตกลงกันไว้
  5. ดำเนินการซ่อมเสริมและแก้ไขผลการเรียนที่ต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนด
  6. ประสานงานกับหมวดวิชาอื่น ๆ ให้การเรียนการสอนและกิจกรรมมีลักษณะเสริมและสอดคล้องกัน นอกจากนั้นยังจะต้องประสานงานกับฝ่ายส่งเสริมการสอนเพื่อช่วยให้การเรียนการสอนดีขึ้น เช่น ฝ่ายแนะแนว ห้องสมุด ฝ่ายโสตฯ และฝ่ายปกครอง เป็นต้น
  7. ส่งเสริมให้มีการสร้างสื่อการเรียนการสอนขึ้นใช้ภายในหมวดวิชา
  8. เตรียมข้อมูลที่จะรับการตรวจสอบและพร้อมที่จะให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนางาน
- กรมอาชีวศึกษาระบุว่าหัวหน้าแผนกวิชามีหน้าที่และความรับผิดชอบดังต่อไปนี้ จัดตารางสอนรวมและตารางสอนส่วนบุคคลของแผนกวิชา จัดหา เตรียมบริการวัสดุฝึก ครุภัณฑ์ อุปกรณ์การศึกษา ควบคุมการใช้วัสดุการศึกษาให้เป็นไปตามใบงานและประหยัด จัดทำโครงการสอน เพื่อขออนุมัติก่อนเปิดภาคเรียนและติดตามดูแลให้มีการฝึกภาคปฏิบัติ

^{๑๑} บุญมี แพรยอด, "งานบริหารวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา" เอกสารประกอบการอบรมคณะกรรมการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา (กรุงเทพมหานคร: ครูสภา, 2529), หน้า 163.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นไปตามโครงการสอนที่ได้รับอนุมัติแล้ว ติดตามดูแลการเรียนการสอนในแผนกวิชาให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ แก้ปัญหาเกี่ยวกับการสอนร่วมกับครูอาจารย์ประจำวิชา ดูแลรักษารับผิดชอบทรัพย์สินของสถานศึกษาตามที่ได้รับมอบหมาย ปกครอง ดูแลครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ นักเรียน นักศึกษาในแผนกวิชาให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการและเสนอความดีความชอบของครูอาจารย์ในแผนกวิชา ประสานงานกับงานอื่น ๆ ในสถานศึกษา เสนอโครงการปฏิบัติงานตามลำดับชั้น รายงานการปฏิบัติงานในหน้าที่ตามลำดับชั้น ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย^{๒๔}

ครูผู้สอน ครูผู้สอนในฐานะเป็นผู้ใช้หลักสูตรโดยตรงมีส่วนที่จะช่วยสนับสนุนให้การใช้หลักสูตรภายในโรงเรียนมีประสิทธิภาพได้ดังนี้

1. ทำการศึกษาหลักสูตรเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่ตนเองใช้อยู่อย่างชัดเจน
2. ทำการปรับปรุงหลักสูตรที่ใช้อยู่ให้มีความเหมาะสมกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
3. ทำการสอนให้ถูกต้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรที่ใช้อยู่
4. พยายามคิดค้นหาวิธีการที่เหมาะสม หรือวิธีการที่มีประสิทธิภาพสำหรับการใช้หลักสูตรที่ตนเองเป็นผู้ใช้^{๒๕}

กรมอาชีวศึกษาระบุว่าครูอาจารย์มีหน้าที่ความรับผิดชอบดังต่อไปนี้คือ ทำแผนการสอนหรือโครงการสอนและบันทึกการสอน ทำการสอนและอบรมความรู้แก่นักเรียน นักศึกษาให้เป็นไปตามหลักสูตรและความต้องการของตลาดแรงงาน ให้บริการทางการศึกษา ส่งเสริมการเรียนการสอนให้ตนเองนโยบายอาชีวศึกษาครบวงจร ให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครอง นักเรียน นักศึกษา รับผิดชอบดูแลความประพฤติ การรักษาวินัยและสุขภาพและดูแลการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียน นักศึกษา ศึกษาค้นคว้ารวบรวมวิทยาการและประสบการณ์ใหม่ ๆ

^{๒๔} กรมอาชีวศึกษา, ระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2529 (สมุทรปราการ: โรงเรียนสารพัดช่างสมุทรปราการ, 2529), หน้า 17-18.

^{๒๕} สงัด อุทรานันท์, พื้นฐานและหลักการพัฒนหลักสูตร (กรุงเทพมหานคร: วงเดือนการพิมพ์, 2527), หน้า 274.

ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง จัดทำสื่อการเรียนการสอนใหม่ ๆ ใช้และเก็บรักษาสื่อการเรียน การสอนและเครื่องมืออุปกรณ์อื่น ๆ อย่างถูกต้อง รักษาวินัยและประเพณีตนเป็นแบบอย่างที่ดี ของนักเรียน นักศึกษา นิเทศหรือช่วยนิเทศในวิชาที่รับผิดชอบงานวิชาการกลุ่มสถานศึกษา ให้คำแนะนำและแนะแนวต่าง ๆ แก่นักเรียน นักศึกษาหรือผู้ปกครอง ให้บริการแก่ผู้ปกครอง นักเรียน นักศึกษาและชุมชนในด้านวิชาการและด้านอื่น ๆ วิจัยและปรับปรุงการเรียนการสอน ให้เน้นการประกอบอาชีพอิสระเชิงธุรกิจและอุตสาหกรรม เสนอโครงการปฏิบัติงานตาม ลำดับชั้น รายงานผลการปฏิบัติงานตามลำดับชั้น ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย^{๕๕}

อาจารย์ที่ปรึกษา มีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อไปนี้ คือ ให้คำปรึกษาแนะนำ การทำและตรวจสอบหลักฐานหลักฐานการเป็นนักเรียน นักศึกษา ประเมินนักเรียน นักศึกษา ในความรับผิดชอบในด้านการเรียน ความประพฤติ ระเบียบวินัยและข้อบังคับต่าง ๆ ของ สถานศึกษา รวมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งบริการ และสวัสดิการต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่ นักเรียนและนักศึกษาจะเข้าไปขอความช่วยเหลือ ให้ความเห็นชอบแก่นักเรียน นักศึกษา ในการลงทะเบียนรายวิชา (ลงทะเบียนเรียน และ/หรือลงทะเบียนสอบเทียบความรู้ หรือ ประสบการณ์) การขอเปลี่ยน ขอเพิ่มและขอลงรายวิชา ให้คำปรึกษาและให้ความเห็นชอบ ในการขอผ่อนผันชำระเงินค่าลงทะเบียนรายวิชาของนักเรียนนักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบ จัดทำ เก็บ รวบรวมประวัติ ข้อมูลการเรียนและพฤติกรรมของนักเรียน นักศึกษาที่อยู่ใน ความรับผิดชอบ จัดทำ เก็บ รวบรวมประวัติ ข้อมูลการเรียนและพฤติกรรมของนักเรียน นักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบเพื่อเป็นข้อมูลในการ ออกหนังสือรับรองต่าง ๆ ติดตาม ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมชมรม ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ กระบวนการศึกษาดูงานด้วยการประเมินผลการเรียนในแต่ละระดับแก่นักเรียน นักศึกษาที่อยู่ใน ความรับผิดชอบ ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียน การคำนวณหาค่าระดับคะแนนเฉลี่ยแก่นักเรียน นักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบ แนะนำหาทางป้องกันและติดตามนักเรียน นักศึกษา ที่ขาดเรียน เสนอความคิดเห็นและข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนดรายวิชาในการลงทะเบียนแต่ละ ภาคเรียน ติดตามประสานงานกับผู้ปกครอง พร้อมทั้งรายงานการเรียนและพฤติกรรมของ นักเรียน นักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบให้ผู้ปกครองทราบ ติดตาม แนะนำและช่วยแก้ปัญหา ให้นักเรียน นักศึกษา ที่ขอผ่อนผันการชำระเงินค่าลงทะเบียนรายวิชา ก่อนวันสอบปลายภาค เรียน และรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ ให้คำปรึกษา ตักเตือน ดูแล แก้ไข และ ปรับปรุง

^{๕๕} กรมอาชีวศึกษา, ระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ.

2529 (สมุทรปราการ: โรงเรียนสารพัดช่างสมุทรปราการ, 2529), หน้า 20-21.

ความประพฤติของนักเรียน นักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบ ประสานงานกับแผนกวิชา หรือ งานอื่นที่เกี่ยวข้อง ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย^{๘๗}

บุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียน ได้แก่ บุคลากรในฝ่ายสนับสนุนการสอน ต่างก็มีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้หลักสูตร ซึ่งได้แก่ หัวหน้างานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน หัวหน้างานหลักสูตรและการสอน หัวหน้างานสื่อการเรียนการสอน หัวหน้างานวัดผลและประเมินผลและหัวหน้างานห้องสมุด

กรมอาชีวศึกษาได้ระบุหน้าที่ของหัวหน้างานแนะแนวอาชีพและจัดหางานไว้ดังนี้ ให้คำปรึกษาแก่ นักเรียน นักศึกษา ผู้ปกครองที่มีปัญหาในด้านต่าง ๆ และประสานงานกับทุกฝ่ายในการแก้ปัญหาของนักเรียน นักศึกษา ให้คำปรึกษาและแนะแนวอาชีพแก่นักเรียน วางแผนการจัดหางาน การฝึกงานให้แก่ นักเรียน นักศึกษา ติดต่อประสานงานกับแหล่งงาน สถานประกอบการเพื่อการฝึกงานและการจัดหางานให้แก่ นักเรียน นักศึกษา จัดสรรทุนเพื่อการศึกษาและการประกอบอาชีพ จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ ติดตามผลต่าง ๆ เช่น ผลการให้คำปรึกษา แนะนำผลการศึกษาต่อของผู้สำเร็จการศึกษา ผลการประกอบอาชีพของผู้สำเร็จการศึกษา ผลการลาออกระหว่างการศึกษา ประเมินผลงานต่าง ๆ ของงาน วิจัยสาเหตุของผู้สำเร็จการศึกษาที่ไม่มีความก้าวหน้าและเสนอแนะทางแก้ไข เสนอโครงการปฏิบัติงานตามลำดับชั้น รายงานการปฏิบัติงานในหน้าที่ตามลำดับชั้น ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

หัวหน้างานหลักสูตรและการสอน มีหน้าที่ดังต่อไปนี้คือ เก็บรักษาและให้ข้อมูลด้านหลักสูตรทั้งหมด ประสานงานกับแผนกวิชาเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน จัดทำแผนการเรียนการสอนตามหลักสูตรทุกระดับชั้น จัดทำบัญชีวิชาเลือกทุกหลักสูตรทุกระดับชั้น ดูแลรักษา และรับผิดชอบทรัพย์สินของสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมาย ส่งเสริมการสอนของครู อาจารย์ให้ตรงตามหลักสูตร เสนอโครงการปฏิบัติงานตามลำดับชั้น รายงานการปฏิบัติงานในหน้าที่ตามลำดับชั้น ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

หัวหน้างานสื่อการเรียนการสอน มีหน้าที่ดังต่อไปนี้คือ ส่งเสริม สนับสนุนให้ความร่วมมือ และอำนวยความสะดวกแก่ครู อาจารย์ ที่ประสงค์จะจัดทำเอกสารประกอบการสอน ตำราเรียน รวบรวมผลงานของแต่ละวิชาให้เป็นรูปเล่ม จัดทำแผ่นปลิว จุลสารหรือวารสารทางวิชาการเพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนงานทางด้านวิชาการและเป็นการเผยแพร่ความรู้

^{๘๗} กรมอาชีวศึกษา, ระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๒๙ (สมุทรปราการ: โรงเรียนสารพัดช่างสมุทรปราการ, ๒๕๒๙), หน้า ๒๑-๒๒.

และเทคโนโลยีสมัยใหม่ เสนอแนะหนังสือที่มีคุณค่าต่อการสอน เผยแพร่เอกสารหรือตำราที่ดีเด่นของผู้สอนแต่ละสาขาวิชาให้เป็นที่รู้จักทั่วไป จัดหาวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษา โสตทัศนศึกษา เพื่อใช้ในการเรียนการสอนตามความเหมาะสม บริการสื่อการเรียนการสอนแก่ครู อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา รับผิดชอบเก็บรวบรวม ดูแลบำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา ให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการใช้วัสดุอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เสนอโครงการปฏิบัติงานตามลำดับชั้น รายงานการปฏิบัติงานในหน้าที่ตามลำดับชั้น ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

หัวหน้างานวัดผลและประเมินผล มีหน้าที่และความรับผิดชอบดังต่อไปนี้ คือ จัดหาแบบพิมพ์ที่เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียน จัดทำเอกสาร จัดหาข่าวสารที่เป็นความรู้เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนเพื่อเผยแพร่ให้ครู อาจารย์ได้ทราบทั่วกัน ศึกษาระเบียบ คำถาม ความเคลื่อนไหว ความก้าวหน้า ทางวิชาการเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนอยู่เสมอ ดูแลให้ครู อาจารย์ ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการวัดผลและประเมินผลการเรียน พิจารณาตัดสินปัญหาเกี่ยวกับการโอนผลการเรียน การวัดผลและการประเมินผลการเรียน ส่งเสริมให้ครู อาจารย์ที่ผ่านการอบรมหรือศึกษามาทางการวัดผลและประเมินผลการเรียน ได้มีบทบาทในการพัฒนาการวัดผลและประเมินผลการเรียน ตรวจสอบการให้ระดับคะแนนของครู อาจารย์ก่อนที่จะส่งไปยังผู้บริหารสถานศึกษาเพื่ออนุมัติผลการสอบดำเนินการวิเคราะห์ข้อสอบและจัดทำข้อสอบมาตรฐาน เก็บรักษาเอกสารและหลักฐานการประเมินผลการเรียนและเอกสารอื่นตามความจำเป็นที่ต้องใช้เกี่ยวกับงานวัดผลและประเมินผลการเรียน ดำเนินการเกี่ยวกับการทำลายเอกสารและวัดผลและประเมินผลที่หมดความจำเป็นแล้ว ดูแลบำรุงรักษาและรับผิดชอบทรัพย์สินของสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมาย เสนอโครงการปฏิบัติงานตามลำดับชั้น รายงานการปฏิบัติงานในหน้าที่ตามลำดับชั้น ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

หัวหน้างานห้องสมุด มีหน้าที่และความรับผิดชอบดังต่อไปนี้คือ จัดหาหนังสือเข้าห้องสมุดให้สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนในสถานศึกษา ประสานงานกับงานสื่อการเรียนการสอนเพื่อเก็บรวบรวมหนังสือ เอกสาร คู่มือการเรียนการสอน ใบงาน หรือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ซึ่งสถานศึกษาผลิตขึ้น วิเคราะห์เลขหมู่หนังสือและจัดทำเครื่องช่วยค้น (ดรรชนีวารสาร บรรณานุกรม ฯลฯ) เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ ให้บริการวัสดุสิ่งพิมพ์ด้านความรู้และข้อมูล ให้บริการทางวิชาการเพื่อการค้นคว้าวิจัย สอนหรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับการศึกษาค้นคว้าในห้องสมุด พัฒนาทรัพยากรห้องสมุดด้านบุคลากร วัสดุสิ่งพิมพ์ หรืออื่น ๆ กำหนดระเบียบการใช้และการควบคุมดูแลห้องสมุด เก็บรวบรวมสถิติต่าง ๆ เกี่ยวกับห้องสมุด ดูแลทรัพย์สินของสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมาย เสนอโครงการปฏิบัติงานตามลำดับชั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายงานการปฏิบัติงานในหน้าที่ตามลำดับชั้น ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย^{๒๒}

บุญมี เปรยอด กล่าวถึง บทบาทของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด เจ้าหน้าที่วัดผลและเจ้าหน้าที่แนะแนวไว้ดังนี้^{๒๓}

เจ้าหน้าที่ห้องสมุดหรือบรรณารักษ์ จะต้องเป็นผู้ที่ทราบรายวิชาที่เปิดสอนในสถานศึกษา เพื่อการจัดบริการ ด้านเอกสาร ตำราเรียน แบบเรียน วารสาร หนังสือพิมพ์ หนังสืออ้างอิงให้สมาชิกสมาชิกและทันสมัย บรรณารักษ์ต้องเป็นผู้ที่มีความก้าวหน้าในการปรับปรุงห้องสมุดให้กิจการเจริญก้าวหน้าและให้ความสะดวกแก่ผู้ใช้ห้องสมุด เพื่อให้ห้องสมุดเป็นศูนย์กลางวิชาความรู้ เพราะห้องสมุดเป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนให้ผู้เรียนและผู้สอนประสบความสำเร็จในด้านการเรียนและการสอน อันมีผลเนื่องไปถึงผลสำเร็จในการนำหลักสูตรไปใช้

เจ้าหน้าที่วัดผล เจ้าหน้าที่วัดผลการศึกษา มีหน้าที่ในการวัดผลและประเมินผลการศึกษาของผู้เรียน

เจ้าหน้าที่แนะแนว เจ้าหน้าที่แนะแนวมีหน้าที่ในการแนะแนวทางแก่ผู้เรียนในด้านการเรียนและความประพฤติให้เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนดำเนินตามแนวทางความมุ่งหมายทางการศึกษา นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่แนะแนวต้องหาทางช่วยเหลือหรือแนะนำในกรณีที่ผู้เรียนประสบปัญหาต่าง ๆ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

สมิตร์ คุณานุกร ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาก้าวไปตามเป้าหมายที่หลักสูตรต้องการ แนวทางจัดกิจกรรมหรือการสอนนี้ย่อมแตกต่างกันไปตามสภาพและลักษณะธรรมชาติของเนื้อหาวิชา กล่าวคือ ไม่มีวิธีการสอนใดที่ดีที่สุดและเหมาะสมที่สุดสำหรับทุกวิชา การสอนแต่ละวิธีนี้ย่อมมีทั้งลักษณะเด่นและลักษณะจำกัดอยู่ในตัวด้วยกันทั้งสิ้น ฉะนั้น ผู้สอนจะต้องรู้จักนำวิธีการสอน

^{๒๒} กรมอาชีวศึกษา, ระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2529 (สมุทรปราการ: โรงเรียนสารพัดช่างสมุทรปราการ, 2529), หน้า 18-20.

^{๒๓} บุญมี เปรยอด, "งานบริหารวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา" เอกสารประกอบการอบรมคณะกรรมการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (กรุงเทพมหานคร: ศุภสภา, 2529), หน้า 164-165.

แต่ละวิธีมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมแก่บทเรียน^{๑๐}

วิระวัฒน์ อุทัยรัตน์ ได้กล่าวถึง เป้าหมายในการสอนอาชีวศึกษาเพื่อมุ่งเน้นหนักที่จะให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการไว้สองประการ คือ

1. มุ่งให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างดีและเป็นที่พึงพอใจ
2. มุ่งให้ผู้เรียนสามารถปรับปรุงทักษะการทำงานของตนเองให้ดีขึ้น ระหว่าง

ปฏิบัติงาน

ดังนั้น ผู้เรียนควรมีโอกาสฝึกปฏิบัติให้ใกล้เคียงสภาพเป็นจริงในโลกของการทำงานให้มากที่สุดและการที่จะมุ่งให้ผู้เรียนปรับปรุงทักษะ สิ่งสำคัญ คือ ผู้เรียนจะต้องได้รับการฝึกหัดงานที่เพียงพอและถูกต้อง^{๑๑}

มานิดา อุซชิน ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครูวิชาชีพไว้ว่า^{๑๒}

1. ครูต้องมีแนวทางในการสอนวิชาชีพที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาสมรรถภาพ ที่จะทำให้สามารถปฏิบัติงานของกิจกรรมการสอนได้
2. ครูต้องใช้วิธีการสอนที่สามารถให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือเกิดการเรียนรู้ หรือเกิดประสบการณ์ตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม หรือจุดประสงค์ของการเรียนรู้หรือจุดประสงค์ของการทำงานนั้น
3. ครูต้องสอนแต่สิ่งจำเป็นตามลำดับของการจัดสภาพการณ์ ในการสอนที่จำเป็นแก่การเรียนรู้ โดยมีการวางแผนการสอนหรือโครงการสอนไว้อย่างดี
4. ครูต้องรู้จักใช้กลวิธีที่จะเร้าให้ผู้เรียนสนใจเรียน โดยสร้างสภาพการสอนที่ใช้วิธีจัดสภาพภายนอก และ สภาพภายในให้สอดคล้องกันเพื่อให้เด็กเกิดความรู้ หรือ ทักษะวิชาชีพนั้น

^{๑๐} สุมิตร คุณานุการ, หลักสูตรและการสอน พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร: ชวนพิมพ์, 2523), หน้า 137.

^{๑๑} วิระวัฒน์ อุทัยรัตน์, "ใจความสำคัญหลักการสอนวิชาอาชีวศึกษา" ใน เอกสารประกอบการอบรมโครงการอบรมครูที่สอนวิชาชีพให้มีความรู้ด้านวิชาการศึกษารุ่นที่ 2 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2526), หน้า 2.

^{๑๒} มานิดา อุซชิน, ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาชีพ เอกสารการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ กระทรวงศึกษาธิการ วันที่ 18 ธันวาคม 2525 (ม.ป.พ. ม.ป.ป.), หน้า 1.

ในการสอนวิชาชีพตามหลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประกอบด้วยวิชาที่เป็นทั้ง ทฤษฎีและปฏิบัติ หลักการของการอาชีวศึกษาอยู่ที่การปฏิบัติได้จริงมิใช่มีความรู้ในทางทฤษฎี เท่านั้น ดังนั้น ในการเรียนการสอนวิชาชีพจึงจำเป็นต้องมีการฝึกงานของ นักศึกษา ซึ่งในหลักสูตรได้กำหนดให้นักศึกษาจะต้องผ่านการฝึกงานก่อนสำเร็จการศึกษา

จุดมุ่งหมายของการฝึกงานในสถานประกอบการนั้น นอกจากจะให้นักเรียนรู้จักนำ ทฤษฎีที่ได้เรียนมาประยุกต์ใช้กับชีวิตจริงแล้ว ยังมุ่งให้ผู้เรียนได้เห็นปัญหาที่แท้จริงในสาขา วิชาและอาชีพนั้น ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเตรียมตัวที่จะออกไปเผชิญกับชีวิตจริงต่อไป ในการเรียนวิชาชีพ ผู้บริหารจึงควรให้การฝึกงานให้เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนมากที่สุด การศึกษาและการฝึกงานนอกสถานที่เป็นสิ่งที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจและ เพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์มากยิ่งขึ้น^{๙๓} กิจกรรมเสริมหลักสูตรจะช่วยให้การเรียนการสอนสมบูรณ์ตาม หลักสูตรยิ่งขึ้น ให้ประสบการณ์จำลอง เพื่อให้ผู้เรียนออกไปใช้ชีวิตในสังคมอย่างเป็นสุข รู้จัก แก้ปัญหาของสังคมที่ตนมีส่วนร่วมอยู่^{๙๔} การเรียนการสอนจะสมบูรณ์ได้ ถ้าโรงเรียนจัดให้มี กิจกรรมต่าง ๆ ขึ้นนอกเวลาเรียนหรือที่เรียกว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อส่งเสริมการ เรียนรู้ โดยพยายามจัดให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของนักเรียน^{๙๕} นอกจากนี้ การสอนซ่อมเสริมเมื่อเด็กมีปัญหาในด้านการเรียน โดยเฉพาะเด็กที่เรียนช้าควรจัดให้มีการ สอนซ่อมเสริมขึ้นในการสอนของครูอีกด้วย ห้องสมุดเป็นบริการทางวิชาการที่ควรจัดขึ้นใน โรงเรียนอีกประการหนึ่ง ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรส่งเสริมให้นักเรียนใช้ ห้องสมุดอย่างเต็มที่เพื่อเพิ่มเติมความรู้และส่งเสริมการศึกษาด้วยตนเอง^{๙๖}

^{๙๓} ศึกษานิเทศก์ช่างอุตสาหกรรม, "ข้อเสนอแนะในการนิเทศการศึกษาด้าน อาชีพ" ใน เอกสารประกอบคำบรรยายในการอบรมศึกษานิเทศ เล่ม 2 (กรุงเทพฯ: โรงเรียนสารพัดช่างพระนคร, 2524), หน้า 398.

^{๙๔} สุธีระ ทานตวนิช, "การบริหารงานวิชาการ" การบริหารงานโรงเรียนและ การนิเทศการศึกษา (ชลบุรี: ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2525), หน้า 73.

^{๙๕} อำนวยพร วงษ์ถนอม, บทบาททางวิชาการของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครปฐม วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2521, (เอกสารอัดสำเนา) หน้า 19.

^{๙๖} พันัส หันนาคินทร์, หลักการบริหารโรงเรียน พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช, 2513), หน้า 151.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในการจัดการเรียนการสอนนั้น เอกชัย กี่สุขพันธ์ ได้อธิบายเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนว่า หมายถึง การดำเนินงานเพื่อให้เกิดการเรียนการสอนตามหลักสูตรหรือแผนการสอน^{๙๗} ส่วนการเรียนการสอนที่ประสบผลดี หมายถึง การที่ผู้เรียนทุกคนหรือเกือบทุกคนสามารถเกิดผลสัมฤทธิ์ในระดับสูง^{๙๘}

อุทัย บุญประเสริฐ เชื่อว่า สถานศึกษามีหลักสูตรกำกับการสอนไว้อย่างแน่นอน เน้นการเรียนการสอนโดยเฉพาะ ผลสำเร็จของสถานศึกษานั้นๆ ได้จากการดำเนินการจัดการเรียนการสอน^{๙๙}

กรมอาชีวศึกษากำหนดไว้ว่าการเรียนการสอนภาคทฤษฎีมุ่งให้ผู้เรียนได้รับความรู้พื้นฐานเพื่อใช้แก้ปัญหาการปฏิบัติงาน กิจกรรมการเรียนการสอนที่ควรใช้มีหลายวิธี ได้แก่ การบรรยาย การอภิปราย การแก้ปัญหา การศึกษาค้นคว้า ส่วนการเรียนการสอนภาคปฏิบัติมุ่งให้ผู้เรียนฝึกทักษะวิชาชีพ กิจกรรมการเรียนการสอนที่จำเป็นคือ การสาธิต การปฏิบัติจริง และการฝึกงาน^{๑๐๐} สุรพันธ์ ยันต์ทอง เห็นว่า การจัดการเรียนการสอนควรประกอบด้วย การจัดทำตารางสอน การจัดครูเข้าสอน ตลอดจน การควบคุมการเรียนการสอน^{๑๐๑} นิพนธ์ กินาวงค์ เห็นว่า การจัดการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย การจัดแบ่งกลุ่มนักเรียน การจัดทำตารางสอน การกำหนดแบบเรียนและพัฒนาแบบเรียนและการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา^{๑๐๒} อลงกรณ์ จันทรารมณ์ บันทึกไว้ว่า ภาระหน้าที่ของผู้บริหารด้านการจัดการเรียนการสอน คือ การพิจารณาให้ครูใช้วิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และ

^{๙๗} เอกชัย กี่สุขพันธ์, หลักบริหารการศึกษาทั่วไป พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: องค์การศิลปการพิมพ์, 2527), หน้า 156.

^{๙๘} มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, เอกสารการสอนชุดวิชาการวางแผนพัฒนาโรงเรียน เล่มที่ 2 หน่วยที่ 8-15 (เรื่องแสงการพิมพ์, 2524), หน้า 22.

^{๙๙} อุทัย บุญประเสริฐ, การวางแผนการศึกษา (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย: 2527), หน้า 161.

^{๑๐๐} กรมอาชีวศึกษา, คู่มือการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. 2527 (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา, 2527), (เอกสารอัดสำเนา) หน้า 4.

^{๑๐๑} สุรพันธ์ ยันต์ทอง, "ลักษณะงานด้านวิชาการของโรงเรียน" วิชา, ปีที่ 2 (ธันวาคม-กุมภาพันธ์ 2519), หน้า 104.

^{๑๐๒} นิพนธ์ กินาวงค์, หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 (ม.ป.พ.: พิมพ์, 2523), หน้า 151.

เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และผู้สอนต้องพิจารณาเรื่องการจัดตั้งจุดมุ่งหมายการสอน อารวาท ขอบข่ายการสอน การจัดสภาพการเรียนรู้ และการจัดสภาพห้องเรียน¹⁰³ สันต์ ธรรมบำรุง และชาญชัย ศรีไสยเพชร บันทึกไว้ว่าแนวทางการพิจารณาการเตรียมการสอนของครูให้เป็น ระบบ ประกอบด้วย การกำหนดจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม การประเมินผลตามเป้าหมาย¹⁰⁴ กรมอาชีวศึกษา กำหนดให้สถานศึกษาดำเนินการจัดการเรียนการสอน คือ จัดระบบการเรียน การสอน จัดตารางสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ตรวจสอบ แนะนำ ส่งเสริมให้ครู อาจารย์จัดบันทึกการสอน สนับสนุนส่งเสริมให้ครูอาจารย์ใช้ระบบและวิธีสอนที่เหมาะสม สนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน¹⁰⁵ สงัด อุทรานันท์ แนะนำว่างานที่โรงเรียนต้องทำคือ การปรับปรุงหลักสูตรและการสร้างหลักสูตรให้เหมาะสม กับท้องถิ่น การจัดแผนการเรียนการสอน การจัดโครงสร้างการสอน การจัดครูเข้าสอน การจัด ตารางสอน การจัดชั้นเรียน การผลิตสื่อการสอนและอุปกรณ์การสอนและการพัฒนาการสอน และวิธีสอน¹⁰⁶ ธงชัย สุวัฒน์เมสินทร์ ให้ความเห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แต่ละครั้งนั้นจำเป็นต้องเริ่มจากการพิจารณาถึงจุดหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ในแผน การสอนว่ามีจุดหมายหรือจุดประสงค์ที่สำคัญอย่างไร ผู้สอนในฐานะเป็นผู้จัดกิจกรรมให้กับ ผู้เรียน ควรจะได้พิจารณาคัดเลือกกิจกรรมที่เห็นว่า จะก่อให้เกิดความรู้หรือประสบการณ์ และสามารถทำให้บรรลุจุดหมายหรือจุดประสงค์นั้น ๆ ได้ง่ายที่สุด เร็วที่สุด ประหยัดทั้งเวลา แรงงานและค่าใช้จ่ายมากที่สุด¹⁰⁷ บรรจง ชูสกุลชาติ ได้กล่าวถึงทิศทางของกระบวนการ

¹⁰³ อลงกรณ์ จันทรารมณ. "การสอนที่มีประสิทธิภาพ" สารพัฒนาหลักสูตร, อันดับที่ 17 ฉบับที่ 39 (กุมภาพันธ์, 2526), หน้า 35.

¹⁰⁴ สันต์ ธรรมบำรุงและชาญชัย ศรีไสยเพชร, การนิเทศการศึกษา (ม.ป.พ.: วารุณการพิมพ์, 2524), หน้า 158.

¹⁰⁵ กรมอาชีวศึกษา, เกณฑ์มาตรฐานสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา พ.ศ. 2525 (วัฒนาพานิช, 2525), หน้า 5.

¹⁰⁶ สงัด อุทรานันท์, "ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา" เอกสารประกอบคำบรรยายการอบรมเชิงวิชาการนิเทศภายในสถานศึกษา (กรมอาชีวศึกษา, 2528), (เอกสารอัดสำเนา) หน้า 2.

¹⁰⁷ ธงชัย สุวัฒน์เมสินทร์, การบริหารงานวิชาการ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา, 2529), หน้า 6-7.

เรียนการสอนในการให้การศึกษาเพื่ออาชีพเพื่อให้ครู-อาจารย์ปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนจากการเรียนรู้อย่างเดียวมาเป็นการเรียนด้วยการกระทำจนเกิดทักษะและกิจนิสัยที่มั่นคง ปรับการเรียนการสอนจากการจดจำตามตำรามาเป็นการเรียนการจัดการ มุ่งการเรียนการสอนให้มีทักษะในการสร้างและการผลิต ตลอดจนการให้บริการเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม¹⁰⁸ สนั่น สุมิตร ให้ความเห็นว่าการจัดการอาชีวศึกษาจะต้องให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกงานได้ใช้เครื่องมือสำหรับฝึกงานอย่างแท้จริง เพราะเทคโนโลยีต่าง ๆ ในโลกปัจจุบันได้ก้าวหน้าขึ้นอีกมาก การผลิตคนจึงต้องเน้นหนักในเรื่องของคุณภาพและวินัยในการทำงาน¹⁰⁹ สมาน แสงมลิ ได้ให้ความสำคัญของการฝึกอาชีพของสถานศึกษาว่าควรเน้นใน 3 เรื่องคือนิสัยและคุณธรรม มนุษยสัมพันธ์และทักษะด้านวิชาชีพ¹¹⁰ เสาวณีย์ สิกขามันฑิต เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนว่า บุคคลแต่ละคนมีลักษณะแตกต่างกันในเรื่องภูมิหลัง ประสบการณ์ ลักษณะนิสัยและรูปแบบของการเรียนรู้ ฉะนั้น ในเรื่องการเรียนรู้จึงควรให้ผู้เรียนแต่ละคนมีความก้าวหน้าไปตามความสามารถของตน กิจกรรมที่เสริมให้การเรียนมีประสิทธิภาพได้ส่วนหนึ่งคือ การจัดหน่วยการเรียนการสอนสำเร็จรูปหรือโมดูล เพราะโมดูลการเรียนการสอน มุ่งให้ผู้เรียนเรียนได้ด้วยตนเอง ซึ่งในโมดูลหนึ่ง ๆ จะมีความสมบูรณ์ในตัวของมันเอง ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องไปศึกษาค้นคว้าจากที่อื่นอีก หน่วยการเรียนการสอนแต่ละหน่วยจะมีคำแนะนำ จุดมุ่งหมาย การทดสอบก่อนเรียน กิจกรรมการเรียน (จะมีสื่อพร้อมและมีให้เลือกหลายทาง) และการทดสอบหลังการเรียน การจัดวัสดุการเรียนไว้พร้อมในแต่ละโมดูลนี้จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสะดวกในการเรียนและช่วยให้ผู้เรียนสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมาย¹¹¹ พันัส หันนาคินทร์ ให้ความเห็นว่าการสอนซ่อมเสริมมีความจำเป็นที่จะต้องจัดสำหรับผู้เรียนช้าและได้เห็นว่าห้องสมุดเป็นบริการทางวิชาการที่ควรจัดขึ้นในโรงเรียนอีกประการหนึ่ง ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรส่งเสริมให้นักเรียนใช้ห้องสมุดอย่าง

¹⁰⁸ บรรจง ชูสกุลชาติ, อาชีวศึกษาครบวงจร (วัฒนาพานิช, 2528), หน้า 10.

¹⁰⁹ สนั่น สุมิตร, "อาชีวศึกษาเพื่อใคร....อย่างไร" วารสารอาชีวศึกษา ฉบับที่ 11 (สิงหาคม, 2528), หน้า 22-23.

¹¹⁰ สมาน แสงมลิ, "อาชีวศึกษาทางที่มองเห็น," วารสารอาชีวศึกษา, ฉบับที่ 23 (สิงหาคม, 2529), หน้า 16.

¹¹¹ เสาวณีย์ สิกขามันฑิต, โมดูล นิพนธ์ครั้งที่ 5 (สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2528), หน้า 1-7.

เต็มทีเพื่อเพิ่มพูนความรู้และส่งเสริมการศึกษาด้วยตนเอง¹¹² ชีรยุทธ์ เสนิงค์ ณ อยุธยา ได้ให้ความหมายของการเรียนการสอนว่าหมายถึงกระบวนการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในตัวผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้น จะต้องปฏิบัติดังนี้¹¹³

1. ครูจะต้องเตรียมการสอนเป็นอย่างดี
2. ต้องใช้สื่อต่าง ๆ ประกอบการสอนให้ตรงกับเนื้อหาวิชาและเหมาะกับวัยของผู้เรียน
3. จะต้องให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมให้มากที่สุด
4. ครูจะต้องปรับปรุงเทคนิคและวิธีการสอนอยู่เสมอ
5. สถานศึกษาจะต้องจัดอบรมและส่งเสริมการนำเทคนิคการสอนและนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ประกอบการเรียนการสอนและให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
6. ครูผู้สอนจะต้องมีความรอบรู้ทั้งความรู้รอบตัว ความรู้ในวิชาครู วิชาจิตวิทยา และวิชาที่สอนเป็นอย่างดี

สรุปว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเกิดพัฒนาการ ซึ่งประกอบด้วยการจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ กิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดให้มีและใช้สื่อการเรียน การจัดทำเอกสารเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน การจัดทำเอกสาร ตำรา คู่มือครู การจัดทำอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน การเรียนการสอนแบบโมดูล การฝึกงาน นิทรรศการทางวิชาการ การแสดงผลงาน การพัฒนาวิธีสอนให้เหมาะสมกับลักษณะวิชาและวัยของผู้เรียน การแนะนำครูให้ใช้วิธีสอนเพื่อส่งเสริมการฝึกทักษะ การควบคุมดูแลการจัดการเรียนการสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่ง Harrison กล่าวว่าประเมินผลประสิทธิภาพการสอนของครูเป็นสิ่งจำเป็น

¹¹² พงษ์ หันนาคินทร์, หลักการบริหารโรงเรียน พิมพ์ครั้งที่ 3 (วัฒนาพานิช, 2523), หน้า 151.

¹¹³ ชีรยุทธ์ เสนิงค์ ณ อยุธยา, "พฤติกรรมครูในการเรียนการสอน" ใน เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมกรรมการสอนประถมศึกษา (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2524), หน้า 124-125.

อย่างหนึ่งของการปรับปรุงการสอน¹¹⁴ ส่วน Musaazi อธิบายว่า ในการปรับระดับประสิทธิภาพการสอน ผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นผู้นำครูให้มีความรับผิดชอบในการปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นผู้นำการใช้เทคนิคการสอนใหม่ ๆ กระจายความรับผิดชอบให้ครูและจัดให้มีการประสานงานที่เหมาะสม รวมทั้งจัดให้มีการประเมินการสอนของครูโดยการตรวจแผนการสอนและสังเกตการสอน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรและยังต้องเข้าใจครูและบทบาทของครูตลอดจนทำงานร่วมกับครู ให้ครูมีส่วนร่วมการบริหารโรงเรียนด้วย การปรับปรุงการเรียนการสอนจึงเป็นภารกิจที่ผู้บริหารต้องทำไปพร้อมกับการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน¹¹⁵ บุญเรียง ขจรศิลป์ แนะนำว่า การปรับปรุงการเรียนการสอนทำได้หลายวิธีและวิธีที่ช่วยปรับปรุงการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การประเมินกระบวนการเรียนการสอนด้วยการกระทำที่ต่อเนื่องในเรื่องการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอน การวางแผนการสอน การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน การจัดระบบการสอน เนื้อหาวิชา อุปกรณ์การสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน¹¹⁶ นิพนธ์ กินาวงศ์ เห็นว่า งานด้านการปรับปรุงการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียนประกอบด้วยภารกิจด้านการสอนโดยการตรวจสอบความเป็นไปของการสอน การประเมินผล การส่งเสริมและปรับปรุงบรรยากาศการเรียนการสอน การปรับปรุงห้องเรียน และการจัดเตรียมอุปกรณ์การสอน¹¹⁷ พันัส หันนาคินทร์ บันทึกไว้ว่า ภารกิจด้านการปรับปรุงการเรียนการสอนประกอบด้วยภารกิจด้านการสอนและขอบข่ายของการนิเทศ คือ การตรวจสอบความเป็นไปทางการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนการสอน การส่งเสริม และ สนับสนุนการเรียนการสอนด้วยการให้ครูเข้าใจจุดมุ่งหมาย หลักการและโครงสร้างของหลักสูตร การทำโครงการสอน

¹¹⁴ Raymon H. Harrison, Supervisory Leadership in Education (Van Nastrange, New York: Reinhold Company, 1968), p. 253.

¹¹⁵ J.C.S. Musaazi, The Theory and Practice of Educational Administration (London: McMilland and Press Ltd., 1982), p. 166.

¹¹⁶ บุญเรียง ขจรศิลป์, "แนวทางปรับปรุงประสิทธิภาพการสอนโดยการประเมินกระบวนการเรียนการสอน" ข่าวการวิจัยการศึกษา, ปีที่ 2 (ธันวาคม-มกราคม, 2527), หน้า 4-5.

¹¹⁷ นิพนธ์ กินาวงศ์, หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 (โรงพิมพ์นิพนธ์, 2523), หน้า 151.

การจัดหาเครื่องมือประกอบการเรียนการสอน การจัดบรรยากาศของห้องเรียน การส่งเสริมให้ครูปรับปรุงตนเอง และ ประเมินผลการทำงาน การนิเทศการศึกษา จึงเป็นภารกิจของผู้บริหารโรงเรียนที่จะช่วยส่งเสริมการปรับปรุงการเรียนการสอนและการช่วยเหลือครูทั้งด้านวิชาการและการบริหารให้สามารถปรับปรุงการเรียนการสอนได้¹¹⁸ เมธี ปิณฑานนท์ อธิบายว่า ภารกิจของผู้บริหารโรงเรียนด้านการปรับปรุงการเรียนการสอน คือ การนิเทศเพื่อช่วยบุคลากรใช้ความรู้เฉพาะอย่างให้เป็นประโยชน์¹¹⁹ สันต์ ธรรมบำรุง และชาญชัย ศรีไสยเพชร เห็นว่าภารกิจของผู้บริหารโรงเรียนด้านการปรับปรุงการเรียนการสอน ได้แก่ การสำรวจความต้องการของครู การประชุมครู การอบรมครูประจำการ การแนะนำหนังสือวารสารและการส่งเสริมการศึกษาต่อ¹²⁰ ฉลอง ปิ่นเฉลียว เห็นว่าความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนด้านการปรับปรุงการเรียนการสอนคือ การประสานงานและการบริการครูด้านการสอน การเป็นวิทยากรที่ดีแก่ครู¹²¹ กรมอาชีวศึกษาระบุว่าผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องทำการนิเทศการศึกษา โดยการตรวจสอบและควบคุมดูแลการเรียนการสอน แนะนำ ส่งเสริมให้ครู อาจารย์ศึกษาหาความรู้และใช้อุปกรณ์การสอนและจัดทำเอกสารประกอบการสอน¹²²

การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน

การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดให้มีบริการในด้านสื่อการเรียนการสอน ห้องสมุด การแนะแนว การรวบรวมข้อมูล ตลอดจน การจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ

¹¹⁸ พนัส หันนาคินทร์, หลักการบริหารโรงเรียน (วัฒนาพานิช, 2524), หน้า 207.

¹¹⁹ เมธี ปิณฑานนท์, การบริหารการศึกษา (พิทักษ์อักษร, 2525), หน้า 212.

¹²⁰ พวงรัตน์ วิเวกานนท์, "การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา" สารพัฒนาหลักสูตร, อันดับที่ 18 (มีนาคม, 2526), หน้า 8.

¹²¹ ฉลอง ปิ่นเฉลียว, "การนิเทศภายในโรงเรียน" มิตรครู, ฉบับที่ 9 (พฤษภาคม, 2527), หน้า 15.

¹²² กรมอาชีวศึกษา, เกณฑ์มาตรฐานสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา พ.ศ. 2525 (วัฒนาพานิช, 2525), หน้า 5.

สื่อการเรียนการสอน เป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับครูที่จะใช้ประกอบการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสอนวิชาชีวจะต้องมีสื่อการเรียนการสอนและอุปกรณ์การฝึกอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพจึงจะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุผลได้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ได้สรุปความสำคัญของสื่อการเรียนจากแนวคิดของอิริคสันไว้ดังนี้¹²³

1. ช่วยจัดและเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียน
2. ช่วยครูสอนเนื้อหาวิชาที่มีความหมายต่อชีวิตนักเรียน
3. ช่วยครูแนะนำและกำกับนักเรียนให้มีปฏิริยาสัมพันธ์ในทางที่พึงปรารถนาโดย

ใช้สื่อต่าง ๆ

4. ช่วยนักเรียนให้สามารถประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ที่แตกต่างกันออกไปตามเนื้อหาวิชา

5. ช่วยครูให้สามารถสอนได้รวดเร็วและถูกต้องมากขึ้น

อาคารสถานที่ เป็นสิ่งสำคัญที่จะอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน ผู้บริหารพึงตระหนักอยู่เสมอว่า อาคารสถานที่และสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ในสถานศึกษา ย่อมเป็นส่วนประกอบสำคัญต่อการเรียนการสอนและการอบรมบ่มเพาะนิสัยแก่ผู้เรียนได้ทั้งสิ้น เนื่องจากสถานศึกษาแต่ละแห่งอาจมีปริมาณและคุณภาพของอาคารสถานที่แตกต่างกัน ฉะนั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องวางโครงการ และ แผนการใช้อาคารสถานที่ทุกแห่งให้เหมาะสม ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและให้เป็นการประหยัดมากที่สุดเท่าที่จะสามารถกระทำได้ โดยจะต้องทำการสำรวจ ศึกษา วิเคราะห์อย่างละเอียดรอบคอบ แล้วจึงวางแผนว่าควรจะดำเนินการกันอย่างไรจึงจะบรรลุผลตามเจตนารมณ์หรืออุดมการณ์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้¹²⁴

การจัดห้องสมุด ในปัจจุบันการเรียนการสอนต้องอาศัยห้องสมุดมากขึ้น เพราะการเรียนจากห้องเรียนเพียงอย่างเดียวนั้นไม่สามารถทำให้นักศึกษามีพื้นฐานความรู้ที่จะเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีได้ ห้องสมุดเป็นแหล่งสะสมความรู้ที่นักเรียนจะเข้าไปค้นคว้า เพื่อให้ความรู้กว้างขวางขึ้น การฝึกให้นักเรียนรู้จักใช้ห้องสมุดเพื่อค้นคว้าสิ่งที่ครูกำหนดให้ ช่วยปลูกฝังนิสัยรักการอ่านอันเป็นสิ่งพึงประสงค์ยิ่ง

¹²³ ชัยยงค์ พรหมวงศ์, "เทคโนโลยีทางการศึกษา" ใน เอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2524) น.113.

¹²⁴ สวัสดิ์ สุวรรณอักษร, "ปัจจัยเสริมการบริหารหลักสูตร" สารพัฒนาหลักสูตร, อันดับที่ 35 (กุมภาพันธ์, 2528), หน้า 25-29.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับการสร้างความฉลาดและความรอบรู้ให้กับตนเองเป็นการสร้างนิสัยให้รู้จักช่วยตัวเองที่จะหาความรู้ต่าง ๆ ในภายภาคหน้าและเป็นการสนองตอบต่อความต้องการที่จะให้คนเรียนเรื่องวิธีเรียนด้วยตนเอง

ห้องสมุดควรมีลักษณะดังต่อไปนี้คือ¹²⁵

1. มีเจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่ได้รับการฝึกหัดอบรมในวิชาบรรณารักษศาสตร์อยู่ประจำหรืออย่างน้อยที่สุดก็มีครูที่มีความรู้ในด้านนี้ทำหน้าที่บรรณารักษ์

2. มีหนังสืออุเทศหรือหนังสืออ้างอิงเพียงพอแก่ความต้องการของนักเรียนในระดับนั้น ๆ ตำราเรียนและหนังสืออ่านประกอบต้องมีให้พอ

3. มีระเบียบการจัดระบบหนังสือ เพื่อสะดวกในการค้นหา มีที่สำหรับวางหนังสือ สะดวกแก่การหยิบและค้นคว้า ที่เก็บหนังสือก็ควรเป็นแบบชั้นวางหนังสือ แทนที่จะเป็นตู้เก็บหนังสือ เว้นแต่จะเป็นหนังสือหรือเอกสารสำคัญที่จะต้องได้รับอนุญาตจากบรรณารักษ์เสียก่อน เช่น หนังสือเก่า ๆ ที่มีคุณค่าและหายาก เป็นต้น

4. มีโต๊ะเก้าอี้สำหรับอ่านและเขียนเพียงพอแก่จำนวนนักเรียนที่ใช้ห้องสมุด

5. ควรมีการเก็บสถิติของจำนวนนักเรียนที่ใช้ห้องสมุด จำนวนผู้ยืม หนังสือหาย หรือ สูญเสียไปด้วยเหตุต่าง ๆ การบอกรับนิยสารต่าง ๆ ควรจะดูจากความสนใจของนักเรียน ซึ่งจะดูได้จากจำนวนการอ่านของนักเรียนและครู

6. มีเครื่องมือช่วยงานของบรรณารักษ์ เช่น เครื่องมือซ่อมหนังสือ แคตตาล็อก หนังสือเพื่อสั่งซื้อ รวมทั้งบุคคลที่จะช่วยทำหน้าที่ต่าง ๆ เช่น พนักงานพิมพ์ดีด เป็นต้น

7. ระบบสำหรับการยืมหนังสือ ควรจะเป็นไปในทางให้ความสะดวกแก่นักเรียนที่จะยืม มีเครื่องช่วยกระตุ้นให้นักเรียนอยากจะทำหนังสือ เช่น การแสดงหนังสือที่เพิ่งได้รับใหม่ มีการสรุปย่อเรื่องของหนังสือเพื่อสร้างความสนใจให้เกิดขึ้น

8. มีที่สำหรับอ่านหนังสือพิมพ์และนิยสารต่าง ๆ

เป็นที่ทราบกันดีแล้วว่าห้องสมุดมีความสำคัญเพียงใด ผู้ที่มีบทบาทในการส่งเสริมการใช้ห้องสมุดก็คือ ผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งสามารถกระทำได้โดย¹²⁶

1. พยายามหาบุคคลที่ได้รับการฝึกหัดดีแล้วมาเป็นบรรณารักษ์

¹²⁵ พนัส หันนาคินทร์, หลักการบริหารโรงเรียน (กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช, 2524), หน้า 212.

¹²⁶ เรื่องเดียวกัน. หน้า 213.

2. พยายามสนับสนุนทางการเงินและกำลังใจ ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ และผู้ที่ช่วยงานห้องสมุด เช่น เจ้าหน้าที่ต่าง ๆ เป็นต้น

3. พยายามจัดบรรยากาศในห้องสมุดให้เป็นแหล่งแห่งความรู้ และ น่าสนใจ โดยเฉพาะการให้บริการแก่ผู้มาใช้ห้องสมุด

4. จัดหาวิธีการให้นักเรียนรู้จักการใช้ห้องสมุด รู้จักบริการของห้องสมุด ซึ่งอาจจะเริ่มต้นตั้งแต่การปฐมนิเทศนักเรียนใหม่

5. จัดตารางสอนให้เหมาะที่นักเรียนจะได้มีโอกาสใช้ห้องสมุด

6. ส่งเสริมการศึกษาด้วยตนเอง อันเป็นการบังคับทางอ้อมให้นักเรียนต้องใช้บริการห้องสมุด

7. ผู้บริหารโรงเรียนต้องพยายามให้คณะครูทราบว่า การส่งเสริมให้นักเรียนใช้ห้องสมุดเป็นนโยบายสำคัญอย่างหนึ่งของโรงเรียน และผู้บริหารก็จะต้องไม่สร้างระเบียบข่มขู่หมิ่นนักเรียน ไม่อยากให้นักเรียนมาใช้ห้องสมุด แต่ก็จะต้องมีมาตรการป้องกันการลักลอบหรือทำลายหนังสือ ตลอดจนอุปกรณ์ต่าง ๆ ด้วย

8. พยายามให้คณะครูได้รับทราบ ออกความคิดเห็นและมีส่วนในการดำเนินงานของห้องสมุด เช่น จัดให้มีคณะกรรมการว่าด้วยห้องสมุด ทั้งนี้ ย่อมจะทำให้ห้องสมุดสนองความต้องการของโรงเรียนดีขึ้นและคณะครูก็จะสนใจใช้ห้องสมุดมากขึ้นด้วย

9. หากทางให้ห้องสมุดให้บริการแก่คณะครูอย่างเต็มที่ แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องหาทางป้องกันครูนำหนังสือไปครอบครองจนนักเรียนไม่มีโอกาสได้อ่านหนังสือเหล่านั้น

การจัดบริการแนะแนว เป็นที่ประจักษ์ชัดแล้วว่า การแนะแนวย่อมมีส่วนช่วยให้นักเรียนเลือกอาชีพอย่างได้ผลเหมาะสมกับความต้องการ ความสามารถ และ นิสัยของนักเรียนเอง จึงนับได้ว่าการแนะแนวมีความสำคัญต่อตัวนักเรียนเป็นอันมาก การที่จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจและรู้จักความสามารถ ความสนใจและความถนัดของตัวเองนั้นเป็นหน้าที่ของบริการแนะแนวที่จะชี้แนะแก่นักเรียนให้เข้าใจและแนะแนวทางที่นักเรียนควรจะดำเนินต่อไป ในสังคมปัจจุบันมีความซับซ้อนยากที่จะเข้าใจมากขึ้นเพราะมีความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบทางสังคมและเศรษฐกิจ ผู้ปกครองต้องทำงานนอกบ้าน จึงไม่มีเวลาให้กับบุตรหลานมากนักเหมือนเมื่อก่อน นักเรียนจึงมีความต้องการที่จะได้รับความช่วยเหลือแนะแนวจากโรงเรียน เพื่อชดเชยส่วนที่อาจขาดไป นอกจากนี้ การอาชีพต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย หากนักเรียนไม่ได้รับการแนะแนวจากโรงเรียน การที่จะปรับตัวให้เข้ากับสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปย่อมทำได้ยาก เนื่องจากนักเรียนที่เรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือนี้ใช้เวลาเรียนต่อจาก ม.3 เพียง 1 ปีก็สำเร็จการศึกษา เด็กในวัยนี้เริ่มมองเห็นและเข้าใจอนาคตของตนว่าจะจะไปไหนทางไหน คิดเห็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกี่ยวกับตนเองเป็นเครื่องกำหนดความสำเร็จในด้านนั้นไม่น้อยแต่ถ้าหากขาดการแนะแนวที่ดี การที่จะเดินไปสู่ความสำเร็จก็จะเป็นไปได้โดยยาก และถ้าหากไม่ได้รับความสะดวกเท่าที่ควรอาจจะเกิดความรู้สึกท้อถอยในการที่จะดำเนินอาชีพต่อไป

บริการในการแนะแนวที่โรงเรียนจัดให้มีบริการดังต่อไปนี้¹²⁷

1. บริการเกี่ยวกับการสืบหาและเก็บข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน
2. บริการเกี่ยวกับการจัดหาข่าวสารต่าง ๆ ได้แก่ ข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษา ข่าวสารเกี่ยวกับการอาชีพ และข่าวสารเกี่ยวกับการสังคม
3. บริการให้คำปรึกษา
4. บริการจัดหางานหรือเลือกสถานที่เรียนต่อให้
5. บริการติดตามผล

การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอนนับเป็นการบริการทางวิชาการที่ช่วยส่งเสริมความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้การจัดการเรียนการสอนประสบผลดี พลัส หันนาคินทร์ ให้ความเห็นด้านการบริการทางวิชาการว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่จัดหาอุปกรณ์การสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นต้นว่า การจัดหาอุปกรณ์การสอน การจัดหาเจ้าหน้าที่เพื่อให้บริการแก่ครู และการสร้างมาตรการ การเก็บรักษา การนำไปใช้¹²⁸ กรมอาชีวศึกษาระบุว่า การบริการทางวิชาการกระทำในด้าน การจัดหาเอกสาร เกี่ยวกับหลักสูตร การแก้ปัญหาการใช้หลักสูตร การจัดหาหรือการจัดทำโครงการสอน การจัดอบรมด้านการสอน รวมทั้งการรวบรวมตำราเรียน หนังสืออ้างอิง เอกสารทางวิชาการ และอุปกรณ์ทางการศึกษา การให้บริการแก่ครูอาจารย์ การรวบรวมข้อมูลและสถิติต่าง ๆ ทางการจัดการเรียนการสอน การจัดห้องสมุดและโสตทัศนศึกษา เพื่อให้บริการด้านหนังสือ ตำรา เอกสารทางวิชาการ¹²⁹ สำหรับการส่งเสริมการบริการทางวิชาการให้ได้ผลดียิ่งขึ้น นั้น วิทยาลัยต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบเรื่องการจัดหาเอกสารประกอบการสอน เช่น ใบอธิบายงาน ใบอธิบายความรู้หรือเอกสารอื่น ๆ การจัดหาอุปกรณ์สำหรับจัดทำเอกสาร

¹²⁷ พลัส หันนาคินทร์, หลักการบริหารโรงเรียน (กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช, 2524), หน้า 237.

¹²⁸ เรื่องเดียวกัน. หน้า 62.

¹²⁹ กรมอาชีวศึกษา, เกณฑ์มาตรฐานสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา พ.ศ. 2525 (วัฒนาพานิช, 2525), หน้า 11-13.

ประกอบการสอน การสนับสนุนให้ครูอาจารย์ใช้อุปกรณ์การสอนอย่างเต็มที่¹³⁰

การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน

การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องที่สำคัญ และจำเป็นที่สุดเพื่อดูว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีข้อดีข้อเสียอย่างไร จะสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตรที่กำหนดไว้หรือไม่ เพื่อผู้บริหารจะได้นำผลนั้นมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อดำเนินงานในครั้งต่อไป

กมล สดประเสริฐ มีความคิดเห็นว่าการวัดผล หมายถึง การตรวจสอบหรือค้นหาว่าสิ่งที่จะต้องตรวจสอบนั้นมีปริมาณและคุณภาพมากน้อยเพียงใด การวัดปริมาณนั้น ถ้าใช้เครื่องมือวัดที่เป็นมาตรฐาน ผลของการวัดก็จะออกมาเป็นตัวเลขที่ถูกต้องแน่นอน ส่วนการประเมินผลนั้นหมายถึง การเอาผลของการวัดต่าง ๆ มาประมวลชี้ขาดในขั้นสรุป¹³¹

การวัดผลและประเมินผลการศึกษา ได้แก่ งานข้อสอบ งานวัดและประเมินผล การเรียน การรวบรวมข้อมูลด้านการวัดผล การจัดให้มีเครื่องมือเครื่องใช้ในการวัดและประเมินผล การจัดบุคลากรรับผิดชอบและพัฒนาบุคลากร ตลอดจนการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน เป็นตัวกำหนดแนวทางการติดตามผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เมื่อใดที่มีการใช้หลักสูตรเพื่อการศึกษา การวัดผลจะมีส่วนช่วยตรวจสอบ ทั้งจุดหมายและเนื้อหาที่หลักสูตรกำหนดเป็นเป้าหมายที่จะให้เกิดแก่ผู้เรียนนั้น สัมฤทธิ์ผลมากน้อยเพียงใด มีความเหมาะสมหรือไม่ เพื่อผู้บริหารจะได้นำผลนั้นมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อการดำเนินงานในครั้งต่อไปให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ชวาล แพรัตกุล ได้ให้ความเห็นว่า การวัดผลและการประเมินผลเป็นกระบวนการที่แตกต่างกัน แต่ต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน จึงควรทำความเข้าใจในเรื่องความหมายของคำทั้งสองนี้ กล่าวคือ การวัดผล การศึกษา หมายถึงกระบวนการใด ๆ ซึ่งจะได้มาซึ่งปริมาณอันเป็นรูปธรรมสามารถแสดงออกมาเป็นตัวเลข ส่วนการประเมินผลการศึกษานั้นหมายถึงกระบวนการกำหนดค่าหรือราคาจากตัวเลขที่ได้จากการวัดผล¹³² อภิรมย์ ณ นคร กล่าวว่า การวัดผลประเมินผลและ

¹³⁰ กรมอาชีวศึกษา, เกณฑ์มาตรฐานสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา พ.ศ. 2525 (วัฒนาพานิช, 2525), หน้า 4-5.

¹³¹ กมล สดประเสริฐ, หลักและวิธีการวัดผลการศึกษา (วัฒนาพานิช, 2510), หน้า 6.

¹³² ชวาล แพรัตกุล, เทคนิคการวัดผล (วัฒนาพานิช, 2508), หน้า 27-29.
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่บนสื่อออนไลน์
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายงานผลการเรียนของนักเรียน เป็นงานที่ครูใหญ่มีส่วนรับผิดชอบโดยตรง ผู้ปกครอง ครู นักเรียน ผู้บริหาร ต่างก็มีความเกี่ยวข้องกับระบบในการวัดผลและประเมินผลในโรงเรียน. ทั้งสิ้น¹³³ สุรพันธ์ ยันต์ทอง บันทึกไว้ว่า งานด้านการจัดและดำเนินการวัดผลการศึกษา ประกอบด้วย การจัดทำข้อทดสอบ การวิเคราะห์ข้อทดสอบ และ การปรับปรุงข้อทดสอบให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น¹³⁴ นิพนธ์ กินาวงค์ กำหนดงานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผล การเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียนไว้ว่า สิ่งที่ต้องทำได้แก่ การส่งเสริมให้ครูรู้จักหลัก และ วิธีการวัดผล ประเมินผล และ การเข้าใจ ระเบียบการวัดผล และ ประเมินผล¹³⁵ พันธ์ หันนาคินทร์ อธิบายว่า หน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนด้านการวัดผลและประเมินผล การเรียนการสอน ประกอบด้วย การกำหนดนโยบายทั่วไปของการประเมินผล การจัดหา เครื่องมือ เครื่องใช้ที่จำเป็นสำหรับการวัดผลและการประเมินผล การส่งเสริมความรู้ความสามารถทางด้านการประเมินผลแก่ครู การจัดเตรียมและดำเนินการสอบ การศึกษาชี้แจง ระเบียบการวัดผลและประเมินผล และการประเมินผลเพื่อการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการ วัดผลและประเมินผล¹³⁶ กรมอาชีวศึกษาระบุว่า หน้าที่ที่ผู้อำนวยการต้องดำเนินการคือการ จัดให้มีการประเมินผลการเรียนการสอนตามระเบียบ และหลักเกณฑ์การให้คะแนนผลการ เรียนการสอน กำหนดเนื้อหาที่สอนและการส่งเสริมให้ครู อาจารย์ มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน¹³⁷ พันธ์ หันนาคินทร์ ได้ระบุบทบาทใน การดำเนินนโยบายการวัดผลการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ดังนี้¹³⁸

¹³³ อภิรมย์ ฝนคร, เอกสารประกอบการบรรยายวิชาหลักการบริหาร โรงเรียนมัธยม (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2517), หน้า 58-59.

¹³⁴ สุรพันธ์ ยันต์ทอง, "ลักษณะงานด้านวิชาการของโรงเรียน" วิชา, ฉบับ 2 (ธันวาคม-กุมภาพันธ์, 2519), หน้า 104.

¹³⁵ นิพนธ์ กินาวงค์, หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและการนิเทศ การศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 (พินเนต, 2523), หน้า 151.

¹³⁶ พันธ์ หันนาคินทร์, หลักการบริหารโรงเรียน (กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช, 2524), หน้า 206.

¹³⁷ กรมอาชีวศึกษา, เกณฑ์มาตรฐานสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา พ.ศ. 2525 (วัฒนาพานิช, 2525), หน้า 5.

¹³⁸ พันธ์ หันนาคินทร์, สิ่งที่ได้อ้างมาแล้ว. หน้า 146-147.

1. การกำหนดนโยบายโดยทั่วไปเกี่ยวกับการวัดผล คือ
    - 1.1 ประเภทของข้อสอบที่จะใช้หรือเครื่องมืออื่น ๆ เช่น การสัมภาษณ์หรือการเขียนตอบ
    - 1.2 ระยะเวลาที่จะใช้ในการสอบปีหนึ่งกี่ครั้ง เก็บคะแนนหรือไม่และจะเก็บคะแนนเมื่อไร
    - 1.3 มาตรฐานอันพึงยึดถือในการสอนหรือการวัดผล
    - 1.4 การเตรียมแบบสำหรับรายงานผลการสอบให้ผู้ปกครองและนักศึกษาทราบ
  2. การจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จำเป็นในการสอบ เช่น เครื่องพิมพ์ดีด กระดาษไข กระดาษโรเนียว ตลอดจนจัดเจ้าหน้าที่เพื่อการนั้น
  3. การส่งเสริมครูให้มีความสามารถในการวัดผลเพิ่มขึ้นทั้งเทคนิคการออกข้อสอบ การให้คะแนน การประเมินผลข้อสอบ ตลอดจนการรายงานผลการสอบ เรื่องนี้เป็นเรื่องที่สำคัญมาก ถ้าตัวข้อสอบไม่ดีแล้ว การวัดผลทั้งหลายก็คลาดเคลื่อนหมด
  4. การจัดการทางสอบ กำหนดครูผู้คุมสอบ เวลาที่ใช้ในการสอบ
  5. การจัดห้องสอบ ที่นั่ง การสร้างบรรยากาศให้เหมาะสมแก่การสอบ
  6. การให้ครูได้ทราบและเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้ครูได้ปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและเป็นแนวเดียวกัน
  7. การประเมินผล ผู้บริหารควรจะได้ทำการประเมินผลการสอบที่ได้ผ่านไปแล้ว เพื่อหาทางแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น หรือหากมีแนวคิดใหม่ ๆ เกิดขึ้นจะได้บันทึกไว้สำหรับลองจัดทำต่อไป
- วรสุตา บุญไวยโรจน์ ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนไว้ดังนี้¹³⁹

1. ด้านตัวผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนรู้ความสามารถของตนเองว่ามีจุดเด่นหรือบกพร่องตรงไหนจะได้หาทางปรับปรุงแก้ไขเพื่อกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจในการเล่าเรียน เพื่อให้ผู้เรียนทราบจุดมุ่งหมายของการเรียนวิชานั้น และเพื่อให้ผู้เรียนสร้างกระบวนการเรียนที่ถูกต้อง
2. ด้านผู้สอนและฝ่ายบริหารโรงเรียนเพื่อทราบปริมาณความมั่งคั่งของของผู้เรียน

---

¹³⁹ วรสุตา บุญไวยโรจน์, "การวัดและประเมินผลในระดับประถมศึกษา" ใน หลักและแนวปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526), หน้า 254-261.

ทุกด้าน เพื่อช่วยในการคัดเลือกประสบการณ์และวิธีสอน เพื่อช่วยให้ครูทราบประสิทธิภาพในการสอนของตน เพื่อทราบความสนใจ เจตคติ สภาพทางอารมณ์ สังคมและความต้องการของผู้เรียน เพื่อช่วยในการจัดตำแหน่ง เพื่อช่วยในการนิเทศและการบริหารการเรียนการสอน เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมการสอนของสถานศึกษาและเพื่อเป็นข้อมูลที่จะนำไปสู่การวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

สำหรับการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือนั้น เป็นการประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชาตามระบบหน่วยกิต แต่ละรายวิชาจะต้องได้ค่าคะแนนไม่ต่ำกว่า 1.00 จึงถือว่าสอบได้ และมีการประเมินผลเมื่อได้ลงทะเบียนเรียนครบ 3 ภาคเรียน ซึ่งจะต้องได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00 จึงจะถือว่าสำเร็จการศึกษา¹⁴⁰ ถือว่ามีความจำเป็นและสำคัญยิ่งเพราะการจัดอาชีวศึกษาเป็นการผลิตคนเพื่อออกไปประกอบอาชีพสนองความต้องการของธุรกิจอุตสาหกรรม เพื่อให้เกิดผลในระบบข้อมูลที่มีคุณภาพ สถานศึกษาจึงต้องจัดให้มีการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับมาปรับปรุงมาตรฐานของสถานศึกษาเองทั้งในด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน อีกทั้งยังจะเป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนและพัฒนากำลังคนในระดับชาติ เพื่อแก้ไขปัญหาการว่างงานในระยะแผนฯ 7 อีกด้วย ในการประเมินผลการเรียนรู้นั้นโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงในการปฏิบัติงานโดยความร่วมมือของบุคคลหลายฝ่ายในการจัดประเมินผลการเรียน โรงเรียนควรจัดวางแผนงานเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นแผนการประเมินผล หรือปฏิทินงานประเมินผล ประจำโรงเรียนซึ่งประกอบด้วยรายงานที่จะทำ บุคคล ระยะเวลา เงินและจุดประสงค์ของงานซึ่งโรงเรียนจะดำเนินงานตามแผน ติดตามแผน ปรับแผนและประเมินงานได้สะดวก โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1. การจัดบุคลากร ให้จัดตั้งเจ้าหน้าที่วัดผลของโรงเรียนจากผู้ที่มีความรู้ วุฒิ และคุณลักษณะที่เหมาะสมกับงานประเมินผลการเรียน และจัดบุคลากรร่วมดำเนินงานประเมินผลการเรียน ซึ่งอาจตั้งในรูปของคณะกรรมการวัดผลก็ได้ บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการวัดผลมีดังนี้ กำหนดตัวบุคคลที่จะดำเนินงานต่าง ๆ ตามแผนการประเมินผล กำหนดแผนการประเมินผลและติดตาม รวมทั้งดำเนินงานให้เป็นไปตามแผน และประเมินงานตามแผนนั้น จัดทำแผนการใช้จ่ายประมาณเพื่อการประเมินผล จัดบริหารงานในเรื่องการสอนซ่อมเสริมและการสอบแก้ตัว จัดการฝึกอบรม ชี้นำ และแนะนำคณะกรรมการวัดผลให้มีความรู้ ความเข้าใจ

¹⁴⁰ กรมอาชีวศึกษา, ระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการวัดผลการเรียน พ.ศ.

2522, (เอกสารอัดสำเนา)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลักสูตร ปัจจัย และ อุปสรรคของงานในหน้าที่โดยละเอียดจนสามารถปฏิบัติงานได้ เช่น การจัดการเงิน มีปฏิทินปฏิบัติงานประเมินผลและโรงเรียนปฏิบัติตามกำหนดเวลานั้น

2. วิธีดำเนินการ นำเอาระเบียบการวัดผลประเมินผลหลักสูตรระยะสั้นของกรม อาชีวศึกษา พ.ศ.2522 และระเบียบที่ต้องใช้มาทำความเข้าใจกับครู-อาจารย์ในโรงเรียน ให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติงานได้ถูกต้อง จัดหาเครื่องมือวัดผลประเมินผล การเรียนที่จำเป็นต้องใช้ โรงเรียนควรจัดให้มีเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ครบทุกด้าน ตรวจสอบเครื่องมือวัดผลให้ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้โดยใช้อย่างน้อย 4 เกณฑ์ คือ 1) ตรงจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม 2) วิเคราะห์คุณภาพด้านความตรงและความเที่ยง 3) ความเหมาะสมกับผู้เรียน 4) วิเคราะห์ผลสอบ แปลผล และ บ้อนกลับมา ปรับปรุงการเรียน เนื่องจากระเบียบการประเมินผลและหลักการของหลักสูตร เน้นความสำคัญในเรื่องการเรียนเพื่อการปฏิบัติ ดังนั้น สิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับการเรียนการสอน และการประเมินผลคือจุดประสงค์ของการเรียนรู้ ซึ่งจะต้องเขียนออกมาเป็นจุดประสงค์ ซึ่งขึ้นกับบทเรียนที่ระบุถึงการกระทำของผู้เรียนในสถานการณ์ที่กำหนดรวมทั้งมีเกณฑ์ที่ชัดเจนว่ากระทำอย่างไรจึงถือว่าผ่าน ดังนั้น เครื่องมือวัดผลทุกชนิดก่อนจะใช้จำเป็นต้องตรวจสอบ วิเคราะห์ผลการสอบ เพื่อให้การตัดสินผลการเรียนของนักเรียนเป็นไปด้วยความถูกต้องและยุติธรรม

3. ให้ความรู้แก่ครู - อาจารย์ในเรื่องวิธีการวัดผลและประเมินผล ฝึกอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องเครื่องมือวัดผล ประเมินผลและนวัตกรรม เทคโนโลยีต่าง ๆ ด้วยการจัดประชุมอบรม หรือประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นครั้งคราว

สรุป การวัดผลและประเมินผลการศึกษา หมายถึง การวัด และประเมินผลความเจริญก้าวหน้าของผู้เรียนต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตร นอกจากนี้ ยังรวมถึงกระบวนการที่เกี่ยวข้องด้วยได้แก่ การจัดทำเครื่องมือวัดผล การกำหนดเกณฑ์และระยะเวลา การกำหนดแนวปฏิบัติในการวัดผล การส่งเสริมให้ครู-อาจารย์มีความสามารถในการวัดผล การนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ไปปรับปรุงการเรียนการสอน การติดตามผลนักศึกษาที่จบไปแล้ว ตลอดจนการดำเนินการอื่น ๆ เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรระยะสั้น พ.ศ. 2522

การนิเทศและการพัฒนาบุคลากรทางการสอน

การนิเทศการเรียนการสอนเป็นงานที่ช่วยเหลือให้ครู ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาอาจจะเป็นผู้นิเทศการเรียนการสอนด้วยตนเอง หรืออาจจะให้บุคคลอื่นที่มีความรู้ความสามารถและความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคในการนิเทศ ทำการนิเทศการเรียน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การสอนให้แก่ครูอื่น ๆ ก็ได้

ซารี มณีศรี ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง การมุ่งที่จะปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนโดยให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายปฏิบัติร่วมกัน ไม่มีการแบ่งกลุ่มว่าใครมีอำนาจหรือศักดิ์เหนือใคร โดยมุ่งส่งเสริม ขวัญ มนุษย์สัมพันธ์ การศึกษาระหว่างประจำการ พัฒนาหลักสูตรเพื่อความคาดหวังในการให้บริการทางการศึกษา ประสพความสำเร็จ¹⁴¹

สุจิต เพียรชอบ กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง ความพยายามอย่างหนึ่ง ในการปรับปรุงส่งเสริมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพดีขึ้นในด้านการเรียนการสอน¹⁴²

กัญญา สาร กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา คือ ความพยายามทุกชนิดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษาที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาในการแนะนำครูและผู้อื่นที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษา ให้รู้วิธีปรับปรุงการสอนหรือให้การศึกษา¹⁴³

เอกชัย กี่สุขพันธ์ ให้ความหมายการนิเทศการศึกษาว่า หมายถึง ความพยายามที่จะช่วยให้การเรียนการสอนพัฒนาไปในแนวทางที่ดีไม่ว่าจะเป็นการช่วยเหลือ แนะนำจากผู้ที่เกี่ยวข้องทางการสอน ศึกษาในเทศก์ ผู้บริหาร หัวหน้าสายวิชาก็ตาม¹⁴⁴

ชาญชัย อาจินสมอาจารย์ ให้คำจำกัดความของการนิเทศการศึกษาว่า การนิเทศการศึกษา คือ กระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำและการชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเองแก่ครูและนักเรียน เพื่อการปรับปรุงตัวของเขาและสภาพการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์¹⁴⁵

McNerney ให้ความเห็นว่า การนิเทศการศึกษา คือ กระบวนการให้คำแนะนำให้การประเมินผลในกระบวนการทางการเรียนการสอน ผลสุดท้ายการนิเทศการศึกษา

¹⁴¹ ซารี มณีศรี, การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา (ชลบุรี: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2523), หน้า 169.

¹⁴² สุจิต เพียรชอบ, "ครูใหญ่กับการนิเทศการศึกษา" วารสารครูศาสตร์, ฉบับที่ 3 (เมษายน - พฤษภาคม, 2514), หน้า 26.

¹⁴³ กัญญา สาร, การนิเทศการศึกษา (วัฒนาพานิช, 2519), หน้า 274.

¹⁴⁴ เอกชัย กี่สุขพันธ์, "การประยุกต์ Q C กับการนิเทศการศึกษา" ใน การนิเทศภายในสถานศึกษา (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา, 2528), หน้า 1.

¹⁴⁵ ชาญชัย อาจินสมอาจารย์, การนิเทศการศึกษาเอกสารการนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 243 (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2525), หน้า 5.

ทั้งหลายควรเป็นการให้บริการที่ดีกว่าแก่เด็กนักเรียนในทุกระดับ¹⁴⁶

สรุปความหมายของการนิเทศการศึกษา คือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือ แนะนำในการปรับปรุงการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ โดยความเห็นชอบร่วมกันทุกฝ่าย ในลักษณะที่เป็นกันเอง เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้ผลที่เกิดขึ้นลุ่มกฏร้ตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ทางการศึกษา

สุจริต เพียรชอบ ได้ประมวลงานหลักที่สำคัญของการนิเทศการศึกษาทางด้านวิชาการไว้มีรายละเอียดดังนี้¹⁴⁷

1. การประชุมนิเทศครูใหม่
2. จัดประชุมครูก่อนเปิดภาคเรียน
3. การสังเกตการสอนในชั้น
4. การเยี่ยมชั้นเรียนอื่น ๆ
5. การสาธิตการสอน
6. การให้คำปรึกษาหารือเป็นรายบุคคล
7. การประชุมเชิงปฏิบัติการ
8. การอบรมครู
9. การจัดสัมมนา
10. การจัดหนังสือที่มีคุณค่าทางวิชาการ
11. ปรับปรุงห้องสมุดให้ทันสมัยและแนะนำครูให้ใช้ห้องสมุด
12. แนะนำให้ครูเข้าเป็นสมาชิกของสมาคมทางวิชาการ
13. จัดบริการโสตทัศนศึกษาให้แก่ครูเป็นอย่างดี และ สนับสนุนให้ครูใช้อุปกรณ์
14. สนับสนุนให้ครูไปเรียนเพิ่มเติม

จุดมุ่งหมายของการนิเทศมี 4 ประการคือ¹⁴⁸

1. เพื่อส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าทางอาชีพและเพื่อเป็นผู้นำในอาชีพ

¹⁴⁶ Chester T. McNerney, Educational Supervision (New York: McGraw-Hill, 1951), p. 1.

¹⁴⁷ สุจริต เพียรชอบ, "ครูใหญ่กับการนิเทศการศึกษา" วารสารครูศาสตร์, ฉบับที่ 3 (เมษายน - พฤษภาคม, 2514), หน้า 29-33.

¹⁴⁸ T.H. Briggs and Justman Joseph, Improving Instruction through Supervision (New York: Mcmillan, 1952), p. 406.

2. เพื่อส่งเสริมและช่วยเหลือความเจริญงอกงามทางวิชาการของครู
  3. เพื่อปรับปรุงการสอนของครูให้ดีขึ้น
  4. เพื่อส่งเสริมและแนะนำให้มีความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน
- ขอบเขตของงานนิเทศการศึกษา มีดังนี้¹⁴⁹

1. ช่วยเหลือโรงเรียนในด้านวิชาการ และการบริหารการศึกษา
2. เสนอแนะให้คำปรึกษาในด้านวิชา และการบริหารการศึกษา
3. หน้าที่เป็นสื่อสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายวิชาการกับฝ่ายบริหาร
4. ช่วยเหลือในการจัดอบรมครู

เมื่อพิจารณาถึงความหมาย จุดมุ่งหมายและขอบเขตของการนิเทศการศึกษาแล้ว จะเห็นได้ว่างานนิเทศการศึกษาย่างกว้าง ๆ คือ งานนิเทศการศึกษาเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงงานของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ คือ หลักสูตร อุปกรณ์การสอน ความสามารถในการทำงานร่วมกัน การแก้ปัญหาการทำงาน การส่งเสริมให้บุคลากรมีพัฒนาการและความก้าวหน้าในงานอาชีพ¹⁵⁰ ซึ่งการนิเทศการศึกษานี้เป็นกระบวนการดำเนินการร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษา ฉะนั้น ลักษณะของการนิเทศการศึกษาที่ดี จะมีลักษณะดังนี้คือ¹⁵¹

1. พัฒนาคณะให้มีคุณภาพสูงขึ้น
2. พัฒนางานให้มีปัญหาเกิดขึ้นจากการทำงานน้อยที่สุดและให้ได้ผลงานมีคุณภาพที่

สูงสุด

3. สร้างการประสานสัมพันธ์ที่ดีในระหว่างผู้ปฏิบัติงานร่วมกัน
4. สร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ได้ปฏิบัติงานให้

สำเร็จจุล่งไปแล้ว

จากลักษณะของการนิเทศการศึกษาที่ดี ทำให้ทราบว่า การนิเทศการศึกษากับการพัฒนาบุคลากรทางการสอนเป็นกระบวนการที่แยกออกจากกันไม่ได้ จะต้องทำไปควบคู่กันซึ่ง สุมเมธ เตียววิศเรศ ได้สรุปความหมายของการพัฒนาบุคลากรไว้ว่า การพัฒนาบุคลากรก็คือ

¹⁴⁹ เขาวิน โรจนแสงและวิจิตร ภักดีรัตน์, การจัดการโรงเรียนประถมศึกษา (โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2526), หน้า 50.

¹⁵⁰ ชารี มณีศรี, "การนิเทศการศึกษา" ใน การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา (ชลบุรี: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2525), หน้า 176.

¹⁵¹ สัจด์ อุทรานนท์, "การนิเทศภายในสถานศึกษา" ใน การนิเทศภายในสถานศึกษา (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา, 2528), หน้า 3.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กระบวนการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและความชำนาญตลอดจนเสริมสร้างอุปนิสัย ทักษะ และวิธีการทำงานที่ดีของบุคคลในหน่วยงาน เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ทั้งในเวลาปัจจุบันและอนาคต¹⁵² สมาน รังสิโยภักษ์ ให้ทัศนะเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรทางการสอนว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการทำงานให้ดีขึ้น ตลอดจน มีทัศนคติที่ดีในการทำงานให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น¹⁵³ บุญเทียม เจริญยิ่ง เห็นว่าการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษามีความจำเป็นและมีความสำคัญมาก ในการที่จะแก้ปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพด้านการเรียนเพื่อให้เกิดผลผลิต คือทรัพยากรมนุษย์ ที่มีคุณภาพ¹⁵⁴ การลงทุนด้านทรัพยากรมนุษย์โดยการปรับปรุงคุณภาพของบุคลากรด้วยการให้ การศึกษาและฝึกอบรม ถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งในการก่อให้เกิดความเจริญเติบโต ทางเศรษฐกิจ ประเทศที่ไม่สามารถพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความชำนาญ และมีคุณภาพดี รวมทั้งไม่สามารถใช้บุคลากรในทางที่เป็นประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ก็ไม่สามารถ พัฒนาประเทศได้เลย¹⁵⁵ ชีระยุทธ์ หล่อเลิศรัตน์ กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง การที่องค์การพยายามให้ผู้ที่เข้ารับการบรรจุใหม่รวมทั้งผู้ที่ทำงานในองค์การแล้ว ได้มีความรู้ ความสามารถทำงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้เต็มที่¹⁵⁶ อรพินทร์ กลุประภา ได้ให้ ความหมายของการพัฒนาบุคลากรว่า การพัฒนาบุคลากร คือ กระบวนการที่จะเสริมสร้างและ เปลี่ยนแปลงผู้ปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ โดยเน้นการพยายามปรับปรุงให้ดีขึ้นทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ อุปนิสัย ทัศนคติและวิธีการในการทำงานตลอดจนจัดให้มีการเพิ่มทักษะ ประสบการณ์ โดยตั้งเป้าหมายว่า การพัฒนาบุคลากรควรได้ผลในทางบวก อย่างน้อยก็ให้เกิด

¹⁵² สุเมธ เตียวอิตเรศ, การบริหารบุคลากรในโรงเรียน (ชลบุรี: ม.ค.ว. บางแสน, 2529), หน้า 147.

¹⁵³ สมาน รังสิโยภักษ์, ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล พิมพ์ครั้งที่ 14 (สำนักงานสวัสดิการ ก.พ., 2532), หน้า 81.

¹⁵⁴ บุญเทียม เจริญยิ่ง, "แนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนในปี 2529 และในแผนฯ 6" ใน สรุปผลการสัมมนาผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาทั่วประเทศ ประจำปีงบประมาณ 2529 (กรมอาชีวศึกษา, 2528), หน้า 82-85.

¹⁵⁵ วัฒนา อิศรางกูร ณ อยุธยา, เศรษฐศาสตร์สำหรับประเทศกำลังพัฒนา (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2522), หน้า 164.

¹⁵⁶ ชีระยุทธ์ หล่อเลิศรัตน์, การบริหารงานบุคคลภาครัฐ หน่วยที่ 8 - 15 พิมพ์ครั้งที่ 2 (นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2531), หน้า 623.

ความกระตือรือร้นต่อการทำงานของตนมากขึ้นและจะได้ฝึกอบรมหรือเห็นแบบอย่างที่ดี เพื่อนำไปปรับปรุงงานที่ตนทำอยู่ก่อนแล้วให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป¹⁵⁷ มาลี วิชญกุล ได้กล่าวว่าการพัฒนาบุคลากร คือ กระบวนการที่จะสร้างเสริมเพิ่มพูนและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลในด้านความรู้ ความชำนาญ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ความสามารถ ตลอดจนการให้แนวความคิดใหม่ในการปฏิบัติงาน โดยมีจุดมุ่งหมายให้บุคลากรมีคุณภาพดีขึ้น และส่งผลสะท้อน ทำให้หน่วยงาน หรือ องค์กรที่ปฏิบัติงานอยู่ มีประสิทธิภาพสูงขึ้น¹⁵⁸ แพรพรรณราย รัตนดิลลภาณิชย์ ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง การช่วยให้บุคลากรได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ ทักษะรวมทั้งปรับปรุง ทักษะและเทคนิคต่าง ๆ ในการสอนหรือการทำงานที่ส่งเสริมประสิทธิภาพด้านการเรียนการสอนของครูอาจารย์เป็นสำคัญ¹⁵⁹ Beach กล่าวถึง การพัฒนาบุคลากรว่า การพัฒนาบุคลากรจะทำให้ผลการปฏิบัติงานดีขึ้น การได้รับทักษะและความรู้ใหม่ จะเป็นผลทำให้บุคคลนั้นได้รับความไว้วางใจ รับผิดชอบงานสูงขึ้น การได้รับผลตอบแทนที่สูงขึ้น ตลอดจนการเลื่อนตำแหน่ง การพัฒนาบุคลากร จะต้องกระทำให้เหมาะสมกับความต้องการของแต่ละบุคคล¹⁶⁰

จะเห็นได้ว่า การนิเทศและการพัฒนาบุคลากรทางการสอน เป็นสิ่งจำเป็นมากในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ เพราะการที่จะทำให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพได้นั้น บุคลากรที่ทำหน้าที่การสอนจะต้องเป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพสูง ดังนั้น การนิเทศและการพัฒนาบุคลากรทางการสอนก็คือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในการปรับปรุงให้การเรียนการสอนของครูดีขึ้นโดยการปฐมนิเทศครูใหม่ การจัดประชุมก่อนเปิดภาคเรียน

¹⁵⁷ อรพินทร์ กุลประภา, การพัฒนาบุคลากรในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524, หน้า 18.

¹⁵⁸ มาลี วิชญกุล, ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรในวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525, หน้า 15.

¹⁵⁹ แพรพรรณราย รัตนดิลลภาณิชย์, สภาพและความต้องการในการพัฒนาครูอาจารย์ในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529, หน้า 20.

¹⁶⁰ Dale S. Beach, Personnel: The Management of People at Work, 2nd. ed. (New York: The Macmillan Company, 1980), p. 305.

การสังเกตการสอนในชั้น การเยี่ยมชั้นเรียน การสาธิตการสอน การให้คำปรึกษาหารือ เป็นรายบุคคลหรือเป็นหมู่ การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ การอบรมครู การสัมมนา การจัดหนังสือที่มีคุณค่าทางวิชาการ การส่งเสริมให้ครูใช้ห้องสมุด การสนับสนุนให้ครูไปศึกษาต่อ ฝึกอบรม หรือดูงาน การกระตุ้นให้ครูค้นคว้า ทดลอง วิจัยและนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ

สาโรจน์ นิลดำ ทำการวิจัยเรื่องความต้องการด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา พบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับความต้องการด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาส่วนใหญ่มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบด้านโสตทัศนูปกรณ์จำกัด สภา และลักษณะห้องเรียน ไม่เอื้ออำนวยต่อการนำโสตทัศนูปกรณ์มาใช้เป็นสื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ¹⁶¹

อมรชัย ตันติเมธ และ คณะ ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาการบริหารงานของ โรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานครและติดตามผลนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษา พบว่า การแนะนำนั้น กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า มีความสำคัญพอประมาณ และได้มีความเห็นเพิ่มเติมว่าการติดตามผลนั้นโรงเรียนอาชีวศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่เห็นความสำคัญของการติดตามผลนักเรียนที่จบการศึกษาจากผลการวิจัยการติดตามผลโรงเรียนเอกชนระดับอาชีวศึกษา จำนวน 19 โรงเรียนปรากฏว่ามีโรงเรียนที่ติดตามผลนักเรียนที่จบการศึกษาเพียง 2 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 10.52 เท่านั้น¹⁶²

ศศิธร สิงหละชาติ ได้ทำการวิจัยเรื่องการติดตามผลนักเรียนที่สำเร็จอาชีวศึกษา (ม.ศ.6) จากสถานศึกษาเอกชน โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สำเร็จการศึกษา 396 คน พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาเห็นว่า การจัดบริการทางการศึกษาของสถาบันเดิมที่สำเร็จการศึกษาโดยส่วนรวมอยู่ในระดับพอใช้และควรปรับปรุงในด้านการฝึกงานนอกสถานศึกษา บริการห้องสมุด

¹⁶¹ สาโรจน์ นิลดำ, "ความต้องการด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษา" ผลงานวิจัยทางการศึกษา เอกสารประกอบการประชุมอบรมทางวิชาการ (โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล, 2522), หน้า 320-321.

¹⁶² อมรชัย ตันติเมธและคนอื่น ๆ, รายงานผลการวิจัยปัญหาการบริหารของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร การติดตามผลนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), (เอกสารอัดสำเนา) หน้า 12-14.

และบริการสุขภาพ^{1๕3}

วิลาวัลย์ ตันวัฒนพงษ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราษฎร์อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สรุปผลการวิจัย พบว่า^{1๕4}

1. ผู้บริหารกับครูสอน มีความเห็นตรงกันว่า มีการปฏิบัติงานระดับมาก ในด้าน กระบวนการบริหารงานวิชาการหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ และน้อย ในด้านการใช้แหล่ง ความรู้ในห้องเรียน ส่วนที่เหลืออีก 6 ด้าน คือ การดำเนินการสอน วัสดุอุปกรณ์การสอนและ ห้องสมุด การนิเทศการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร แนวแนว การวัดและประเมินผล นั้น ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความเห็นต่างกัน โดยผู้บริหารเห็นว่า โรงเรียนได้ปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก ขณะที่ครูผู้สอนเห็นว่ามีการปฏิบัติน้อย

2. เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ในการบริหารงาน วิชาการในโรงเรียน 9 ด้าน พบว่า ความคิดเห็นด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการ หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การดำเนินการสอน วัสดุอุปกรณ์การสอนและห้องสมุด การนิเทศการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร แนวแนว การวัดและประเมินผลแตกต่างกัน ส่วนการใช้แหล่งความรู้ในห้องเรียนปรากฏว่ามีความเห็นไม่แตกต่างกัน

3. ในการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานวิชาการนั้น พบว่า ส่วนใหญ่ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด นอกจากนั้น ในส่วนที่เป็นปัญหาอื่น ๆ ซึ่งได้มาจาก ความคิดเห็นที่ไม่ซ้ำกันของ ผู้บริหารและครูผู้สอนบางคน ได้พบว่าเรื่องต่อไปนี้เป็นปัญหาที่ ประสบอยู่ คือ ครูไม่มีโอกาสเข้ารับการอบรมทางวิชาการ ขาดตำราเรียน หนังสือประกอบ การค้นคว้า ขาดผู้แนะนำช่วยเหลือด้านวิชาการ โรงเรียนจัดชั่วโมงสอนให้ครูมากเกินไป ผู้ปกครองไม่เอาใจใส่การเรียนของนักเรียน พื้นฐานการศึกษาเดิมของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ ที่ต่ำ และปัญหาครูยึดการสอนเป็นงานชั่วคราว

ธิดา หอวัฒนกุล ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน

^{1๕3} ศศิธร สิงหละชาติ, การติดตามผลนักเรียนที่สำเร็จอาชีวศึกษา (ม.ศ.6) จากสถานศึกษาเอกชน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522, (เอกสารอัดสำเนา) หน้า ค

^{1๕4} วิลาวัลย์ ตันวัฒนพงษ์, ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราษฎร์อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525, (เอกสารอัดสำเนา) หน้า จ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ราษฎรอาชีวศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยกำหนดแนวปฏิบัติในการจัดการนิเทศ การศึกษาออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านนิเทศการสอน การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาบุคลากร การจัดการบริการและส่งเสริมทางการศึกษา วางแผน วิจัยและประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า ครูใหญ่ ครูวิชาชีพและครูวิชาสามัญในประเภทเกษตรกรรม วนิชยกรรมและศิลปหัตถกรรม มีความเห็นว่า ต้องการการนิเทศการศึกษา โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนทั้ง 5 ด้าน ในระดับมาก และสำหรับการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษานั้น มีความต้องการให้ โรงเรียนร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนปฏิบัติทุกข้อ ยกเว้นการให้ข่าวสาร ด้านเอกสารประกอบหลักสูตร การจัดบรรณานิตภัณฑ์สื่อ อุปกรณ์การสอน การให้คำปรึกษา เกี่ยวกับปัญหาทางวิชาการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเป็นผู้ประสานงาน กับหน่วยงานอื่นและจัดเผยแพร่งานวิจัยเกี่ยวกับการอาชีวศึกษาให้ครูและผู้บริหารโรงเรียน ทราบ ต้องการให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเป็นผู้ปฏิบัติ¹⁶⁵

วัชรินทร์ ไชยนาเคนทร์ ทำการวิจัยเรื่องสภาพทางการศึกษาของโรงเรียน และวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนและ วิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก 13 แห่ง ผลการวิจัย พบว่า¹⁶⁶

1. ด้านอาคารสถานที่เรียน สถานศึกษาส่วนใหญ่มีอาคารเรียน 2 - 3 หลัง ห้องน้ำ ห้องส้วม ส่วนใหญ่เพียงพอ ห้องเรียนภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ส่วนใหญ่เพียงพอ
2. ด้านบริเวณสถานศึกษา สถานศึกษาทุกแห่งมีพื้นที่รวมมากกว่าเกณฑ์สถานศึกษา นอกเขตอำเภอเมืองมีพื้นที่ว่างมากกว่าสถานศึกษาที่อยู่ในเขตอำเภอ
3. ด้านอุปกรณ์และเครื่องมือฝึกงาน ไม่มีสถานศึกษาใดที่มีครบทุกรายการ
4. ด้านสิ่งบริการ สถานศึกษา 6 แห่ง มีหนังสือต่าง ๆ สูงกว่าเกณฑ์ และ สถานศึกษาส่วนใหญ่ มีวารสารวิชาการ นิตยสารทั่วไป ส่วนเครื่องทำน้ำเย็น ก๊อกน้ำ และ เครื่องเล่นกีฬามีจำนวนพอสมควร

ชวนชม คำหอมกุล ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการระดับ

¹⁶⁵ ธิดา หอวัฒนกุล, การจัดการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนราษฎรอาชีวศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525, (เอกสารอัดสำเนา) หน้า ๖

¹⁶⁶ วัชรินทร์ ไชยนาเคนทร์, สภาพทางการศึกษาของโรงเรียนและ วิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526, (เอกสารอัดสำเนา)

ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตรส่วนใหญ่ปฏิบัติมาก มีปัญหาน้อย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยส่วนรวม มีการปฏิบัติน้อยและมีปัญหาด้านนี้น้อยทุกเรื่อง โดยเฉพาะเรื่องความร่วมมือกับหน่วยงานธุรกิจและอุตสาหกรรม หรือหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาและเรื่องการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สถานศึกษาส่วนใหญ่ปฏิบัติน้อย ด้านการนิเทศและพัฒนาบุคลากรทางการสอนโดยส่วนรวม โรงเรียนมีการปฏิบัติน้อย และมีปัญหาน้อยทุกเรื่อง นอกจากนี้ยังพบว่า ศึกษานิเทศก์หรือเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนให้การช่วยเหลือครูและโรงเรียน ด้านวิชาการน้อยที่สุด ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน พบว่า โดยส่วนรวมโรงเรียนปฏิบัติมากและมีปัญหาน้อยทุกเรื่อง แต่เรื่องการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับ การวัดผลและประเมินผล และการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาที่สำเร็จไปแล้ว มีการปฏิบัติ¹⁶⁷

พรทิพย์ ชีรวรางกูร ทำการวิจัยเรื่อง สถานภาพทางโสตทัศนูปกรณ์ของสถาบันการศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร พบว่า สถาบันส่วนมากขาดแคลนอุปกรณ์และไม่มีศูนย์โสตทัศนศึกษาเป็นสัดส่วนของตนเอง ส่วนมากกระจายอยู่ตามหน่วยงานอื่น การใช้และการจัดหาโสตทัศนูปกรณ์ เพื่อประกอบการสอนของครู-อาจารย์โดยเฉลี่ยแล้วน้อยมาก เนื่องจากขาดความรู้ในการใช้และการผลิตขึ้นใช้เอง นอกจากนั้นครูยังมีชั่วโมงสอนมากเกินไป ไม่มีเวลาเตรียมและจัดหามาใช้ นักเรียนและนักศึกษาเองก็มีความต้องการใช้โสตทัศนูปกรณ์ในการเรียนรู้มากกว่าโดยไม่ใช้อุปกรณ์และผู้บริหารส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีและสนับสนุนงานโสตทัศนศึกษา¹⁶⁸

ปฐม ทศพล ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการดำเนินงานด้านวิชาการของวิทยาลัยเทคนิคในภาคเหนือ จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า อาจารย์โดยส่วนรวม มีปัญหาด้านการปรับปรุงการเรียนการสอนมากที่สุด ในจำนวนงานวิชาการทั้ง 3 ด้าน และได้เสนอแนะไว้ว่า กรมอาชีวศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาของ

¹⁶⁷ ชวนชม คำหอมกุล, การบริหารงานวิชาการระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร ปริญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2527, (เอกสารอัดสำเนา)

¹⁶⁸ พรทิพย์ ชีรวรางกูร, สถานภาพทางโสตทัศนูปกรณ์ของสถาบันการศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522, (เอกสารอัดสำเนา)

วิทยาลัยเทคนิค ควรดำเนินงานในด้านนี้ให้มากขึ้น โดยการจัดหาเครื่องจักร เครื่องมือ ที่ทันสมัย วัสดุฝึกงาน จำนวนครู-อาจารย์ให้เพียงพอ เพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานของครู-อาจารย์และนักศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ส่วนความเห็นของนักศึกษาโดยส่วนรวมมีปัญหา ด้านการวัดผลและประเมินผลมากที่สุด ได้เสนอแนะว่าถ้ามีการเปลี่ยนแปลงวิธีการและเกณฑ์ ในการวัดผลแต่ละครั้ง กรมอาชีวศึกษาและผู้บริหารระดับสูง ควรได้มีการศึกษาข้อมูลโดยละเอียด ควรจัดโครงการอบรมสัมมนาให้ครู-อาจารย์เข้าใจถึงวิธีการที่ถูกต้อง อันจะเป็น แนวทางช่วยลดปัญหาด้านการวัดผลและประเมินผลสำหรับนักศึกษาได้ด้วยและจากการศึกษา ทรรศนะของความต้องการ พบว่า อาจารย์และนักศึกษาโดยส่วนรวมมีความต้องการด้านการ ปรับปรุงการเรียนการสอนมากกว่างานด้านอื่น และได้เสนอแนะว่าผู้บริหารระดับสูงและผู้ที่เกี่ยวข้องควรรับดำเนินงานด้านนี้ เพราะจักรกลสำคัญที่จะทำให้ นักศึกษามีประสิทธิภาพนั้นขึ้น อยู่กับความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั่นเอง¹⁶⁹

Chester ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการบริหารวิชาการของผู้บริหารการศึกษา ทั่วประเทศของสหรัฐอเมริกา พบว่า พฤติกรรมที่ทำให้การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร มีสมรรถภาพสูงเนื่องจาก ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นโดยส่งเสริมให้ครูใช้ เทคนิคการสอนหลายวิธี อภิปรายปัญหาการปรับปรุงการสอนในที่ประชุม จัดปฐมนิเทศเพื่อ ช่วยเหลือครูใหม่ ทาวิธีวิจารณ์งานของครูแบบดีเพื่อก่อโดยไม่ให้เสียกำลังใจจัดให้มีการ อบรมความรู้เกี่ยวกับวิชาการศึกษาเพิ่มเติมแก่คณะครูเพื่อปรับปรุงเทคนิคการสอนและ จ่ายเงินค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะและค่าที่พัก ให้แก่ครูที่ไปอบรมทางวิชาการ¹⁷⁰

¹⁶⁹ ปฐม ทศพล, ทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการดำเนินงานด้าน วิชาการของวิทยาลัยเทคนิคในภาคเหนือ ปริญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2524, (เอกสารอัดสำเนา)

¹⁷⁰ Nolte M. Chester, An Introduction to School Administration: Selected Readings New York: Mcmillan, 1966. pp. 286-288.

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่บนสื่อสาธารณะ

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู-อาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา วิธีดำเนินการวิจัยจึงเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้

ขั้นตอนการดำเนินการ

การวิจัยนี้เป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู-อาจารย์และนักศึกษา เกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา แล้วนำไปวิเคราะห์ผลสำหรับตอบวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัยต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู-อาจารย์ เกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการใช้หลักสูตร ประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา

สมมติฐานข้อที่ 2

ความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ของผู้บริหาร ครู-อาจารย์ แตกต่างกัน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารต่อสภาพและปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา จำแนกตามประสบการณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า งานบันเทิงหรือทางอื่น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมมติฐานข้อที่ 3

ผู้บริหารที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา แตกต่างกัน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู-อาจารย์ ต่อสภาพและปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา จำแนกตามประสบการณ์

สมมติฐานข้อที่ 4

ครู-อาจารย์ที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา แตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยเรื่องนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และนักศึกษา ที่รับผิดชอบ สอนและเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ในปีการศึกษา 2532 จำนวน 11 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 332 คน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ได้ตัวอย่างประชากรรวมทั้งสิ้น 279 คน¹ ซึ่งสามารถจำแนกตามกลุ่มได้ดังรายละเอียดตามตารางที่ 1.

---

¹ Krejcie V. Robert and Morgan W. Daryle, "Determining Sample Size for Research Activities," Journal of Education and Psychological Measurement 30, 3 (1970), pp. 607-610.

ตารางที่ 1
จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่ม	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ หัวหน้าคณะวิชาแผนกบริหาร หัวหน้า แผนกบัญชี - นิเทศ หัวหน้างานแนะแนวอาชีพและ จัดหางาน หัวหน้างานสื่อการเรียนการสอน หัวหน้า งานห้องสมุด หัวหน้างานวัดผลและประเมินผล หัวหน้า งานหลักสูตรและการสอน	132	110
ครู - อาจารย์ ได้แก่ ครู - อาจารย์ที่ทำการสอนแผนกบัญชี- นิเทศ	55	50
นักศึกษา ได้แก่ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนแผนกบัญชี-นิเทศ	145	119
รวม	332	279

ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยศึกษาจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และ
นักศึกษา จากโรงเรียนสาธิตข้างทั้ง 11 แห่ง ดังนี้คือ โรงเรียนสาธิตข้างเชียงใหม่
โรงเรียนสาธิตข้างสงขลา โรงเรียนสาธิตข้างนครราชสีมา โรงเรียนสาธิตข้าง
อุบลราชธานี โรงเรียนสาธิตข้างสมุทรปราการ โรงเรียนสาธิตข้างกาญจนบุรี โรงเรียน
สาธิตข้างอุดรธานี โรงเรียนสาธิตข้างนราธิวาส โรงเรียนสาธิตข้างลำปาง โรงเรียน
สาธิตข้างวังไกลกังวล โรงเรียนสาธิตข้างพิจิตร

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของผู้บริหาร ครู-อาจารย์และนักศึกษา

1. ผู้บริหาร ประกอบด้วย

1.1 ผู้อำนวยการโรงเรียนหรืออาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่ขึ้นด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หรือผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ แยกตามฝ่ายได้ 4 ฝ่ายดังนี้ คือ ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา ฝ่ายวางแผนและพัฒนาและฝ่ายวิชาการ หัวหน้าคณะนิเทศกรรม หัวหน้าแผนกบัญชี-พิมพ์ดีด หัวหน้างานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน หัวหน้างานสื่อการเรียนการสอน หัวหน้างานห้องสมุด หัวหน้างานวัดผลและประเมินผล หัวหน้างานหลักสูตรและการสอน

1.2 ครู-อาจารย์ ได้แก่ ครู-อาจารย์ที่รับผิดชอบและสอนแผนกบัญชี-พิมพ์ดีด

1.3 นักศึกษา ได้แก่ นักศึกษาแผนกบัญชี-พิมพ์ดีด

2. ประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ของ ผู้บริหารและครู-อาจารย์

จำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

2.1 กลุ่มที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ต่ำกว่า 5 ปี

2.2 กลุ่มที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ตั้งแต่ 5-10 ปี

2.3 กลุ่มที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพและปัญหาในการใช้หลักสูตรในด้านต่อไปนี้

1. หลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร

2. บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร

3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

4. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน

5. การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน

6. การนิเทศและพัฒนาบุคลากรทางการสอน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้สอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา

ลักษณะของแบบสอบถาม แบบสอบถามมี 2 ชุด

1. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง

กรมอาชีวศึกษา สำหรับผู้บริหาร และ ครู - อาจารย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการใช้นักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือประเภทวิชาวิชาชีพกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา สำหรับนักศึกษา

แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารและครู-อาจารย์ แบ่งเป็น 4 รายการ แบบสอบถามแต่ละรายการจะเรียกชื่อต่าง ๆ กันตามจุดมุ่งหมายของการวัด ดังรายละเอียดและตัวอย่างของแบบสอบถามดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถามสภาพภาพทั่วไป เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ทำงาน เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบและเติมคำที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

ตัวอย่าง

1.1 สถานศึกษา.....

1.2 ตำแหน่งหน้าที่

- ( ) ผู้อำนวยการ หรือ อาจารย์ใหญ่
- ( ) ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หรือ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่
- ( ) หัวหน้าคณะวิชา
- ( ) หัวหน้าแผนกวิชา
- ( ) หัวหน้างาน
- ( ) ครู-อาจารย์

1.3 ประสบการณ์การทำงาน

- ( ) ต่ำกว่า 5 ปี
- ( ) 5-10 ปี
- ( ) 10 ปีขึ้นไป

2. แบบสอบถามสภาพการใช้นักสูตรในโรงเรียน เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู-อาจารย์ ที่มีต่อสภาพการใช้นักสูตรในด้านต่าง ๆ ได้แก่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1 หลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร	จำนวน 9 ข้อ
2.2 บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร	จำนวน 7 ข้อ
2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน	จำนวน 19 ข้อ
2.4 การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน	จำนวน 10 ข้อ
2.5 การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน	จำนวน 13 ข้อ
2.6 การนิเทศและพัฒนาบุคลากรทางการสอน	จำนวน 12 ข้อ

แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด
ไม่มีการปฏิบัติ

ตัวอย่าง

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ต้องการทราบความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตร
ขอให้ท่านอ่านข้อความแต่ละข้ออย่างละเอียด แล้วพิจารณาเลือกตอบที่ตรงกับ
ความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยทำเครื่องหมาย / ในช่องนั้น

ข้อ	รายการปฏิบัติ	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่มีการปฏิบัติ
(๑)	มีการประชุมวางแผนร่วมกันเพื่อให้ การสอนเป็นไปตามหลักสูตร			/		

คำอธิบายตัวอย่าง

ถ้าโรงเรียนของท่านมีการประชุมวางแผนร่วมกัน ทุกครั้ง ให้เลือก มากที่สุด
ถ้าโรงเรียนของท่านมีการประชุมวางแผนร่วมกัน เกือบทุกครั้ง ให้เลือก มาก
ถ้าโรงเรียนของท่านมีการประชุมวางแผนร่วมกัน เป็นบางครั้ง ให้เลือก น้อย
ถ้าโรงเรียนของท่าน แทบจะไม่ค่อยมี การประชุมวางแผนร่วมกันเลย ให้เลือก

น้อยที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ถ้าโรงเรียนของท่าน ไม่เคย จัดประชุมวางแผนร่วมกันเลย ให้เลือก ไม่มีการ
ปฏิบัติ

จากตัวอย่างมีการทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง มาก แสดงว่าโรงเรียนมีการ
ประชุมวางแผนร่วมกัน เกือบทุกครั้ง

3. แบบสอบถามปัญหาการใช้หลักสูตรในโรงเรียน เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ
ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู-อาจารย์ ที่มีต่อปัญหาการใช้หลักสูตรในด้านต่าง ๆ ได้แก่

3.1 หลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร	จำนวน 10 ข้อ
3.2 บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร	จำนวน 10 ข้อ
3.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	จำนวน 13 ข้อ
3.4 การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน	จำนวน 19 ข้อ
3.5 การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน	จำนวน 8 ข้อ
3.6 การนิเทศและการพัฒนาบุคลากรทางการสอน	จำนวน 6 ข้อ

แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด

ไม่มีปัญหา

ตัวอย่าง

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ต้องการทราบความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตร
ขอให้ท่านอ่านข้อความแต่ละข้ออย่างละเอียด แล้วพิจารณาเลือกตอบที่ตรงกับ
ความคิดเห็นของท่านมากที่สุดโดยทำเครื่องหมาย / ในช่องนั้น

ข้อ	ปัญหา	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่มีปัญหา
(๑)	การวางแผนร่วมกันในการนำหลักสูตรไปใช้		/			

คำอธิบายตัวอย่าง

ถ้าโรงเรียนของท่านมีปัญหาการวางแผนร่วมกัน ทุกครั้ง ให้เลือก มากที่สุด

ถ้าโรงเรียนของท่านมีปัญหาการวางแผนร่วมกัน เกือบทุกครั้ง ให้เลือก มาก

ถ้าโรงเรียนของท่านมีปัญหาการวางแผนร่วมกัน เป็นบางครั้ง ให้เลือก น้อย

ถ้าโรงเรียนของท่าน แทบจะไม่ค่อย มีปัญหาการวางแผนร่วมกันเลย ให้เลือก

น้อยที่สุด

ถ้าโรงเรียนของท่าน ไม่เคย มีปัญหาการวางแผนร่วมกันเลยให้เลือก ไม่มีปัญหา

จากตัวอย่างมีการทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง มาก แสดงว่า โรงเรียนมี
ปัญหาการวางแผนร่วมกัน เกือบทุกครั้ง

4. แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับสภาพและปัญหาพร้อมทั้งแนวทางในการแก้ไข
ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู-อาจารย์ เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ
ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา

แบบสอบถามสำหรับนักศึกษา แบ่งเป็น 3 รายการ แบบสอบถามแต่ละรายการจะ
เรียกชื่อต่าง ๆ กันตามจุดมุ่งหมายของการวัด ดังรายละเอียดและตัวอย่างของแบบสอบถาม
ดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถามสภาพภาพทั่วไป เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพภาพของผู้ตอบ
แบบสอบถาม คือ สถานศึกษา เป็นแบบสอบถามแบบเติมคำที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

ตัวอย่าง

1. สถานศึกษา.....

2. แบบสอบถามสภาพการใช้หลักสูตรในโรงเรียน เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ
ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตรในด้านต่าง ๆ ได้แก่ หลักสูตรและ
องค์ประกอบของหลักสูตร บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียน
การสอน การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลการเรียน
การสอน จำนวน 25 ข้อ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด
มาก น้อย น้อยที่สุด ไม่มีการปฏิบัติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวอย่าง

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ต้องการทราบความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตร ขอให้นักศึกษาอ่านข้อความแต่ละข้ออย่างละเอียด แล้วพิจารณาเลือกตอบที่ตรงกับความคิดเห็นของนักศึกษามากที่สุด โดยทำเครื่องหมาย / ในช่องนั้น

ข้อ	รายการปฏิบัติ	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่มีการปฏิบัติ
(๑)	มีการจัดเวลาเรียนวิชาต่าง ๆ ในตารางสอนแต่ละวันอย่างเหมาะสม		/			

คำอธิบายตัวอย่าง

ถ้าโรงเรียนของนักศึกษามีการจัดเวลาเรียนเหมาะสมทุกครั้ง ให้เลือก มากที่สุด

ถ้าโรงเรียนของนักศึกษามีการจัดเวลาเรียนเหมาะสมเกือบทุกครั้ง ให้เลือก มาก

ถ้าโรงเรียนของนักศึกษามีการจัดเวลาเรียนเหมาะสมเป็นบางครั้ง ให้เลือก น้อย

ถ้าโรงเรียนของนักศึกษามีการจัดเวลาเรียน แทบจะไม่ค่อย เหมาะสม ให้เลือก

น้อยที่สุด

ถ้าโรงเรียนของนักศึกษามีการจัดเวลาเรียน ไม่เคย เหมาะสมเลย ให้เลือก

ไม่มีการปฏิบัติ

จากตัวอย่างมีการทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง มาก แสดงว่าโรงเรียนมีการจัดเวลาเรียนเหมาะสม เกือบทุกครั้ง

3. แบบสอบถามปลายเปิดตามความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาอิเล็กทรอนิกส์ วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

- การหาคุณภาพของเครื่องมือ การหาคุณภาพของแบบสอบถามฉบับนี้ประกอบด้วย การหาความเที่ยงตรงและการทดสอบความเชื่อมั่นดังนี้

1. ความเที่ยงตรง การหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจแก้ภาษา เนื้อหาและโครงสร้าง เพื่อให้เกิดความเข้าใจแก่ผู้ตอบและสามารถวัดได้ตรงกับเรื่องที่ต้องการศึกษา แล้วนำมาปรับปรุงก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป

รายนามอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 ท่าน มีดังนี้

1.1 รองศาสตราจารย์ ดร. ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ภาควิชาครุศาสตร์ อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง	
1.2 ดร. ปราโมทย์ เจนการ ศึกษาธิการจังหวัดฉะเชิงเทรา	
1.3 ดร. อธิปัตย์ คลีสุนทร ผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศ กระทรวง ศึกษาธิการ	
1.4 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประเชิญ ไทรน่วมจันทร์ ภาควิชาครุศาสตร์ อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง	
1.5 อาจารย์ไพรัตน์ พิภน้อย ภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์ อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	
1.6 นางเรณู ศิริโรมาศกุล ผู้อำนวยการพิเศษด้านการวิจัย กองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ	
1.7 นางบุญศรี พานะจิตต์ หัวหน้างานวิจัยและพัฒนา กองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ	
1.8 นายสุขุม มูลเมือง ผู้อำนวยการด้านการวิจัย กองแผนงาน สำนักงาน ปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ความเชื่อมั่น การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ภายหลังจากนำไปทดลองใช้กับครู-อาจารย์ โรงเรียนสารพัดช่างสมุทรปราการ จำนวน 30 คน และนักศึกษาโรงเรียนสารพัดช่างสมุทรปราการจำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นแบบการหาลัมประสิทธิ์อัลฟา¹⁸¹ โดยการคำนวณด้วย เครื่องคอมพิวเตอร์ ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นดังนี้

2.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู-อาจารย์ เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาเกษตรกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น .966

2.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู-อาจารย์ เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาเกษตรกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น .966

2.3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษา เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาเกษตรกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น .882

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อขออนุญาตจากอธิบดีกรมอาชีวศึกษา ในการแจกแบบสอบถามให้กับผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และนักศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากผู้บริหาร ครู-อาจารย์และนักศึกษา โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ทั้ง 11 แห่ง โดยผู้วิจัยส่งและรับแบบสอบถามทางไปรษณีย์

¹⁸¹ Lee Joseph Cronbach. Essential of Psychology Testing

4th ed. (New York: Harper & Brothers Publisher, 1984), p. 160.

การจัดกระทำกับข้อมูล

การจัดกระทำกับข้อมูล เริ่มต้นด้วยการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา แล้วทำการตรวจให้คะแนนคำตอบตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้และนำคะแนนบันทึกลงแนมข้อมูลในแผ่นแม่เหล็ก ศึกษาค่าสถิติต่าง ๆ ที่ต้องการใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จัดทำโปรแกรมคำสั่งเพื่อคำนวณค่าสถิติต่าง ๆ ที่ต้องการโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และนำแนมข้อมูลไปประมวลผลตามโปรแกรมที่จัดทำไว้

การตรวจให้คะแนนและตีความหมายของคะแนน

คำตอบที่ได้จากเครื่องมือวิจัยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์
2. แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์
3. แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรตามความคิดเห็นของนักศึกษา

คำตอบแต่ละข้อของแบบสอบถามทั้ง 3 ฉบับนี้มีค่าคะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

5 4 3 2 1

สำหรับเกณฑ์การพิจารณาขอบเขตของคะแนนเฉลี่ย เพื่อใช้ในการแปลความหมายของข้อมูล กำหนดไว้ดังนี้

- 4.50 - 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติมากที่สุด หรือ มีปัญหามากที่สุด
- 3.50 - 4.49 หมายถึง มีการปฏิบัติมาก หรือ มีปัญหามาก
- 2.50 - 3.49 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย หรือ มีปัญหาน้อย
- 1.50 - 2.49 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อยที่สุด หรือ มีปัญหาน้อยที่สุด
- 1.00 - 1.49 หมายถึง ไม่มีการปฏิบัติเลย หรือ ไม่มีปัญหาเลย

การใช้สถิติวิเคราะห์

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูป SPSS ที่กองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยเลือกเฉพาะวิธีการที่สอดคล้องกับการวิเคราะห์ข้อมูลและการทดสอบสมมติฐานดังนี้

1. การอธิบายสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่และร้อยละ

2. การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1

ความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาเกษตรกรรม วิชาบัญชี-นิติคดี โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ของผู้บริหาร ครู-อาจารย์ แตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 คือ ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่า t-test

3. การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2

ผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาเกษตรกรรม วิชาบัญชี-นิติคดี โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา แตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 คือ ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่า F-test และในการเปรียบเทียบพหุคูณนั้นได้ใช้วิธีของ Student-Newman-Kuels

4. การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3

ครู-อาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาเกษตรกรรม วิชาบัญชี-นิติคดี โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา แตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 คือ ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่า F-test และในการเปรียบเทียบพหุคูณนั้นได้ใช้วิธีของ Student-Newman-Kuels

สัญลักษณ์ที่ใช้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าทดสอบ t
F	แทน	ค่าทดสอบ F
*	แทน	ระดับความมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
**	แทน	ระดับความมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 จำนวนผู้บริหาร ครู-อาจารย์และนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานศึกษา สถานภาพและประสบการณ์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู-อาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์ เกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี - พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา

ตอนที่ 4 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู-อาจารย์และนักศึกษา เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา

ตอนที่ 1 จำนวนผู้บริหาร ครู-อาจารย์และนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานศึกษา สถานภาพและประสบการณ์

ผู้วิจัยได้จำแนกข้อมูลเกี่ยวกับผู้บริหาร ครู-อาจารย์และนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างไว้ดังนี้คือ สถานศึกษา สถานภาพและประสบการณ์ ดังรายละเอียดที่แสดงไว้ในตารางที่ 2, 3, 4 และ 5 ตามลำดับ

ตารางที่ 2

จำนวนผู้บริหาร และ ครู - อาจารย์ ที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานศึกษา

ที่	สถานศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1	โรงเรียนสารพัดช่างสมุทรปราการ	15	9.5
2	โรงเรียนสารพัดช่างเชียงใหม่	20	12.7
3	โรงเรียนสารพัดช่างนครราชสีมา	23	14.6
4	โรงเรียนสารพัดช่างวังไกลกังวล	15	9.5
5	โรงเรียนสารพัดช่างนราธิวาส	10	6.3
6	โรงเรียนสารพัดช่างอุบลราชธานี	8	5.1
7	โรงเรียนสารพัดช่างอุดรธานี	16	10.1
8	โรงเรียนสารพัดช่างลำปาง	11	7.0
9	โรงเรียนสารพัดช่างสงขลา	14	8.9
10	โรงเรียนสารพัดช่างราชบุรี	11	7.0
11	โรงเรียนสารพัดช่างตรัง	15	9.5
	รวม	158	100.0

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าจำนวนผู้บริหารและครู-อาจารย์ที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานศึกษา มีดังนี้คือ โรงเรียนสารพัดช่างสมุทรปราการ มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5 โรงเรียนสารพัดช่างเชียงใหม่ มีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 12.7 โรงเรียนสารพัดช่างนครราชสีมา มีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 14.6 โรงเรียนสารพัดช่างวังไกลกังวล มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5 โรงเรียนสารพัดช่างนราธิวาส มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3 โรงเรียนสารพัดช่างอุบลราชธานี มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.1 โรงเรียนสารพัดช่างอุดรธานี มีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 10.1 โรงเรียนสารพัดช่างลำปาง มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 7 โรงเรียนสารพัดช่างสงขลา มีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 8.9 โรงเรียนสารพัดช่างราชบุรี มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 7 โรงเรียนสารพัดช่างตรัง มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5

ตารางที่ 3

จำนวนผู้บริหาร และ ครู - อาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้บริหาร	110	69.6
ครู-อาจารย์	48	30.4
รวม	158	100.0

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าจำนวนผู้บริหารและครู-อาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ มีดังนี้คือ ผู้บริหาร มีจำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 69.6 ครู-อาจารย์ มีจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 30.4

ตารางที่ 4

จำนวนผู้บริหาร และ ครู-อาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์

ประสบการณ์	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ระบุ	9	5.7
ต่ำกว่า 5 ปี	62	39.2
5 - 10 ปี	57	36.1
10 ปีขึ้นไป	30	19.0
รวม	158	100.0

จากตารางที่ 4 เห็นได้ว่าผู้บริหารและครู-อาจารย์ส่วนมาก มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 39.2 รองลงมา มีประสบการณ์ระหว่าง 5-10 ปี จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 36.1 และส่วนที่น้อยที่สุด มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 19.0

ตารางที่ 5
จำนวนนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานศึกษา

สถานศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
โรงเรียนสารพัดช่างสมุทรปราการ	14	13.0
โรงเรียนสารพัดช่างเชียงใหม่	20	18.5
โรงเรียนสารพัดช่างนครราชสีมา	3	2.8
โรงเรียนสารพัดช่างวังไกลกังวล	25	23.1
โรงเรียนสารพัดช่างราชวาส	20	18.5
โรงเรียนสารพัดช่างอุบลราชธานี	2	1.9
โรงเรียนสารพัดช่างอุดรธานี	8	7.4
โรงเรียนสารพัดช่างลำปาง	8	7.4
โรงเรียนสารพัดช่างสงขลา	8	7.4
รวม	108	100.0

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู-อาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาอิเล็กทรอนิกส์ วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา

ตารางที่ 6

ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหาร และ
ครู - อาจารย์ เกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตร
ช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี - พิมพ์ดีด
โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ใน 6 ด้าน

ด้าน	ความคิดเห็นของผู้บริหาร และ ครู-อาจารย์ เกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตร ช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี - พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ปฏิบัติ
1	หลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร	3.38	.62	น้อย
2	บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร	3.57	.63	มาก
3	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.45	.58	น้อย
4	การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน	3.28	.66	น้อย
5	การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน	3.31	.60	น้อย
6	การนิเทศและพัฒนาบุคลากรทางการสอน	3.10	.73	น้อย

จากตารางที่ 6 จะเห็นได้ว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร และ ครู-อาจารย์
เกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-
พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา พิจารณาเป็นรายด้านพบว่าการปฏิบัติอยู่ใน
ระดับมาก ได้แก่ บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ได้แก่
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร ด้านการ
วัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน
และด้านการนิเทศและพัฒนาบุคลากรทางการสอน

ตารางที่ 7

ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหาร และ
 ครู - อาจารย์ เกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ
 ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี - พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง
 กรมอาชีวศึกษา ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร

ข้อ	หลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร	N = 158		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ปฏิบัติ
1	มีการประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและครู เพื่อให้การสอนเป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนด	3.28	.86	น้อย
2	จัดให้มีคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด	2.89	1.05	น้อย
3	มีการอบรมหรือแนะนำครูผู้สอนเพื่อให้เข้าใจหลักสูตรและสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร	3.08	.91	น้อย
4	มีการนิเทศ ติดตามดูแลให้ครูดำเนินการสอนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	3.14	.97	น้อย
5	มีการจัดเวลาเรียนวิชาต่าง ๆ ในตารางสอนแต่ละวันอย่างเหมาะสมและถูกต้องตามหลักสูตร	3.79	.85	มาก
6	มีการจัดให้ครูในโรงเรียนรับผิดชอบงานเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรโดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถและความถนัด	3.72	.77	มาก
7	มีการจัดหาหนังสือ หลักสูตร และ เอกสารประกอบ/เสริมหลักสูตร เช่น คู่มือครู ใบงาน หนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบไว้เพียงพอสำหรับการปฏิบัติงานของครู	3.47	.80	น้อย
8	มีการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ในการฝึกงานไว้อย่างเหมาะสมและเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา	3.62	.82	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ข้อ	หลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร	N = 158		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ปฏิบัติ
9	มีการจัดบริการเพื่ออำนวยความสะดวกต่อการใช้วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ	3.45	.80	น้อย
	รวมเฉลี่ย	3.38	.62	น้อย

จากตารางที่ 7 เห็นได้ว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์ เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ในด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร จำแนกเป็นรายข้อ พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ดังนี้คือ มีการจัดเวลาเรียนวิชาต่าง ๆ ในตารางสอนแต่ละวันอย่างเหมาะสมและถูกต้องตามหลักสูตร มีการจัดให้ครูในโรงเรียนรับผิดชอบงานเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรโดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถและความถนัด มีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการฝึกงานไว้อย่างเหมาะสมและเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ มีการจัดหาหนังสือ หลักสูตรและเอกสารประกอบ/เสริมหลักสูตร เช่น คู่มือครู ใบงาน หนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบไว้เพียงพอสำหรับการปฏิบัติงานของครู มีการจัดบริการเพื่ออำนวยความสะดวกต่อการใช้วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ มีการประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและครู เพื่อให้การสอนเป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนด มีการนิเทศ ติดตาม ดูแลให้ครูดำเนินการสอนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีการอบรมหรือแนะนำครูผู้สอนเพื่อให้เข้าใจหลักสูตร และ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร จัดให้มีคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด

เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 3.38

ตารางที่ 8

ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของผู้บริหาร และ
ครู - อาจารย์ เกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ
ประเภทวิชาวนิชยกรรม วิชาบัญชี - พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง
กรมอาชีวศึกษา ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร

ข้อ	บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร	N = 158		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ปฏิบัติ
1	มีการมอบหมายงานและความรับผิดชอบด้านการเรียนการสอนให้ครูอาจารย์	3.94	.58	มาก
2	มีการจัดสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานเพื่อส่งเสริมและบำรุงขวัญและกำลังใจของครู	3.34	.80	น้อย
3	มีการจัดครูทำการสอนวิชาต่าง ๆ อย่างมีหลักเกณฑ์	3.55	1.01	มาก
4	มีการจัดครูผู้ชำนาญการสอนวิชาชีพเฉพาะในบางวิชา	3.54	.94	มาก
5	มีการอุทิศตนให้กับงานสอนของครู	3.59	.84	มาก
6	มีการอุทิศตนให้กับงานสนับสนุนการศึกษาของครู	3.46	.86	น้อย
7	ผู้บริหารมีการให้ความร่วมมือเกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตรของครูและหัวหน้างาน	3.55	.92	มาก
รวมเฉลี่ย		3.57	.63	มาก

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์เกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาวนิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีการมอบหมายงานและความรับผิดชอบด้านการเรียนการสอนให้ครู อาจารย์ มีการอุทิศตนให้กับงานสอนของครู

ผู้บริหารมีการให้ความร่วมมือเกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตรของครูและหัวหน้างาน มีการจัดครูทำการสอนวิชาต่าง ๆ อย่างมีหลักเกณฑ์ มีการจัดครูผู้ชำนาญการสอนวิชาชีพระเฉพาะในบางวิชาและมีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยได้แก่ มีการอุทิศตนให้กับงานสนับสนุนการศึกษาของครู มีการจัดสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานเพื่อส่งเสริมและบำรุงขวัญและกำลังใจของครู เมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่า มีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.57

ตารางที่ 9

ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู - อาจารย์ เกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี - พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่างกรมอาชีวศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ข้อ	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	N = 158		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ปฏิบัติ
1	มีการให้ผู้บริหารและครูได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกภาคเรียน	3.42	.91	น้อย
2	มีการส่งเสริมให้ครูและนักศึกษาใช้ห้องสมุด	3.49	.83	น้อย
3	มีการส่งเสริมให้ครูอาจารย์ใช้วิธีการสอนใหม่ ๆ	3.58	.93	มาก
4	มีการให้ครูได้จัดทำโครงการสอนและบันทึกการสอน	4.18	.76	มาก
5	มีการประชาสัมพันธ์การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่จัดสอนในโรงเรียน	3.69	.86	มาก
6	มีการเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านการจัดการเรียนการสอน	3.33	.90	น้อย
7	มีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในห้องถิ่นหรือผู้ชำนาญงานในวิชาชีต่าง ๆ มาเป็นวิทยากรเพื่อให้ความรู้และประสบการณ์แก่นักศึกษา	2.82	1.03	น้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ข้อ	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	N = 158		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ปฏิบัติ
8	มีการร่วมมือกับสถานประกอบการภาครัฐและเอกชน เพื่อประโยชน์ในการศึกษา เช่น การดูงาน การฝึกงาน ของนักศึกษา	3.77	.81	มาก
9	คณะครูให้ความร่วมมือในการปรับปรุงการสอนของครู	3.40	.76	น้อย
10	มีการดำเนินการตามแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน	3.46	.79	น้อย
11	มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครอบคลุมเนื้อหาและถูกต้องตามหลักสูตรกำหนดไว้	3.66	.65	มาก
12	มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านวิชาการให้แก่นักศึกษา เพื่อเพิ่มประสบการณ์ในการเรียนรู้	3.41	.83	น้อย
13	มีการสอนซ่อมเสริมให้แก่นักศึกษาที่เรียนช้าหรือเรียนอ่อน	3.15	.94	น้อย
14	มีการจัดห้องวิชาการเพื่อให้เป็นศูนย์ปฏิบัติงานทางด้านวิชาการ	2.98	1.08	น้อย
15	มีการจัดทำเอกสารทางวิชาการเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน	3.27	.95	น้อย
16	มีการจัดทำอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนของครู	3.46	.85	น้อย
17	มีการจัดนิทรรศการทางวิชาการและแสดงผลงานนักศึกษาแต่ละครั้ง	2.96	.89	น้อย
18	มีการจัดให้นักศึกษาได้ฝึกงานที่เหมาะสมและสัมพันธ์กับเนื้อหาทฤษฎีที่ได้เรียนไปแล้ว	3.73	.84	มาก
19	มีการจัดฝึกงานของนักศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะทางวิชาชีพ	3.86	.84	มาก
รวมเฉลี่ย		3.45	.58	น้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์เกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีการให้ครูได้ทำโครงการสอนและบันทึกการสอน มีการจัดฝึกงานของนักศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะทางวิชาชีพ มีการร่วมมือกับสถานประกอบการภาครัฐและเอกชนเพื่อประโยชน์ในการศึกษา เช่น การดูงาน การฝึกงานของนักศึกษา มีการจัดให้นักศึกษาได้ฝึกงานที่เหมาะสมและสัมพันธ์กับเนื้อหาทฤษฎีที่ได้เรียนไปแล้ว มีการประชาสัมพันธ์การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่จัดสอนในโรงเรียน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครอบคลุมเนื้อหาและถูกต้องตามหลักสูตรกำหนดไว้ มีการส่งเสริมให้ครูอาจารย์ใช้วิธีการสอนใหม่ ๆ และมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ มีการส่งเสริมให้ครูและนักศึกษาใช้ห้องสมุด มีการดำเนินการตามแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน มีการจัดทำอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนของครู มีการให้ผู้บริหารและครูได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกภาคเรียน มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านวิชาการให้แก่นักศึกษาเพื่อเพิ่มประสบการณ์ในการเรียนรู้ คณะครูให้ความร่วมมือในการปรับปรุงการสอนของครู มีการเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านการจัดการเรียนการสอน มีการจัดทำเอกสารทางวิชาการเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน มีการสอนซ่อมเสริมให้แก่นักศึกษาที่เรียนช้าหรือเรียนอ่อน มีการจัดห้องวิชาการเพื่อให้เป็นศูนย์ปฏิบัติงานทางด้านวิชาการ มีการจัดนิทรรศการทางวิชาการและแสดงผลงานนักศึกษาแต่ละครั้ง มีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่นหรือผู้ชำนาญงานในวิชาชีพต่าง ๆ มาเป็นวิทยากรเพื่อให้ความรู้ และประสบการณ์แก่นักศึกษา

เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 3.45

ตารางที่ 10

ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์
เกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม
วิชาชีพ - พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา
ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน

ข้อ	การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน	N = 158		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ปฏิบัติ
1	มีการใช้ห้องเรียน ห้องปฏิบัติสำนักงาน เหมาะกับวิชาที่เรียน	3.64	.81	มาก
2	มีการจัดศูนย์ปฏิบัติการทางวิชาชีพ	2.72	1.15	น้อย
3	มีการจัดห้องสมุดให้มีบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการค้นคว้า	3.41	.94	น้อย
4	มีการจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนกิจการของห้องสมุด	3.40	.86	น้อย
5	จัดให้มีครุภัณฑ์อย่างเพียงพอและทันสมัย	3.24	.82	น้อย
6	มีการจัดระบบข้อมูลงานทะเบียน งานวัดผล	3.39	.80	น้อย
7	มีการให้บริการสื่อการเรียนการสอนแก่ครู	3.43	.80	น้อย
8	มีการประชุมปฏิบัติการของโรงเรียนเพื่อผลิตสื่อการเรียน	3.15	.95	น้อย
9	จัดให้มีผู้มีความรู้ความชำนาญแนะนำการผลิตและใช้อุปกรณ์เกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนแก่ครู	3.07	.96	น้อย
10	มีการให้การสนับสนุนในการผลิตสื่อการเรียนการสอนจากหน่วยเหนือ	3.34	1.02	น้อย
รวมเฉลี่ย		3.28	.66	น้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์เกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียน พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีการใช้ห้องเรียน ห้องปฏิบัติ สำนักงานเหมาะกับวิชาที่เรียนและมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ มีการให้บริการสื่อการเรียนการสอนแก่ครู มีการจัดห้องสมุดให้มีบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการค้นคว้า มีการจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนกิจการของห้องสมุด มีการจัดระบบข้อมูลงานทะเบียน งาน วัดผล มีการให้การสนับสนุนในการผลิตสื่อการเรียนการสอนจากหน่วยเหนือ มีการจัดให้มี ครุภัณฑ์อย่างเพียงพอและทันสมัย มีการประชุมปฏิบัติการของโรงเรียนเพื่อผลิตสื่อการเรียน มีการจัดให้มีผู้มีความรู้ความชำนาญแนะนำการผลิตและใช้อุปกรณ์เกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน แก่ครู มีการจัดศูนย์ปฏิบัติการทางวิชาชีพ

เมื่อพิจารณาภาพรวมพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 3.28

ตารางที่ 11

ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู - อาจารย์ เกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม วิชาบัญชี - พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน

ข้อ	การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน	N = 158		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ปฏิบัติ
1	มีการวางแผนการปฏิบัติในการวัดผล	3.54	.78	มาก
2	มีการจัดทำหลักฐานการประเมินผล	3.79	.77	มาก
3	มีการจัดระบบงานวัดผล และการนำผลจากการวัดผล และประเมินผลมาใช้	3.48	.81	น้อย
4	มีการจัดหาเครื่องมือ เครื่องใช้ที่เป็นประโยชน์ต่อการวัดผล	3.06	.94	น้อย
5	มีการดำเนินการจัดทำข้อสอบมาตรฐาน	2.92	1.12	น้อย

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ข้อ	การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน	N = 158		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ปฏิบัติ
6	ครูมีการเลือกใช้เครื่องมือวัดผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	3.27	.91	น้อย
7	มีการส่งเสริมให้ผู้บริหารและครูเข้ารับการอบรม สัมมนาเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล การสร้างข้อทดสอบ	2.98	.95	น้อย
8	มีการให้เจ้าหน้าที่วัดผลประเมินผลชี้แนะวิธีการแก่ครูผู้สอน	3.14	.89	น้อย
9	มีการประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของแต่ละรายวิชา จัดให้มีผู้มีความรู้ความสามารถด้านการวัดผลและประเมินผลชี้แนะวิธีการแก่ครูผู้สอน	3.21	1.01	น้อย
10	มีการประเมินผลก่อนเรียนเพื่อศึกษาความรู้พื้นฐานของผู้เรียน	3.00	1.01	น้อย
11	มีการประเมินผลระหว่างเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน	3.55	.92	มาก
12	มีการติดตามผลนักศึกษาที่จบไปแล้ว	3.58	.89	มาก
13	มีการประเมินผลการเรียนในแหล่งวิทยาการและสถานประกอบการ	3.50	.90	มาก
รวมเฉลี่ย		3.31	.60	น้อย

จากตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์เกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีการจัดทำหลักฐาน

การประเมินผล มีการติดตามผลนักศึกษาที่จบไปแล้ว มีการประเมินผลระหว่างเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน มีการวางแผนปฏิบัติการในการวัดผล มีการประเมินผลการเรียนในแหล่งวิทยาการและสถานประกอบการและมีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ มีการจัดระบบงานวัดผลและการนำผลจากการวัดผลและประเมินผลมาใช้ ครูมีการเลือกใช้เครื่องมือวัดผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม มีการประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของแต่ละรายวิชา จัดให้ผู้มีความรู้ความสามารถด้านการวัดผลและประเมินผลชี้แนะวิธีการแก่ครูผู้สอน มีการให้เจ้าหน้าที่วัดผลประเมินผลชี้แนะวิธีการแก่ครูผู้สอน มีการจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ที่เป็นประโยชน์ต่อการวัดผล มีการประเมินผลก่อนเรียนเพื่อศึกษาความรู้พื้นฐานของผู้เรียน มีการส่งเสริมให้ผู้บริหารและครู เข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล การสร้างข้อทดสอบ มีการดำเนินการจัดทำข้อสอบมาตรฐาน

เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 3.31

ตารางที่ 12

ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู - อาจารย์ เกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือประเภทวิชาเกษตรกรรม วิชาบัญชี - พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่างกรมอาชีวศึกษา ด้านการนิเทศและการพัฒนาบุคลากรทางการสอน

ข้อ	การนิเทศและการพัฒนาบุคลากรทางการสอน	N = 158		ระดับปฏิบัติ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ผู้บริหารมีการอุทิศตนให้กับงานนิเทศ	3.20	.80	น้อย
2	มีการให้ความรู้และอบรมด้านการนิเทศแก่ผู้บริหาร	3.13	.92	น้อย
3	มีการจัดอบรมสัมมนาทางวิชาการภายในโรงเรียน	2.92	.92	น้อย
4	มีการจัดโครงการนิเทศภายในสถานศึกษา	3.03	.96	น้อย
5	มีการอบรมและพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง	3.10	.87	น้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ข้อ	การนิเทศและการพัฒนาบุคลากรทางการสอน	N = 158		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ปฏิบัติ
6	มีการจัดตั้งทีมงานนิเทศและฝึกอบรมพัฒนา	2.74	1.02	น้อย
7	มีการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการฝึกอบรมและพัฒนา	2.78	1.00	น้อย
8	ส่งเสริมให้ครูมีความรู้และศึกษาค้นคว้าสิ่งใหม่	3.39	.96	น้อย
9	มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการสอนของครู	3.26	.91	น้อย
10	การให้ครูได้มีโอกาสเข้ารับการฝึกอบรม สัมมนา ได้ปฏิบัติอย่างมีหลักเกณฑ์	3.37	.95	น้อย
11	มีการให้ความรู้และอบรมด้านการนิเทศแก่ครู	2.99	.95	น้อย
12	มีการให้การแนะนำ ส่งเสริมให้ครูมีความรู้และศึกษาค้นคว้าสิ่งใหม่เพื่อความก้าวหน้าทางอาชีพ	3.34	.91	น้อย
รวมเฉลี่ย		3.10	.73	น้อย

จากตารางที่ 12 แสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์เกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาเกษตรกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ด้านการนิเทศและการพัฒนาบุคลากรทางการสอน พิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยทุกรายข้อ ได้แก่ มีการส่งเสริมให้ครูมีความรู้และศึกษาค้นคว้าสิ่งใหม่ มีการให้ครูได้มีโอกาสเข้ารับการฝึกอบรม สัมมนา ได้ปฏิบัติอย่างมีหลักเกณฑ์ มีการให้การแนะนำส่งเสริมให้ครูมีความรู้และศึกษาค้นคว้าสิ่งใหม่ เพื่อความก้าวหน้าทางอาชีพ มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการสอนของครู ผู้บริหารมีการอุทิศตนให้กับงานนิเทศ มีการให้ความรู้และอบรมด้านการนิเทศแก่ผู้บริหาร มีการอบรม และพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง มีการจัดโครงการนิเทศภายในสถานศึกษา มีการให้ความรู้และอบรมด้านการนิเทศแก่ครู มีการอบรม สัมมนาทางวิชาการภายในโรงเรียน มีการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการฝึกอบรมและพัฒนา มีการจัดตั้งทีมงานนิเทศและฝึกอบรมพัฒนา

เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 3.10

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 13

ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของผู้บริหาร และ
ครู - อาจารย์ เกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ
ประเภทวิชาพาณิชยกรรม วิชาบัญชี - พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง
กรมอาชีวศึกษา ใน 6 ด้าน

ด้าน	ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์เกี่ยวกับปัญหา ในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชา พาณิชยกรรม วิชาบัญชี - พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ปัญหา
1	หลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร	3.00	.77	น้อย
2	บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร	2.71	.80	น้อย
3	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	2.91	.80	น้อย
4	การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน	3.01	.82	น้อย
5	การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน	2.99	.86	น้อย
6	การนิเทศและพัฒนาบุคลากรทางการสอน	3.00	.87	น้อย

จากตารางที่ 13 แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์
เกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม วิชาบัญชี-
พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับ
น้อยทุกด้าน ได้แก่ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน หลักสูตรและองค์ประกอบ
ของหลักสูตร การนิเทศและพัฒนาบุคลากรทางการสอน การวัดผลและประเมินผลการเรียน
การสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร

ตารางที่ 14

ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของผู้บริหาร และ
ครู - อาจารย์ เกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ
ประเภทวิชาพาณิชยกรรม วิชาบัญชี - พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง
กรมอาชีวศึกษา ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร

ข้อ	หลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร	N = 158		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ปัญหา
1	ขาดการอบรมชี้แจงให้ครูเข้าใจหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ก่อนการสอน	3.10	1.00	น้อย
2	ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของการใช้หลักสูตร	2.68	1.01	น้อย
3	ครูไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	2.81	1.03	น้อย
4	ครูไม่เข้าใจโครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร	2.74	1.01	น้อย
5	หลักสูตรไม่เอื้ออำนวยต่อการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น	3.00	1.08	น้อย
6	หลักสูตรไม่สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไป	3.34	1.06	น้อย
7	การผลิตหนังสือเรียน แบบฝึกหัด ใบงาน และ คู่มือครูไม่ได้รับการเอาใจใส่	3.12	1.14	น้อย
8	เนื้อหาบางรายวิชาไม่สอดคล้องกับเวลาที่ทำการสอน	3.24	1.02	น้อย
9	วัตถุประสงค์ไม่ชัดเจน กว้างเกินไป	3.07	1.06	น้อย
10	ผู้ที่จบตามหลักสูตรนี้ไม่มีความสามารถและทักษะในวิชาชีพพอที่จะไปประกอบอาชีพได้จริง	2.92	1.03	น้อย
รวมเฉลี่ย		3.00	.77	น้อย

จากตารางที่ 14 แสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์เกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม วิชาบัญชี-

พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกรายข้อมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ หลักสูตรไม่สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไป เนื้อหาบางรายวิชาไม่สอดคล้องกับเวลาที่ทำการสอน การผลิตหนังสือเรียน แบบฝึกหัด ใบงานและคู่มือครู ไม่ได้รับการเอาใจใส่ ขาดการอบรมชี้แจงให้ครูเข้าใจหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ก่อนการสอน วัตถุประสงค์ไม่ชัดเจน กว้างเกินไป หลักสูตรไม่เอื้ออำนวยต่อการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ผู้ที่จบตามหลักสูตรนี้ ไม่มีความสามารถและทักษะในวิชาชีพพอที่จะไปประกอบอาชีพได้จริง ครูไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ครูไม่เข้าใจโครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของการใช้หลักสูตร

เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 3.00

ตารางที่ 15

ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู - อาจารย์ เกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือประเภทวิชาพาณิชยกรรม วิชาบัญชี - พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร

ข้อ	บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร	N = 158		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ปัญหา
1	ครูได้รับมอบหมายให้สอนวิชาที่ไม่ถนัด	2.41	.92	น้อยที่สุด
2	ครูมีชั่วโมงสอนมากเกินไป	2.67	1.02	น้อย
3	ครูได้รับมอบหมายให้สอนหลายรายวิชา	2.55	1.19	น้อย
4	ขาดความร่วมมือจากครูในการแก้ปัญหาด้านวิชาการ	3.00	1.10	น้อย
5	ครูไม่อุทิศเวลาให้กับงานด้านการเรียนการสอน	2.73	1.06	น้อย
6	ครูไม่ศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติม	2.87	1.03	น้อย
7	ครูไม่มีประสบการณ์ในการสอน	2.52	1.10	น้อย

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ข้อ	บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร	N = 158		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ปัญหา
8	ครูไม่สนใจและไม่ยอมรับหลักสูตร	2.60	1.12	น้อย
9	ครูขาดขวัญและกำลังใจ	3.04	1.06	น้อย
10	ขาดครูผู้ชำนาญการสอนวิชาชีพเฉพาะในบางวิชา	2.69	1.15	น้อย
	รวมเฉลี่ย	2.71	.80	น้อย

จากตารางที่ 15 แสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์เกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ครูขาดขวัญและกำลังใจ ขาดความร่วมมือจากครูในการแก้ปัญหาด้านวิชาการ ครูไม่ศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติม ครูไม่อุทิศเวลาให้กับงานด้านการเรียนการสอน ขาดครูผู้ชำนาญการสอนวิชาชีพเฉพาะในบางวิชา ครูมีชั่วโมงสอนมากเกินไป ครูไม่สนใจและไม่ยอมรับหลักสูตร ครูได้รับมอบหมายให้สอนหลายรายวิชา ครูไม่มีประสบการณ์ในการสอน ครูได้รับมอบหมายให้สอนวิชาที่ไม่ถนัด มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.71

ตารางที่ 16

ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของผู้บริหาร และ
ครู - อาจารย์ เกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ
ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี - พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง
กรมอาชีวศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ข้อ	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	N = 158		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ปัญหา
1	ครูไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมการเรียนการสอน	2.74	1.02	น้อย
2	โรงเรียนขาดการอบรม ส่งเสริมการนำเทคนิคการสอนใหม่ ๆ มาใช้	3.07	1.08	น้อย
3	ขาดการนำข้อมูลและสถิติมาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน	3.20	.98	น้อย
4	สภาพแวดล้อมในโรงเรียนไม่อำนวยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	2.72	1.13	น้อย
5	ครูไม่ให้ความสำคัญต่อการเตรียมการสอน	2.75	1.12	น้อย
6	ครูไม่ปรับปรุงการสอนให้เหมาะสมตามลักษณะเนื้อหาของแต่ละวิชา	2.77	1.02	น้อย
7	ครูยังใช้กิจกรรมการเรียนการสอนแบบเดิม ไม่สนใจกิจกรรมใหม่ ๆ	3.05	1.01	น้อย
8	ครูขาดความรู้ทักษะและประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	2.81	.99	น้อย
9	ครูไม่มีความรู้ทางวิชาครูและจิตวิทยาการเรียนการสอนดีพอ	2.77	1.05	น้อย
10	ครูไม่ได้นำสื่อการเรียนการสอนมาใช้ให้เกิดประโยชน์เท่าที่ควร	2.94	1.09	น้อย
11	ขาดอุปกรณ์ที่ช่วยเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.15	1.17	น้อย

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ข้อ	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	N = 158		ระดับ ปัญหา
		$\bar{X}$	S.D.	
12	เวลาเรียนจำกัดเป็นอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ตรงตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	2.99	1.14	น้อย
13	นักเรียนขาดความสนใจและไม่ให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการสอน	2.94	.97	น้อย
	รวมเฉลี่ย	2.91	.80	น้อย

จากตารางที่ 16 แสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์เกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาเกษตรกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหาในการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ ได้แก่ ขาดการนำข้อมูลและสถิติมาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน ขาดอุปกรณ์ที่ช่วยเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โรงเรียนขาดการอบรม ส่งเสริมการนำเทคนิคการสอนใหม่ ๆ มาใช้ ครูยังใช้กิจกรรมการเรียนการสอนแบบเดิมไม่สนใจกิจกรรมใหม่ ๆ เวลาเรียนจำกัดเป็นอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ตรงตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ครูไม่ได้นำสื่อการเรียนการสอนมาใช้ให้เกิดประโยชน์เท่าที่ควร และนักเรียนขาดความสนใจและไม่ให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการสอน ครูขาดความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูไม่ปรับปรุงการสอนให้เหมาะสมตามลักษณะเนื้อหาของแต่ละวิชา และครูไม่มีความรู้ทางวิชาครูและจิตวิทยาการเรียนการสอน ครูไม่ให้ความสำคัญต่อการเตรียมการสอน ครูไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมการเรียนการสอนและสภาพแวดล้อมในโรงเรียนไม่อำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.91

ตารางที่ 17

ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของผู้บริหาร และ
 ครู - อาจารย์ เกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ
 ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี - พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง
 กรมอาชีวศึกษา ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน

ข้อ	การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน	N = 158		ระดับ ปัญหา
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ห้องวิชาการไม่ได้จัดให้เป็นศูนย์ปฏิบัติการทางวิชาการ ที่คล่องตัว	3.31	1.14	น้อย
2	ห้องสมุดไม่มีบรรยากาศเอื้ออำนวยต่อการค้นคว้า	3.03	1.21	น้อย
3	ห้องสมุดไม่จัดระบบหมวดหมู่หนังสือตามหลักวิชาการ	2.50	1.24	น้อย
4	ห้องสมุดมีหนังสือไม่เพียงพอต่อการค้นคว้า	3.10	1.21	น้อย
5	งบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรมห้องสมุดน้อย	2.98	1.32	น้อย
6	ห้องสื่อการเรียนการสอนคับแคบเกินไป	3.21	1.26	น้อย
7	สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอต่อการบริการ	3.29	1.22	น้อย
8	ครูขาดทักษะในการผลิตสื่อการเรียน	3.27	1.10	น้อย
9	ขาดการสนับสนุนในการผลิตสื่อการเรียนการสอน	2.95	1.15	น้อย
10	ขาดผู้มีความรู้ความชำนาญงานแนะนำด้านสื่อการเรียนการสอน แก่ครู	3.03	1.18	น้อย
11	ครูใช้สื่อการเรียนไม่เหมาะสม	2.87	1.05	น้อย
12	การบริการแนะแนวยังไม่ได้ปฏิบัติอย่างจริงจัง	3.22	1.06	น้อย
13	ขาดการสนับสนุนในด้านการแนะแนว	3.07	1.13	น้อย
14	ขาดเจ้าหน้าที่แนะแนวทางอาชีพที่มีประสบการณ์	2.98	1.24	น้อย
15	การทำระเบียบสะสมยังไม่ละเอียดและเป็นปัจจุบัน	3.04	1.09	น้อย
16	การรายงานผลมีความล่าช้ากว่ากำหนด	2.98	1.08	น้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ข้อ	การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน	N = 158		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ปัญหา
17	การจัดข้อมูลงานวัดผลไม่เป็นระบบ	2.84	1.11	น้อย
18	ข้อมูลงานวัดผลมีความคลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริง	2.64	1.18	น้อย
19	ขาดการประสานงานระหว่างแผนกวิชาและงานวัดผล	2.96	1.09	น้อย
	รวมเฉลี่ย	3.01	.82	น้อย

จากตารางที่ 17 แสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์เกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-นิเทศ โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยทุกรายข้อ ได้แก่ ห้องวิชาการไม่ได้จัดให้เป็นศูนย์ปฏิบัติการทางวิชาการที่คล่องตัว สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอต่อการบริการ ครูขาดทักษะในการผลิตสื่อการเรียน การบริการแนะแนวยังไม่ได้ปฏิบัติอย่างจริงจัง ห้องสื่อการเรียนการสอนคับแคบเกินไป ห้องสมุดมีหนังสือไม่เพียงพอต่อการค้นคว้า ขาดการสนับสนุนในด้านการแนะแนว การทำระเบียบและสมยั้งไม่ละเอียดและเป็นปัจจุบัน ห้องสมุดไม่มีบรรยากาศเอื้ออำนวยต่อการค้นคว้าและขาดผู้มีความรู้ความชำนาญงานแนะนำด้านสื่อการเรียนการสอนแก่ครู งบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรมห้องสมุดน้อย ขาดเจ้าหน้าที่แนะแนวทางอาชีพที่มีประสบการณ์และการรายงานผลมีความล่าช้ากว่ากำหนด ขาดการประสานงานระหว่างแผนกวิชาและงานวัดผล ขาดการสนับสนุนในการผลิตสื่อการเรียนการสอน ครูใช้สื่อการเรียนไม่เหมาะสม การจัดข้อมูลงานวัดผลไม่เป็นระบบ ข้อมูลงานวัดผลมีความคลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริงและห้องสมุดไม่จัดระบบหมวดหมู่หนังสือตามหลักวิชาการ

เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 3.01

ตารางที่ 18

ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของผู้บริหาร และ
ครู - อาจารย์ เกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ
ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี - นิมนต์ดี โรงเรียนสารพัดช่าง
กรมอาชีวศึกษา ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน

ข้อ	การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน	N = 158		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ปัญหา
1	ขาดการจัดทำแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนในการวัดผลและประเมินผล	2.89	1.05	น้อย
2	ขาดการให้ความรู้แก่ครูในเรื่องหลักการ วิธีการวัดผลและประเมินผล ตลอดจนระเบียบว่าด้วยการวัดผลและประเมินผล	2.92	1.09	น้อย
3	ผู้บริหารและครูขาดโอกาสในการเข้าร่วมอบรมสัมมนา เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล	3.18	1.10	น้อย
4	โรงเรียนขาดผู้มีความรู้ความสามารถด้านการวัดผลและประเมินผล	2.76	1.15	น้อย
5	ขาดการนำข้อมูลจากการวัดผลและประเมินผลไปใช้ประโยชน์ในการใช้หลักสูตร	3.19	1.02	น้อย
6	ขาดการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการบริหารงานหลักสูตร	3.12	1.06	น้อย
7	ครูไม่ประเมินผลก่อนเรียนและระหว่างเรียน	2.88	1.14	น้อย
8	เนื้อหาและจุดประสงค์มากเกินไปทำให้ไม่สามารถประเมินผลได้ครบทุกข้อในเวลาจำกัด	3.01	1.08	น้อย
รวมเฉลี่ย		2.99	.86	น้อย

จากตารางที่ 18 แสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์เกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-

นิพนธ์ดี โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน การสอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยทุกรายข้อ ได้แก่ ขาดการนำ ข้อมูลจากการวัดผลและประเมินผลไปใช้ประโยชน์ในการใช้หลักสูตร ผู้บริหารและครูขาด โอกาสในการเข้าร่วมอบรม สัมมนา เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล ขาดการติดตามผล ผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการบริหารงานหลักสูตร เนื้อหาและ จุดประสงค์มากเกินไป ทำให้ไม่สามารถประเมินผลได้ครบทุกข้อในเวลาจำกัด ขาดการให้ ความรู้แก่ครูในเรื่องหลักการ วิธีการวัดผลและประเมินผลตลอดจนระเบียบว่าด้วยการวัดผล และประเมินผล ขาดการจัดทำแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนในการวัดผลและประเมินผล ครูไม่ ประเมินผลก่อนเรียนและระหว่างเรียนและโรงเรียนขาดผู้มีความรู้ความสามารถด้านการ วัดผลและประเมินผล

เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.99

ตารางที่ 19

ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหาร และ
ครู - อาจารย์ เกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ
ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี - นิพนธ์ดี โรงเรียนสารพัดช่าง
กรมอาชีวศึกษา ด้านการนิเทศและพัฒนาบุคลากรทางการสอน

ข้อ	การนิเทศและพัฒนาบุคลากรทางการสอน	N = 158		ระดับ ปัญหา
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ผู้บริหารไม่มีแผนงานหรือโครงการพัฒนาหลักสูตร	2.72	1.06	น้อย
2	ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญในการนิเทศการศึกษา	2.78	1.07	น้อย
3	ไม่ได้จัดทำโครงการนิเทศภายในไว้อย่างชัดเจน	3.06	1.18	น้อย
4	ขาดการอบรม ให้ความรู้ด้านการนิเทศแก่ผู้บริหาร	3.00	1.11	น้อย
5	ขาดการจัดอบรมสัมมนาทางวิชาการภายในโรงเรียน	3.33	1.02	น้อย

ตารางที่ 19 (ต่อ)

ข้อ	การนิเทศและพัฒนาศักยภาพทางการสอน	N = 158		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ปัญหา
6	การให้โอกาสครูเข้ารับการฝึกอบรมหรือสัมมนาทางวิชาการ ยังปฏิบัติน้อย	3.14	1.12	น้อย
	รวมเฉลี่ย	3.00	.87	น้อย

จากตารางที่ 19 แสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์เกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ด้านการนิเทศและพัฒนาศักยภาพทางการสอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยทุกรายข้อ ได้แก่ ขาดการจัดอบรมสัมมนาทางวิชาการภายในโรงเรียน การให้โอกาสครูเข้ารับการฝึกอบรม หรือสัมมนาทางวิชาการยังปฏิบัติน้อย ไม่ได้จัดทำโครงการนิเทศภายในไว้อย่างชัดเจน ขาดการอบรมให้ความรู้ด้านการนิเทศแก่ผู้บริหาร ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญในการนิเทศการศึกษา และ ผู้บริหารไม่มีแผนงานหรือโครงการพัฒนาหลักสูตร

เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 3.00

ตารางที่ 20

ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษา
เกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชา
พาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา

ข้อ	ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตร ประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา	N = 108		ระดับ ปฏิบัติ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	หลักสูตรมีการจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม และตลาดแรงงาน	3.83	.70	มาก
2	มีการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการเรียน	3.72	.59	มาก
3	โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ห้องปฏิบัติงาน จนทำให้ประสิทธิภาพการเรียนการสอน เป็นไปด้วยดี	3.77	.61	มาก
4	มีการจัดตารางสอนมีความเหมาะสมกับหลักสูตร	3.90	.57	มาก
5	มีการจัดครูเข้าสอนเหมาะสมกับวิชาที่สอน	3.99	.77	มาก
6	มีการจัดครูผู้ชำนาญการเข้าสอนในบางรายวิชา	3.49	1.12	น้อย
7	มีการจัดทำเอกสาร ตำรา อุปกรณ์การเรียน เครื่องมือ อย่างสมบูรณ์	3.74	.93	มาก
8	กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้และเกิดการพัฒนาการ	3.71	.69	มาก
9	มีการจัดประสบการณ์ในการฝึกงานให้นักศึกษา	4.04	.84	มาก
10	มีการจัดนิทรรศการและการแสดงผลงานนักศึกษา	3.11	.80	น้อย
11	จัดให้มีบริการห้องสมุดเพื่อค้นคว้าเพิ่มเติม	3.67	.89	มาก
12	ให้บริการแนะแนวอาชีพและจัดหางาน	3.66	.72	มาก
13	มีการตรวจสอบข้อมูลจากงานทะเบียนและวัดผล	3.47	.75	น้อย
14	การใช้ห้องเรียน ห้องปฏิบัติงาน มีความสะดวก	3.79	.73	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 20 (ต่อ)

ข้อ	ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตร ประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา	N = 108		ระดับ ปฏิบัติ
		$\bar{X}$	S.D.	
15	มีการให้ใช้อุปกรณ์การเรียนเพื่อเพิ่มพูนทักษะนอกเวลา	3.01	.86	น้อย
16	ครูมีความรับผิดชอบด้านการเรียนการสอน	4.13	.46	มาก
17	ครูอุทิศตนในการสอน	3.91	.53	มาก
18	ครูอุทิศตนให้กับนักศึกษานอกเวลาสอน	3.34	.75	น้อย
19	มีการจัดประสบการณ์ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติให้กับผู้เรียน	3.62	.78	มาก
20	มีการพัฒนาวิธีสอนให้เหมาะสมกับลักษณะวิชา และวัยของผู้เรียน	3.54	.76	มาก
21	ครูมีการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการสอน	3.20	.72	น้อย
22	มีการปรับปรุงการสอนของครูให้ทันสมัย เหมาะสมกับลักษณะวิชาและวัยของผู้เรียน	3.39	.76	น้อย
23	ครูมีการควบคุมดูแลการเรียนการสอน	3.86	.52	มาก
24	นักเรียนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการเรียนการสอน	3.32	.68	น้อย
25	มีการแจ้งระเบียบการวัดผลให้นักศึกษาทราบ	3.80	.80	มาก
	รวมเฉลี่ย	3.64	.34	มาก

จากตารางที่ 20 แสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ครูมีความรับผิดชอบด้านการเรียนการสอน มีการจัดประสบการณ์ในการฝึกงานให้นักศึกษา มีการจัดครูเข้าสอนเหมาะสมกับวิชาที่สอน ครูอุทิศตนในการสอน มีการจัดตารางสอนมีความเหมาะสมกับหลักสูตร ครูมีการควบคุมดูแลการเรียนการสอน หลักสูตรมีการจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน มีการแจ้งระเบียบการวัดผลให้นักศึกษาทราบ การใช้ห้องเรียน

ห้องปฏิบัติงานมีความสะดวก โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ห้องปฏิบัติงาน จนทำให้ประสิทธิภาพการเรียนการสอนเป็นไปด้วยดี มีการจัดทำเอกสาร ตำรา อุปกรณ์ การเรียน เครื่องมืออย่างสมบูรณ์ มีการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการเรียน กิจกรรม การเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเกิดการพัฒนากการ จัดให้มีบริการ ห้องสมุดเพื่อค้นคว้าเพิ่มเติม ให้บริการแนะแนวอาชีพและจัดหางาน มีการจัดประสบการณ์ ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติให้กับผู้เรียน มีการพัฒนาวิธีสอนให้เหมาะสมกับลักษณะวิชาและวัยของ ผู้เรียน และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยได้แก่ มีการจัดครูผู้ชำนาญการเข้าสอนในบางรายวิชา มีการตรวจสอบข้อมูลจากงานทะเบียนและวัดผล มีการปรับปรุงการสอนของครูให้ทันสมัย เหมาะสมกับลักษณะวิชาและวัยของผู้เรียน ครูอุทิศตนให้กับนักศึกษานอกเวลาสอน นักเรียน มีส่วนร่วมในการปรับปรุงการเรียนการสอน ครูมีการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการสอน มีการ จัดนิทรรศการและการแสดงผลงานนักศึกษาและมีการให้ใช้อุปกรณ์การเรียนเพื่อเพิ่มพูนทักษะ นอกเวลา

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์ เกี่ยวกับสภาพ และปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี- พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา

ตารางที่ 21

ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าทดสอบความมีนัยสำคัญของคะแนน
ความคิดเห็นเปรียบเทียบระหว่างผู้บริหารและครู - อาจารย์เกี่ยวกับ
สภาพในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชา
พาณิชยกรรม วิชาบัญชี - พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง
กรมอาชีวศึกษา ใน 6 ด้าน

ข้อ	สภาพในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตร ช่างฝีมือ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม วิชาบัญชี - พิมพ์ดีด โรงเรียน สารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา	ผู้บริหาร N = 110		ครู-อาจารย์ N = 48		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	หลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร	3.42	.60	3.30	.65	1.07
2	บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร	3.62	.61	3.46	.67	1.43
3	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.49	.57	3.38	.61	1.03
4	การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน	3.31	.68	3.21	.62	.83
5	การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน	3.32	.61	3.27	.59	.49
6	การนิเทศและพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการสอน	3.09	.74	3.13	.69	-.26

จากตารางที่ 21 แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นเปรียบเทียบระหว่างผู้บริหาร
และครู-อาจารย์ เกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชา
พาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา พบว่ามีความคิดเห็น
ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้ง 6 ด้าน.

ตารางที่ 22

ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบความมีนัยสำคัญของคะแนน
ความคิดเห็นเปรียบเทียบระหว่างผู้บริหาร และ ครู-อาจารย์เกี่ยวกับ
ปัญหาในการใช้หลักสูตร ประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชา
พาณิชยกรรม วิชาบัญชี - พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง
กรมอาชีวศึกษา ใน 6 ด้าน

ข้อ	ปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตร ช่างฝีมือ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม วิชาบัญชี - พิมพ์ดีด โรงเรียน สารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา	ผู้บริหาร N = 110		ครู-อาจารย์ N = 48		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	หลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร	3.01	.73	2.97	.85	.30
2	บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร	2.71	.77	2.71	.87	.00
3	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	2.97	.77	2.79	.88	1.29
4	การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน	2.99	.84	3.07	.78	-.53
5	การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน	2.97	.84	3.05	.92	-.59
6	การนิเทศและพัฒนาบุคลากรทางการสอน	2.98	.90	3.05	.82	-.44

จากตารางที่ 22 แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นเปรียบเทียบระหว่างผู้บริหาร
และครู-อาจารย์ เกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชา
พาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา พบว่ามีความคิดเห็น
ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้ง 6 ด้าน

ตารางที่ 23

ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบความมีนัยสำคัญของคะแนน

ความคิดเห็นเปรียบเทียบระหว่างผู้บริหารเกี่ยวกับสภาพในการใช้

หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม.

วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา

จำแนกตามประสบการณ์ ใน 6 ด้าน

ข้อ	สภาพการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา	ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี N = 44		ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5-10 ปี N = 38		ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป N = 24		F
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	หลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร	3.21	.65	3.44	.60	3.74	.35	6.51**
2	บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร	3.54	.57	3.51	.69	3.89	.50	3.44*
3	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.31	.59	3.50	.60	3.73	.36	4.60*
4	การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน	3.07	.67	3.36	.73	3.58	.51	4.80*
5	การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน	3.16	.73	3.37	.47	3.47	.52	2.40
6	การนิเทศและพัฒนาบุคลากรทางการสอน	2.84	.85	3.13	.65	3.38	.51	4.59*

** $P < .01$ * $P < .05$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 23 แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นเปรียบเทียบระหว่างผู้บริหารเกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาเกษตรกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ พบว่าผู้บริหารทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร โดยที่กลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป และกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5 - 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันกับกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปและมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร โดยที่ กลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป และกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5 - 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันกับกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยที่กลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันกับกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน โดยที่กลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันกับกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป และด้านการนิเทศและการพัฒนาบุคลากรทางการสอน โดยที่กลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันกับกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป นอกจากนี้แล้วผู้บริหารมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีเพียงด้านเดียว คือ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน

ตารางที่ 24

ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่าทดสอบความมีนัยสำคัญของคะแนน
ความคิดเห็นเปรียบเทียบระหว่างผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาในการใช้
หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม
วิชาชีพบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา
จำแนกตามประสบการณ์ ใน 6 ด้าน

ข้อ	ปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชา ณิชยกรรม วิชาชีพบัญชี - พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา	ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี		ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5-10 ปี		ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป		F
		N = 44		N = 38		N = 24		
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	หลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร	3.04	.84	3.12	.60	2.76	.74	1.84
2	บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร	2.62	.77	2.94	.76	2.41	.74	3.80*
3	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.06	.87	3.04	.65	2.65	.73	2.48
4	การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกการเรียนการสอน	3.05	.84	2.98	.79	2.82	.95	.57
5	การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน	2.86	.82	3.10	.76	2.85	1.00	1.01
6	การนิเทศและพัฒนาบุคลากรทางการสอน	2.96	.93	3.16	.77	2.63	.96	2.58

^{*} P < .05

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 24 แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นเปรียบเทียบระหว่างผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ พบว่าผู้บริหารทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพียงด้านเดียวได้แก่ ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร โดยที่กลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5-10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันกับกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปและมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน ด้านวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนและด้านการนิเทศและพัฒนาบุคลากรทางการสอน

ตารางที่ 25

ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่าทดสอบความมีนัยสำคัญของคะแนน

ความคิดเห็นเปรียบเทียบระหว่างครู-อาจารย์เกี่ยวกับสภาพในการใช้

หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม

วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา

จำแนกตามประสบการณ์ ใน 6 ด้าน

ข้อ	สภาพการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา	ครู-อาจารย์ที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี		ครู-อาจารย์ที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5-10 ปี		ครู-อาจารย์ที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป		F
		N = 18		N = 19		N = 6		
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	หลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร	3.50	.38	3.12	.67	2.88	1.02	2.71
2	บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร	3.68	.35	3.22	.83	3.28	.88	2.23
3	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.45	.53	3.35	.63	2.91	.69	1.85
4	การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน	3.33	.52	3.11	.61	2.70	.76	2.62
5	การวัดผลและประเมินผล การเรียนการสอน	3.35	.45	3.14	.66	2.92	.49	1.52

ตารางที่ 25 (ต่อ)

ข้อ	สภาพการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา	ครู-อาจารย์ที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี		ครู-อาจารย์ที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5-10 ปี		ครู-อาจารย์ที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป		F
		N = 18		N = 19		N = 6		
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
6	การนิเทศและพัฒนาศูนย์กลางทางการสอน	3.34	.54	2.88	.62	2.72	.91	3.35*

* P < .05

จากตารางที่ 25 แสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นเปรียบเทียบระหว่างครู-อาจารย์เกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ พบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการนิเทศและพัฒนาศูนย์กลางทางการสอน โดยที่กลุ่มครู-อาจารย์ที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับกลุ่มครู-อาจารย์ที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5 - 10 ปี และ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน และ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน

ตารางที่ 26

ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่าทดสอบความมีนัยสำคัญของคะแนน
ความคิดเห็นเปรียบเทียบระหว่างครู-อาจารย์เกี่ยวกับปัญหาในการใช้
หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม
วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา
จำแนกตามประสบการณ์ ใน 6 ด้าน

ข้อ	ปัญหาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชา ณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา	ครู-อาจารย์ที่มีประสบการณ์ ต่ำกว่า 5 ปี		ครู-อาจารย์ที่มีประสบการณ์ ตั้งแต่ 5-10 ปี		ครู-อาจารย์ที่มีประสบการณ์ ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป		F
		N = 18		N = 19		N = 6		
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	หลักสูตรและองค์ประกอบ ของหลักสูตร	2.97	.74	2.82	.77	3.11	1.34	.30
2	บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการ ใช้หลักสูตร	2.92	.82	2.50	.83	2.31	.82	1.76
3	การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน	2.82	.77	2.60	.98	2.87	1.12	.37
4	การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ต่อการเรียนการสอน	3.21	.69	2.71	.81	3.51	.81	3.32 [*]
5	การวัดผลและประเมินผล การเรียนการสอน	3.21	.64	2.73	1.00	3.27	.83	1.79
6	การนิเทศและพัฒนาบุคลากร ทางการสอน	3.15	.53	2.85	.98	3.16	.90	.71

* $P < .05$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 26 แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นเปรียบเทียบระหว่างครู-อาจารย์เกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาเกษตรกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน โดยที่ไม่มีกลุ่มใดแตกต่างกันและมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน และด้านการนิเทศและพัฒนาศักยภาพทางการสอน

ตอนที่ 4 ปัญหาและแนวทางแก้ไข ปัญหาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และนักศึกษา เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาเกษตรกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา โดยเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อยทั้ง 6 ด้าน ดังนี้คือ

ด้านที่ 1 หลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร

ผู้บริหาร : - ปัญหา

1. รายวิชาในหลักสูตร มีมากเกินไปกว่าความต้องการของผู้เรียนบางคนและหลักสูตรไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ตลาดแรงงาน ความเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี สภาพสังคม สภาพท้องถิ่น และสถานการณ์ปัจจุบัน (ความถี่ 17)
2. หลักสูตรมีเนื้อหามาก กว้างและไม่ชัดเจน ไม่เหมาะสมกับระดับความรู้ เวลาที่กำหนดให้ การจัดตารางสอน และ ทำให้ทิศทางแนวการสอนค่อนข้างคลุมเครือ (ความถี่ 13)
3. ผู้บริหาร ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจ การเอาใจใส่ต่อหลักสูตรและไม่นำความรู้จากการอบรมหลักสูตรมาใช้อย่างแท้จริง (ความถี่ 3)
4. หลักสูตรไม่เป็นที่รู้จักและเข้าใจของสถานประกอบการ ประชาชนและตลาดแรงงาน เนื่องจากชื่อวิชาแคบ ไม่ครอบคลุม (ความถี่ 3)
5. หลักสูตรไม่เอื้ออำนวยให้มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น การพัฒนาบุคลิกภาพ การกีฬาและพลานามัย (ความถี่ 1)
6. หลักสูตรไม่เอื้ออำนวยต่อการประกอบอาชีพอย่างแท้จริง (ความถี่ 1)
7. หลักสูตรระยะยาวเกินไป (ความถี่ 1)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8. ไม่มีหลักสูตร ตำรา ที่เป็นมาตรฐาน (ความถี่ 1)

9. การจัดตารางสอนไม่เหมาะสม (ความถี่ 1)

- แนวทางแก้ไขปัญหา

1. ปรับปรุงหลักสูตรใหม่ทุกระยะ 3 หรือ 5 ปี ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน โดยเน้นทักษะมากขึ้นและให้มีการเรียนรู้ทุกด้าน ทั้งด้านความรู้ คุณธรรม จริยธรรม พละนามัย นอกจากนี้ ควรมีการสัมมนาหลักสูตรใหม่เพื่อให้เหมาะสมทันสมัยกับระดับการศึกษา สภาพ และ เทคโนโลยีในปัจจุบัน โดยจัดประชุม สัมมนาครู-อาจารย์ที่เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น โดยรวบรวมข้อมูลจาก ประสบการณ์ในการสอนของครู-อาจารย์และศึกษาข้อมูลปัจจุบันว่า ใช้เนื้อหาอะไรแทนอะไรแล้วเปลี่ยนเนื้อหาในหลักสูตรให้ตรงกับหลักการ หรือข้อปฏิบัติในปัจจุบัน เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ทันต่อเหตุการณ์ รวมทั้ง มีการวิเคราะห์และพัฒนาหลักสูตรกันใหม่ ศึกษาความต้องการของตลาด แรงงาน แล้วจัดหลักสูตรใหม่ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน ตัดสิ่งที่ไม่ทันสมัยและเพิ่มด้านเทคโนโลยีให้เหมาะสมกับงานอาชีพปัจจุบัน (ความถี่ 28)
2. ควรกำหนดเนื้อหาวิชาความรู้เบื้องต้นในการประกอบธุรกิจขนาดย่อม ให้น้อยลง ในบางรายวิชาควรปรับปรุงระยะเวลาเรียนให้มากขึ้น ลดจำนวนชั่วโมงเรียนวิชาบัญชี 1 ให้น้อยลงและเพิ่มเวลาในวิชาบัญชี 2 ให้มากขึ้นและควรเน้นเฉพาะวิชาหลัก (ความถี่ 4)
3. การเพิ่มวิชาสัมพันธ์เสริมไว้ในหลักสูตร เช่น พละนามัย นันทนาการ จริยธรรม (ความถี่ 3)
4. จัดทำหนังสือหลักสูตรให้เป็นมาตรฐาน โดยมีคำจำกัดความเพื่อจะได้สอน ให้ตรงกับหลักสูตรและควรแจ้งรายละเอียดของหลักสูตรให้ชัดเจน (ความถี่ 4)
5. ใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร (ความถี่ 2)
6. ควรจัดตารางสอนให้เหมาะสมกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน (ความถี่ 1)
7. ประเมินผลหลักสูตร (ความถี่ 1)

ครู - อาจารย์ : - ปัญหา

1. หลักสูตรไม่ชัดเจน ไม่สมบูรณ์ กว้างมาก ทำให้ผู้สอนตีความหมายของหลักสูตรแตกต่างกัน (ความถี่ 4)
2. หลักสูตรไม่เอื้ออำนวยต่อการประกอบอาชีพ ไม่ทันสมัย ไม่ทันกับความจริงก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้น (ความถี่ 2)
3. หลักสูตรไม่เป็นที่รู้จักของประชาชน เพราะขาดการประชาสัมพันธ์ (ความถี่ 2)
4. หลักสูตรมีเนื้อหามากเกินไป ทำให้ไม่สามารถเรียนให้ลึกซึ้งได้ในบางเรื่อง เพราะเวลาในการเรียนการสอนไม่เหมาะสมตามเนื้อหา (ความถี่ 1)

- แนวทางแก้ไขปัญหา

1. ปรับปรุงหลักสูตรใหม่ โดยแก้ไขเนื้อหาสาระ จัดเวลาใหม่และเพิ่มวิชา ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันให้เป็นการเน้นทักษะมากขึ้น ให้ทันกับความจริงก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โดยประชุม สัมมนา ครู-อาจารย์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยและให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โดยรวบรวมข้อมูลจากประสบการณ์ในการสอนของครู-อาจารย์ (ความถี่ 8)
2. สนับสนุนให้มีการประชาสัมพันธ์ให้มาก เพื่อให้ประชาชนเข้าใจ (ความถี่ 2)

นักศึกษา : - ปัญหา

1. รายวิชาในหลักสูตรยากและซับซ้อน เข้าใจยาก เร่งรัดเกินไป วิชาที่เรียนมีน้อย แต่ใช้เวลาเรียนมาก ทำให้สมองเครียดและเบื่อเรียนและในหลักสูตรไม่มีกิจกรรมอื่น (ความถี่ 16)
2. หลักสูตรไม่เป็นที่รู้จักแพร่หลายในตลาดแรงงาน ไม่มีใครยอมรับจึงไม่ทำงานทำ (ความถี่ 9)

ด้านที่ 2 บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร

ผู้บริหาร : - ปัญหา

1. ครูผู้สอนไม่สามารถสอนตามหลักสูตรได้ ต้องประยุกต์ใช้ เนื่องจากผู้สอนขาดการสัมมนาในหลักสูตร ครูไม่ได้รับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ขาดบุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะ ขาดการอบรม ขาดความรู้และความเข้าใจ

อย่างแท้จริงเกี่ยวกับหลักสูตร วิชาเทคนิคใหม่ ๆ ในการสอน วิชาทักษะ และประสบการณ์ ไม่มีความชำนาญเฉพาะเรื่อง ไม่ได้ผ่านการเรียน วิชาครู จึงทำให้มีปัญหาในการถ่ายทอด (ความถี่ 20)

2. บุคลากรไม่มีการเสนอแนะหรือรายงานผลเพราะไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง ขาดความเสียสละ ขาดความรับผิดชอบ ไม่สนใจ ไม่ยอมรับและไม่เห็น ความสำคัญของหลักสูตร (ความถี่ 7)
3. บุคลากรมีน้อยไป มีชั่วโมงสอนมาก สอนหลายหลักสูตรและต้องทำงานอื่น หลายหน้าที่นอกเหนือจากการสอน (ความถี่ 5)
4. บุคลากรยึดถือหลักสูตรมากเกินไป โดยไม่คำนึงถึงสภาพความเหมาะสม ของท้องถิ่น (ความถี่ 1)
5. ครูขาดขวัญและกำลังใจ (ความถี่ 1)

- แนวทางแก้ไขปัญหา

1. ควรมีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ และฝึกอบรมให้แก่ครู-อาจารย์ เกี่ยวกับวิธีการสอน เทคนิคใหม่ ๆ เพื่อให้มีการพัฒนาการเรียนการสอน อบรมแนะนำแก่บุคลากรที่เริ่มปฏิบัติงานใหม่เพื่อให้เข้าใจแนวทางในการ ปฏิบัติงาน (ความถี่ 9)
2. เน้นให้เห็นความสำคัญของหลักสูตรและให้ครูได้มีส่วนร่วมในการปรับปรุง หลักสูตร (ความถี่ 6)
3. เพิ่มบุคลากร จัดครูสอนแทนและจัดวิทยากรจากภายนอก (ความถี่ 3)
4. จัดสภาพแวดล้อมในการทำงานให้ดี จัดครูสอนตามความรู้ความสามารถ จัดเวลาให้เหมาะสมและเกิดความยุติธรรม พิจารณาความดีความชอบ อย่างยุติธรรม (ความถี่ 3)
5. ฝ่ายบริหารควรส่งเสริมให้มีการสังเกต การบันทึกและรายงานผลการใช้ หลักสูตรของครู โดยเน้นให้เห็นถึงความสำคัญและเป้าหมายที่แท้จริง เพื่อจะได้เข้าใจตรงกันก่อน (ความถี่ 2)

ครู - อาจารย์ : - ปัญหา

1. ครู-อาจารย์ ไม่ได้รับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ไม่มีความชำนาญ เฉพาะในวิชาที่สอน ไม่ค่อยได้รับการอบรมเนื้อหาของหลักสูตร อย่างแท้จริงและสอนวิชาที่ไม่ถนัด (ความถี่ 4)

2. ครูใช้เทคนิคการสอนไม่ดีเท่าที่ควรเพราะครู - อาจารย์ไม่ค่อยมีเวลาพัฒนาหรือคิดสร้างสรรค์การสอนให้พัฒนาขึ้น (ความถี่ 2)
  3. ขาดการปรับปรุงทางด้านหลักสูตรจากฝ่ายวิชาการของสถานศึกษา เช่น การจัดตารางสอน และ การกำหนดเวลาเรียน ให้ครูผู้สอนแต่ละคนกำหนดเอง
- แนวทางแก้ไขปัญหา
1. จัดอบรมครูผู้สอนเกี่ยวกับการเรียนการสอนเทคโนโลยีใหม่ ๆ ให้มีความสามารถมากยิ่งขึ้นและมีการพัฒนาการเรียนการสอน (ความถี่ 3)
  2. ควรมีการนิเทศเฉพาะวิชา และมีบุคลากรที่เหมาะสมกับแต่ละวิชาที่นักศึกษาเรียน (ความถี่ 2)

นักศึกษา : - ปัญหา

1. ผู้สอนเสียงเบาและสอนเร็ว ทำให้ฟังบรรยายไม่ชัดเจน (ความถี่ 6)
2. ไม่ค่อยมีการพัฒนา ไม่ปรับปรุงการสอน และ ไม่ใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ (ความถี่ 4)
3. อาจารย์บางท่านไม่ค่อยสนใจนักเรียน บางวิชาเรียนไม่เต็มที่มีเวลาว่างมากเกินไป (ความถี่ 2)
4. ผู้สอนมีงานอื่น ๆ ที่จะต้องรับผิดชอบ ทำให้ไม่มีเวลาให้นักเรียนเพียงพอ (ความถี่ 2)
5. มีบุคลากรน้อยไม่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา (ความถี่ 1)

ด้านที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ผู้บริหาร : - ปัญหา

1. การจัดหลักสูตรโดยจำกัดเวลาเรียน ทำให้การจัดกิจกรรมไม่เป็นไปตามหลักสูตร ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและการจัดกิจกรรมยังไม่สอดคล้องกันในบางหน่วยวิชา (ความถี่ 6)
2. สภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน เช่น อาคารสถานที่คับแคบ ห้องสมุดคับแคบและไม่มีการระบายอากาศใ้มนำให้คั่นคว่ำ ทำให้ไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและนักศึกษาใช้ห้องสมุดคั่นคว่ำหาความรู้น้อย ไม่กระตุ้น หรือจูงใจให้ผู้เรียนสนใจเท่าที่ควร (ความถี่ 5)

3. ขาดสื่อการสอน วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ ที่ทันสมัยและไม่เพียงพอเนื่องจากมีงบประมาณน้อยและครูขาดความสามารถในการผลิตสื่อ (ความถี่ 5)
4. การอุทิศเวลาให้กิจกรรมอย่างจริงจังมีน้อยและแทบจะไม่ได้จัด (ความถี่ 4)
5. ขาดประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่มีเทคนิคในการจัดกิจกรรมเพื่อเป็นสื่อเร้าให้นักเรียน เนื่องจากครูไม่มีพื้นฐานในวิชาชีพครู เพราะส่วนใหญ่จบทางด้านช่าง (ความถี่ 3)
6. หน้าที่ฝึกงานให้นักศึกษาได้น้อยและนักศึกษาฝึกงานไม่ตรงกับหลักสูตรและความถนัด (ความถี่ 3)
7. ครูยังใช้การสอนแบบเดิม ไม่ค่อยใช้สื่อการสอนช่วยในการเรียนการสอน (ความถี่ 2)
8. รูปแบบการจัดกิจกรรมไม่ค่อยเป็นรูปแบบ การจัดกิจกรรมทำได้ไม่เต็มที่เนื่องจากมีนักศึกษาน้อย (ความถี่ 2)
9. ขาดการอบรมให้ครูมีความรู้ในการนำเทคนิคใหม่ ๆ มาใช้ (ความถี่ 1)

- แนวทางแก้ไขปัญหา

1. ควรส่งครู-อาจารย์เข้าอบรม ศึกษา ดูงานและสัมมนา วิธีการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เกี่ยวกับการใช้สื่อในการเรียนการสอน แนวทางการจัดกิจกรรม การผลิตสื่อการเรียนการสอน เทคนิควิธีการสอน และประสบการณ์ในวิชาชีพครู เพื่อนำมาใช้ประกอบการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (ความถี่ 9)
2. ควรมีการกำหนดชั่วโมงกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ในหลักสูตร ซึ่งเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรและระบุกิจกรรมไว้ในหลักสูตรอย่างเด่นชัดโดยทำการปรับปรุงหลักสูตรใหม่ (ความถี่ 4)
3. ขยายห้องสมุดให้กว้างและเสริมอุปกรณ์ให้เพียงพอ จัดอุปกรณ์ที่ทันสมัยให้แก่สถานศึกษา จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการจัดสิ่งต่าง ๆ ที่เอื้อประโยชน์ในการเร้าให้จัดกิจกรรมด้านการเรียน (ความถี่ 4)
4. นักศึกษา ครู ช่วยกันหาแหล่งฝึกงานให้มากขึ้น คัดเลือกแหล่งฝึกงานให้ตรงกับหลักสูตร นิเทศการฝึกงานและตรวจเยี่ยม (ความถี่ 3)
5. ควรอบรม สนับสนุนให้ครู-อาจารย์ นำสื่อการเรียนการสอนสมัยใหม่ วิธีการสอนและเทคนิคใหม่ มาใช้ (ความถี่ 2)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. จัดสรรเงินบำรุงการศึกษาสมทบกับเงินงบประมาณ (ความถี่ 1)
7. ครูควรสละเวลาและให้ความสำคัญมากขึ้น (ความถี่ 1)
8. จัดผู้ชำนาญงานนิเทศ เพื่อหาวิธีจัดกิจกรรมที่มาตรฐานให้แต่ละหน่วยวิชา (ความถี่ 1)

ครู - อาจารย์ : - ปัญหา

1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทำได้ยาก เพราะระยะเวลาในการเรียนรวบรัดมาก (ความถี่ 5)
  2. ชั่วโมงเรียนไม่เหมาะสมกับเนื้อหา (ความถี่ 2)
- แนวทางแก้ไขปัญหา
1. แก้ไขโครงสร้างของหลักสูตร (ความถี่ 2)
  2. จัดเวลาเพื่อไว้สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วย (ความถี่ 2)
  3. จัดให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร (ความถี่ 2)
  4. จัดอบรมครู-อาจารย์ที่เกี่ยวข้องในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อความสอดคล้องและไม่ซ้ำซาก (ความถี่ 1)

นักศึกษา : - ปัญหา

1. ไม่ค่อยมีกิจกรรมเสริมทักษะ กิจกรรมมีน้อยเกินไป กิจกรรมไม่ค่อยน่าสนใจ ขาดการปรับปรุง ขาดความร่วมมือ ไม่มีการจัดนิทรรศการ นักเรียนได้แสดงออกในห้องน้อยมาก เช่น การรายงาน ขาดการดูงานนอกสถานที่ (ความถี่ 35)
2. นักศึกษาไม่ค่อยได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม ขาดการทำกิจกรรมร่วมกันทำให้นักศึกษาขาดมนุษยสัมพันธ์ที่ดี (ความถี่ 3)
3. ขาดเทคโนโลยีใหม่ ๆ ทำให้นักศึกษาตามสภาพการณ์ทางธุรกิจไม่ค่อยทัน (ความถี่ 1)

ด้านที่ 4 การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน

ผู้บริหาร : - ปัญหา

1. ได้รับงบประมาณ หมวดครุภัณฑ์น้อยหรือไม่ได้รับ ขาดครุภัณฑ์ เครื่องมือ เช่น เครื่องใช้สำนักงานที่จำเป็นและทันสมัย ขาดอุปกรณ์การเรียนที่ทันสมัยเหมาะสมกับสภาพตลาดแรงงานปัจจุบัน ไม่สามารถจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

ขาดวัสดุทางการศึกษาและโรงเรียนเปิดสอนหลายหลักสูตร ทำให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการสอนค่อนข้างจะไม่มีดี ไม่เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา (ความถี่ 16)

2. การบริการของห้องสมุดยังไม่เหมาะสม ขาดแคลนหนังสือ ตำรา หนังสือห้องสมุดมีจำนวนน้อย บรรยากาศไม่เหมาะสม ขาดหนังสือที่สนับสนุนการเรียนการสอน (ความถี่ 5)

3. ขาดสื่อการสอนที่ดีและทันสมัย ขาดการปรับปรุง ขาดครุภัณฑ์ และอุปกรณ์ในการผลิตสื่อ เช่น เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะและกล้องถ่ายวิดีโอ (ความถี่ 4)

4. ห้องสื่อการสอน ห้องสมุด คับแคบเกินไป ห้องประชุม ห้องวิชาการและห้องสื่อการเรียนการสอนยังไม่มี (ความถี่ 3)

5. ขาดความสนใจในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอนและครูใช้สื่อการสอนน้อย (ความถี่ 2)

6. สิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอนมีน้อยเกินไป ขาดงบประมาณมาสนับสนุน (ความถี่ 2)

7. สภาพแวดล้อม เช่น ห้องเรียน แสง เสียง ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติการเรียนการสอน (ความถี่ 1)

8. ครูขาดความรู้ทางด้านการผลิตสื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการผลิตสื่อเพราะขาดการอบรม ผู้ที่เข้ารับการอบรม คือ เจ้าหน้าที่งานสื่อการเรียนการสอน ซึ่งมีความรู้อยู่แล้ว และไม่ได้นำมาถ่ายทอดให้ครูผู้สอน (ความถี่ 1)

- แนวทางแก้ไขปัญหา

1. เพิ่มงบประมาณเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน ครุภัณฑ์ที่ทันสมัย อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์-ครุภัณฑ์ทางด้านสื่อการเรียนการสอน เครื่องใช้สำนักงาน เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ (ความถี่ 17)

2. ควรให้ครูผู้สอนมีโอกาสดำเนินการอบรมด้านการผลิตสื่อ เพื่อนำมาพัฒนาสื่อการสอนของตนเองและประสานงานกับงานสื่อการเรียนการสอนได้ถูกต้องและส่งเสริมการผลิต การปรับปรุงสื่อการสอน (ความถี่ 5)

3. ปรับปรุงห้องสื่อการสอน ซ่อมแซมสิ่งชำรุดให้ใช้งานได้ดี ดัดแปลงวัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่นมาใช้ทดแทน จัดห้องสมุดให้เหมาะสม (ความถี่ 4)

4. ควรจัดบริการให้ยืมหนังสือจากห้องสมุดให้ครอบคลุมถึงนักศึกษาด้วย โดย
หามาตรการที่เหมาะสมมาใช้เพื่อป้องกันหนังสือสูญหาย และจัดซื้อหนังสือ
เข้าห้องสมุด พร้อมกับประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาทราบเมื่อมีหนังสือใหม่ ๆ
(ความถี่ 1)
5. จัดบุคลากรเพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับบริการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
ต่อการเรียนการสอนโดยเฉพาะ (ความถี่ 1)

ครู - อาจารย์ : - ปัญหา

1. วัสดุ ครุภัณฑ์ไม่เพียงพอและใช้งานได้ไม่ดีไม่ทันสมัย (ความถี่ 3)
  2. ขาดสื่อการสอนที่ดีและทันสมัย เช่น เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ
สไลด์ แผ่นภาพ ใบความรู้ (ความถี่ 2)
  3. สิ่งอำนวยความสะดวกมีน้อย (ความถี่ 1)
  4. สื่อการเรียนการสอนมีน้อย (ความถี่ 1)
- แนวทางแก้ไขปัญหา
1. จัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์เพิ่มเติม (ความถี่ 3)
  2. เสนอปัญหาเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนให้ผู้บริหารทราบ เพื่อขอ
เงินงบประมาณสนับสนุนให้เพียงพอ (ความถี่ 2)
  3. ควรจัดให้มีสื่อการเรียน เช่น หนังสือที่ครูใช้เป็นแนวทางค้นคว้า
หาความรู้เพิ่มเติมให้แก่นักศึกษาให้พร้อมก่อนที่จะนำหลักสูตรมาใช้
(ความถี่ 1)

นักศึกษา : - ปัญหา

1. สิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน
เช่น ตำราเรียน อุปกรณ์ด้านการเรียนการสอน เครื่องพิมพ์ดีด ผ้าห่ม
และห้องเรียน ทำให้การเรียนล่าช้าลง (ความถี่ 35)
2. ไม่มีอุปกรณ์ที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ทันสมัย เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์
เครื่องพิมพ์ดีดไฟฟ้า (ความถี่ 10)
3. อุปกรณ์การเรียนไม่สมบูรณ์ เช่น เครื่องพิมพ์ดีด (ความถี่ 9)
4. ห้องเรียนพิมพ์ดีดไม่เปิดบริการให้ฝึกปฏิบัตินอกเวลา (ความถี่ 5)
5. ห้องเรียนอยู่ห่างกัน (ความถี่ 1)

ด้านที่ 5 การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน

ผู้บริหาร : - ปัญหา

1. อาจารย์ส่วนใหญ่ไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการวัดผลประเมินผล การให้เกรดยึดถือตัวครูเป็นเกณฑ์แทนที่จะอิงเกณฑ์หรืออิงกลุ่ม (ความถี่ 4)
2. ขาดบุคลากรที่จะทำงาน รวมทั้งบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่แท้จริง ในด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน (ความถี่ 4)
3. ครูมีความรู้และประสบการณ์ด้านการวัดผลน้อยมาก และเข้าใจไม่ดีเท่าที่ควร ทำให้ประสบปัญหาในการวัดผล (ความถี่ 3)
4. ครูผู้ทำการวัดผลยังไม่มีความเข้าใจเพียงพอ เนื่องจากไม่เคยได้รับการอบรม (ความถี่ 3)
5. ขาดการประเมินผลก่อนเรียนในบางวิชา (ความถี่ 2)
6. การวัดผลและประเมินผลรวมทั้งการรายงานล่าช้า (ความถี่ 2)
7. ขาดแคลนครูกันที่ เครื่องมือและเครื่องใช้ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวัดผล (ความถี่ 1)
8. ระเบียบการวัดผลไม่ชัดเจน เช่น การสอบซ่อมและการโอนหน่วยกิต (ความถี่ 1)

- แนวทางแก้ไขปัญหา

1. อบรมและให้โอกาสบุคลากรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ารับการอบรมทุกระยะ 1 ปีการศึกษาถึงขั้นตอนการวัดผลที่ถูกต้องและเปลี่ยนแปลงใหม่ให้เข้าใจโดยมีการทดสอบความเข้าใจด้วย และควรมีการสัมมนาทุก ๆ สถานศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ เพื่อวัดผลและประเมินผลให้เป็นแนวเดียวกัน จัดนิเทศเรื่องการวัดผลให้กับครูอาจารย์โดยผู้มีความรู้ด้านวัดผล (ความถี่ 9)
2. มีมาตรการที่เหมาะสมในการรายงานการวัดผลประเมินผล โดยกำหนดเวลาให้ชัดเจน มีการประสานงานระหว่างงานวัดผลกับแผนกวิชาต่าง ๆ ให้มากขึ้น (ความถี่ 3)
3. ฝ่ายวัดผลควรเข้าไปมีบทบาทต่อการวัดผลให้มากกว่านี้ และควรมีเกณฑ์ในการวัดผลที่แน่นอน ง่ายต่อการปฏิบัติ จัดหาแนวที่มีมาตรฐานมาอ้างอิง (ความถี่ 3)

4. จัดหาบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในด้านวัดผล โดยเฉพาะเพื่อดำเนินการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาในเรื่องการวัดผลและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน ตลอดจนฝึกนิสิตการสำรวจให้แก่บุคลากรด้วย (ความถี่ 2)
5. จัดให้มีการประเมินผลก่อนเรียนทุกวิชา (ความถี่ 1)

ครู - อาจารย์ : - ปัญหา

1. การวัดผลและประเมินผลล่าช้า ขาดประสิทธิภาพ ขาดมาตรฐาน ขาดการตรวจสอบและครูผู้สอนไม่ได้ทำการประเมินผลด้วยตนเอง (ความถี่ 3)
2. การวัดผลและประเมินผลละเอียดมากเกินไป (ความถี่ 1)
3. แต่ละหน่วยวิชามีจำนวนหน่วยกิตมากเกินไป ทำให้การประเมินผลไม่ครอบคลุมทั้งหน่วยกิต (ความถี่ 1)
4. ไม่มีแบบประเมินผลที่มีมาตรฐาน (ความถี่ 1)

- แนวทางแก้ไขปัญหา

1. ควรปรับปรุงการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับหลักสูตรโดยแบ่งจำนวนหน่วยกิตในแต่ละหน่วยวิชาให้น้อยลงแยกออกเป็นหน่วยวิชาย่อย ๆ (ความถี่ 2)
2. จัดอบรม สัมมนา ประชุมเพื่อปรึกษาหารือปัญหา ในด้านการวัดผล การเรียนการสอน (ความถี่ 1)
3. จัดหาแบบประเมินผล (ความถี่ 1)
4. ให้ครูผู้สอนประเมินผลด้วยตนเอง (ความถี่ 1)

นักศึกษา : - ปัญหา

1. ขาดการเอาใจใส่ ทราบผลการเรียนช้าและขาดเจ้าหน้าที่วัดผลในเรื่องการบริการแก่นักศึกษา (ความถี่ 5)
2. ผลการเรียนต่ำ เพราะเกณฑ์การให้คะแนนสูงเกินไป (ความถี่ 5)
3. นักศึกษาสอบตกในรายวิชาต่าง ๆ แล้วไม่ค่อยทำการแก้ไขรายวิชานั้น ๆ (ความถี่ 2)

ด้านที่ 6 การนิเทศและการพัฒนาบุคลากรทางการสอน

ผู้บริหาร : - ปัญหา

1. ผู้ทำการนิเทศมีงานทำหลายงาน นอกจากการเรียนการสอนแล้ว ยังต้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทำหน้าที่พิเศษอื่นอีก เนื่องจากไม่มีบุคลากรเพียงพอ ทำให้การนิเทศ
ไม่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการนิเทศน้อยมาก (ความถี่ 12)

2. ไม่เคยจัดการนิเทศ ขาดการประเมินผลการนิเทศ ขาดความเป็นระบบ
ขาดผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศการสอน การนิเทศเป็นไปได้เต็มที่เพราะ
ขาดงบประมาณและความรู้ในด้านการนิเทศ สถานศึกษาหลายแห่งไม่มี
การนิเทศภายในที่ถูกต้องและเหมือนกัน (ความถี่ 6)
3. ครู-อาจารย์ขาดประสบการณ์ ความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ
เพราะครูไม่ได้รับการอบรมทางวิชาการและในบางสาขาวิชาไม่เคยได้
เข้ารับการอบรมและพัฒนาให้บุคลากรได้มีโอกาสเรียนรู้ (ความถี่ 5)
4. ครูเข้าใจว่าการนิเทศเป็นการไปจับผิดไม่เห็นความสำคัญ และยอมรับ
เรื่องการนิเทศ ไม่มีความรู้ด้านนิเทศและการพัฒนา ครูมีความวิตกกังวล
กับการนิเทศมาก บางครั้งอาจทำให้เกิดความคับข้องใจกับผู้สอนที่ยังไม่มี
ความเข้าใจ (ความถี่ 3)
5. ครู-อาจารย์มีงานในหน้าที่นอกเหนือจากการสอนมากเกินไป จนทำให้
ประสิทธิภาพในการสอนลดลง ขาดความชำนาญและความเชี่ยวชาญด้าน
ทักษะในการปฏิบัติงานการสอน เนื่องจากต้องรับผิดชอบงานหลายด้าน
ทำให้ไม่มีเวลาพอที่จะพัฒนาความรู้ ทักษะและฝีมือให้ทันต่อเทคโนโลยีที่
เปลี่ยนไป (ความถี่ 2)
6. ผู้บริหารทำการนิเทศน้อยเกินไป ไม่เห็นความสำคัญและยอมรับการนิเทศ
(ความถี่ 2)

- แนวทางแก้ไขปัญหา

1. จัดให้มีการนิเทศมากขึ้นกว่าเดิมโดยมีการนิเทศอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ
ทั้งการนิเทศภายในและภายนอก โดยผู้นิเทศควรนิเทศแบบชุดเดียวกัน
จึงจะได้ผลและควรมีการนิเทศเฉพาะวิชาโดยผู้ชำนาญงาน ผู้เชี่ยวชาญ
ควรทำอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากที่สุด
(ความถี่ 13)
2. ควรพัฒนาบุคลากรในด้านวิธีการสอนให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน โดยให้
บุคลากรได้มีโอกาสเรียนรู้และส่งเสริมให้ครู-อาจารย์ได้เข้ารับการฝึก
อบรมด้านทักษะ ฝีมือจากสถานประกอบการจริงอย่างต่อเนื่องและจริงจัง
(ความถี่ 11)

3. ควรมีบุคลากรเฉพาะประจำงานต่าง ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ครูได้มีเวลา และโอกาสในการหาความรู้และทักษะเพิ่มเติม (ความถี่ 3)
4. จัดอบรมผู้บริหาร บุคลากรที่ทำการนิเทศ ให้รู้จักและเข้าใจในเรื่องของหลักการนิเทศในสถานศึกษาอย่างถูกต้องและควรจัดสรรงบประมาณ เพื่อส่งเสริมบุคลากรทางการสอน (ความถี่ 3)
5. จัดอบรมครูอาจารย์ให้เห็นความสำคัญของการนิเทศ โดยประชุมชี้แจงให้ทราบเหตุผล ประโยชน์และความจำเป็นให้ครูเข้าใจ ยอมรับและมีความรู้เรื่องการนิเทศ (ความถี่ 3)

ครู-อาจารย์ : - ปัญหา

1. มีการนิเทศน้อยเกินไป ไม่ติดตามผลให้ต่อเนื่อง (ความถี่ 3)
2. ขาดการนิเทศและพัฒนาบุคลากรทางการสอน (ความถี่ 2)

- แนวทางแก้ไขปัญหา

1. ควรมีการนิเทศและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (ความถี่ 3)
2. จัดให้มีการนิเทศภายในเพิ่มขึ้น และจัดอบรมนิเทศและพัฒนาบุคลากรเป็นประจำทุกปีการศึกษา (ความถี่ 2)
3. ควรมีผู้เชี่ยวชาญ วิทยากรและศึกษานิเทศก์จากส่วนกลางมาตรวจดูแล (ความถี่ 1)

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

บทนี้ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์ เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์ เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารต่อสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา จำแนกตามประสบการณ์
4. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู-อาจารย์ ต่อสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา จำแนกตามประสบการณ์
5. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารและครู-อาจารย์ มีความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา แตกต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่าในรูปแบบใดทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
งานบัณฑิตศึกษา

3. ครู-อาจารย์ที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง ของการวิจัยเรื่องนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู-อาจารย์และนักศึกษา ที่รับผิดชอบ สอนและเรียน หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ในปีการศึกษา 2532 จำนวน 11 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 332 คน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 279 คน ซึ่งสามารถจำแนกตามกลุ่มได้ดังนี้คือ ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ หัวหน้าคณะวิชาณิชยกรรม หัวหน้าแผนกบัญชี-พิมพ์ดีด หัวหน้างานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน หัวหน้างานสื่อการเรียนการสอน หัวหน้างานห้องสมุด หัวหน้างานวัดผลและประเมินผลและหัวหน้างานหลักสูตรและการสอน จำนวน 132 คน สุ่มมาได้ 110 คน ครู-อาจารย์ ได้แก่ ครู-อาจารย์ ที่ทำการสอนแผนกบัญชี-พิมพ์ดีด จำนวน 55 คน สุ่มมาได้ 50 คน นักศึกษา ได้แก่ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนแผนกบัญชี-พิมพ์ดีด ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหาร ครู-อาจารย์และนักศึกษาจาก โรงเรียนสารพัดช่าง 11 แห่ง ดังนี้คือ โรงเรียนสารพัดช่างเชียงใหม่ โรงเรียนสารพัดช่างสงขลา โรงเรียนสารพัดช่างนครราชสีมา โรงเรียนสารพัดช่างอุบลราชธานี โรงเรียนสารพัดช่างสมุทรปราการ โรงเรียนสารพัดช่างกาญจนบุรี โรงเรียนสารพัดช่างอุดรธานี โรงเรียนสารพัดช่างนราธิวาส โรงเรียนสารพัดช่างลำปาง โรงเรียนสารพัดช่างวังไกลกังวล และโรงเรียนสารพัดช่างนิฉัตร

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้สอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา

ลักษณะของแบบสอบถาม แบบสอบถามมี 2 ชุด

1. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพและปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา สำหรับผู้บริหารและครู-อาจารย์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด ไม่มีการปฏิบัติ หรือ ไม่มีปัญหา และเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการใช้หลักสูตรใน 6 ด้าน

2. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา สำหรับนักศึกษา จำนวน 25 ข้อ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด ไม่มีการปฏิบัติ และแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรในด้านต่าง ๆ ได้แก่ หลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

การหาคุณภาพของเครื่องมือ การหาคุณภาพของแบบสอบถามฉบับนี้ประกอบด้วย การหาความเที่ยงตรงและการทดสอบความเชื่อมั่นดังนี้

1. ความเที่ยงตรง การหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจแก้ภาษา เนื้อหาและโครงสร้าง เพื่อให้เกิดความเข้าใจแก่ผู้ตอบและสามารถวัดได้ตรงกับเรื่องที่ต้องการศึกษา แล้วนำมาปรับปรุงก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป

2. ความเชื่อมั่น การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ภายหลังจากนำไปทดลองใช้กับครู-อาจารย์ โรงเรียนสารพัดช่างสมุทรปราการ จำนวน 30 คน และนักศึกษา โรงเรียนสารพัดช่างสมุทรปราการ จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น แบบการหาสัมประสิทธิ์อัลฟา โดยการคำนวณด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ได้ค่าความเชื่อมั่นดังนี้

2.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู-อาจารย์ เกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ได้ค่าความเชื่อมั่น .966

2.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู-อาจารย์ เกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ได้ค่าความเชื่อมั่น .966

2.3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษา เกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ได้ค่าความเชื่อมั่น .882

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อขออนุญาตจากอธิบดีกรมอาชีวศึกษา ในการแจกแบบสอบถามให้กับผู้บริหาร ครู-อาจารย์และนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และ นักศึกษา โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ทั้ง 11 แห่ง โดยผู้วิจัยส่งและรับแบบสอบถามทางไปรษณีย์
3. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารไปทั้งหมด 110 ฉบับ ได้รับคืนมาจำนวน 110 ฉบับ แบบสอบถามสำหรับครู-อาจารย์ 50 ฉบับ ได้รับคืนมา 48 ฉบับ แบบสอบถามสำหรับนักศึกษา 119 ฉบับ ได้รับคืนมา 108 ฉบับ

การใช้สถิติวิเคราะห์

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูป SPSS ที่กองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยเลือกเฉพาะวิธีการที่สอดคล้องกับการวิเคราะห์ข้อมูลและการทดสอบสมมติฐานดังนี้

1. การอธิบายลักษณะของตัวแปรอิสระ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่และร้อยละ
2. การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1

ความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ของผู้บริหาร ครู-อาจารย์ แตกต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถิติที่ใช้ในกาทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 คือ ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่า t -test

3. การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2

ผู้บริหารที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา แตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 คือ ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่า F -test และในการเปรียบเทียบหาค่าที่ได้ใช้วิธีของ Student-Newman-Kuels

4. การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3

ครู-อาจารย์ที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา แตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 คือ ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่า F -test และในการเปรียบเทียบหาค่าที่ได้ใช้วิธีของ Student-Newman-Kuels

สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพเป็น 2 กลุ่มคือ ผู้บริหารและครู-อาจารย์ โดยมีผู้บริหารจำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 69.6 มีครู-อาจารย์จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 30.4 รวมทั้งสิ้น 158 คน

ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประสบการณ์เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 39.2 ประสบการณ์ 5-10 ปี จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 36.1 และ ประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 19.0 ซึ่งส่วนใหญ่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี

ความคิดเห็นของผู้บริหาร และ ครู-อาจารย์เกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตร
ช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา

เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์ เกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ในด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน และการนิเทศ และพัฒนาบุคลากรทางการสอน ปรากฏว่ามีการปฏิบัติในระดับมากเพียงหนึ่งด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร นอกนั้นมีการปฏิบัติในระดับน้อยทั้ง 5 ด้าน

เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

ในด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร จำแนกเป็นรายข้อพบว่ามีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากได้แก่ มีการจัดเวลาเรียนวิชาต่าง ๆ ในตารางสอนแต่ละวันอย่างเหมาะสม และถูกต้องตามหลักสูตร มีการจัดให้ครูในโรงเรียนรับผิดชอบงานเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถและความถนัด และมีการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการฝึกงานไว้อย่างเหมาะสมและเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ มีการจัดหาหนังสือ หลักสูตรและเอกสารประกอบ/เสริมหลักสูตร เช่น คู่มือครู ใบงาน หนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบไว้เพียงพอสำหรับการปฏิบัติงานของครู มีการจัดบริการเพื่ออำนวยความสะดวกต่อการใช้วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ มีการประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและครู เพื่อให้การสอนเป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนด มีการนิเทศ ติดตาม ดูแลให้ครูดำเนินการสอนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีการอบรมหรือแนะนำครูผู้สอนเพื่อให้เข้าใจหลักสูตรและสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรและจัดให้มีคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด

ในด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีการมอบหมายงานและความรับผิดชอบด้านการเรียน การสอนให้ครูอาจารย์ มีการอุทิศตนให้กับงานสอนของครู ผู้บริหารมีการให้ความร่วมมือ เกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตรของครูและหัวหน้างาน มีการจัดครูเข้าทำการสอนวิชาต่าง ๆ อย่างมีหลักเกณฑ์และมีการจัดครูผู้ชำนาญการสอนวิชาชีพเฉพาะในบางวิชา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ มีการอุทิศตนให้กับงานสนับสนุนการศึกษาของครู มีการจัดสภาพแวดล้อม ในการปฏิบัติงานเพื่อส่งเสริมและบำรุงขวัญและกำลังใจของครู

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีการให้ครูได้ทำโครงการสอนและบันทึกการสอน มีการจัดฝึกงานของนักศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะทางวิชาชีพ มีการร่วมมือกับสถานประกอบการภาครัฐและเอกชนเพื่อประโยชน์ในการศึกษา เช่น การดูงาน การฝึกงานของนักศึกษา มีการจัดให้นักศึกษาได้ฝึกงานที่เหมาะสมและสัมพันธ์กับเนื้อหาทฤษฎีที่ได้เรียนไปแล้ว มีการประชาสัมพันธ์การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่จัดสอนในโรงเรียน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครอบคลุมเนื้อหาและถูกต้องตามหลักสูตรกำหนดไว้ มีการส่งเสริมให้ครูอาจารย์ใช้วิธีการสอนใหม่ ๆ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ มีการส่งเสริมให้ครูและนักศึกษาใช้ห้องสมุด มีการดำเนินการตามแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน มีการจัดทำอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนของครู มีการให้ผู้บริหารและครูได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกภาคเรียน มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านวิชาการให้แก่นักศึกษา เพื่อเพิ่มประสบการณ์ในการเรียนรู้ คณะครูให้ความร่วมมือในการปรับปรุงการสอนของครู มีการเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านการจัดการเรียนการสอน มีการจัดทำเอกสารทางวิชาการเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน มีการสอนซ่อมเสริมให้แก่นักศึกษาที่เรียนช้า หรือ เรียนอ่อน มีการจัดห้องวิชาการเพื่อให้เป็นศูนย์ปฏิบัติงานทางด้านวิชาการ มีการจัดนิทรรศการทางวิชาการและแสดงผลงานนักศึกษาแต่ละครั้ง การเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่นหรือผู้ชำนาญงานในวิชาชีพต่าง ๆ มาเป็นวิทยากรเพื่อให้ความรู้และประสบการณ์แก่นักศึกษา

ในด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีการใช้ห้องเรียนห้องปฏิบัติสำนักงานเหมาะกับวิชาที่เรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ มีการให้บริการสื่อการเรียนการสอนแก่ครู มีการจัดห้องสมุดให้มีบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการค้นคว้า มีการจัดงบประมาณในการสนับสนุนกิจการของห้องสมุด มีการจัดระบบข้อมูลงานทะเบียนงานวัดผล มีการให้การสนับสนุนในการผลิตสื่อการเรียนการสอนจากหน่วยเหนือ มีการจัดให้มีครุภัณฑ์อย่างเพียงพอและทันสมัย มีการประชุมปฏิบัติการของโรงเรียนเพื่อผลิตสื่อการเรียน มีการจัดให้มีผู้มีความรู้ความชำนาญแนะนำการผลิต มีการจัดศูนย์ปฏิบัติการทางวิชาชีพ

ในด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีการจัดทำหลักฐานการประเมินผล มีการติดตามผลนักศึกษาที่จบไปแล้ว มีการประเมินผลระหว่างเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน มีการวางแผนปฏิบัติในการวัดผลมีการประเมินผลการเรียนในแหล่งวิทยาการและสถานประกอบการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ มีการจัดระบบงานวัดผลและการนำผลจากการวัดผลและประเมินผลมาใช้ ครูมีการเลือกใช้เครื่องมือวัดผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม มีการประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของแต่ละรายวิชา จัดให้มีผู้มีความรู้ความสามารถด้านการวัดผลและประเมินผลชี้แนะวิธีการแก่ครูผู้สอน มีการให้เจ้าหน้าที่วัดผลประเมินผลชี้แนะวิธีการแก่ครูผู้สอน มีการจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ที่เป็นประโยชน์ต่อการวัดผล มีการประเมินผลก่อนเรียนเพื่อศึกษาความรู้พื้นฐานของผู้เรียน มีการส่งเสริมให้ผู้บริหารและครูเข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล การสร้างข้อทดสอบ และการดำเนินการจัดทำข้อสอบมาตรฐาน

ในด้านการนิเทศและการพัฒนาบุคลากรทางการสอน พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยทุกรายข้อ ได้แก่ มีการส่งเสริมให้ครูมีความรู้และศึกษาค้นคว้าสิ่งใหม่ มีการให้ครูได้มีโอกาสเข้ารับการฝึกอบรม สัมมนาได้ปฏิบัติอย่างมีหลักเกณฑ์ มีการให้การแนะนำ ส่งเสริมให้ครูมีความรู้และศึกษาค้นคว้าสิ่งใหม่เพื่อความก้าวหน้าทางอาชีพ มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการสอนของครู ผู้บริหารมีการอุทิศตนให้กับงานนิเทศ มีการให้ความรู้ และ อบรมด้านการนิเทศแก่ผู้บริหาร มีการอบรมและพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง มีการจัดโครงการนิเทศภายในสถานศึกษา มีการให้ความรู้และอบรมด้านการนิเทศแก่ครู มีการอบรม สัมมนาทางวิชาการภายในโรงเรียน มีการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการฝึกอบรมและพัฒนา มีการจัดตั้งทีมงานนิเทศและฝึกอบรมพัฒนา

ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู - อาจารย์เกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาเกษตรกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา

เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์ เกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาเกษตรกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ในด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน และการนิเทศ และพัฒนาบุคลากรทางการสอน ปรากฏว่ามีปัญหาในระดับน้อยทุกด้าน

เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

ในด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร พิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกรายข้อมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ หลักสูตรไม่สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไป เนื้อหาบางรายวิชาไม่สอดคล้องกับเวลาที่ทำการสอน การผลิตหนังสือเรียน แบบฝึกหัด ใบงานและคู่มือครู ไม่ได้รับการเอาใจใส่ ขาดการอบรม ชี้แจงให้ครูเข้าใจหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ก่อน

การสอน วัตถุประสงค์ไม่ชัดเจน กว้างเกินไป หลักสูตรไม่เอื้ออำนวยต่อการปรับปรุงแก้ไข ให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ผู้ที่จบตามหลักสูตรนี้ไม่มีความสามารถและทักษะในวิชาชีพ พอที่จะไปประกอบอาชีพได้จริง ครูไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ครูไม่เข้าใจโครงสร้าง และเนื้อหาของหลักสูตร และผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของการใช้หลักสูตร

ในด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ครูขาดขวัญและกำลังใจ ขาดความร่วมมือจากครูในการแก้ปัญหาด้านวิชาการ ครูไม่ศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติม ครูไม่อุทิศเวลาให้กับงานด้านการเรียนการสอน ขาดครูผู้ชำนาญการสอนวิชาชีพเฉพาะในบางวิชา ครูมีชั่วโมงสอนมากเกินไป ครูไม่สนใจและไม่ยอมรับหลักสูตร ครูได้รับมอบหมายให้สอนหลายรายวิชา ครูไม่มีประสบการณ์ในการสอน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด ได้แก่ ครูได้รับมอบหมายให้สอนวิชาที่ไม่ถนัด

ในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหาในการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยทุกรายข้อ ได้แก่ ขาดการนำข้อมูลและสถิติมาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน ขาดอุปกรณ์ที่ช่วยเสริมการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนขาดการอบรมส่งเสริมการนำเทคนิคการสอนใหม่ ๆ มาใช้ ครูยังใช้กิจกรรมการเรียนการสอนแบบเดิม ไม่สนใจกิจกรรมใหม่ ๆ เวลาเรียนจำกัดเป็นอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนให้ตรงตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ครูไม่ได้นำสื่อการเรียนการสอนมาใช้ให้เกิดประโยชน์เท่าที่ควร และนักเรียนขาดความสนใจและไม่ให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการสอน ครูขาดความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน ครูไม่ปรับปรุงการสอนให้เหมาะสมตามลักษณะเนื้อหาของแต่ละวิชา และครูไม่มีความรู้ทางวิชาครู และจิตวิทยาการเรียนการสอน ครูไม่ให้ความสำคัญต่อการเตรียมการสอน ครูไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมการเรียนการสอนและสภาพแวดล้อมในโรงเรียนไม่อำนวยในการจัดการเรียนการสอน

ในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยทุกรายข้อ ได้แก่ ห้องวิชาการไม่ได้จัดให้เป็นศูนย์ปฏิบัติการทางวิชาการที่คล่องตัว สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอต่อการบริการ ครูขาดทักษะในการผลิตสื่อการเรียน การบริการแนะแนวยังไม่ได้ปฏิบัติอย่างจริงจัง ห้องสื่อการเรียนการสอนคับแคบเกินไป ห้องสมุดมีหนังสือไม่เพียงพอต่อการค้นคว้า ขาดการสนับสนุนในด้านการแนะแนว การทำระเบียบสละสมัยไม่ละเอียดและเป็นปัจจุบัน ห้องสมุดไม่มีบรรยากาศเอื้ออำนวยต่อการค้นคว้าและขาดผู้มีความรู้ความชำนาญงานแนะนำด้านสื่อการเรียนการสอนแก่ครู งบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรมห้องสมุดน้อย ขาดเจ้าหน้าที่แนะแนวทางอาชีพที่มีประสบการณ์ และ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การรายงานผลมีความล่าช้ากว่ากำหนด ขาดการประสานงานระหว่างแผนกวิชาและงานวัดผล ขาดการสนับสนุนในการผลิตสื่อการเรียนการสอน ครูใช้สื่อการเรียนไม่เหมาะสม การจัด ข้อมูลงานวัดผลไม่เป็นระบบ ข้อมูลงานวัดผลมีความคลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริง ห้องสมุด ไม่จัดระบบหมวดหมู่หนังสือตามหลักวิชาการ

ในด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยทุกรายข้อ ได้แก่ ขาดการนำข้อมูลจากการวัดผลและประเมินผลไปใช้ ประโยชน์ในการใช้หลักสูตร ผู้บริหารและครูขาดโอกาสในการเข้าร่วมอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล ขาดการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการ ปรับปรุงการบริหารงานหลักสูตร เนื้อหาและจุดประสงค์มากเกินไป ทำให้ไม่สามารถ ประเมินผลได้ครบทุกข้อในเวลาจำกัด ขาดการให้ความรู้แก่ครูในเรื่อง หลักการ วิธีการ วัดผลและประเมินผล ตลอดจนระเบียบว่าด้วยการวัดผลและประเมินผล ขาดการจัดทำแผน ปฏิบัติการที่ชัดเจนในการวัดผลและประเมินผล ครูไม่ประเมินผลก่อนเรียนและระหว่างเรียน โรงเรียนขาดผู้มีความรู้ความสามารถด้านการวัดผลและประเมินผล

ในด้านการนิเทศและพัฒนาศักยภาพการสอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยทุกรายข้อ ได้แก่ ขาดการจัดอบรมสัมมนาทางวิชาการภายในโรงเรียน การให้โอกาสครูเข้ารับการฝึกอบรมหรือสัมมนาทางวิชาการ ยังปฏิบัติน้อย ไม่ได้จัดทำ โครงการนิเทศภายในไว้อย่างชัดเจน ขาดการอบรมให้ความรู้ด้านการนิเทศแก่ผู้บริหาร ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญในการนิเทศการศึกษาและผู้บริหารไม่มีแผนงานหรือโครงการพัฒนา หลักสูตร

ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภท วิชาพาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา

เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนักศึกษา เกี่ยวกับสภาพในการใช้ หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียน สารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในการใช้หลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียน การสอน การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน ปรากฏว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ครูมีความรับผิดชอบด้านการเรียนการสอน มีการจัดประสบการณ์ในการฝึกงานให้นักศึกษา มีการจัดครูเข้าสอนเหมาะสมกับวิชาที่สอน ครูอุทิศตนในการสอน มีการจัด ตารางสอนมีความเหมาะสมกับหลักสูตร ครูมีการควบคุมดูแลการเรียนการสอน หลักสูตรมีการ จัดให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน มีการแจ้งระเบียบการวัดผล เอกสารเป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ให้นักศึกษาทราบ การใช้ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ มีความสะดวก โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ห้องปฏิบัติงาน จนทำให้ประสิทธิภาพการเรียนการสอนเป็นไปด้วยดี มีการจัดทำเอกสาร ตำรา อุปกรณ์การเรียน เครื่องมืออย่างสมบูรณ์ มีการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเกิดการพัฒนากิจการ จัดให้มีบริการห้องสมุดเพื่อค้นคว้าเพิ่มเติม ให้บริการแนะแนวอาชีพและจัดหางาน มีการจัดประสบการณ์ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติให้กับผู้เรียน มีการพัฒนาวิธีสอนให้เหมาะสมกับลักษณะวิชาและวัยของผู้เรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ มีการจัดครูผู้ชำนาญการเข้าสอนในบางรายวิชา มีการตรวจสอบข้อมูลจากงานทะเบียนและวัดผล มีการปรับปรุงการสอนของครูให้ทันสมัยเหมาะสมกับลักษณะวิชาและวัยของผู้เรียน ครูอุทิศตนให้กับนักศึกษานอกเวลาสอน นักเรียนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการเรียนการสอน ครูมีการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการสอน มีการจัดนิทรรศการและการแสดงผลงานนักศึกษา มีการให้ใช้อุปกรณ์การเรียนเพื่อเพิ่มพูนทักษะนอกเวลา

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์ เกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้ง 6 ด้าน และความคิดเห็นเปรียบเทียบระหว่างผู้บริหารและครู-อาจารย์ เกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ใน 6 ด้าน พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารเกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ ใน 6 ด้าน พบว่าผู้บริหารทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 1 ด้าน คือ

ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร โดยที่กลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันกับกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป และกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5 - 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันกับกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป และ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 ด้าน คือ

1. ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร โดยที่กลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันกับกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป และกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5 - 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันกับกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยที่กลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันกับกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป

3. ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน โดยที่กลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันกับกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป

4. ด้านการนิเทศและพัฒนานุเคราะห์ทางการสอน โดยที่กลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันกับกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป

นอกจาก 4 ด้านนี้แล้ว ผู้บริหารมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันเพียงด้านเดียว คือ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร เกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา จำแนกตามประสบการณ์พบว่าผู้บริหารทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เพียงด้านเดียว ได้แก่

ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร โดยที่กลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5 - 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันกับกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป และมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จำนวน 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
3. ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน
4. ด้านวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน
5. ด้านการนิเทศและพัฒนานุเคราะห์ทางการสอน

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างครู-อาจารย์ เกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ ใน 6 ด้าน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน ได้แก่

ด้านการนิเทศและพัฒนานุเคราะห์ทางการสอน โดยที่กลุ่มครู-อาจารย์ ที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันกับกลุ่มครู-อาจารย์ที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5 - 10 ปี และมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จำนวน 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร
2. ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน
5. ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างครู-อาจารย์ เกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ ใน 6 ด้าน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน ได้แก่

ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน โดยที่ไม่มีกลุ่มใดแตกต่างกัน และ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จำนวน 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร
2. ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร
3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน
5. ด้านการนิเทศและพัฒนาศักยภาพทางการสอน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู-อาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา มีประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายดังนี้

1. สภาพการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์ ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน การนิเทศและพัฒนาศักยภาพทางการสอน มีระดับปฏิบัติน้อย ที่น่าสังเกต คือ สภาพการใช้หลักสูตรด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร มีระดับปฏิบัติมากเพียงด้านเดียว ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการมอบหมายงานและความรับผิดชอบ ด้านการเรียนการสอนให้ครูอาจารย์ การอุทิศตนให้กับงานสอนของครู ผู้บริหารให้ความร่วมมือเกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตรของครูและหัวหน้างานและการจัดครูทำการสอนวิชาต่าง ๆ อย่างมีหลักเกณฑ์ แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองเป็นอย่างดี จึงทำให้ครู

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาจารย์อุทิศตนให้กับงานสอนในระดับปฏิบัติมาก ดังที่ สจัด อุทรานันท์¹ กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้หลักสูตรโดยให้บริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนชนิดต่าง ๆ แก่ครู กระตุ้นและส่งเสริมครูในการใช้หลักสูตรอย่างถูกต้อง ให้กำลังใจและบำรุงขวัญแก่ครู ซึ่งธำรง บัวศรี² ก็ได้กล่าวถึงหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนในการนำหลักสูตรไปใช้ว่า ผู้บริหารควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับหลักสูตรเช่น การจัดครูให้เหมาะสมกับงาน จัดบริการให้ความสะดวกในการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ วิจิตร ศรีสอาน³ ได้กล่าวถึงบทบาทความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการบริหารการปรับปรุงงานวิชาการไว้ว่า ต้องรับผิดชอบในการจัดวางตัวบุคคลเพื่อให้สามารถทำหน้าที่ให้บรรลุตามจุดหมายของการศึกษาในโรงเรียน และต้องรับผิดชอบในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อประโยชน์ของการศึกษาสูงสุด นอกจากนี้ บุญมี เณรยอด⁴ ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในด้านการบริหารและดำเนินงานในการนำหลักสูตรไปใช้ระดับโรงเรียนว่าเป็นผู้มีส่วนร่วมในการทำงานทุก ๆ ด้าน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการนำหลักสูตรไปใช้

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ในด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเพียงข้อเดียว ได้แก่ มีการใช้ห้องเรียนห้องปฏิบัติสำนักงานเหมาะกับวิชาที่เรียน อาจเป็นเพราะว่าในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด นั้น ในรายวิชาที่ประกอบด้วยทฤษฎีและปฏิบัติ มีจำนวนชั่วโมงเรียน 1,035 ชั่วโมง แบ่งเป็นภาคทฤษฎี 345 ชั่วโมงและภาคปฏิบัติ 690 ชั่วโมง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า มีรายวิชาที่ประกอบด้วยภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ คิดเป็นอัตราส่วน 1:2 ดังนั้น การบริการหลักสูตรภายในโรงเรียนจึงได้จัดบริการหลักสูตรโดยการ

¹ สจัด อุทรานันท์, พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร (กรุงเทพฯ: วงเดือนการพิมพ์, 2527), หน้า 273-274.

² ธำรง บัวศรี, หลักบริหารการศึกษาทั่วไป (ธนบุรี: บรรหาร, 2525), หน้า 152-153.

³ วิจิตร ศรีสอาน, บทบาทของผู้บริหารในการปรับปรุงส่งเสริมงานวิชาการ (สมาคมผู้บริหารโรงเรียนแห่งประเทศไทย, 2518), หน้า 6.

⁴ บุญมี เณรยอด, "งานบริหารวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา" เอกสารประกอบการอบรมคณะกรรมการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (กรุงเทพฯ: ครูสภา, 2529), หน้า 162.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้แก่ผู้ให้หลักสูตรด้วยการบริการห้องสอนวิชาเฉพาะให้เหมาะสมกับวิชาที่เรียนมากกว่าสิ่งอำนวยความสะดวกด้านอื่น โดยเฉพาะห้องปฏิบัติสำนักงานจะต้องมีสภาพดี สามารถสร้างสิ่งแวดล้อมในการฝึกงานให้ใกล้เคียงกับงานมาตรฐานให้มากที่สุดเพื่อเตรียมบุคคลให้มีความสามารถพร้อมที่จะออกไปทำงานในสถานประกอบการที่ทันสมัยได้อย่างมีคุณภาพ⁵ จึงทำให้ผู้บริหารและ ครู-อาจารย์ มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติในข้อนี้มากกว่าข้ออื่น ๆ

ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการประเมินผลการเรียนในแหล่งวิทยาการและสถานประกอบการ มีระดับการปฏิบัติมากที่สุดนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครู-อาจารย์ เห็นว่า การประเมินผลการเรียนในแหล่งวิทยาการและสถานประกอบการมีความสำคัญเพราะสามารถนำผลจากการประเมินมาพิจารณาว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการเรียนในแหล่งวิทยาการและสถานประกอบการหรือไม่ เพียงใดและใช้เป็นแนวทางในการจัดส่งนักศึกษาไปเรียนในแหล่งวิทยาการและสถานประกอบการ อีกทั้งใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงหลักสูตร เพื่อให้ นักศึกษามีพื้นฐานที่ดีกว่าเดิมก่อนออกไปฝึกงานในสถานประกอบการ นอกจากนี้ ยังมีการประเมินผลระหว่างเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน มีการติดตามผลนักศึกษาที่จบไปแล้ว โดยมีการวางแผนการปฏิบัติในการวัดผลและมีการจัดทำหลักฐานการประเมินผล ซึ่งมีระดับปฏิบัติมากที่สุดเช่นกัน ทั้งนี้ก็เพราะว่าโรงเรียนจะต้องปฏิบัติตามระเบียบกรมอาชีวศึกษา ว่าด้วยการวัดผลการเรียน พ.ศ. 2522 ที่กำหนดไว้ อย่างถูกต้อง ส่วนสภาพที่มีระดับปฏิบัติน้อยที่นำมาอภิปราย คือ การจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ที่เป็นประโยชน์ต่อการวัดผล และการดำเนินการจัดทำข้อสอบมาตรฐาน ต้องใช้งบประมาณในการจัดหาและจัดทำมาก อีกทั้ง ยังต้องมีความยุ่งยากในการเก็บรักษาด้วย นอกจากนี้ยังเป็นเพราะผู้บริหารและครู - อาจารย์ มีความรู้ความสามารถในการออกข้อสอบและวิเคราะห์ข้อสอบได้ดี จึงมีการปฏิบัติในข้อนี้ในระดับน้อยสำหรับด้านการส่งเสริมให้ผู้บริหารและครูเข้ารับการอบรม สัมมนา เกี่ยวกับการวัดผล และประเมินผล และมีการให้เจ้าหน้าที่วัดผลประเมินผลชี้แนะวิธีการแก่ครูผู้สอน มีการปฏิบัติน้อยอาจเนื่องมาจากส่วนใหญ่ในการจัดอบรมนั้นจะจัดอบรมในด้านการวัดผลทั่ว ๆ ไป แต่มิได้อบรมการวัดผลทางด้านวิชาชีพหรืออบรมครูผู้สอนในระดับประกาศนียบัตรช่างฝีมือโดยเฉพาะ

⁵ พงษ์ศักดิ์ วรสุนทรโรสถ, "ศึกษาริการเขตและศึกษาริการจังหวัดจะให้บริการทางวิชาการแก่โรงเรียนอาชีวศึกษาอย่างไร" ใน รวมบทความอาชีวศึกษา (โรงพิมพ์วิทยากร, 2517), หน้า 90-91.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ปัญหาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาเกษตรกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู - อาจารย์ ในด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน ด้านการนิเทศและพัฒนาบุคลากรทางการสอน มีระดับปัญหาน้อยทุกด้าน ด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่า มีการปฏิบัติในด้านนี้มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ ครูได้รับมอบหมายให้สอนวิชาที่ไม่ถนัด เพราะในการจัดครูเข้าสอนวิชาต่าง ๆ นั้น ผู้บริหารและครู-อาจารย์ ได้มีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือจัดครูเข้าสอนตามความรู้ความสามารถ และมีการวางแผนการใช้บุคลากรไว้ล่วงหน้า มีการจัดครูทำการสอนวิชาต่าง ๆ อย่างมีหลักเกณฑ์ มีการจัดผู้ชำนาญการสอนวิชาชีวะเฉพาะในบางวิชาและมีการอุทิศตนให้กับงานสอนของครู จึงทำให้เกิดปัญหาด้านนี้น้อยที่สุด เมื่อพิจารณาความสอดคล้องใกล้เคียงและแตกต่างกันของลำดับสภาพและปัญหาพบว่า ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตรและด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดอยู่ในลำดับที่สอดคล้องกัน ด้านที่มีลำดับใกล้เคียงกัน ได้แก่ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน ด้านที่มีลำดับแตกต่างกัน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตรและด้านการนิเทศและพัฒนาบุคลากรทางการสอน สำหรับด้านที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สภาพการใช้หลักสูตร ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีข้อที่น่าสังเกต คือ สภาพและปัญหาในการใช้หลักสูตร ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน ได้แก่ มีการให้บริการสื่อการเรียนการสอนแก่ครู มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย จึงมีปัญหาเรื่อง สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอต่อการบริการ นั่นคือมีการให้บริการสื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ จึงเป็นปัญหาในเรื่องของปริมาณ เมื่อพิจารณาจากข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครู-อาจารย์ จากการตอบแบบสอบถาม ปลายเปิดด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน ผู้บริหารและครู-อาจารย์ ได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาคือควรถ้าครูผู้สอนได้มีโอกาสรับการอบรมด้านการผลิตสื่อการเรียนการสอน เพื่อนำความรู้มาปรับปรุงและพัฒนาการผลิตสื่อการสอนของตนเองและประสานงานกับงานสื่อการเรียนการสอนได้ถูกต้อง จัดให้มีบุคลากรบริการในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน เพิ่มงบประมาณเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน ครุภัณฑ์ วัสดุ

อุปกรณ์ทางสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ พรทิพย์ ชีรวรางกูร⁶ ที่พบว่า สถานภาพทางโสตทัศนูปกรณ์ของสถาบันการศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษาเขต กทม. ส่วนมากขาดแคลนอุปกรณ์ การใช้และการจัดหาโสตทัศนูปกรณ์เพื่อประกอบการสอนของครู - อาจารย์ โดยเฉลี่ยแล้วน้อยมาก เนื่องจากขาดความรู้ในการใช้ และ การผลิตสื่อขึ้นใช้เอง ส่วนปัญหาในด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน จากผลการวิเคราะห์เป็น รายข้อ พบว่า ปัญหาห้องวิชาการไม่ได้จัดให้เป็นศูนย์ปฏิบัติการทางวิชาการที่คล่องตัว เป็น ปัญหาสูงสุด ซึ่งในการลดระดับปัญหานี้ สวัสดิ์ สุวรรณอักษร⁷ กล่าวว่า อาคารสถานที่ เป็น สิ่งสำคัญที่จะอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน สถานศึกษาแต่ละแห่งมีปริมาณและคุณภาพ ของอาคารสถานที่แตกต่างกัน ผู้บริหารจะต้องวางแผนการใช้อาคารสถานที่ให้เหมาะสมเกิด ประโยชน์สูงสุดและประหยัดมากที่สุด โดยทำการสำรวจ ศึกษา วิเคราะห์ แล้ววางแผน การใช้อาคาร เพื่อให้บรรลุผลตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้

นอกจากนี้ยังมีข้อน่าสังเกตคือด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยและมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า ในการจัดอาชีวศึกษานั้นมีความจำกัดในเรื่องของงบประมาณซึ่งนำมาใช้ ดำเนินงานปกติและเสริมในส่วนที่มีการขยายปริมาณการรับนักเรียน นักศึกษา นอกจากนี้ ความจำกัดของงบประมาณยังทำให้บางสถานศึกษามีอาคารสถานที่ วัสดุและครุภัณฑ์ที่ไม่ได้ มาตรฐาน⁸ ด้วยเหตุนี้ทำให้การบริการหลักสูตรภายในโรงเรียน ได้แก่ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้ให้หลักสูตรจึงมีการปฏิบัติในระดับน้อยแต่ที่มีปัญหาในระดับน้อยทุกข้อนั้น เป็น เพราะผู้บริหารและครูมีบทบาทในการใช้หลักสูตรร่วมกันโดยมีหน้าที่และบทบาทร่วมกันดังนี้

ผู้บริหารช่วยพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรและดำเนินการ การเรียนการสอนตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร ทำการนิเทศและติดตามผล สนับสนุนและ ส่งเสริมการดำเนินการใช้หลักสูตร โดยการให้กำลังใจแก่ผู้นำหลักสูตรไปใช้ ช่วยวางแผน

⁶ พรทิพย์ ชีรวรางกูร, สถานภาพทางโสตทัศนูปกรณ์ของสถาบันการศึกษาใน สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2522, (เอกสารอัดสำเนา)

⁷ สวัสดิ์ สุวรรณอักษร, "ปัจจัยเสริมการบริหารหลักสูตร" สารพัฒนาหลักสูตร อันดับที่ 35 (กุมภาพันธ์, 2528), หน้า 25-29.

⁸ กรมอาชีวศึกษา, สถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาที่เปิดสอนปี 2528 (ฝ่าย สถิติวิจัยและประเมินผล กองแผนงาน กรมอาชีวศึกษา, 2528), หน้า 9-10.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และจัดทำแผนการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตร ทำการประสานงานการใช้หลักสูตรภายในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ให้ความช่วยเหลือหรือให้บริการแก่ครูผู้ใช้หลักสูตรอย่างเต็มที่ ส่วนครูผู้สอนก็ได้คิดค้นหาวิธีการที่เหมาะสมหรือวิธีการที่มีประสิทธิภาพสำหรับการใช้หลักสูตรที่ตนเองเป็นผู้ใช้

ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติในระดับน้อยและมีปัญหาในระดับน้อย เพราะว่า กรมอาชีวศึกษาได้ออกระเบียบว่าด้วยการวัดผลการเรียน พ.ศ. 2522 เพื่อให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติในด้านนี้ จึงทำให้ผู้บริหารและครู-อาจารย์ มีความคิดเห็นว่ามีปัญหาในเรื่องผู้บริหารและครูขาดโอกาสในการเข้าร่วมอบรม สัมมนาเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล ขาดการให้ความรู้แก่ครูในเรื่องหลักการ วิธีการวัดผลและประเมินผลในระดับน้อย

ฉะนั้น การที่ผู้บริหารและครู-อาจารย์มีความคิดเห็นว่า สภาพการใช้หลักสูตรด้านวัดผลและประเมินผลการเรียนมีการปฏิบัติน้อยและมีปัญหาน้อย แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครู-อาจารย์ยังไม่เห็นความสำคัญของการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนและมีการะงานที่นอกเหนือจากงานในหน้าที่ประจำที่ต้องรับผิดชอบมาก จึงทำให้มองเห็นปัญหาต่าง ๆ ในระดับน้อย เมื่อมีการปฏิบัติน้อยจึงมีปัญหาน้อย ผู้บริหารและครู-อาจารย์อาจยังไม่เห็นถึงปัญหาในระดับนี้ ดังนั้น ผู้บริหารและครู-อาจารย์ควรเล็งเห็นความสำคัญและปรับปรุงด้านวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนให้มากกว่านี้

3. การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู-อาจารย์พบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ตามข้อ 1 ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของวิลาวัลย์ ตันวัฒนพงษ์^๙ ที่พบว่าผู้บริหารกับครูสอนมีความเห็นตรงกันว่าการปฏิบัติงานในระดับมากในด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การใช้แหล่งความรู้ในห้องเรียน และจัดหา หอวัฒนกุล^{๑๐} ได้ทำการวิจัย

^๙ วิลาวัลย์ ตันวัฒนพงษ์, ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชภัฏอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525, (เอกสารอัดสำเนา) หน้า จ

^{๑๐} ธิดา หอวัฒนกุล, การจัดการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนราชภัฏอาชีวศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525, (เอกสารอัดสำเนา) หน้า ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารทูลงไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พบว่า ครูใหญ่ ครูวิชาชีวะ และ ครูวิชาสามัญ ในประเภทเกษตรกรรม พณิชยกรรมและศิลปหัตถกรรม มีความคิดเห็นตรงกันว่าต้องการการนิเทศการศึกษา โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนทั้ง 5 ด้าน ในระดับมาก ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะในการนำหลักสูตรไปใช้นั้น สันต์ ธรรมบำรุง¹¹ กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูนำเอาโครงการของหลักสูตรที่เป็นรูปเล่มเหล่านั้นไปปฏิบัติได้บังเกิดผล แสดงว่าผู้บริหารและครูมีการปฏิบัติงานร่วมกันในการนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ดังที่ วิชัย วงษ์ใหญ่¹² อธิบายว่า จะนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้นั้น ต้องประกอบไปด้วยบุคคล 3 กลุ่ม คือ ผู้บริหารโรงเรียน ครู และชุมชน หรือ ผู้ปกครอง และนอกจากนี้ กรมอาชีวศึกษายังได้กำหนด ภารกิจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรว่า ผู้บริหาร หรือ ผู้อำนวยการวิทยาลัย ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าแผนกวิชาและครู ต้องร่วมกันบริหารการใช้หลักสูตรโดยศึกษาหลักสูตร กำหนดการปฏิบัติงาน กระบวนการปฏิบัติงาน กิจกรรมการสอน และ กำหนดแผนงานส่งเสริมการเรียนการสอน¹³

เมื่อพิจารณาถึงค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน พบว่า การที่ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตร ในเรื่องการนิเทศและพัฒนาบุคลากรทางการสอนน้อยกว่าครู-อาจารย์ อาจเป็นเพราะผู้บริหารเห็นว่า ครู-อาจารย์ มีการพัฒนาตนเองด้วยการค้นคว้า ศึกษาต่อ ฝึกอบรม ดูงานอยู่เสมอ จึงได้มีความเห็นว่ามีสภาพการปฏิบัติในด้านนี้น้อยกว่า นอกจากนี้ ยังเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีภาระงานด้านการบริหารสถานศึกษามาก จึงมักมอบหมายให้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถและความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคในการนิเทศ ทำการนิเทศการเรียนการสอนให้ครูอื่น ๆ แทน ส่วนครู-อาจารย์ มีความเห็นว่า มีระดับปฏิบัติมากกว่าผู้บริหาร เพราะเมื่อเริ่มบรรจุเข้ารับราชการ ครู-อาจารย์ก็จะได้รับการปฐมนิเทศในฐานะเป็นครูบรรจุใหม่ ได้รับการนิเทศในขณะทดลองปฏิบัติราชการ มีการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับวิชาที่สอน และวิชาใหม่ ๆ อยู่เสมอ นอกจากนี้ ครู-อาจารย์ซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติการสอนเป็นงานหลักจะต้องเตรียมการสอนและค้นคว้าสิ่งใหม่ ๆ มาถ่ายทอดความรู้ให้กับนักศึกษา มีการลาศึกษาต่อเพื่อ

¹¹ สันต์ ธรรมบำรุง, หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา, 2527), หน้า 120.

¹² วิชัย วงษ์ใหญ่, พัฒนาหลักสูตรและการสอน-มิติใหม่ พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2525), หน้า 195-196.

¹³ กรมอาชีวศึกษา, คู่มือการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. 2527. (หน่วยศึกษานิเทศก์, 2527), (เอกสารอัดสำเนา) หน้า 1-2.

เพิ่มพูนความรู้และวุฒิทางการศึกษาเพื่อความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน มีการเขียนผลงานทางวิชาการเพื่อทำปริมาณงานในการขอเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้นซึ่งนับว่าเป็นการพัฒนานุเคราะห์ด้วย จึงทำให้ครู-อาจารย์มีความคิดเห็นว่ามีระดับปฏิบัติมากกว่า

4. การเปรียบเทียบสภาพการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชา พณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่างกัน พบว่า ผู้บริหารทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร โดยที่กลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันกับกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป และกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5-10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันกับกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 2 และเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยจะเห็นได้ว่ากลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีการปฏิบัติเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรสูงกว่าทุกกลุ่มคือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 กลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5-10 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44 และ กลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.21 ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตรดีกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า สำหรับระดับนัยสำคัญที่ .05 นั้น ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอยู่ 4 ด้านคือ ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอนและด้านการนิเทศและพัฒนานุเคราะห์ทางการสอน โดยมีประเด็นสำคัญที่น่าอภิปรายในแต่ละด้านดังนี้คือ

ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร กลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันกับกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป และกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5-10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันกับกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 2 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย จะเห็นได้ว่า กลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีการปฏิบัติเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรสูงกว่าทุกกลุ่ม คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 กลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5-10 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 และกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ ต่ำกว่า 5 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 นั่นคือกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากกว่าจะมีเทคนิคต่าง ๆ ในการมอบหมายงาน การจัดสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน การจัดครูเข้าสอน การร่วมมือกับครูได้ดีกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยกว่า จะเห็นได้ว่า แม้ว่ากลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์

ต่ำกว่า 5 ปี จะมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5-10 ปี แต่เป็นค่าที่ใกล้เคียงกันจึงทำให้ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันกับกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 2 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยจะเห็นได้ว่ากลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีการปฏิบัติเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรสูงกว่าทุกกลุ่ม คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 กลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5-10 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 และกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.07 นั่นคือ กลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากกว่าจะมีการวางแผนงาน การจูงใจ การประชาสัมพันธ์ การสัมพันธ์กับชุมชนภายนอก การสร้างศรัทธาให้ครูให้ความร่วมมือ ในขณะที่กลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี ยังขาดประสบการณ์ในด้านเหล่านี้เพราะวัยวุฒิ คุณวุฒิและระยะเวลาในการบริหารยังน้อยมาก

ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน กลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันกับกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 2 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยจะเห็นได้ว่ากลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีการปฏิบัติเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรสูงกว่าทุกกลุ่มคือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 กลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5-10 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 และกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.07 นั่นคือกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากกว่าเห็นว่าการจัดห้องเรียน ห้องสมุด ครุภัณฑ์ สื่อการเรียนการสอน และงบประมาณในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอนจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการใช้หลักสูตรมากกว่ากลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยกว่า

ด้านการนิเทศและพัฒนานุเคราะห์ทางการสอน กลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันกับกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 2 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยจะเห็นได้ว่ากลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีการปฏิบัติเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรสูงกว่าทุกกลุ่ม คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38 กลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5-10 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.13 และกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.84 นั่นคือผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากกว่า มีประสบการณ์ในด้านการนิเทศและพัฒนานุเคราะห์ทางการสอนจากการได้รับการอบรมมามาก จึงอุทิศตนให้งานนิเทศ จัดอบรมสัมมนาทางวิชาการภายในโรงเรียน จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาและเล็งเห็นความสำคัญของการฝึกอบรม สัมมนา เพื่อพัฒนา

บุคลากรมาก เมื่อมีการอบรมก็ส่งครูเข้ารับการอบรมอย่างมีหลักเกณฑ์มากกว่ากลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อย

ด้านที่ผู้บริหารมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันมีเพียง 1 ด้าน คือ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากรมอาชีวศึกษาระบุว่าหน้าที่ที่ผู้อำนวยการต้องดำเนินการ คือ การจัดให้มีการประเมินผลการเรียนการสอนตามระเบียบและหลักเกณฑ์การให้คะแนน ผลการเรียนการสอน กำหนดเนื้อหาที่สอนและการส่งเสริมให้ครู อาจารย์ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน¹⁴ อภิรมย์ ๗ นคร¹⁵ กล่าวว่า การวัดผลประเมินผลและรายงานผลการเรียนของนักเรียน เป็นงานที่ครูใหญ่มีส่วนรับผิดชอบโดยตรง นิพนธ์ กินาวงค์¹⁶ กำหนดงานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียนไว้ว่า สิ่งที่ต้องทำ ได้แก่ การส่งเสริมให้ครูรู้จักหลักและวิธีการวัดผลประเมินผล และการเข้าใจระเบียบการวัดผล และ ประเมินผล พันธ์ หันนาคินทร์¹⁷ อธิบายว่า หน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการวัดผล และ ประเมินผลการเรียนการสอน ประกอบด้วยกำหนดยุทธศาสตร์ทั่วไปของการประเมินผล การจัดหาเครื่องมือ เครื่องใช้ที่จำเป็นสำหรับการวัดผลและการประเมินผล การส่งเสริมความรู้ความสามารถทางด้านการประเมินผลแก่ครู การจัดเตรียมและดำเนินการสอบ การศึกษาชี้แจงระเบียบการวัดผลและประเมินผล และ การประเมินผลเพื่อการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการวัดผลและประเมินผลจากหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหาร ส่งผลให้ผู้บริหารทุกคนไม่ว่าจะมีประสบการณ์มากหรือน้อย ต้องปฏิบัติตามระเบียบของกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการวัดผลการเรียน พ.ศ. 2522 เพราะฉะนั้น ผู้บริหารที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน จึงมีความคิดเห็นในเรื่องนี้ไม่แตกต่างกัน กล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรของผู้บริหารที่มีประสบการณ์

¹⁴ กรมอาชีวศึกษา, เกณฑ์มาตรฐานสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา พ. ศ. 2525 (วัฒนาพานิช, 2525), หน้า 5.

¹⁵ อภิรมย์ ๗ นคร, เอกสารประกอบการบรรยายวิชาหลักการบริหารโรงเรียนมัธยม (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2517), หน้า 58-59.

¹⁶ นิพนธ์ กินาวงค์, หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 (นิพนธ์, 2523), หน้า 151.

¹⁷ พันธ์ หันนาคินทร์, หลักการบริหารโรงเรียน (กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช, 2524), หน้า 146-147.

แตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันเป็นส่วนใหญ่ โดยที่กลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5-10 ปี และกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี ซึ่งเป็นไปตามความคาดหวังของผู้วิจัย ทั้งนี้เพราะว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากได้ผ่านประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษามากกว่า ก็ย่อมจะมีทักษะแนวคิดและเทคนิควิธีการที่แยบยล สามารถแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับนโยบายหลักการและพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงเห็นได้ว่าประสบการณ์ต่างกันมีผลต่อการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

นอกจากนี้ยังมีข้อน่าสังเกตว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์สูงกว่า 10 ปีขึ้นไป มีการปฏิบัติมากกว่าในทุก ๆ ด้านเมื่อเทียบกับผู้บริหารอีก 2 กลุ่ม เพราะผู้บริหารที่มีประสบการณ์มาก ผ่านการบริหารมานาน รู้แนวทางการทำงาน สามารถที่จะนำไปปฏิบัติ และประยุกต์ใช้ ย่อมจะได้เปรียบกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อย ฉะนั้น ผู้บริหารที่มีประสบการณ์มาก จึงมีความคิดเห็นว่ามีสภาพการปฏิบัติมากกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยกว่า ซึ่งเพ่งดำรงตำแหน่งผู้บริหาร จึงมองเห็นว่ามีสภาพการปฏิบัติน้อยกว่า

5. การเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชา ณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่างกันพบว่าผู้บริหารทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพียงด้านเดียว ได้แก่ ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตรโดยที่กลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5-10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันกับกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 3 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยจะเห็นได้ว่า ผู้บริหารกลุ่มที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีปัญหาในการใช้หลักสูตรต่ำกว่าทุกกลุ่มคือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.41 กลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5-10 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94 และกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มีค่าเฉลี่ย 2.62 ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า เมื่อได้พิจารณาปัญหาในการใช้หลักสูตรด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอนแล้วเห็นว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นแก่กลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5-10 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและสูงกว่ากลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี ซึ่งไม่สอดคล้องกันกับกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี ที่มีปัญหามากกว่ากลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป แสดงว่า การที่ผู้บริหารมีประสบการณ์มากไม่ได้เป็นเครื่องชี้ว่าจะมีปัญหาน้อยเสมอไป แต่ที่มีปัญหามากอาจเป็นเพราะว่า กลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5-10 ปีนี้ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มของหัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าแผนกวิชาและหัวหน้างาน มีการหมุนเวียนงานและเปลี่ยนแปลงหน้าที่ความรับผิดชอบตามความเหมาะสมอยู่เสมอ จึงทำให้เกิดปัญหาในด้านนี้มาก เช่น ปัญหา

การส่งบุคลากรไปอบรม แต่ไม่ได้กลับมาทำงานเนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งหน้าที่กันใหม่ บุคลากรใหม่ที่มาแทนไม่ได้รับการอบรม ทำให้เกิดปัญหาในการทำงาน

ด้านที่ผู้บริหารมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน ด้านวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน และด้านการนิเทศและพัฒนาบุคลากรทางการสอน ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะในการใช้หลักสูตรเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรทุกฝ่าย ประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่ต่างกันไม่ได้เกี่ยวข้องกับปัญหาในการใช้หลักสูตรทั้ง 5 ด้าน ดังกล่าว จึงทำให้มองปัญหาในด้านต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน

6. การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างครู-อาจารย์เกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา จำแนกตามประสบการณ์พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการนิเทศและพัฒนาบุคลากรทางการสอน โดยที่กลุ่มครู-อาจารย์ที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันกับกลุ่มครู-อาจารย์ที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5-10 ปี ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 3 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย พบว่า กลุ่มครู-อาจารย์ที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มีการปฏิบัติอยู่ในระดับสูงกว่าทุกกลุ่ม คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34 กลุ่มครู-อาจารย์ที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5-10 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.88 ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า กลุ่มครู-อาจารย์ที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี ส่วนใหญ่เป็นครูที่เพิ่งบรรจุใหม่ จึงได้รับการนิเทศและพัฒนามาก ได้แก่ การนิเทศการสอนระหว่างทดลองปฏิบัติราชการ การอบรมครูบรรจุใหม่ และมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอนและด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 3 ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าการปฏิบัติในด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตรนั้น ได้มีการจัดเวลาเรียนวิชาต่าง ๆ ในตารางสอนแต่ละวันอย่างเหมาะสมและถูกต้องตามหลักสูตร มีการจัดให้ครูในโรงเรียนรับผิดชอบงานเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรโดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถและความถนัด มีการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการฝึกงานไว้อย่างเหมาะสมและเพียงพอแก่จำนวนนักศึกษา และในการปฏิบัติด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตรนั้นผู้บริหารก็ได้มอบหมายงานและความรับผิดชอบด้านการเรียนการสอนให้ครูอาจารย์ มีการจัดครูทำการสอนวิชาต่าง ๆ อย่างมีหลักเกณฑ์ จึงทำให้ครูมีการอุทิศตนให้กับงานสอนของครู ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการจัดให้ครูได้จัดทำโครงการสอนและบันทึกการสอน มีการจัดฝึกงานของนักศึกษาเพื่อส่งเสริม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์หรือการแจ้งขึ้นเพื่อการค้า ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทักษะทางวิชาชีพและร่วมมือกับสถานประกอบการ ภาครัฐและเอกชน เพื่อประโยชน์ในการศึกษา เช่น การดูงานและการฝึกงานของนักศึกษา ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก การเรียนการสอน มีการใช้ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการสำนักงานเหมาะกับวิชาที่เรียน มีการให้บริการสื่อการเรียนการสอนแก่ครู มีการจัดห้องสมุดให้มีบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการค้นคว้า ส่วนด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนก็ได้มีการจัดทำหลักฐานการประเมินผล มีการติดตามผลนักศึกษาที่จบไปแล้ว มีการประเมินผลระหว่างเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งในการใช้หลักสูตรทั้ง 5 ด้านนี้โรงเรียนได้ให้แก่ครู-อาจารย์ทุกคนไม่ว่าจะมีประสบการณ์มานานน้อยอย่างไร จึงทำให้กลุ่มครู-อาจารย์ ที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

7. การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างครู-อาจารย์เกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม วิชาบัญชี-นิคมัตต โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก การเรียนการสอน โดยที่ไม่มีกลุ่มใดแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 3 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยพบว่า กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าทุกกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มครู-อาจารย์ที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 กลุ่มครู-อาจารย์ที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.15 และกลุ่มครู-อาจารย์ที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5-10 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.71 การที่กลุ่มครู-อาจารย์ที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหานี้สูงเพราะว่า ครู-อาจารย์ในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าแผนกวิชาและหัวหน้างาน จึงมองเห็นปัญหาด้านต่าง ๆ อย่างลึกซึ้งกว่าอีก 2 กลุ่ม

ด้านที่ครู-อาจารย์ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนและด้านการนิเทศและพัฒนาบุคลากรทางการสอน ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 3 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าในด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตรนั้น มีปัญหาในเรื่องของหลักสูตรไม่สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไป เนื้อหาบางรายวิชาไม่สอดคล้องกับเวลาที่ทำการสอนและมีปัญหาในเรื่องการผลิตหนังสือเรียน แบบฝึกหัด ใบงานและคู่มือครู ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร มีปัญหาในเรื่องครูขาดขวัญและกำลังใจ จึงทำให้ครูขาดความร่วมมือในการแก้ปัญหาด้านวิชาการ ไม่ศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติม ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีปัญหาในเรื่องขาดการนำข้อมูลและสถิติมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอน ขาดอุปกรณ์ที่ช่วยเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และโรงเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขาดการอบรม ส่งเสริมการนำเทคนิคการสอนใหม่ ๆ มาใช้ ด้านการวัดผลและประเมินผล การเรียนการสอน มีปัญหาในเรื่องขาดการนำข้อมูลจากการวัดผลและประเมินผลไปใช้ ประโยชน์ในการใช้หลักสูตร ครูขาดโอกาสในการเข้าร่วมอบรม สัมมนาเกี่ยวกับการวัดผล และประเมินผลและขาดการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุง การบริหารงานหลักสูตร และด้านการนิเทศและพัฒนาศุภผลทางการสอน มีปัญหาในเรื่อง ขาดการจัดอบรมสัมมนาทางวิชาการภายในโรงเรียน การให้โอกาสครูเข้ารับการฝึกอบรม หรือสัมมนาทางวิชาการยังปฏิบัติน้อยและไม่ได้จัดทำโครงการนิเทศภายในไว้อย่างชัดเจน ซึ่งปัญหาเหล่านี้ไม่ได้เกิดจากความแตกต่างกันในเรื่องของประสบการณ์การทำงาน จึงทำให้ กลุ่มครู-อาจารย์ที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

8. ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตร ช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี - พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา มีประเด็นที่น่านำมาอภิปรายดังนี้ คือ นักศึกษามีความคิดเห็นว่า

8.1 ครูมีความรับผิดชอบด้านการเรียนการสอน มีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์เกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตร ประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี - พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ในด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตรที่ว่า มีการมอบหมายงานและความรับผิดชอบด้านการเรียนการสอนให้ครู-อาจารย์ มีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้งรายด้าน และรายข้อ

8.2 มีการจัดประสบการณ์ในการฝึกงานให้นักศึกษา มีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู-อาจารย์ เกี่ยวกับสภาพในการใช้ หลักสูตร ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ว่า มีการจัดฝึกงานของนักศึกษาเพื่อ ส่งเสริมทักษะทางวิชาชีพ มีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งรายด้านและรายข้อและมีการ ร่วมมือกับสถานประกอบการภาครัฐและเอกชนเพื่อประโยชน์ในการศึกษาเช่น การดูงานและ การฝึกงานของนักศึกษา มีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

8.3 มีการจัดครู เข้าสอนเหมาะสมกับวิชาที่สอน มีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์เกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตร ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตรที่ว่า มีการจัดครูทำการสอนวิชาต่าง ๆ อย่างมี หลักเกณฑ์ มีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

8.4 ครูอุทิศตนในการสอน มีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์เกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตร ด้านบุคลากร

ที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตรที่ว่ามีการอุทิศตนให้กับงานสอนของครู ซึ่งมีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

8.5 มีการจัดตารางสอนมีความเหมาะสมกับหลักสูตร มีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์ เกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตร ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร ที่ว่า มีการจัดเวลาเรียนวิชาต่าง ๆ ในตารางสอนแต่ละวันอย่างเหมาะสม และ ถูกต้องตามหลักสูตร มีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

8.6 การใช้ห้องเรียน ห้องปฏิบัติงานมีความสะดวก มีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์ เกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตร ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอนที่ว่า มีการใช้ห้องเรียน ห้องปฏิบัติสำนักงานเหมาะสมกับวิชาที่เรียน มีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู-อาจารย์และนักศึกษา เกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตร พบว่า มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันทั้งในระดับปฏิบัติและอันดับที่ทั้งรายด้านและรายข้อ จึงสรุปได้ว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตรของผู้บริหาร ครู-อาจารย์และนักศึกษา เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

สรุปหลักการที่ได้จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์ เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาเกษตรกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ทั้ง 6 ด้าน มีดังนี้คือ

1. ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร

1.1 เวลาเรียน นับเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งของหลักสูตร ฉะนั้นจึงควรมีการจัดเวลาเรียนในวิชาต่าง ๆ ในตารางสอนแต่ละวันอย่างเหมาะสมและถูกต้องตามหลักสูตร

1.2 ครูเป็นตัวจักรสำคัญในการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดให้ครูในโรงเรียนรับผิดชอบงานเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถและความถนัด จึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุด

1.3 การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการฝึกงานไว้อย่างเหมาะสมและเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา เป็นการจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ในการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อให้เกิดการเอื้ออำนวยให้การใช้หลักสูตรสัมฤทธิ์ผล

2. ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร

2.1 ควรมีการมอบหมายงานและความรับผิดชอบด้านการเรียนการสอนให้ครู อาจารย์ เพื่อให้สามารถทำหน้าที่ให้บรรลุตามจุดหมายของการศึกษาในโรงเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 ผู้บริหารโรงเรียน ควรมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้หลักสูตร โดยการให้กำลังใจและบำรุงขวัญของครู เพื่อให้ครูอุทิศตนให้กับงานสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ผู้บริหารควรให้ความร่วมมือเกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตรของครูและหัวหน้างาน ตามบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในด้านการบริหารและดำเนินงานในการนำหลักสูตรไปใช้ระดับโรงเรียน

2.4 ผู้บริหารโรงเรียนควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับหลักสูตร เช่น ควรมีการจัดครูทำการสอนวิชาต่าง ๆ อย่างมีหลักเกณฑ์

3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.1 ควรมีการให้ครูได้ทำโครงการสอนและบันทึกการสอน ซึ่งเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของครู อาจารย์ ที่กรมอาชีวศึกษาระบุไว้

3.2 มีการจัดฝึกงานของนักศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะทางวิชาชีพตามเป้าหมายในการสอนอาชีวศึกษา เพื่อมุ่งเน้นหนักที่จะให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการ โดยการให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติให้ใกล้เคียงสภาพเป็นจริงในโลกของการทำงานให้มากที่สุด ในการส่งเสริมทักษะของผู้เรียนนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการฝึกหัดงานที่เพียงพอและถูกต้อง

3.3 มีการร่วมมือกับสถานประกอบการภาครัฐและเอกชนเพื่อประโยชน์ในการศึกษา เช่น การดูงาน การฝึกงานของนักศึกษา ซึ่งนับว่าเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดให้มีขึ้นนอกเวลาเรียน หรือที่เรียกว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ นั้นเอง

4. ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน

4.1 ควรมีการใช้ห้องเรียน ห้องปฏิบัติสำนักงานเหมาะสมกับวิชาที่เรียน

4.2 มีการให้บริการสื่อการเรียนการสอนแก่ครู เพราะสื่อการเรียนการสอนเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะใช้ประกอบการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการสอนวิชาชีพจะต้องมีสื่อการเรียนการสอนและอุปกรณ์การฝึกอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ เพราะจะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุผล

4.3 มีการจัดห้องสมุดให้มีบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการค้นคว้า ทั้งนี้เพื่อให้ศึกษามีพื้นฐานความรู้ที่จะเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองให้ทันความเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีและเพื่อเป็นการฝึกให้นักศึกษารู้จักใช้ห้องสมุดเพื่อการค้นคว้า ช่วยปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน รู้จักช่วยตนเองในการหาความรู้ต่าง ๆ

5. ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน

5.1 ควรมีการจัดทำหลักฐานการประเมินผล

5.2 มีการติดตามผลนักศึกษาที่จบไปแล้วเพื่อนำข้อมูลที่ได้รับคืนมาปรับปรุงมาตรฐานของสถานศึกษาในด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน

5.3 มีการประเมินผลระหว่างเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

6. ด้านการนิเทศและพัฒนาบุคลากรทางการสอน

6.1 ควรมีการส่งเสริมให้ครูมีความรู้และศึกษาค้นคว้าสิ่งใหม่

6.2 ควรมีการให้ครูได้มีโอกาสเข้ารับการฝึกอบรม สัมมนา ได้ปฏิบัติอย่างมีหลักเกณฑ์

6.3 มีการให้การแนะนำ ส่งเสริม ให้ครูมีความรู้และศึกษาค้นคว้าสิ่งใหม่เพื่อความก้าวหน้าทางอาชีพ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู-อาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะให้แก่ ผู้บริหาร ครู-อาจารย์ โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา และผู้บริหารของกรมอาชีวศึกษา ในประเด็นที่สำคัญดังนี้คือ

1. ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้ เพื่อประกอบการปรับปรุงและพัฒนาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นโดยกระทำดังนี้

1.1 ผู้บริหารและครู-อาจารย์ ควรจะมีการปฏิบัติเกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตรในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1.1 ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร ผู้บริหารและครู - อาจารย์ ควรจัดให้มีคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร ควรจัดให้มีการอบรมหรือแนะนำครูผู้สอนเพื่อให้เข้าใจหลักสูตรและสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรและควรมีการนิเทศ ติดตามดูแลให้ครูดำเนินการสอนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1.1.2 ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร ผู้บริหารและครู - อาจารย์ ควรมีการจัดครูผู้ชำนาญการสอนวิชาขึ้นเฉพาะในบางวิชา ควรอุทิศตนให้กับงานสนับสนุนการศึกษาของครู และควรมีการจัดสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานเพื่อส่งเสริมและบำรุงขวัญและกำลังใจของครู

1.1.3 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้บริหารและครู -

อาจารย์ ควรมีการจัดห้องวิชาการเพื่อให้เป็นศูนย์ปฏิบัติงานทางด้านวิชาการ ควรมีการจัดเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นิทรรศการทางวิชาการและแสดงผลงานนักศึกษาแต่ละครั้งและควรเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่นหรือผู้ชำนาญงานในวิชาชีพต่าง ๆ มาเป็นวิทยากรเพื่อให้ความรู้และประสบการณ์แก่นักศึกษา

1.1.4 ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน ผู้บริหารและครู-อาจารย์ ควรมีการประชุมปฏิบัติการของโรงเรียนเพื่อผลิตสื่อการเรียน ควรมีการจัดให้มีผู้มีความรู้ความชำนาญแนะนำการผลิตและควรมีการจัดศูนย์ปฏิบัติการวิชาชีพ

1.1.5 ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน ผู้บริหารและครู-อาจารย์ ควรมีการประเมินผลก่อนเรียนเพื่อศึกษาความรู้พื้นฐานของผู้เรียน ควรมีการส่งเสริมให้ผู้บริหารและครูเข้ารับการอบรม สัมมนาเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล การสร้างข้อทดสอบ และควรดำเนินการจัดทำข้อสอบมาตรฐาน

1.1.6 ด้านการนิเทศและพัฒนาศูนย์กลางการทางการสอน ผู้บริหารและครู-อาจารย์ ควรมีการอบรมสัมมนาทางวิชาการภายในโรงเรียน ควรมีการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการฝึกอบรมพัฒนา

1.2 ผู้บริหารและครู-อาจารย์ ควรหาทางแก้ไขปัญหาในการใช้หลักสูตรในด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ

1.2.1 ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร ผู้บริหารและครู - อาจารย์ ควรแก้ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรไม่สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไป ควรแก้ปัญหาเนื้อหาบางรายวิชาไม่สมดุลกับเวลาที่ทำการสอนและควรแก้ปัญหา เรื่องการผลิตหนังสือเรียนแบบฝึกหัด ใบงานและคู่มือครูไม่ได้รับการเอาใจใส่

1.2.2 ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร ผู้บริหารและครู - อาจารย์ ควรแก้ปัญหาครูขาดขวัญและกำลังใจ แก้ปัญหาการขาดความร่วมมือจากครูในการแก้ปัญหาด้านวิชาการและควรแก้ปัญหา เรื่องครูไม่ศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติม

1.2.3 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้บริหารและครู - อาจารย์ ควรแก้ปัญหาการขาดการนำข้อมูลและสถิติมาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน แก้ปัญหาขาดอุปกรณ์ที่ช่วยเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและแก้ปัญหาโรงเรียนขาดการอบรม ส่งเสริมการนำเทคนิคการสอนใหม่ ๆ มาใช้

1.2.4 ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน ผู้บริหารและครู-อาจารย์ ควรแก้ปัญหาเรื่องห้องวิชาการไม่ได้จัดให้เป็นศูนย์ปฏิบัติการทางวิชาการที่คล่องตัว แก้ปัญหาเรื่องสื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอต่อการบริการ และควรแก้ปัญหา เรื่องครูขาดทักษะในการผลิตสื่อการเรียน

1.2.5 ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน ผู้บริหารและครู-อาจารย์ ควรแก้ปัญหาการขาดการนำข้อมูลจากการวัดผลและประเมินผลไปใช้ประโยชน์ในการใช้หลักสูตร แก้ปัญหาเรื่องผู้บริหารและครูขาดโอกาสในการเข้าร่วมอบรม สัมมนา เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล

1.2.6 ด้านการนิเทศและพัฒนาบุคลากรทางการสอน ผู้บริหารและครู-อาจารย์ ควรแก้ปัญหาการขาดการจัดอบรม สัมมนาทางวิชาการภายในโรงเรียน ควรแก้ปัญหาการให้โอกาสครูเข้ารับการฝึกอบรมหรือสัมมนาทางวิชาการยังปฏิบัติน้อยและควรแก้ปัญหาที่ไม่ได้จัดทำโครงการนิเทศภายในไว้อย่างชัดเจน

1.3 จากความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรนั้น ผู้บริหารและครู-อาจารย์ ควรจัดให้ครูมีการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการสอน จัดนิทรรศการและการแสดงผลงานนักศึกษาและจัดให้มีการให้ข้อมูลแก่การเรียนเพื่อเพิ่มพูนทักษะนอกเวลา

1.4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร เกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตรจำแนกตามประสบการณ์พบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .01 จำนวน 1 ด้าน และที่ระดับนัยสำคัญ .05 จำนวน 4 ด้าน ที่ไม่แตกต่างกันมีเพียง 1 ด้าน ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี ควรได้รับอบรม สัมมนา อบรมและศึกษาต่อให้มากขึ้นเพื่อเป็นการเสริมสร้างความรู้ ทักษะ เจตคติและเทคนิคในการบริหารงานแบบใหม่ ๆ เพื่อทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

2. เป็นข้อมูลสำหรับกรมอาชีวศึกษา ในการพิจารณาปรับปรุงการบริหารงานของกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา เกี่ยวกับหลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา โดยผลจากการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อการปรับปรุงการบริหารงาน ดังนี้คือ

2.1 ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร ในเรื่องของการผลิตหนังสือที่ใช้เรียน แบบฝึกหัด ใบงานและคู่มือครู ควรมีการวางแผนการผลิต โดยอาศัยข้อมูลจากผู้บริหาร ครู-อาจารย์ นักศึกษาและสถานประกอบการ และผลิตให้เพียงพอและทันต่อความต้องการทุกรายวิชา และจัดให้มีคณะกรรมการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรขึ้น

2.2 ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร ควรชี้แจง กำกับให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้เล็งเห็นความสำคัญในการพิจารณาความดีความชอบของครู-อาจารย์ โดยยึดผลการสอน ผลงานทางวิชาการเป็นสำคัญ เพื่อกระตุ้นให้ครู-อาจารย์ หันมาเอาใจใส่ต่อการเรียนการสอนและอุทิศตนให้กับงานวิชาการยิ่งขึ้น ควรจัดให้มีการอบรม ประชุม สัมมนา เกี่ยวกับการเรียนการสอน การใช้เครื่องมือ เนื้อหาหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตรแก่ครู อาจารย์และผู้บริหารอย่างทั่วถึง เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกันกับสถานศึกษาและควรจัดให้มีเอกสารเป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อยู่อย่างต่อเนืองและสม่ำเสมอ ผลักดันให้มีระเบียบหรือกฎเกณฑ์ ในการจ้างครูผู้ชำนาญการ สอนวิชาชีพเฉพาะในบางวิชาเกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของค่าตอบแทน เพื่อให้ ดำเนินการได้อย่างคล่องตัว

2.3 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรจัดให้มีการอบรม พัฒนาครู- อาจารย์ ด้านวิชาชีพให้มีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาที่สอนจริง ๆ เพื่อจะได้เป็นผู้ที่ทำการถ่ายทอดวิชาความรู้แก่นักศึกษาที่มีความสามารถต่อไป เพราะครูที่สามารถในวิชาชีพจริง เท่านั้นที่จะทำให้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้ ควรชี้แจง และเน้นให้สถานศึกษาเห็นความสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูลการเรียนรู้ของนักศึกษา และ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั่ว ๆ ไป แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางแก้ไข ปัญหาในด้านการเรียนการสอน

2.4 ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน ควรปรับปรุงการบริหารงานงบประมาณ โดยการเพิ่มงบประมาณให้แก่สถานศึกษาที่มีความจำเป็นต้องก่อสร้าง อาคารใหม่ ซ่อมแซมอาคารเก่า เนื่องจากการที่กรมอาชีวศึกษามีนโยบายให้รับนักศึกษาเพิ่ม มีการเปิดหลักสูตรใหม่ ๆ เพื่อแก้ปัญหาในเรื่องอาคารสถานที่ไม่เพียงพอ ทำให้สภาพการ ปฏิบัติในการใช้หลักสูตร มีระดับปฏิบัติน้อย เนื่องจากต้องนำงบประมาณไปใช้ในการปรับปรุง อาคาร เช่น จัดสรรเงินงบประมาณให้กับงานห้องสมุดและงานสื่อการเรียนการสอน อบรม เจ้าหน้าทีสื่อการเรียนการสอน ครู-อาจารย์ ให้มีความรู้ความสามารถในการผลิตสื่อที่ใช้ใน การเรียนการสอนทางวิชาชีพ และแนะนำให้ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้ครู-อาจารย์ใช้ สื่อการเรียนการสอนให้มากขึ้นกว่าเดิม ควรส่งเสริมให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดให้มีศูนย์ปฏิบัติการ วิชาชีพเพื่อให้นักศึกษาสามารถเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพอิสระได้ โดยจัดมีการ บริการแก่บุคคลภายนอกและดูแลให้นักศึกษาทุกคนได้ฝึกงานอย่างทั่วถึงกัน

2.5 ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน กรมอาชีวศึกษาควร จะกำหนดให้สถานศึกษานำข้อมูลจากการวัดผลและประเมินผลไปใช้ประโยชน์ในการใช้หลักสูตร โดยติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงหลักสูตรอย่างจริงจัง กระตุ้น ศูนย์ข้อมูลของสถานศึกษาทุกแห่งสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ของสถานประกอบการ เพื่อปรับหลักสูตรใหม่ให้สามารถผลิตบุคลากรให้ตรงกับความต้องการ ของสถานประกอบการ

2.6 ด้านการนิเทศและพัฒนาศูนย์กลางทางการสอน ควรให้สถานศึกษาเห็น ความสำคัญของการจัดอบรมสัมมนาทางวิชาการภายในสถานศึกษา เพราะการอบรมนั้นเป็น การพัฒนาศูนย์กลางทางการสอนให้มีความรู้ ความสามารถและปฏิบัติการสอนได้มีประสิทธิภาพ เพิ่มขึ้น ในการจัดการอบรมโดยกรมอาชีวศึกษา ควรระบุสาขาวิชาและงานต่าง ๆ ให้ชัดเจน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพื่อสถานศึกษาจะได้พิจารณาสั่งการให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ตรงกับคุณสมบัติที่กรมอาชีวศึกษาตั้งวัตถุประสงค์ไว้ และเพื่อแก้ปัญหาการส่งครูเข้ารับการอบรมที่มักไม่มีหลักเกณฑ์ นอกจากนี้ควรกำชับให้สถานศึกษามอบหมายงานให้ผู้เข้ารับการอบรมรับผิดชอบในสาขาวิชาและงานที่ได้รับการอบรมมาเพื่อมิให้สูญเสียงบประมาณในการอบรมแล้วมิได้นำความรู้กลับมาปฏิบัติงานสำหรับเวลาที่ใช้ในการอบรมนั้นควรจัดระบบการเปิด-ปิดภาคเรียนให้สามารถเอื้ออำนวยต่อการจัดการเกี่ยวกับการอบรม ดูงาน โดยไม่ให้เกิดผลกระทบต่อการเรียนการสอนเนื่องจากจัดอบรมพร้อมกับสถานศึกษาอื่น ๆ เช่น วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยอาชีวศึกษา ซึ่งปิดภาคแล้วกำหนดให้สถานศึกษามีการอบรมสัมมนาทางวิชาการประจำปีภายในสถานศึกษาโดยจัดทำเป็นโครงการให้เห็นเป็นรูปเป็นร่างอย่างเด่นชัด โดยที่กรมอาชีวศึกษาให้การสนับสนุน ในเรื่องงบประมาณเป็นกรณีพิเศษ เช่น จัดหาวิทยากร วัสดุอุปกรณ์และประสานงานกับภาคเอกชนให้

3. เป็นข้อเสนอแนะของผู้บริหาร ครู-อาจารย์ นักศึกษา ในการปรับปรุงการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาเกษตรกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ซึ่งสามารถใช้เป็นประโยชน์ในการแก้ปรับปรุงและพิจารณาวางแผนงานด้านการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น โดยดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรดังนี้

3.1 ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร วิเคราะห์ ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรใหม่โดยศึกษาความต้องการของตลาดแรงงาน สภาพและเทคโนโลยีในปัจจุบัน ตัดสิ่งที่ล้าสมัยและเพิ่มด้านเทคโนโลยีให้เหมาะสมกับงานอาชีพปัจจุบัน โดยเน้นทักษะมากขึ้น และให้มีการเรียนรู้ทุกด้านทั้งด้านความรู้ คุณธรรมจริยธรรม พละนามัย โดยเพิ่มวิชาสัมพันธ์เสริมไว้ในหลักสูตร เช่น พละนามัย นันทนาการและจริยธรรมโดยจัดประชุม สัมมนาครู-อาจารย์ที่เกี่ยวข้องโดยรวบรวมข้อมูลจากประสบการณ์ในการสอนของครู-อาจารย์

ควรกำหนดเนื้อหาวิชาให้น้อยลงในบางรายวิชา ลดจำนวนชั่วโมงเรียนบางวิชาให้น้อยลง และเพิ่มเวลาในบางวิชาให้มากขึ้นและควรเน้นเฉพาะวิชาหลัก

จัดทำหนังสือหลักสูตรให้เป็นมาตรฐานโดยมีคำจำกัดความ เพื่อจะได้สอนให้ตรงกับหลักสูตรและควรแจ้งรายละเอียดของหลักสูตรให้ชัดเจนและประเมินผลหลักสูตรสนับสนุนให้มีการประชาสัมพันธ์ให้มากเพื่อให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย ควรจัดให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร เสมอและส่งเสริมการเรียนการสอนในลักษณะที่เป็นกระบวนการที่ครบวงจรให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

3.2 ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร ควรนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้และฝึกอบรมให้แก่ครู-อาจารย์เกี่ยวกับวิธีการสอนเทคนิคใหม่ ๆ เพื่อให้มีการพัฒนาการเรียนการสอน อบรมแนะนำแก่บุคลากรที่เริ่มปฏิบัติงานใหม่เพื่อให้เข้าใจแนวทางในการปฏิบัติงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เน้นให้เห็นความสำคัญของหลักสูตรและให้ครูได้มีส่วนร่วมในการปรับปรุงหลักสูตร

เพิ่มบุคลากรที่เหมาะสมกับแต่ละวิชา จัดครูเข้าสอนแทน จัดครูสอนตามความรู้ความสามารถ และจัดวิทยากรเฉพาะวิชาจากภายนอก

จัดเวลาปฏิบัติการสอนให้เหมาะสมและเกิดความยุติธรรม

ฝ่ายบริหารควรส่งเสริมให้มีการสังเกต การบันทึกและรายงานผลการใช้หลักสูตรของครูโดยเน้นให้เห็นถึงความสำคัญและเป้าหมายที่แท้จริง

3.3 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรส่งครู-อาจารย์เข้าอบรมศึกษาดูงานตามสถานประกอบการที่มีเครื่องมือใหม่ ๆ และทันสมัย และสัมมนาวิธีการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เกี่ยวกับการใช้สื่อในการเรียนการสอน การนำสื่อการเรียนการสอนสมัยใหม่มาใช้ การผลิตสื่อการเรียนการสอน แนวทางการจัดกิจกรรม เทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ และประสบการณ์ในวิชาชีพครูมาใช้ โดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้ในด้านดังกล่าวเพื่อนำมาใช้ประกอบการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ควรมีการกำหนดชั่วโมงกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ในหลักสูตรซึ่งเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร ระบุกิจกรรมไว้ในหลักสูตรอย่างเด่นชัด โดยทำการปรับปรุงหลักสูตรแก้ไขโครงสร้างของหลักสูตรและจัดอบรมครู-อาจารย์ที่เกี่ยวข้องในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อความสอดคล้องและไม่ซ้ำซาก

ขยายห้องสมุดให้กว้างและเสริมอุปกรณ์ให้เพียงพอ จัดอุปกรณ์ที่ทันสมัยให้แก่สถานศึกษา จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการจัดสิ่งต่าง ๆ ที่จะเอื้อประโยชน์ในการเร่งเร้าให้จัดกิจกรรมด้านการเรียน

นักศึกษาและครูช่วยกันหาแหล่งฝึกงานให้มากขึ้น คัดเลือกแหล่งฝึกงานให้ตรงกับหลักสูตร จัดทำโครงการนิเทศการฝึกงานและตรวจเยี่ยม

จัดสรรเงินบำรุงการศึกษาสมทบกับเงินงบประมาณ

ชี้แนะให้ครูสละเวลาและให้ความสำคัญมากขึ้น

จัดผู้ชำนาญงานนิเทศเพื่อหาวิธีจัดกิจกรรมที่มาตรฐานให้แต่ละหน่วยวิชา

3.4 ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกการเรียนการสอน ให้เพิ่มงบประมาณเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน ครุภัณฑ์ที่ทันสมัย อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ทางด้านสื่อการเรียนการสอน เครื่องใช้สำนักงาน เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

ปรับปรุงห้องสื่อการสอน ซ่อมแซมสิ่งที่ชำรุดให้ใช้งานได้ดี ดัดแปลงวัสดุที่หาได้ในท้องถิ่นมาใช้ทดแทน

ควรจัดบริการให้ยืมหนังสือจากห้องสมุดให้ครอบคลุมถึงนักศึกษาด้วยโดย
หามาตรการที่เหมาะสมมาใช้เพื่อป้องกันหนังสือสูญหายและจัดซื้อหนังสือเข้าห้องสมุดพร้อมกับ
ประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาทราบเมื่อมีหนังสือใหม่ ๆ

จัดบุคลากรทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับบริการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
การเรียนการสอนโดยเฉพาะ

ควรจัดให้มีสื่อการเรียน เช่น หนังสือที่ครูใช้เป็นแนวทางในการค้นคว้า
หาความรู้เพิ่มเติมให้แก่นักศึกษาให้พร้อมก่อนที่จะนำหลักสูตรมาใช้

3.5 ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน จัดอบรมและให้โอกาส
บุคลากรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ารับการอบรมถึงขั้นตอนการวัดผลที่ถูกต้อง ที่เปลี่ยนแปลง
ใหม่ให้เข้าใจโดยมีการทดสอบความเข้าใจด้วย และ ควรมีการสัมมนาทุก ๆ สถานศึกษาที่
เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ เพื่อวัดผลและประเมินผลให้เป็นแนวเดียวกัน
จัดนิเทศเรื่องการวัดผลให้กับครูอาจารย์โดยผู้มีความรู้ด้านวัดผล

มีมาตรการที่เหมาะสมในการรายงานการวัดผลประเมินผล โดยกำหนด
เวลาให้ชัดเจน มีการประสานงานระหว่างงานวัดผลกับแผนกวิชาต่าง ๆ ให้มากขึ้น

ฝ่ายวัดผลควรเข้าไปมีบทบาทต่อการวัดผลให้มากกว่านี้ และควรมีเกณฑ์
ในการวัดผลที่แน่นอน ง่ายต่อการปฏิบัติ จัดหาแนวที่มีมาตรฐานมาอ้างอิง

จัดหาบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในด้านวัดผล
โดยเฉพาะ เพื่อดำเนินการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาในเรื่องการวัดผลและประเมินผลให้ได้
มาตรฐาน ตลอดจนฝึกนิสิตการสำรวจให้แก่บุคลากรด้วย

จัดให้มีการประเมินผลก่อนเรียนทุกวิชา

ควรปรับปรุงการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับหลักสูตร โดยแบ่ง
จำนวนหน่วยกิตในแต่ละหน่วยวิชาให้น้อยลงแยกออกเป็นหน่วยวิชาย่อย ๆ

ควรดำเนินการจัดทำข้อสอบมาตรฐาน จัดหาสถานที่เก็บให้เป็นสัดส่วน
ปลอดภัย และจัดระบบประมาณ วัสดุและอุปกรณ์ให้เพียงพอเพื่อให้สามารถดำเนินงานได้

3.6 ด้านการนิเทศและพัฒนาศูนย์กลางทางการสอน จัดให้มีการนิเทศมากขึ้น
กว่าเดิมโดยมีการนิเทศอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอทั้งการนิเทศภายในและภายนอกโดยผู้นิเทศก์
ควรนิเทศแบบชุดเดียวกันจึงจะได้ผลดีที่สุด และควรมีการนิเทศเฉพาะวิชาโดยผู้ชำนาญงาน
ผู้เชี่ยวชาญ เพราะจะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากที่สุด

ควรพัฒนาศูนย์กลางในด้านวิธีการสอนให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันโดยให้
บุคลากรได้มีโอกาสเรียนรู้ และส่งเสริมให้ครู-อาจารย์ได้เข้ารับการฝึกอบรมด้านทักษะ

ฝีมือจากสถานประกอบการจริงอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ควรมีบุคลากรเฉพาะประจำงานต่าง ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ครูได้มีเวลา และโอกาสในการหาความรู้และทักษะเพิ่มเติม

ควรจัดอบรมผู้บริหาร บุคลากรที่ทำการนี้เทศให้รู้จักและเข้าใจในเรื่องของหลักการนี้เทศในสถานศึกษาอย่างถูกต้องและควรจัดสรรงบประมาณเพื่อส่งเสริมบุคลากรทางการสอน

จัดอบรมครูอาจารย์ให้เห็นความสำคัญของการนี้เทศโดยประชุมชี้แจงให้ทราบเหตุผล ประโยชน์และความจำเป็นให้ครูเข้าใจ ยอมรับและมีความรู้เรื่องการนี้เทศ

ควรมีผู้เชี่ยวชาญ วิทยากรและศึกษานิเทศก์จากส่วนกลาง มาตรวจดูแล

4. สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

4.1 ควรทำการวิจัยเรื่องนี้ในศูนย์ฝึกวิชาชีพเพื่อนำมาเปรียบเทียบกับผลการวิจัยครั้งนี้

4.2 ควรทำการวิจัยเรื่องนี้ในประเภทวิชาอื่น ๆ เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับผลการวิจัยครั้งนี้

4.3 ควรทำการวิจัยความต้องการในการบริหารงานวิชาการ ตามหลักสูตรนี้ ในประเภทวิชาต่าง ๆ โดยศึกษาจากตัวแปรอื่น เช่น วุฒิทางการศึกษา และ ตำแหน่งหน้าที่

4.4 ควรทำการวิจัยเพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมในด้านการบริหารหลักสูตร

บรรณานุกรม

กมล สุตประเสริฐ. วารสารวิจัยทางการศึกษา 4 (มกราคม - เมษายน 2517):

32-39.

_____. ศูนย์ศึกษา 10-2 (กุมภาพันธ์ 2516): 20.

_____. หลักและวิธีวัดการวัดผลการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช, 2510.

ก่อ สวัสดิพานิชย์. หลักสูตรมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2514.

ก่อ สวัสดิพานิชย์และคณะ. "ระบบการศึกษาไทยในอนาคต." วารสารการศึกษาแห่งชาติ 15-5 (มิถุนายน - กรกฎาคม 2524): 8.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับ 5 (2525-2529). นนทบุรี, ม.ป.ป.

จรรยา ชูลาภ. "การวิจัยการศึกษาวชิราวุธ." เอกสารประกอบคำบรรยายในการอบรมศึกษาในเทคกิ้ง เล่ม 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สารพัดช่างพระนคร, 2524.

เจือจันทร์ จงสกลิตอยู่. "ถึงเวลาทบทวนแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 หรือยัง." วารสารการศึกษาแห่งชาติ 22-3 (กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2531): 18.

_____. "บทนำ." วารสารการศึกษาแห่งชาติ 22-3 (กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2531): 2.

ฉลอง ปิ่นเฉลียว. "การนิเทศภายในโรงเรียน." มิตรครู 9 (พฤษภาคม 2527): 15.

ชวนชม คำหอมกุล. "การบริหารงานวิชาการระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของ
โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร." ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2527.

ชวาล แพ้วตกุล. เทคนิคการวัดผล. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช, 2518.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. เอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช, 2524.

ชาญชัย อาจิณสมอาจารย์. การนิเทศการศึกษา เอกสารการนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 243.
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2525.

ชาลี มณีศรี. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์, ม.ป.ป.

_____. การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา. ชลบุรี: มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒบางแสน, 2523.

ชูใจ ศรีรัตน์. "สถานการณ์อาชีวศึกษาระหว่างปี 2510-2516." รวมบทความอาชีวศึกษา.
โรงพิมพ์วิทยากร, 2517.

เชาวน์ โรจนแสงและวิจิตร ภักดีรัตน์. การจัดการโรงเรียนประถมศึกษา. ชวนพิมพ์,
2526.

ธงชัย สุวัฒน์เมสินทร์. การบริหารงานวิชาการ. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา,
2529.

ธนู แสงวงศ์ดี. "แนวคิดในการจัดการศึกษาระดับปริญญา." รวมบทความอาชีวศึกษา.
กรุงเทพฯ: วิทยากร, 2517.

ธีรยุทธ์ หล่อเลิศรัตน์. การบริหารงานบุคคลภาครัฐ. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช, 2531.

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ธีรยุทธ์ เสนิงค์ ๗ ออยุธยา. เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมกรรมการสอนประถมศึกษา.
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2524.

ธิดา หอวัฒนกุล. "การจัดการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนราษฎร์อาชีวศึกษา หลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ." วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2525.

จ่าง บัวศรี. ทฤษฎีหลักสูตร. กรุงเทพฯ: กรมการฝึกหัดครู, 2504.

_____. หลักการบริหารการศึกษาทั่วไป. ธนบุรี: บรรหาร, 2525.

นิพนธ์ กิณวงศ์. หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา.
นิพนธ์, 2523.

บรรจง ชุสกุลชาติ. อาชีวศึกษาครบวงจร. วัฒนาพานิช, 2528.

บุญมี เฌรยอด. เอกสารประกอบการอบรมคณะกรรมการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: ครูสภา, 2529.

บุญเทียม เจริญยิ่ง. "แนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนในปี 2529 และในแผนฯ 6."
สรุปผลการสัมมนาผู้บริหารการศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาทั่วประเทศ ประจำปี
งบประมาณ 2529. กรมอาชีวศึกษา, 2528.

บุญเรียง ขจรศิลป์. "แนวทางปรับปรุงประสิทธิภาพการสอนโดยการประเมินกระบวนการ
การเรียนการสอน." ข่าวการวิจัยการศึกษา. 2 ธันวาคม - มกราคม 2527: 4-5.

ปฐม ทศพล. "ทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการดำเนินงานด้านวิชาการของวิทยาลัย
เทคนิคในภาคเหนือ." วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พิษณุโลก, 2524.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปราณี เถกิงพลและคณะ. หลักสูตรมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, 2518.

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2520. อักษรบัณฑิต, 2520.

พงษ์ศักดิ์ วรสุนทรโรสถ. "ศึกษานิเทศและศึกษานิเทศจังหวัดให้บริการทางวิชาการ
แก่โรงเรียนอาชีวศึกษาอย่างไร." รวมบทความอาชีวศึกษา. วิทยากร, 2517.

พนัส หันนาคินทร์. หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช, 2513.

พวงรัตน์ วิเวกานนท์. "การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา." สารพัฒนา
หลักสูตร. 18 (มีนาคม 2526): 8.

พรทิพย์ ชีรวรางกูร. "สภาพทางโสตทัศนูปกรณ์ของสถาบันการศึกษาในสังกัด
กรมอาชีวศึกษา." วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.

แพรวพราย รัตนดิลภพาณิชย์. "สภาพและความต้องการในการพัฒนาอาจารย์ในสหวิทยาลัย
รัตนโกสินทร์." วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

ปิญโญ สาร. การนิเทศการศึกษา. พระนคร: วัฒนาพานิช, 2519.

_____. หลักการบริหารการศึกษา. พระนคร: วัฒนาพานิช, 2516.

มานิดา อุซชิน. "ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาชีพ." เอกสารการประชุม
สัมมนาเชิงปฏิบัติการ กระทรวงศึกษาธิการ วันที่ 18 ธันวาคม 2525

มาลี วิษณุกุล. "ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรในวิทยาลัย
สังกัดกรมอาชีวศึกษา." วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2529.

เมธี บิลันธนานท์. การบริหารการศึกษา. พัทธอักษร, 2525.

_____. การบริหารอาชีวและเทคนิคศึกษา. เอกสารอัดสำเนา

_____. หลักการบริหารโรงเรียน. วัฒนาพานิช, 2524.

วรสุดา บุญไวยโรจน์. "การวัดและประเมินผลในระดับประถมศึกษา." หลักและแนวปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

วิชรินทร์ ไชยนาเคนทร์. "สถานภาพทางการศึกษาของโรงเรียนและวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา." วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

วัฒนา อิศรางกูร ณ อยุธยา. เศรษฐกิจศาสตร์สำหรับประเทศกำลังพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2522.

วิจิตร ศรีสอ้าน. บทบาทของผู้บริหารในการปรับปรุงส่งเสริมงานวิชาการ. สมาคมผู้บริหารโรงเรียนแห่งประเทศไทย, 2518.

วิชัย ราชบุรีศิริ. หลักสูตรและแบบเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2522.

วิชัย วงษ์ใหญ่. พัฒนาหลักสูตรและการสอน. รุ่งเรืองธรรม, 2523.

วิชาการ, กรม. คู่มือดำเนินการอบรมหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521. อัดสำเนา

วิรัช กุมพมาศและคนอื่น ๆ. "ศูนย์ฝึกวิชาชีพ." แผนแนวการศึกษาต่อวิชาชีพและการศึกษา 2522. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สารพัดช่างพระนคร, 2522.

วิลาวัลย์ ต้นวัฒนพงษ์. "ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราษฎร์อาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ." วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิระพล สุวรรณนันท. กระบวนการแก้ปัญหา. อักษรพัฒนา, 2525.

วิระวัฒน์ อุทัยรัตน์. "ใจความสำคัญหลักการสอนวิชาอาชีวศึกษา." เอกสารประกอบการ
อบรมโครงการอบรมครูที่สอนวิชาชีพให้มีความรู้ด้านวิชาการศึกษา รุ่น 2. สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2526.

ศศิธร สิงหละชาติ. "การติดตามผลนักเรียนที่สำเร็จอาชีวศึกษา (ม.ศ.6) จากสถานศึกษา
เอกชน." วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2522.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่ อ.356/2522(11 กันยายน 2522)
ที่ อ.166/2523 (9 เมษายน 2523) ที่ อ.611/2529 (11 กันยายน 2529) ที่
วก.610/2531 (6 กันยายน 2531).

_____. หลักสูตรช่างฝีมือ 1 ปี พ.ศ. 2522. เอกสารอัดสำเนา

_____. หลักสูตรและโครงการสอนวิชาบัญชี-พิมพ์ดีด พ.ศ.2521 เวลาเรียน 1,350
ชั่วโมง (1 ปี). เอกสารอัดสำเนา

ศึกษานิเทศก์ช่างอุตสาหกรรม. "ข้อเสนอแนะในการนิเทศการศึกษา ด้านอาชีพ." เอกสาร
ประกอบคำบรรยายในการอบรมศึกษานิเทศก์ เล่ม 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
สารพิมพ์ช่างพระนคร, 2524.

สงวน สุทธิเลิศอรุณ. การบริหารการศึกษา. ชัยศิริการพิมพ์, 2523.

สงัด อุทรานนท์. การนิเทศภายในสถานศึกษา. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา,
2528.

_____. "ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา." เอกสารประกอบ
คำบรรยายการอบรมเชิงวิชาการนิเทศภายในสถานศึกษา. กรมอาชีวศึกษา, 2528.

_____. พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: วงเดือนการพิมพ์, 2527.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สนั่น สุมิตร. "อาชีวศึกษาเพื่อใคร...อย่างไร." วารสารอาชีวศึกษา 11 (สิงหาคม 2528): 22-23.

สมาน รังสียกฤษณ์. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล. สำนักงานสวัสดิการ ก.พ., 2532.

สมาน แสงมลิ. "อาชีวศึกษาทางที่มองเห็น." วารสารอาชีวศึกษา 23 (สิงหาคม 2529): 16.

สวัสดิ์ สุวรรณอักษร. "ปัจจัยเสริมการบริหารหลักสูตร." สารพัฒนหลักสูตร 35 (กุมภาพันธ์ 2528): 25-29.

สวัสดิ์ สุวรรณอักษรและคนอื่น ๆ. "แนวทางหลักสูตรใหม่กับความคับข้องใจของโรงเรียน." สารพัฒนหลักสูตร 2 (พฤศจิกายน 2524): 33-40.

สันต์ ธรรมบำรุง. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา, 2527.

สันต์ ธรรมบำรุงและชาญชัย ศรีไสยเพชร. การนิเทศการศึกษา. วรุฒิการพิมพ์, 2524.

สามัญศึกษา, กรม. การร่างและวิเคราะห์โครงการตามแนวเหตุผล. กรมสามัญศึกษา, 2524.

_____. เอกสารประกอบการอบรมเตรียมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: เอรวิการพิมพ์, 2527.

สาริจน์ นิลดำ. "ความต้องการด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษา." ผลงานวิจัยทางการศึกษาเอกสารประกอบการประชุมอบรมทางวิชาการ. โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล, 2522.

ลิปพนนท์ เกตุทัต. "สัมภาษณ์." วารสารการศึกษาแห่งชาติ 18 - 2 (ธันวาคม - มกราคม 2527): 16.

สุจิต เพียรชอบ. "ครูใหญ่กับการนิเทศการศึกษา." วารสารครูศาสตร์ 3 (เมษายน - พฤษภาคม 2514): 26.

สุทิน ไญยมพล. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร. กาญจนบุรี: ชัยการนิมน์, 2524.

สุธีระ ทานตวนิช. "การบริหารงานวิชาการ." การบริหารโรงเรียน และการนิเทศการศึกษา. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2525.

สมน อมรวิวัฒน์. เอกสารทางวิชาการหลักสูตรและการสอนระดับประถมศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมิตร คุณานุการ. หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ: ชวนนิมน์, 2523.

สุพันธ์ ยันต์ทอง. "ลักษณะงานด้านวิชาการของโรงเรียน." วิชา 2 (ธันวาคม - กุมภาพันธ์ 2519): 104.

สุรีย์ สุวรรณศรี. การเชื่อมโยงการศึกษาวิชาชีพในระบบและนอกระบบการศึกษา. กรมอาชีวศึกษา, 2524.

สุกิจ ศรีปัดดา. การบริหารการศึกษา. อภิชาติการนิมน์, 2523.

สุเมธ เตียวอัครเศ. การบริหารบุคลากรในโรงเรียน. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2529.

สุโขทัยธรรมมาริราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชาการวางแผนพัฒนาโรงเรียน. เรืองแสงการนิมน์, 2524.

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมกรรมการสอนมัธยมศึกษา.
กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์การพิมพ์, 2524.

เสนีย์ พัทธการณพ. "การพัฒนาคุณภาพชีวิต." สารพัฒนาหลักสูตร. 3 (ธันวาคม 2524):
46-47.

เสริมศรี ไชยคร. ระบบหลักสูตรและการสอน. เชียงใหม่: พระสิงห์การพิมพ์, 2528.

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช,
2522.

เสาวณีย์ ลิกขาบัณฑิต. โมดูล. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2528.

อภิรมย์ ณ นคร. เอกสารประกอบการบรรยายวิชาหลักการบริหารโรงเรียนมัธยม.
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2517.

อมรชัย ตันติเมธและคนอื่น ๆ. "รายงานผลการวิจัยปัญหาการบริหารของโรงเรียนเอกชน
ในกรุงเทพมหานคร การติดตามผลนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษาใน
กรุงเทพมหานคร." คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.

อรพินท์ กุลประภา. "การพัฒนาศักยภาพในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ในเขต
กรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.

อลงกรณ์ จันทารมณ. "การสอนที่มีประสิทธิภาพ." สารพัฒนาหลักสูตร 17-39
(กุมภาพันธ์ 2526): 35.

อาชีวศึกษา, กรม. คู่มือการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. 2527.
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา, 2527.

_____. นโยบายการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1-5.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาชีวศึกษา, กรม. ภาวะการมีงานทำสำหรับผู้สำเร็จอาชีวศึกษา 31. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2532.

_____. ระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2529

สมุทรปราการ: โรงเรียนสารพัดช่างสมุทรปราการ, 2529.

_____. ระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการวัดผลการเรียน พ.ศ. 2522.

_____. สถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาที่เปิดสอนปี 2528. กองแผนงาน, 2528.

_____. เกณฑ์มาตรฐานสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา 2525. วัฒนาพานิช, 2525.

_____. แผนพัฒนาอาชีวศึกษา ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2520-2524.

_____. แผนพัฒนาอาชีวศึกษาระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534).

อุทัย บุญประเสริฐ. การวางแผนการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.

เอกชัย กี่สุขพันธ์. "การประยุกต์ Q C กับกรณีศึกษาการศึกษา." กรณีศึกษา
ภายในสถานศึกษา. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา, 2528.

_____. หลักการบริหารการศึกษาทั่วไป. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.

เอกวิทย์ ฌ กลาง. "ข้อคิดเรื่องหลักสูตร." คู่มือนิเทศการศึกษา. พระนคร: วิทยาลัย
ครูสวนสุนันทา, 2511.

อำนวยการ วงษ์ถนอม. "บทบาททางวิชาการของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครปฐม." วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2521.

Beach, Dale S. Personnel: The Management of People at Work.

2nd. ed. New York: The Macmillan Company, 1980.

Beauchamp, George A. Curriculum Theory. The KAGG Press, 1968.

Briggs T.H. and Justman Joseph. Improving Instruction through Supervision. New York: McMillan, 1952.

Chandra Arvida. Curriculum Development and Evaluation in Education
New Delhi: Sterling Publishers, 1977.

Cronbach, Lee Joseph. Essential of Psychology Testing. 4th. ed.
New York: Harper & Brothers Publisher, 1984.

Chester, Nolte M. An Introduction to School Administration: Selected Readings. New York: MacMillan, 1966.

Good, Carter Victor. Dictionary of Education. 3rd. ed. New York:
McGraw-Hill, 1973.

Gorton, Richard A. School Administration and Supervision. Dubuque,
IA.: Wm.C.: Brown Company Publishers, 1976.

Harris, Chester W. Encyclopedia of Education Research. New York:
McGraw-Hill, 1973.

Harrison, Rayman H. Supervisory Leadership in Education. Van Naste
range, New York: Reinhold Company, 1968.

Merriam, C & C. Webster's Third New International Dictionary.
Springfield, Mass.: G. & C. Company, 1965.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

McNerney, Chester T. Educational Supervision. New York: McGraw-Hill, 1951.

Musaazi J.C.S. The Theory and Practice of Educational Administration. London: MacMilland and Press Ltd., 1982.

Ragan, William B. Modern Elementary Curriculum. New York: The Dryden Press, Inc., 1953.

Robert, Krejcie V. and Morgan W. Daryle. "Determining Sample Size for Research Activities," Journal of Education and Psychological Measurement. 30(3) 1970: 607-610.

Saylor Galen and William M. Alexander. Curriculum Planning for the Better Teaching and Learning. New York: Rinehart and Company, Inc., 1959.

Taba Hilda. Curriculum Development Theory and Practice. New York: Harcourt Brace and World, 1962.

Veysey Laurene. "Stability and Experiment in the American Undergraduate Curriculum." in Content and Context: Essays on College Education. New York: McGraw-Hill, 1973.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ทม 1507.3/23

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

เจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง

เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

17 มกราคม 2533

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิบดีกรมอาชีวศึกษา

ด้วยนางสาวอภิญญา บุญยศักดิ์เสรี เป็นนักศึกษาลัทธิสุตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารอาชีวศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำการวิจัยเพื่อเรียบเรียงวิทยานิพนธ์เรื่อง "ความคิดเห็น
ของผู้บริหาร ครู-อาจารย์และนักศึกษา เกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศ
นียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาเกษตรกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง
กรมอาชีวศึกษา"

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่ออนุมัติให้นักศึกษาได้เก็บข้อมูล
เพื่อการวิจัยในสถานศึกษาสังกัดของท่านดังต่อไปนี้

1. โรงเรียนสารพัดช่างเชียงใหม่
2. โรงเรียนสารพัดช่างสงขลา
3. โรงเรียนสารพัดช่างนครราชสีมา
4. โรงเรียนสารพัดช่างอุบลราชธานี
5. โรงเรียนสารพัดช่างสมุทรปราการ
6. โรงเรียนสารพัดช่างราชบุรี
7. โรงเรียนสารพัดช่างอุดรธานี
8. โรงเรียนสารพัดช่างนราธิวาส
9. โรงเรียนสารพัดช่างลำปาง
10. โรงเรียนสารพัดช่างวังไกลกังวล
11. โรงเรียนสารพัดช่างตรัง

หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้เป็นอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายเมธี ปิณฑานนท์)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3267320-9 ต่อ 393

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศษ 0908/ 1151

กรมอาชีวศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ กทม.10300

๑/ มกราคม 2533

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีมหาวิทยาลัย

อ้างถึง หนังสือมหาวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ที่ ทม 1507.3/23 ลงวันที่ 17 มกราคม 2533

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง มหาวิทยาลัยแจ้งว่า นางสาวอภิญญา บุญศักดิ์เสรี นักศึกษาหลักสูตร
ครุศาสตรบัณฑิตสาขามัธยมศึกษา สาขาการบริหารอาชีวศึกษา กำลังทำการวิจัยเพื่อเรียนเรียงวิทยานิพนธ์
เรื่อง "ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และนักศึกษา เกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการใช้หลักสูตร
ประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา"
ในการนี้ขออนุญาตเก็บข้อมูล เพื่อการวิจัยในโรงเรียนสารพัดช่าง จำนวน 11 แห่ง ความละเอียดทั้งแจ้ง
แล้วนั้น

กรมอาชีวศึกษา พิจารณาแล้วอนุญาตให้ดำเนินการได้

อนึ่ง แบบสอบถามที่กรมอาชีวศึกษาพิจารณาอนุญาต ให้ใช้เก็บข้อมูลนั้น จะมีตราประทับ
บนมุมขวาและลายมือชื่อกำกับ ทางมุมขวาของแบบสอบถามทุกแผ่น เพื่อเป็นต้นแบบในการเก็บข้อมูลต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายอาทร จันทวิมล)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมอาชีวศึกษา

กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา

โทรศัพท์ 2829357, 2822549

ที่ ศษ 09๑8/ 375

กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ กทม.10300

2 กุมภาพันธ์ 2533

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสารพิทักษ์

ด้วยกรมอาชีวศึกษา พิจารณาอนุญาตให้ นางสาวอภิญญา มุญหะศักดิ์เสรี ซึ่งเป็นข้าราชการครู สังกัดโรงเรียนสารพิทักษ์สมุทรปราการ และขณะนี้อยู่กำลังศึกษาในระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหาร-อาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง แยกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลประกอบการเสนอวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู-อาจารย์ นักศึกษา เกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการใช้หลักสูตรประเภทนิเทศฯ ช่วงปี ๖๖ ประเภทวิชาพัฒนศึกษา วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพิทักษ์ กรมอาชีวศึกษา" ดังนั้นกองวิทยาลัยอาชีวศึกษาจึงขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อขอทราบ และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอุดมศักดิ์ จันทร์กham)

นักวิชาการศึกษา ระดับ 7 ศึกษาราชการแทน

ผู้อำนวยการกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา

ฝ่ายวิชาการและส่งเสริมการศึกษา

โทร. 2829357, 2822549

แบบสอบถามสำหรับการวิจัย

เรื่อง

ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู - อาจารย์ เกี่ยวกับสภาพและปัญหา
ในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาณิชยกรรม
วิชาชีพ - นิเทศ โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา

คำชี้แจงการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชา
ณิชยกรรม วิชาชีพ - นิเทศ โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา มี 6 ด้าน
ได้แก่

ก. หลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร	มี 9 ข้อ
ข. บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร	มี 7 ข้อ
ค. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	มี 19 ข้อ
ง. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน	มี 10 ข้อ
จ. การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน	มี 13 ข้อ
ฉ. การนิเทศและการพัฒนาบุคลากรทางการสอน	มี 12 ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชา
ณิชยกรรม วิชาชีพ - นิเทศ โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา มี 6 ด้าน
ได้แก่

ก. หลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร	มี 10 ข้อ
ข. บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร	มี 10 ข้อ
ค. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	มี 13 ข้อ
ง. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน	มี 19 ข้อ
จ. การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน	มี 8 ข้อ
ฉ. การนิเทศและการพัฒนาบุคลากรทางการสอน	มี 6 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิดเพื่อผู้ตอบแบบสอบถามจะได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขปรับปรุงการใช้หลักสูตร

ในการตอบแบบสอบถามทั้ง 4 ตอนนี้ โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความคิดเห็นของท่าน ทั้งนี้ เพื่อจะได้ข้อมูลที่สมบูรณ์และให้ผลการวิจัยที่เชื่อถือได้และมีประโยชน์มากที่สุด การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีได้มุ่งศึกษาโรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่งโดยเฉพาะ เป็นการศึกษาและเสนอผลการวิจัยในภาพรวมของทุกโรงเรียน จึงไม่มีผลกระทบต่อการใช้งานของท่านแต่ประการใด

ข้อมูลทั้งหมดที่ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับและนำไปใช้เฉพาะการศึกษาวิจัยครั้งนี้เท่านั้น

ตอนที่ 1 สภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเติมคำ และ เขียนเครื่องหมาย / ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพภาพของท่าน

1. สถานศึกษา.....
2. ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่ง

( )	ผู้อำนวยการ หรือ อาจารย์ใหญ่
( )	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หรือ
	ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่
( )	หัวหน้าคณะวิชา/มัธยมศึกษา
( )	หัวหน้าแผนกวิชา/บัญชี-พิมพ์ดีด
( )	หัวหน้างาน
( )	ครู-อาจารย์ผู้สอน
3. ประสบการณ์การทำงานในหน้าที่ตามตำแหน่งในข้อ 2

( )	ต่ำกว่า 5 ปี
( )	5 -10 ปี
( )	10 ปี ขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการใช้นักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชา
พาณิชยกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา

คำชี้แจง โปรดอ่านรายละเอียดของแบบสอบถามที่ละเอียดแล้วพิจารณาว่าโรงเรียน
ของท่านมีสภาพการปฏิบัติงานเกี่ยวกับ การใช้นักสูตรประกาศนียบัตร
ช่างฝีมือ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม วิชาบัญชี - พิมพ์ดีด โรงเรียน
สารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ในเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด
โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับการปฏิบัติที่ตรงกับสภาพที่
เป็นจริงที่ปฏิบัติอยู่ที่โรงเรียนของท่านแต่ละข้อเพียงช่องเดียว

ตัวอย่าง

ข้อ	รายการปฏิบัติ	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่มีการปฏิบัติ
(๑)	มีการประชุมวางแผนร่วมกันเพื่อให้ การสอนเป็นไปตามหลักสูตร		/			

คำอธิบายตัวอย่าง

ถ้าโรงเรียนของท่านมีการประชุมวางแผนร่วมกัน **ทุกครั้ง** ให้เลือก **มากที่สุด**
ถ้าโรงเรียนของท่านมีการประชุมวางแผนร่วมกัน **เกือบทุกครั้ง** ให้เลือก **มาก**
ถ้าโรงเรียนของท่านมีการประชุมวางแผนร่วมกัน **เป็นบางครั้ง** ให้เลือก **น้อย**
ถ้าโรงเรียนของท่าน **แทบจะไม่มี** การประชุมวางแผนร่วมกันเลย ให้เลือก **น้อยที่สุด**
ถ้าโรงเรียนของท่าน **ไม่เคย** จัดประชุมวางแผนร่วมกันเลย ให้เลือก **ไม่มีการปฏิบัติ**

จากตัวอย่างมีการทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง **มาก** แสดงว่าโรงเรียนมีการ
ประชุมวางแผนร่วมกัน **เกือบทุกครั้ง**

ข้อ	รายการปฏิบัติ	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่มีการปฏิบัติ
	ก. หลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร					
1	มีการประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและครู เพื่อให้การสอนเป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนด.....	.....	.....	.....	.....	.....
2	จัดให้มีคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาวิชาชีพกรรม วิชาบัญชี - พิมพ์ดีด.....	.....	.....	.....	.....	.....
3	มีการอบรมหรือแนะนำครูผู้สอนเพื่อให้เข้าใจหลักสูตรและสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร....	.....	.....	.....	.....	.....
4	มีการนิเทศ ติดตามดูแลให้ครูดำเนินการสอนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร.....	.....	.....	.....	.....	.....
5	มีการจัดเวลาเรียนวิชาต่าง ๆ ในตารางสอนแต่ละวันอย่างเหมาะสมและถูกต้องตามหลักสูตร.	.....	.....	.....	.....	.....
6	มีการจัดให้ครูในโรงเรียนรับผิดชอบงานเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถ และความถนัด.....	.....	.....	.....	.....	.....
7	มีการจัดหาหนังสือ หลักสูตรและเอกสารประกอบ/เสริมหลักสูตร เช่น คู่มือครู ใบงาน หนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบไว้เพียงพอสำหรับการปฏิบัติงานของครู.....	.....	.....	.....	.....	.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ	รายการปฏิบัติ	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่มีการปฏิบัติ
8	มีการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ในการฝึกงานไว้อย่างเหมาะสมและเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา.....	.....	.....	.....	.....	.....
9	มีการจัดบริการเพื่ออำนวยความสะดวกต่อการ ใช้วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ.....	.....	.....	.....	.....	.....
ข. บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร						
1	มีการมอบหมายงานและความรับผิดชอบด้านการเรียนการสอนให้ครูอาจารย์.....	.....	.....	.....	.....	.....
2	มีการจัดสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานเพื่อส่งเสริมและบำรุงขวัญและกำลังใจของครู.....	.....	.....	.....	.....	.....
3	มีการจัดครูทำการสอนวิชาต่าง ๆ อย่างมีหลักเกณฑ์.....	.....	.....	.....	.....	.....
4	มีการจัดครูผู้ชำนาญการสอนวิชาชีพเฉพาะในบางวิชา.....	.....	.....	.....	.....	.....
5	มีการอุทิศตนให้กับงานสอนของครู.....	.....	.....	.....	.....	.....
6	มีการอุทิศตนให้กับงานสนับสนุนการศึกษาของครู.....	.....	.....	.....	.....	.....
7	ผู้บริหารมีการให้ความร่วมมือเกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตรของครูและหัวหน้างาน.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อ	รายการปฏิบัติ	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่มีการปฏิบัติ
	ค. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
1	มีการให้ผู้บริหารและครูได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกภาคเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
2	มีการส่งเสริมให้ครูและนักศึกษาใช้ห้องสมุด.....	.....	.....	.....	.....	.....
3	มีการส่งเสริมให้ครูอาจารย์ใช้วิธีการสอนใหม่ ๆ.....	.....	.....	.....	.....	.....
4	มีการให้ครูได้จัดทำโครงการสอนและบันทึกการสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
5	มีการประชาสัมพันธ์การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่จัดสอนในโรงเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
6	มีการเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านการจัดการเรียนการสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
7	มีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่นหรือผู้ชำนาญงานในวิชาชีพต่าง ๆ มาเป็นวิทยากรเพื่อให้ความรู้และประสบการณ์แก่นักศึกษา.....	.....	.....	.....	.....	.....
8	มีการร่วมมือกับสถานประกอบการภาครัฐและเอกชนเพื่อประโยชน์ในการศึกษา เช่น การดูงาน การฝึกงานของนักศึกษา.....	.....	.....	.....	.....	.....
9	คณะครูให้ความร่วมมือในการปรับปรุงการสอนของครู.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อ	รายการปฏิบัติ	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่มีการปฏิบัติ
10	มีการดำเนินการตามแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้การสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
11	มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนครอบคลุมเนื้อหาและถูกต้องตามหลักสูตรกำหนดไว้.....	.....	.....	.....	.....	.....
12	มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านวิชาการให้แก่นักศึกษา เพื่อเพิ่มประสบการณ์ในการเรียนรู้....	.....	.....	.....	.....	.....
13	มีการสอนซ่อมเสริมให้แก่นักศึกษาที่เรียนช้าหรือเรียนอ่อน.....	.....	.....	.....	.....	.....
14	มีการจัดห้องวิชาการ เพื่อให้เป็นศูนย์ปฏิบัติงานทางด้านวิชาการ.....	.....	.....	.....	.....	.....
15	มีการจัดทำเอกสารทางวิชาการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้การสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
16	มีการจัดทำอุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้การสอนของครู.....	.....	.....	.....	.....	.....
17	มีการจัดนิทรรศการทางวิชาการและแสดงผลงานนักศึกษาแต่ละครั้ง.....	.....	.....	.....	.....	.....
18	มีการจัดให้นักศึกษาได้ฝึกงานที่เหมาะสมและสัมพันธ์กับเนื้อหาทฤษฎีที่ได้เรียนไปแล้ว.....	.....	.....	.....	.....	.....
19	มีการจัดฝึกงานของนักศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะทางวิชาชีพ.....	.....	.....	.....	.....	.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ	รายการปฏิบัติ	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่มีการปฏิบัติ
ง. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน						
1	มีการใช้ห้องเรียน ห้องปฏิบัติสำนักงาน เหมาะกับวิชาที่เรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
2	มีการจัดศูนย์ปฏิบัติการทางวิชาชีพ.....	.....	.....	.....	.....	.....
3	มีการจัดห้องสมุดให้มีบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อ การค้นคว้า.....	.....	.....	.....	.....	.....
4	มีการจัดงบประมาณในการสนับสนุนกิจการของ ห้องสมุด.....	.....	.....	.....	.....	.....
5	จัดให้มีครุภัณฑ์อย่างเพียงพอและทันสมัย.....	.....	.....	.....	.....	.....
6	มีการจัดระบบข้อมูลงานทะเบียน งานวัดผล.....	.....	.....	.....	.....	.....
7	มีการให้บริการสื่อการเรียนการสอนแก่ครู.....	.....	.....	.....	.....	.....
8	มีการประชุมปฏิบัติการของโรงเรียนเพื่อผลิต สื่อการเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
9	จัดให้มีผู้มีความรู้ความชำนาญแนะนำการผลิต และใช้อุปกรณ์เกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนแก่ครู.....	.....	.....	.....	.....	.....
10	มีการให้การสนับสนุนในการผลิตสื่อการเรียน การสอนจากหน่วยเหนือ.....	.....	.....	.....	.....	.....
จ. การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน						
1	มีการวางแผนการปฏิบัติในการวัดผล.....	.....	.....	.....	.....	.....
2	มีการจัดทำหลักฐานการประเมินผล.....	.....	.....	.....	.....	.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ	รายการปฏิบัติ	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่มีการปฏิบัติ
3	มีการจัดระบบงานวัดผล และการนำผลจากการวัดและประเมินผลมาใช้.....	.....	.....	.....	.....	.....
4	มีการจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ที่เป็นประโยชน์ต่อการวัดผล.....	.....	.....	.....	.....	.....
5	มีการดำเนินการจัดทำข้อสอบมาตรฐาน.....	.....	.....	.....	.....	.....
6	ครูมีการเลือกใช้เครื่องมือวัดผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม.....	.....	.....	.....	.....	.....
7	มีการส่งเสริมให้ผู้บริหาร และ ครูเข้ารับการอบรม สัมมนาเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล การสร้างข้อทดสอบ.....	.....	.....	.....	.....	.....
8	มีการให้เจ้าหน้าที่วัดผลประเมินผลชี้แนะวิธีการแก่ครูผู้สอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
9	มีการประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของแต่ละรายวิชา จัดให้มีผู้มีความรู้ความสามารถด้านการวัดและประเมินผลชี้แนะวิธีการแก่ครูผู้สอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
10	มีการประเมินผลก่อนเรียนเพื่อศึกษาความรู้พื้นฐานของผู้เรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
11	มีการประเมินผลระหว่างเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ	รายการปฏิบัติ	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่มี การ ปฏิบัติ
12	มีการติดตามผลนักศึกษาที่จบไปแล้ว.....	.....	.....	.....	.....	.....
13	มีการประเมินผลการเรียนในแหล่งวิทยาการ และสถานประกอบการ.....	.....	.....	.....	.....	.....
ฉ. การนิเทศและการพัฒนาบุคลากรทางการสอน						
1	ผู้บริหารมีการอุทิศตนให้กับงานนิเทศ.....	.....	.....	.....	.....	.....
2	มีการให้ความรู้และอบรมด้านการนิเทศแก่ ผู้บริหาร.....	.....	.....	.....	.....	.....
3	มีการจัดอบรมสัมมนาทางวิชาการภายใน โรงเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
4	มีการจัดโครงการนิเทศภายในสถานศึกษา.....	.....	.....	.....	.....	.....
5	มีการอบรมและพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง.....	.....	.....	.....	.....	.....
6	มีการจัดตั้งทีมงานนิเทศและฝึกอบรมพัฒนา.....	.....	.....	.....	.....	.....
7	มีการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการฝึกอบรมและพัฒนา.....	.....	.....	.....	.....	.....
8	ส่งเสริมให้ครูมีความรู้และศึกษาค้นคว้าสิ่งใหม่..	.....	.....	.....	.....	.....
9	มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการสอนของครู	.....	.....	.....	.....	.....
10	การให้ครูได้มีโอกาสเข้ารับการฝึกอบรม สัมมนา ได้ปฏิบัติอย่างมีหลักเกณฑ์.....	.....	.....	.....	.....	.....
11	มีการให้ความรู้และอบรมด้านการนิเทศแก่ครู...	.....	.....	.....	.....	.....
12	มีการให้การแนะนำ ส่งเสริมให้ครูมีความรู้และ ศึกษาค้นคว้าสิ่งใหม่เพื่อความก้าวหน้าทางอาชีพ.	.....	.....	.....	.....	.....

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชา
เกษตรกรรม วิชาบัญชี - พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา

คำชี้แจง โปรดอ่านรายละเอียดของปัญหาแต่ละข้อ แล้วพิจารณาว่า โรงเรียนของท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชา
เกษตรกรรม วิชาบัญชี-พิมพ์ดีด ในแต่ละข้อ มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด
หรือไม่มีปัญหา ในข้อใด แล้วเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับปัญหา
ตรงกับระดับปัญหาที่เป็นจริงในแต่ละข้อเพียงช่องเดียว

ตัวอย่าง

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ต้องการทราบความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตร
ขอให้ท่านอ่านข้อความแต่ละข้ออย่างละเอียด แล้วพิจารณาเลือกตอบที่ตรงกับ
ความคิดเห็นของท่านมากที่สุดโดยทำเครื่องหมาย / ในช่องนั้น

ข้อ	ปัญหา	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่มีปัญหา
(๑)	การวางแผนร่วมกันในการนำหลักสูตรไปใช้		/			

คำอธิบายตัวอย่าง

ถ้าโรงเรียนของท่านมีปัญหาการวางแผนร่วมกัน **ทุกครั้ง** ให้เลือก **มากที่สุด**

ถ้าโรงเรียนของท่านมีปัญหาการวางแผนร่วมกัน **เกือบทุกครั้ง** ให้เลือก **มาก**

ถ้าโรงเรียนของท่านมีปัญหาการวางแผนร่วมกัน **เป็นบางครั้ง** ให้เลือก **น้อย**

ถ้าโรงเรียนของท่าน **แทบจะไม่ค่อย** มีปัญหาการวางแผนร่วมกันเลย ให้เลือก **น้อยที่สุด**

ถ้าโรงเรียนของท่าน **ไม่เคย** มีปัญหาการวางแผนร่วมกันเลยให้เลือก **ไม่มีปัญหา**

จากตัวอย่างมีการทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง **มาก** แสดงว่า โรงเรียนมี

ปัญหาการวางแผนร่วมกัน **เกือบทุกครั้ง**

ข้อ	ปัญหา	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่มีปัญหา
	ก. ปัญหาจากหลักสูตรและองค์ประกอบหลักสูตร					
1	ขาดการอบรมชี้แจงให้ครูเข้าใจหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ก่อนการสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
2	ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของการใช้หลักสูตร.....	.....	.....	.....	.....	.....
3	ครูไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายของหลักสูตร.....	.....	.....	.....	.....	.....
4	ครูไม่เข้าใจโครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร.....	.....	.....	.....	.....	.....
5	หลักสูตรไม่เอื้ออำนวยต่อการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
6	หลักสูตรไม่สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไป.....	.....	.....	.....	.....	.....
7	การผลิตหนังสือเรียน แบบฝึกหัด ใบงานและคู่มือครู ไม่ได้รับการเอาใจใส่.....	.....	.....	.....	.....	.....
8	เนื้อหาบางรายวิชาไม่สมดุล กับเวลาที่ทำการสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
9	วัตถุประสงค์ไม่ชัดเจน กว้างเกินไป.....	.....	.....	.....	.....	.....
10	ผู้ที่จบตามหลักสูตรนี้ไม่มีความสามารถและทักษะในวิชาชีพพอที่จะไปประกอบอาชีพได้จริง.....	.....	.....	.....	.....	.....
	ข. ปัญหาด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร					
1	ครูได้รับมอบหมายให้สอนวิชาที่ไม่ถนัด.....	.....	.....	.....	.....	.....
2	ครูมีชั่วโมงสอนมากเกินไป.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อ	ปัญหา	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่มีปัญหา
3	ครูได้รับมอบหมายให้สอนหลายรายวิชา.....	.....	.....	.....	.....	.....
4	ขาดความร่วมมือจากครูในการแก้ปัญหา ด้านวิชาการ.....	.....	.....	.....	.....	.....
5	ครูไม่وقتเวลาให้กับงานด้านการเรียนการสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
6	ครูไม่ศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติม.....	.....	.....	.....	.....	.....
7	ครูไม่มีประสบการณ์ในการสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
8	ครูไม่สนใจและไม่ยอมรับหลักสูตร.....	.....	.....	.....	.....	.....
9	ครูขาดขวัญและกำลังใจ.....	.....	.....	.....	.....	.....
10	ขาดครูผู้ชำนาญการสอนวิชาขึ้นเฉพาะในบางวิชา.....	.....	.....	.....	.....	.....
ค. ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน						
1	ครูไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมการเรียน การสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
2	โรงเรียนขาดการอบรม ส่งเสริมการนำเทคนิค การสอนใหม่ ๆ มาใช้.....	.....	.....	.....	.....	.....
3	ขาดการนำข้อมูลและสถิติมาใช้ประโยชน์ใน การเรียนการสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
4	สภาพแวดล้อมในโรงเรียนไม่อำนวยความสะดวก กิจกรรมการเรียนการสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
5	ครูไม่ให้ความสำคัญต่อการเตรียมการสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
6	ครูไม่ปรับปรุงการสอนให้เหมาะสมตามลักษณะ เนื้อหาของแต่ละวิชา.....	.....	.....	.....	.....	.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ	ปัญหา	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่มีปัญหา
7	ครูยังใช้กิจกรรมการเรียนการสอนแบบเดิม ไม่สนใจกิจกรรมใหม่ ๆ.....	.....	.....	.....	.....	.....
8	ครูขาดความรู้ทักษะและประสบการณ์ในการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
9	ครูไม่มีความรู้ทางวิชาครูและจิตวิทยาการเรียน การสอนดีพอ.....	.....	.....	.....	.....	.....
10	ครูไม่ได้นำสื่อการเรียนการสอนมาใช้ให้เกิด ประโยชน์เท่าที่ควร.....	.....	.....	.....	.....	.....
11	ขาดอุปกรณ์ที่ช่วยเสริมการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
12	เวลาเรียนจำกัดเป็นอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนให้ตรงตามจุดประสงค์ เชิงพฤติกรรม.....	.....	.....	.....	.....	.....
13	นักเรียนขาดความสนใจและไม่ให้ความร่วมมือ ในกิจกรรมการเรียนการสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
ง. ปัญหาด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก การเรียนการสอน						
1	ห้องวิชาการ ไม่ได้จัดให้เป็นศูนย์ปฏิบัติการทาง วิชาการที่คล่องตัว.....	.....	.....	.....	.....	.....
2	ห้องสมุดไม่มีบรรยากาศเอื้ออำนวยต่อการค้นคว้า	.....	.....	.....	.....	.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ	ปัญหา	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่มีปัญหา
3	ห้องสมุดไม่จัดระบบหมวดหมู่หนังสือตามหลักวิชาการ.....	.....	.....	.....	.....	.....
4	ห้องสมุดมีหนังสือไม่เพียงพอต่อการค้นคว้า.....	.....	.....	.....	.....	.....
5	งบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรมห้องสมุดน้อย.....	.....	.....	.....	.....	.....
6	ห้องเพื่อการเรียนการสอนคับแคบเกินไป.....	.....	.....	.....	.....	.....
7	เพื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอต่อการบริการ.....	.....	.....	.....	.....	.....
8	ครูขาดทักษะในการผลิตสื่อการเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
9	ขาดการสนับสนุนในการผลิตสื่อการเรียนการสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
10	ขาดผู้มีความรู้ความชำนาญงานแนะนำด้านสื่อการเรียนการสอนแก่ครู.....	.....	.....	.....	.....	.....
11	ครูใช้สื่อการเรียนไม่เหมาะสม.....	.....	.....	.....	.....	.....
12	การบริการแนะนำยังไม่ได้ปฏิบัติอย่างจริงจัง.....	.....	.....	.....	.....	.....
13	ขาดการสนับสนุนในด้านการแนะนำ.....	.....	.....	.....	.....	.....
14	ขาดเจ้าหน้าที่แนะนำทางอาชีพที่มีประสบการณ์.....	.....	.....	.....	.....	.....
15	การทำระเบียบและสมยัง ไม่ละเอียดและเป็นปัจจุบัน.....	.....	.....	.....	.....	.....
16	การรายงานผลมีความล่าช้ากว่ากำหนด.....	.....	.....	.....	.....	.....
17	การจัดข้อมูลงานวัดผลไม่เป็นระบบ.....	.....	.....	.....	.....	.....
18	ข้อมูลงานวัดผลมีความคลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริง.....	.....	.....	.....	.....	.....
19	ขาดการประสานงานระหว่างแผนกวิชาและงานวัดผล.....	.....	.....	.....	.....	.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ	ปัญหา	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่มีปัญหา
จ. ปัญหาด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน						
1	ขาดการจัดทำแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนในการวัดผลและประเมินผล.....	.....	.....	.....	.....	.....
2	ขาดการให้ความรู้แก่ครูในเรื่องหลักการวิธีการวัดและประเมินผล ตลอดจนจนระเบียบว่าด้วยการวัดผลและประเมินผล.....	.....	.....	.....	.....	.....
3	ผู้บริหารและครูขาดโอกาสในการเข้าร่วมอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล.....	.....	.....	.....	.....	.....
4	โรงเรียนขาดผู้มีความรู้ความสามารถด้านการวัดและประเมินผล.....	.....	.....	.....	.....	.....
5	ขาดการนำข้อมูลจากการวัดและประเมินผลไปใช้ประโยชน์ในการใช้หลักสูตร.....	.....	.....	.....	.....	.....
6	ขาดการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการบริหารงานหลักสูตร.....	.....	.....	.....	.....	.....
7	ครูไม่ประเมินผลก่อนเรียนและระหว่างเรียน....	.....	.....	.....	.....	.....
8	เนื้อหาและจุดประสงค์มากเกินไปทำให้ไม่สามารถประเมินผลได้ครบทุกข้อในเวลาจำกัด..	.....	.....	.....	.....	.....
ฉ. ปัญหาด้านการนิเทศและนิเทศาบุคลากรทางการสอน						
1	ผู้บริหารไม่มีแผนงานหรือโครงการพัฒนาหลักสูตร.....	.....	.....	.....	.....	.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ	ปัญหา	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่มีปัญหา
2	ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญในการนิเทศการศึกษา	.....	.....	.....	.....	.....
3	ไม่ได้จัดทำโครงการนิเทศภายในไว้อย่างชัดเจน	.....	.....	.....	.....	.....
4	ขาดการอบรม ให้ความรู้ด้านการนิเทศแก่ผู้บริหาร.....	.....	.....	.....	.....	.....
5	ขาดการจัดอบรมสัมมนาทางวิชาการภายในโรงเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
6	การให้โอกาสครู เข้ารับการฝึกอบรมหรือสัมมนาทางวิชาการยังปฏิบัติน้อย.....	.....	.....	.....	.....	.....

ตอนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิดเพื่อผู้ตอบแบบสอบถามจะได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขปรับปรุงการใช้หลักสูตร

ปัญหาด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร	แนวทางแก้ไขปัญหา
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

ปัญหาด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้ หลักสูตร	แนวทางแก้ไขปัญหา
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน	แนวทางแก้ไขปัญหา
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

ปัญหาด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ต่อการเรียนการสอน	แนวทางแก้ไขปัญหา
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาด้านการวัดผลและประเมินผล การเรียนการสอน	แนวทางแก้ไขปัญหา
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

ปัญหาด้านการนิเทศและการพัฒนา บุคลากรทางการสอน	แนวทางแก้ไขปัญหา
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

ขอขอบคุณอย่างสูงที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามสำหรับการวิจัย

เรื่อง

ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตร ประกาศนียบัตรช่างฝีมือ
ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี - พิมพ์ดีด
โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา

ตอนที่ 1 สภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเติมคำลงในข้อความที่ตรงกับสภาพภาพของท่าน

สถานศึกษา.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชา
ณิชยกรรม วิชาบัญชี - พิมพ์ดีด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา

คำชี้แจง โปรดอ่านรายละเอียดของแบบสอบถามแต่ละข้อแล้วพิจารณาว่าโรงเรียน
สารพัดช่างของท่าน มีสภาพการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ
ประเภทวิชาณิชยกรรม วิชาบัญชี - พิมพ์ดีด ในแต่ละข้อ มากที่สุด มาก
น้อย น้อยที่สุด และ ไม่มีการปฏิบัติ ในข้อใด แล้วเขียนเครื่องหมาย /
ลงในช่องระดับการปฏิบัติ ตรงกับสภาพความเป็นจริง ในแต่ละข้อเพียง
ช่องเดียว

ตัวอย่าง

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ต้องการทราบความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตร ขอให้นักศึกษาอ่านข้อความแต่ละข้ออย่างละเอียด แล้วพิจารณาเลือกตอบที่ตรงกับความคิดเห็นของนักศึกษามากที่สุด โดยทำเครื่องหมาย / ในช่องนั้น

ข้อ	รายการปฏิบัติ	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่มีการปฏิบัติ
(๑)	มีการจัดเวลาเรียนวิชาต่าง ๆ ในตารางสอนแต่ละวันอย่างเหมาะสม	/				

คำอธิบายตัวอย่าง

ถ้าโรงเรียนของนักศึกษามีการจัดเวลาเรียนเหมาะสมทุกครั้งให้เลือก **มากที่สุด**
ถ้าโรงเรียนของนักศึกษามีการจัดเวลาเรียนเหมาะสมเกือบทุกครั้งให้เลือก **มาก**
ถ้าโรงเรียนของนักศึกษามีการจัดเวลาเรียนเหมาะสมเป็นบางครั้งให้เลือก **น้อย**
ถ้าโรงเรียนของนักศึกษามีการจัดเวลาเรียน **แทบจะไม่ค่อย** เหมาะสม ให้เลือก **น้อยที่สุด**
ถ้าโรงเรียนของนักศึกษามีการจัดเวลาเรียน **ไม่เคย** เหมาะสมเลย ให้เลือก **ไม่มีการปฏิบัติ**

จากตัวอย่างมีการทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง **มาก** แสดงว่าโรงเรียนมีการจัดเวลาเรียนเหมาะสม **เกือบทุกครั้ง**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ	รายการปฏิบัติ	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่มีการปฏิบัติ
1	หลักสูตรมีการจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน.....	.....	.....	.....	.....	.....
2	มีการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
3	โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ห้องปฏิบัติงาน จนทำให้ประสิทธิภาพการเรียนการสอนเป็นไปด้วยดี.....	.....	.....	.....	.....	.....
4	มีการจัดการการสอนมีความเหมาะสมกับหลักสูตร.....	.....	.....	.....	.....	.....
5	มีการจัดครูเข้าสอนเหมาะสมกับวิชาที่สอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
6	มีการจัดครูผู้ชำนาญการเข้าสอนในบางรายวิชา.....	.....	.....	.....	.....	.....
7	มีการจัดทำเอกสาร ตำรา อุปกรณ์การเรียน เครื่องมือ อย่างสมบูรณ์.....	.....	.....	.....	.....	.....
8	กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเกิดการพัฒนาการ.....	.....	.....	.....	.....	.....
9	มีการจัดประสบการณ์ในการฝึกงานให้นักศึกษา.....	.....	.....	.....	.....	.....
10	มีการจัดนิทรรศการและการแสดงผลงานนักศึกษา.....	.....	.....	.....	.....	.....
11	จัดให้มีบริการห้องสมุดเพื่อค้นคว้าเพิ่มเติม.....	.....	.....	.....	.....	.....
12	ให้บริการแนะแนวอาชีพและจัดหางาน.....	.....	.....	.....	.....	.....
13	มีการตรวจสอบข้อมูลจากงานทะเบียนและวัดผล.....	.....	.....	.....	.....	.....
14	การใช้ห้องเรียน ห้องปฏิบัติงาน มีความสะดวก.....	.....	.....	.....	.....	.....
15	มีการให้ใช้อุปกรณ์การเรียนเพื่อเพิ่มพูนทักษะนอกเวลา.....	.....	.....	.....	.....	.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ	รายการปฏิบัติ	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่มีการปฏิบัติ
16	ครูมีความรับผิดชอบด้านการเรียนการสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
17	ครูอุทิศตนในการสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
18	ครูอุทิศตนให้กับนักศึกษานอกเวลาสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
19	มีการจัดประสบการณ์ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติให้กับผู้เรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
20	มีการพัฒนาวิธีสอนให้เหมาะสมกับลักษณะวิชาและวัยของผู้เรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
21	ครูมีการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
22	มีการปรับปรุงการสอนของครูให้ทันสมัยเหมาะสมกับลักษณะวิชาและวัยของผู้เรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
23	ครูมีการควบคุมดูแลการเรียนการสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
24	นักเรียนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการเรียนการสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
25	มีการแจ้งระเบียบการวัดผลให้นักศึกษาทราบ...	.....	.....	.....	.....	.....

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด   เพื่อผู้ตอบแบบสอบถามจะได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ปัญหาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ ประเภทวิชาเกษตรกรรม วิชาบัญชี-
นิมฟ์ติด โรงเรียนสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา ด้านต่าง ๆ ได้แก่

1. ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร มีปัญหาอะไรบ้าง

.....

.....

2. ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร มีปัญหาอะไรบ้าง

.....

.....

3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีปัญหาอะไรบ้าง

.....

.....

4. ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน มีปัญหาอะไรบ้าง

.....

.....

5. ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน มีปัญหาอะไรบ้าง

.....

.....

ขอขอบคุณนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม

ประวัติผู้เขียน

นางสาวอภิกัญญ บุญยศักดิ์เสรี เกิดเมื่อวันพฤหัสบดีที่ 15 กันยายน 2503
ที่ อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
วิชาเอกการจัดการทั่วไป จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง
อาจารย์ 1 ระดับ 4 โรงเรียนสารพัดช่างสมุทรปราการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้